

Series I

Volume XXIV

1998

ՀԱՅ

ARMENIAN

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

NUMISMATIC

ՀԱՆԴԷՍ

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. XXIV (1998)

Editorial	1
News.....	2
Letters	2
Meeting Notice	2
NERCESSIAN, Y. T. Copper Coins of Levon IV.....	3
Armenian Numismatic Literature	10
ՍԱՐԳՍԵԱՆ, Հենրի Վ. Հայաստանի դրամաշրջանառության վաղագույն վկայություններին մասին SARKISSIAN, Henry V. On the Earliest Monetary Circulation Testimony of Armenia (in Armenian)	11
Letters	15
Paul Z. Bedoukian on Bilingual Half Trams	15
SIBILIAN, Fr. Clement. Hetoum I [Bilingual Half Trams].....	16
ՍԻԳԻՍԵԱՆ, Հ. Կղեմես Վ. Հեթում Ա [Երկլեզու եան կիսադրամներ].....	16
NERCESSIAN, Y. T. Armenian Bilingual Half Trams.....	17
Armenian Numismatic Literature	23
ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ, Վարդան. Հայոց վաղաքաղական թագաւորին վերագրուած դրամներուն մասին MATIOSSIAN, Vartan. On the Coins Ascribed to the Armenian King Vagharshak (in Armenian)	25
Editorial	27
NERCESSIAN, Y. T. Tiganes II Copper Coins With Horse Design.....	28
NERCESSIAN, Y. T. A Silver Coin of Artaxias II (30-2- B.C.).....	29
Armenian Numismatic Literature	32
NERCESSIAN, Y. T. An Overstruck Takvorin of Guy.....	33
NERCESSIAN, Y. T. An Unpublished Tram of King Gosdantin I (1298-1299).....	35
Armenian Numismatic Literature	37
ESKIJIAN, Luther. Letter to Our Membership.....	39
Letters	40
Donations	40
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Dr. Mesrop Abgarians	41
SARYAN, L. A., PANOSSIAN, M. A Drachm Forgery of Tigans the Great	49
Armenian Numismatic Literature	50
BOOK REVIEW. <i>L'histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies.</i> , by François de Callatay. Reviewed by YTN	51
Armenian Numismatic Literature	52

Series I

Volume XXIV, No. 1

March 1998

ՀԱՅ

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԱՆԴԵՍ

ARMENIAN

NUMISMATIC

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. XXIV (1998) No. 1

Editorial	1
News.....	2
Letters	2
Meeting Notice	2
NERCESSIAN, Y. T. Copper Coins of Levon IV.....	3
Armenian Numismatic Literature	10
ՍԱՐԳՍԵԱՆ, Հենրի Վ. Հայաստանի դրամաշրջանառութեան վաղագույն վկայութիւնների մասին SARKISSIAN, Henry V. On the Earliest Monetary Circulation Testimony of Armenia (in Armenian)	11

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series I

Vol. XXIV, No. 1

March 1998

UP DATE TO OUR MEMBERSHIP AND FINANCIAL STATUS

As you may recall, in our last issue of our *Journal*, I covered our financial condition and the need to increase our annual dues. Now to bring you up to date:

We have had 56 members pay their dues, with 18 members, unpaid. We have subscribers (non-members) 9 paid up so far, and only 1 subscriber unpaid. And sadly we have had 5 cancellations. The total income thus far for the year from these accounts amounts to \$1520, to carry us for the entire year, printing, mailing, etc. No salaries, no over head, no nothing, to produce one of the most comprehensive numismatic journals for a small society as ours.

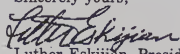
In order to upgrade our desk top publishing capability, in 1996 we spent more than \$3400 for our new computer and related expenses; in December 1997 we spent more than \$1500 for a laser printer and computer related expenses; in 1998 we just purchased a software and we have one more to procure. From these expenses, you can see that with annual income of some \$1700, and having already spent almost \$1600, we have not much left for publishing our *Journal*.

With the upgrading of our computer equipment, we will be able to continue with our excellent journal issues. As for our operating funds for this year, we'll have to invade our book sales income to carry us on. Books that our secretary Yeghia Nercessian and Dr. Paul Z. Bedoukian have written, at no compensation for them. We obtained the latest high technology tools for desk top publishing but the proceeds of our book sales is subsidizing our *Journal's* expenses instead of publishing new numismatic books.

In our *Journal* (1994, p. 68) Nercessian printed a long list of future Armenian numismatic works to be published. Seventeen titles are listed there. Since than this list is expanded to include more than twenty-five titles. If the Armenian Numismatic Society is to justify its existence we need to continue publishing these titles, at least one every other year. Our present financial conditions do not encourage such activity.

Now that you have had an explanation of our financial condition, please feel free to make a generous donation to the Society, when the spirit leads you.

Sincerely yours,

Luther Eskijian, President

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA (e-mail, ArmNumSoc@aol.com). Associate Editors, W. Gevenian and T. Nercessian, Corresponding Editors, L. A. Saryan (Greenfield, WI) and H. Sarkissian (Erevan). Non-member subscriptions \$30.00 per year. **ISSN 0884-0180 — LCCN 85-649443**

NEWS

"Educational Award" — Dr. Leon A. Saryan has contributed to the advancement of numismatics by sharing knowledge of «Medieval Coins of Cilician Armenia, 1080-1375 A.D.» in a presentation before the Chicago Coin Club on October 8, 1997. Awarded by American Numismatic Association.

LETTERS

I am more than glad to make this extra dues payment for 1998. You are doing a great favor to the numismatists of the world with all the work you do researching Armenian subjects. I cannot read Armenian, but I do read the English part. Keep up the good work.

T. P. Rockwell
North Andover, MA

Thank you for all your efforts in producing a most professional numismatic journal and bulletin.

A. Tashchian
Atlanta, GA

We congratulate Mr. Y. T. Nercessian for the fine effort in putting out the ANS Journal all these past years. We hope he continues this excellent journal for the future years and hope others in his area can give him a helping hand.

Stephen T. Dulgarian
Chelmsford, MA

... I look forward receiving the Journal in the new and to the continued excellence of this publication.

David F. Malleau
Bowmanville, ON

Per our conversation this evening, I would like to order three silver ... coins, from your recent catalogue... I enjoy through your bulletins and can appreciate the romance of your hobby/business from the photographs. I hope my children will one day find this an exciting hobby.

Julie Kulhanjian, MD
Piedmont, CA

Back in April of last year I saw a little article in the *Celator* announcing your Auction I and I made a note to myself to write and ask for a copy. ... In a bulk lot of secondhand numismatic literature recently purchased, I obtained a copy of your noted Auction together with "Prices Realized." Congratulations on a neatly produced catalogue. Please add my name to your mailing list...

Basil C. Demetriadi
Kifissia, Greece

MEETING NOTICE

Date: May 9, 1998, 8:00 P.M., Saturday Evening
Place: Home of Mr./Mrs. Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Pl., Pico Rivera, CA
Subject: "A Classification of the Tetradrachms of Tigranes the Great of Armenia,"
by Y. T. Nercessian

COPPER COINS OF LEVON IV

Plate I

Y. T. Nercessian

Upon Oshin's death, his son Levon IV (1320-1342) ascended the throne. At the time Levon was ten years old.¹ During Levon's reign Mamluks continued to devastate the country and forced Cilician Armenia to pay such a huge tribute that the country was near bankruptcy. Due to his domestic policy Levon was assassinated on August 28, 1342.

Levon paid 1,200,000 takvorins annually as tribute to the Mamluks.² Many of his silver coins were overstruck with dies of al-Nasir Nasir al-Din Muhammad.³ The overstriking is done haphazardly and with very little care. Unearthed hoards reveal that Levon IV regular takvorins, overstruck takvorins, and Islamic dirhams circulated together.⁴

Levon ruled 22 years. After Hetoum I (45 years) and Levon I (11+21=32) he had the longest reign. Therefore one would expect to see many different varieties in his silver and copper coinage.

Coinage of Levon IV

The silver coins of Levon IV are quite uniform except for inscription varieties and field marks.⁵ During Levon's reign, the quality as well as the workmanship declined: planchets were very small, thin, and irregular, the design and engraving was executed with less care, the depth of engraving was shallow, and the silver fineness of the alloy declined drastically. In short, it is very difficult to find silver coins (or copper coins) executed with care in desirable and museum quality condition.

The copper coinage of Levon IV consists of a very small coin, called pogh, similar to Oshin's copper coins. Additionally, he struck a large copper coin, similar to the kardez of Gosdantin I. Many coin dealers who cannot read Armenian erroneously have listed Levon IV large pogs under King Gosdantin I. These larger coppers, called large pogh, are scarce and executed with much greater care than the pogs. Large pogs of Levon IV weigh twenty percent less than the kardez of Gosdantin I or Levon III as tabulated in

¹ J. de Morgan, *The History of the Armenian People* (Boston, 1965), pp. 247-250.

² V. Langlois, *Le Trésor des Chartes d'Arménie, ou Cartulaire de la chancellerie royale de Roupénien* (St. Lazare, Venice, 1863), pp. 232-233.

³ Balog, *The Coinage of the Mamluk Sultans of Egypt and Syria* (New York, 1964), pp. 146-147, pl. VIII, Nos. 213a-213f.

⁴ O. Codrington, "On a Hoard of Coins Found at Broach," *Journal of the Bombay Branch, Royal Asiatic Society*, Vol. XV (1881-1882), pp. 367-370, Nos. 38-43, pl. 4, Nos. 26-28; L. Y. Rahmani, "A 14th Century Hoard from Tiberias," *Israel Numismatic Journal*, Vol. II (1964), Nos. 3-4, pp. 47-48; Balog, p. 146; A. D. Fahmy, "Contributions to the Mamluk Coinage," *Bulletin de l'Institut d'Égypte*, Vol. L (1968-1969), pp. 5-36 (in Arabic).

⁵ P. Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia* (CCA) (New York, 1962), pp. 94-95, 368-374, Nos. 1948-1995, pls. XLII-XLIII; Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (ACV) (Los Angeles, 1995), pp. 158-161, pls. 37-38.

Table I. The indications are that the kardez or large pogh was short-lived and discontinued in favor of regular pogh.

Comments on subject coins

A review of Table I demonstrates that the weight of copper coins remained almost constant during the reigns of Levon I and Hetoum I. From then on the weight declined continuously. From Hetoum II to Smpad, the weight was reduced drastically to a point that it was called pogh instead of kardez. However, during the reign of Gosdantin I and Levon III the weight was increased very close to the Hetoum II kardez weight. Under Oshin the decline continued and it seems that an average weight close to 1.5 grams was adopted as the standard weight of his copper coins. Table I data shows some variation in the weights of the copper coins of each king after Levon IV. Based on the average weight of 1.24 grams of 98 copper poghs (Levon IV to Levon V), these variations may not be considered abnormal. Here it must be noted that the weight of copper coins was not tightly controlled similar to silver coins since they were generally used for domestic commerce and not for international trading.

Table I. Average weight⁶ of Cilician Armenian royal coppers

Ruler	Regnal period	Denomination	Average Wt g.	Specimens
Levon I	1198-1219	Tank	7.04	27
Hetoum I	1226-1270	Tank	7.08	42
		Kardez (equestrian)	4.36	14
		Kardez (seated)	4.30	33
Levon II	1270-1289	Tank	6.24	02
		Kardez	4.47	10
Hetoum II	1289-1305	Kardez (both types)	3.74	26
Smpad	1296-1298	Pogh	1.97	19
Gosdantin I	1298-1299	Kardez	3.14	07
Levon III	1301-1307	Kardez	3.25	11
Oshin	1308-1320	Pogh	1.48	10
Levon IV	1320-1342	Large Pogh	2.40	14
		Pogh	1.33	70
Guy	1342-1344	Pogh	1.33	04
Gosdantin III	1344-1363	Pogh	1.09	04
Levon the Usurper	1363-1365	Pogh	1.48	03
Gosdantin IV	1365-1373	Pogh	0.95	05
Levon V	1374-1375	Pogh	0.79	12

⁶ Average weight is computed by utilizing metrological data given in CCA corpus pp. 130-410, SNS pp. 155-157, sale and auction catalogues and author's notes and collection as required. The number of specimens used to compute the average weight has no relationship with the total number of coins in existence.

Recently the author obtained some copper coins of Levon IV from the Asbed Donabedian auction (10 large pogs and 48 pogs).⁷ The late Donabedian had told the writer that some of the coppers he has are from hoards. Admittedly it is not known for certain if one or more hoards are involved. A portion of Levon IV coppers evaded the author and were purchased by others.⁸

A cursory check indicated that purchased coins include unpublished varieties and quite a few coins share the same dies. Before the coins were scattered, it was considered prudent to catalogue them for posterity (Table II, Catalogue of Levon IV copper coins). Most pogs are so poorly preserved that die linkage study is extremely difficult. In some cases it is very hard to distinguish if the throne is peculiar, similar to large pog throne, or if it is ornamented with lions. Generally speaking, most pogs have a poor appearance and are struck with less care than the large pogs.

Cataloguing the coins

Bedoukian's classification scheme,⁹ according to completeness of legend, was used to classify the coins of Levon IV in Table II. The first column in the catalogue gives the assigned specimen number. The second column references the catalogue number in Bedoukian's *Coinage of Cilician Armenia* or Nercessian's *Armenian Coins and Their Values* (three digit figures). The obverse Armenian legend is at the top of the block of coins, starting with specimen number. The reverse Armenian inscription is printed in the third column. The fourth column indicates the obverse style (King/Throne) and if the throne is peculiar (P) or ornamented with lions (L) (Fig. 1). The fifth column gives the reverse cross patterns, respectively (Fig. 2). Column six is the weight of the coin in grams. Columns seven and eight indicate the obverse/reverse matching dies when possible. The ninth column gives the coin origin, exD (ex-Donabedian), YN, or JG. Other coins available to the author were added to the catalogue. An asterisk in the last column indicates those specimens illustrated in the plate.

Table III cross-references the drawings to the plates where illustrations of coins display those patterns.

Table II. Catalogue of Levon IV copper coins

No.	CCA/ACV No.	Reverse Leg.	King/Throne †	Wt	Obv/Rev Die	Coll	PI
Large pogs							
ՀԵՒՆԻ ՔԱՂԱՔԻ ՀԱՅՈ							
01	1999V	+ՇԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ	A/P a	2.35		YN	
02	1999V	+ՇԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ	A/P a	2.13	xx	exD	
03	2000	+ՇԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ Ի ՍԻՍ	A/P a	1.97	xx ss	YN	
04	2000	+ՇԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ Ի ՍԻՍ	A/P a	2.90	xx ss	exD	
05	2000	+ՇԻՆԵԼ Ի ԳԱՂԱԳ Ի ՍԻ	A/P a	2.82	xx	exD	
06	2000V	+ՇԻՆԵԼ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ	A/P a	2.06		exD	

⁷ Spink, *Coin Auction* 102 (March 1994), "Ancient and Medieval Coins from the Collection of Professor Asbed Donabedian (1923-1993)," lot 434=10 large pogs, 437=20 pogs, 438=28 pogs (2 out of 28 were Levon V pogs in very poor grade of preservation).

⁸ Spink, *Coin Auction* 102, lot 435 (12 large pogs) and 436 (23 pogs).

⁹ Bedoukian, CCA, pp. 374-380, Nos. 1996-2026.

No.	CCA/ACV	No.	Reverse	Leg.	King/Throne †	Wt	Obv/Rev	Die	Coll	P1
Large pogs										
ՀԱՅԿԱՆ ԹԱԳԱՒԻՐ ՀԱՅՈՒՆ										
07	2000V	+	ԾԻՆԵԼ	ՔԱՂԱՔՆ	ՍԻ	A/P	a	2.57	xx	exD
08	2000V	+	ԾԻՆԵԼ	ՔԱՂԱՔՆ	ՍԻ	A/P	a	2.32	xx	yy exD *
ՀԱՅԿԱՆ ԹԱԳԱՒԻՐ ՀԱՅՈՒՆ										
09	2000V	+	ԾԻՆԵԼ	ՔԱՂԱՔՆ	ՍԻ	A/P	a	2.37	xx	yy exD
10	2000V	+	ԾԻՆԵԼ	ՔԱՂԱՔՆ	ՍԻ	A/P	a	2.56	xx	yy exD *
11	2000V	+	ԾԻՆԵԼ	ՔԱՂԱՔՆ	ՍԻ	A/P	a	2.52	xx	yy exD
ՀԱՅԿԱՆ ԹԱԳԱՒԻՐ ՀԱՅՈՒՆ										
12	2002	+	ԾԻՆԵԼ	Ի ԳԱՂԱԳՆ	ՍԻ	A/P	a	2.23		YN
13	2003V	+	ԾԻՆԵԼ	ՔԱՂԱՔՆ	Ի ՍԻՍ	A/P	a	2.17		exD
14	2003/460	+	ԾԻՆԵԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	ՍԻՍ	A/P	a	2.58		YN
Poghs										
ՀԱՅԿԱՆ ԹԱԳԱՒԻՐ ՀԱՅՈՒՆ										
15	2017	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/P	b	1.16		exD *
16	2017	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/P	b	1.61		exD *
17	2017	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	a	1.34		exD
18	2017	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/P	b	1.26		exD
19	2017	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	b	1.13		exD
20	2017	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի	D/P	a	1.23		exD *
ՀԱՅԿԱՆ ԹԱԳԱՒԻՐ ՀԱՅՈՒՆ										
21	---	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի ՍՍ	G/P	c	1.35	zz	ww exD *
22	---	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի ՍՍ	G/P	c	1.16	zz	ww exD
23	---	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի ՍՍ	G/P	c	1.33	zz	ww exD
24	---	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի ՍՍ	G/P	c	1.32	zz	ww exD *
25	---	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի ՍՍ	G/P	c	1.37	zz	ww exD
26	2019	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի ՍԻ	D/L	b	1.35		exD
27	2006V	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	b	1.72		YN
28	2018V	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	c	1.34		exD
29	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	b	1.17		exD
30	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	b	1.23		exD
31	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	b	1.84		exD
32	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	b	1.33		exD
33	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	b	1.43		exD
34	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	c	1.21		exD
35	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	c	1.30		exD
36	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	b	1.28		exD
37	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	d	1.26		exD *
38	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	d	1.15		exD
39	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	A/L	b	1.03		exD
40	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	c	1.29		exD
41	2020	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	c	0.97		exD
42	2022V	+	ԾԻՆԵԱԼ	Ի ՔԱՂԱՔՆ	Ի Ս	D/L	c	1.16		exD

Copper Coins of Levon IV

No.	CCA/ACV No.	Reverse Leg.	King/Throne †	Wt	Obv/Rev Die	Coll	P1
Poghs							
+ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ							
43	2020V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔ Ս	D/L	b	1.45	exD	
44	2017V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔ	G/P	c	1.27	YN	
45	2020V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔ	A/L	b	1.29	YN	
46	---	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆՔՆ Ի ՍՍ	F/P	b	1.53	exD	*
47	2020V	+ԾԻՆԵԱԼ ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	D/P	c	1.19	exD	
48	2020V	+ԾԻՆԵԱԼ ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	E/P	b	1.18	YN	
49	466	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	D/L	b	1.42	YN	*
+ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՍ							
50	1996V	+ԾԻՆԵԱԼ ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	E/L	b	1.45	exD	*
51	465	+ԾԻՆԵԱԼ ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	E/P	d	1.10	YN	*
+ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ							
52	2021V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻՍ	D/L	c	1.40	exD	
53	2021V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	D/L	c	1.65	exD	
54	2021V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	D/P	c	1.21	exD	
55	2021V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	D/L	b	1.09	exD	
56	2008	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ	B/L	c	1.13	YN	
57	2013V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔ Ի	A/P	d	1.26	YN	
+ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ							
58	2022V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	D/P	b	1.27	exD	
59	2022V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	D/L	b	1.45	exD	
60	2009	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ս	A/L	b	1.22	YN	
61	2009V	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ	B/L	b	1.19	exD	
62	2022	+ԾԻՆԵԱԼ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ	D/L	d	0.80	exD	
63	2009V	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ	D/L	c	1.58	exD	
64	2009V	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ս	A/L	d	1.18	exD	
65	2009V	+ԾԻՆԵԼ ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	A/L	d	1.31	exD	*
66	2011V	+ԾԻՆԵԼ ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	C/L	d	1.58	exD	*
67	2022V	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ	H/L	b	1.55	YN	*
68	2022	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ	D/L	d	1.26	exD	
+ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ Հ							
69	2011V	+ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս	D/L	d	1.33	exD	
70	2011a	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ	A/P	d	1.42	YN	
71	2016V	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ	A/L	d	1.32	YN	
72	462	+ԾԻՆԵԼ ՔԱՂԱՔՆ	A/P	d	1.46	YN	*
73	2025	+ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ	C/L	c	1.12	exD	*
+ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ							
74	464	+ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ Ի ՍԻ	B/P	d	1.05	JG	*

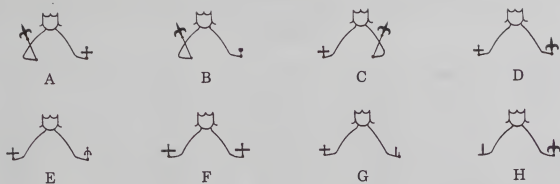

Fig. 1. Levon IV copper coin obverse style patterns

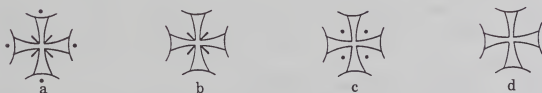

Fig. 2. Levon IV copper coin reverse cross patterns

Stylistic analysis

All large poghs seem to have a uniform design: the same type of “unusual” throne, (as Bedoukian calls it), the king holding in his right hand a staff extending over right shoulder, cross in left hand (Fig. 1, type A). On the reverse all of them have the same ornate cross (Fig. 2, type a) which is seen only on few poghs. Obverse inscription varieties exist as indicated in Table I.

Table III. Levon IV coin design-plate cross reference

A 8, 10, 65, 72	E 50, 51	a 8, 10, 20
B 74	F 46	b 15, 16, 46, 49, 50, 67
C 66, 73	G 21, 24	c 21, 24, 73
D 15, 16, 20, 37, 49	H 67	d 37, 51, 65, 66, 72, 74

A catalogue of the poghs of Levon IV encounters many stylistic variations. Perhaps this can be explained by the fact that silver coins were paid to the Mamluks as fast as they could be struck to satisfy treaty obligations, and only the copper coins remained in circulation for a long period. Even so, not enough effort and time was allocated to produce quality coins.

The subject coins include eight obverse style patterns and four reverse cross variations. Styles A to D were presented in CCA. Styles E (cross/orb) and F (orb/fleur-de-lys) may be incompletely engraved. Probably the final engraved result was planned to be the orb, fleur-de-lys, or cross. Styles G (cross/orb) was published in *Armenian Coins and Their Values*. The last design (cross/cross) is an unpublished pattern.

Reverse cross patterns fall in four categories, previously published by Bedoukian.

Table IV. Reverse versus obverse design (only ex-Donabedian pogs)

Reverse	A	B	C	D	E	F	G	H	Total
a				2					2
b	1	1		15			1	1	19
c			2	10	5				17
d	2		1	5					8
Total	3	1	3	32	5		1	1	46

Reverse cross versus the obverse style patterns are tabulated in table IV. An analysis indicates that 70% (32/46) of the ex-Donabedian coins belong to obverse style D (cross/fleur-de-dys) and 78% (36/46) belong to reverse cross patterns b (cross with short lines) and c (cross with four dots in four quadrants). The average weight of ex-Donabedian large pogs is 2.442 grams, the pog is 1.297 grams. In Bedoukian's corpus the average weight for Levon IV large pogs and pogs is 2.1 grams (only one example noted) and 1.48 grams (eleven examples), respectively.

ԼԵՎՈՆ Դ-Ի ՊՂԻՆՁԻ ԴՐԱՄՆԵՐԸ

[Ամփոփում]

Հեղինակը Ասպետ Տօնապետեանի դրամագիտական հաւաքածոյի աճուրդէն ձեռք բերաւ Լևոն Դ-ի մեծ փողերէն ու փողերէն: Լուսահոգի Տօնապետեան իր կենդանութեան հեղինակին ըսած էր, թէ իր ունեցած պղինձէ դրամներուն որոշ մասը դրամագիտներ են: Ընդունելի է թէ որեւէ տեղեկութիւն չէ հայթայթուած դրամներու մէկ կամ աւելի դրամագիտ ըլլալու մասին: Ասոնցմէ անկախ՝ հաւաքածոյին Լևոն Դ-ի պղինձներէն որոշ դրամներ խոյս տուին հեղինակէն և այլ հաւաքորդներ գնեցին:

Հապճեպ քննութիւն մը յայտնաբերեց, թէ խումբին մէջ կան դրամներու անտիպ տարբերակներ և մաս մը դրամներ կը բաժնեն նոյն կնիքները: Դրամները ցիր ու ցան չեղած՝ խոհեմութիւն նկատուեցաւ դրամներու ցուցակագրութիւնը մը պատրաստել ապագային համար (Աղիւսակ II): Փողերու մեծամասնութեան վատ վիճակին պատճառով, անկարելի եղաւ ուսումնասիրել դրամներու մեծամասնութեան կնիքները և իրենց համար զօգուտ մը պատրաստել:

Աղիւսակ II-ի դասաւորութիւնը պատրաստուեցաւ օգտագործելով Զ. Պտուկեանի կնիքինամ Հայաստանի դրամները գրքի թրփուսին և հեղինակին Armenian Coins and Their Values գրքի քառալոգին վկայակոչուած թիւերը: Դրամի երեսին խորագրութիւնը տպուած է խմբաւորումներու վերև, իսկ ետևի խորագրութիւնը՝ երրորդ սիւնակին մէջ: Զորորդ և Հինգերորդ սիւնակները կը ներկայացնեն դրամներու երեսին վրայի թագաւորը/գահը (նկար 1) և ետևի խաչին ձևերը (նկար 2): Ծանրութիւնները տրուած են գրամով վեցերորդ սիւնակին մէջ: Սիւնակ եօթը և ութը կու տան դրամի կնիքներուն յատկացուած տառերը: Վերջին երկու սիւնակները կը յիշատակեն դրամին ծագումն ու տախտակին վրայ պատկերուածները:

Ե. Թ. Ներսէսեան

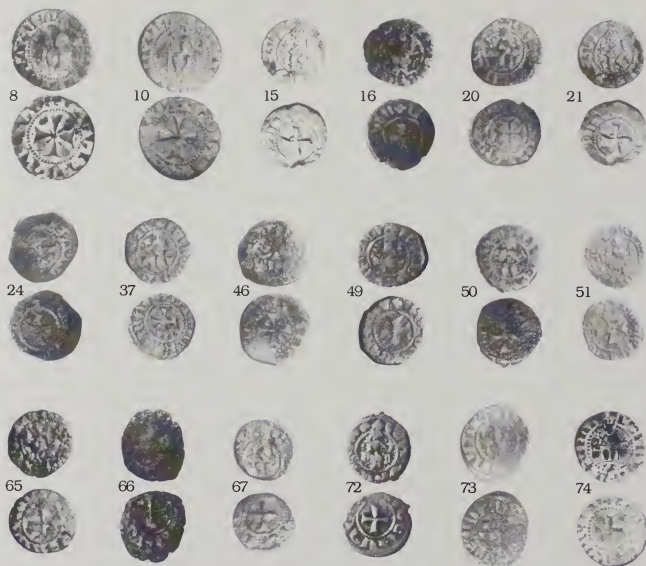
ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

43 SOTHEYBY'S. *Auction: The John J. Slocum Collection of Coins of the Crusaders*. London: 6 and 7 March 1997, pp. 59-66, Nos. 471-555, 77-82, Nos. 689, 717, 719, 720, 724, 726, 729-735, 738, 739, 742, 743, 745-747, 749, pls.

A biography of Slocum is given and descriptions of his Armenian coins are catalogued: Kiurke II (1048-1100), copper follis; copper issues of an uncertain ruler, Roupen I (1080-1095), T'oros I (1100-1123), Roupen II (1175-1187), Levon II (1187-1198); regal issues, Levon I (1198-1226), double trams, half double trams, coronation trams with one and two lions, regular trams and half trams, a billon with Armenian inscription, and tanks; Hetoum I (1226-1271), Hetoum-Kaiqobād bilingual trams and a half tram, Hetoum-Kaikhosrew bilingual trams and half trams, Hetoum-Zabel regular trams and half trams, tanks, equestrian and regular kardezzes; Levon II (1270-1289), trams, half trams struck with tram dies, and kardezzes; Hetoum II (1289-1306), billons with Latin and Byzantine crosses and kardezzes with king's bust facing and king seated; Smpad (1296-1298), coronation trams, regular trams, a half tram, and kardezzes; Gosdantin I (1298-1299), trams and kardezzes; Levon III (1301-1307), kardezzes; Levon IV (1320-1342), takvorins, large and small pogh, and takvorins overstruck in Arabic; Guy (1342-1344), takvorins and a pogh; Gosdantin III (1344-1363), takvorins struck in Tarsus and Sis, pogh struck in Tarsus and Sis; Levon the Usurper (1363-1365), takvorins; Gosdantin IV (1365-1373), takvorins; Levon V (1374-1375), a pogh; Post Roupenian silver and copper coins. The Latin legends of the coins of the following kings and queen of Cyprus indicate that they have used the title of "King of Jerusalem, Cyprus, and [Cilician] Armenia:" Janus (1398-1432), Louis of Savoy (1459-1460), James II (1460-1473), Catherine Cornaro and James III (1473-1474), and Catherine Cornaro (1474-1489).

YTN

Տրուած է Սլոքումի կենսագրութիւնը և ցուցակագրուած են իր Հայկական դրամները: Կորիկ Բ-ի (1048-1100) պղինձ մը. Կիլիկեան Հայաստան, իշխանական շրջանի պղինձներ՝ անծանօթ իշխանի մը, Ռուբէն Ա-ի (1080-1095), Թորոս Ա-ի (1100-1123), Ռուբէն Բ-ի (1175-1187), Լևոն Բ-ի (1187-1198): Թագաւորական շրջան՝ Լևոն Ա (1198-1226), երկդրամներ, կէս երկդրամներ, մի և երկու առիւծով օծման դրամներ, հասարակ դրամներ, կիսադրամներ, բիլլոն մը հայերէն արձանագրութեամբ և դանգեր. Հեթում Ա (1226-1271), Հեթում-Քայքոսրոսի երկլեզուեան դրամներ ու կիսադրամ մը, Հեթում-Քայսրոսովի երկլեզուեան դրամներ ու կիսադրամներ, Հեթում-Ջալէլի հասարակ և կէս դրամներ, դանգեր, ձիավար և հասարակ քարտէզներ. Լևոն Բ (1270-1289), դրամներ, կիսադրամներ կոխուած դրամներու կնիքներով ու քարտէզներ Թագաւորի հայող կիսանդրով ու Թագաւորը նստած. Սմբատ (1296-1298), օծման ու սովորական դրամներ, կիսադրամ մը և քարտէզներ. Կոստանդին Ա (1298-1299), դրամներ ու քարտէզներ. Լևոն Գ. (1301-1307), քարտէզներ. Լևոն Դ (1320-1342), Թագուորիներ, մեծ ու փոքր փողեր և Թագուորիներ արաբերէնով կրկնադրոշմուած. Կի (1342-1344), Թագուորիներ ու փող մը. Կոստանդին Գ (1344-1363), Թագուորիներ կոխուած Տարսոն և Սիս, փողեր կոխուած Տարսոն և Սիս. Լևոն Բռնկակալ (1363-1365), Թագուորիներ. Կոստանդին Դ (1365-1373), Թագուորիներ. Լևոն Ե (1374-1375), փող մը. յետ ուղեւեան արծաթէ ու պղինձէ դրամներ: Կիպրոսի հետեւալ Թագաւորներու և Թագուհիի դրամներուն խորագրութիւնները կը յայտնեն, թէ անոնք գործածեցին «Թագաւոր Երուսաղէմի, Կիպրոսի և Կիլիկեան» Հայաստանի» տիտղոսները: Բանոս (1398-1432), Լուդովիկոս Սալոյուկ (1459-1460), Յակոբ Բ (1464-1473), Կատարինէ Կոռնարոյ և Յակոբ Գ (1473-1474), և Կատարինէ Կոռնարոյ (1474-1489): ԵԹՆ

Y. T. Necessian. Copper Coins of Levon IV

Հենրի Վ. Սարգսեան. Հայաստանի դրամաշրջանառութեան վաղագոյն վկայութիւնների մասին (5x)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՐԱՄԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹԵԱՆ ՎԱՂԱԳՈՅՆ ՎԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Տախտակ I

Հենրի Վ. Մարգանես

Արին-բերդի հնագիտական պեղումներին ընթացքում կատարված բազմաթիվ յայտնագործությունները հնարաւորութիւն ընձեռեցին սկիզբ դնել էրբեքունի քաղաքամրոցի պատմութեան ուսումնասիրմանը, որն անընդմէջ շարունակուել է մ.թ.ա. Ե-Դ դդ.¹:

Առկայ հնագիտական նիւթի հիման վրայ ներկայացուած քաղաքամրոցի պատմութեան շատ էջեր անաւարտ են մնացել և դեռևս սպասում են նոր հետազոտութիւններին:

1956 թ. պեղումներին ընթացքում յայտնաբերուեցին արծաթեայ երկու դրամ² դրուագուած մ.թ.ա. 2-6 դդ. Փոքր Ասիայի յոնական ծովեզրի կենտրոններից մէկում: Ինչպէս յայտնի է, որը, սկսած մ.թ.ա. է. դ., իբրև առևտրա-արհեստաւորական կենտրոն, աննախընթաց զարգացում էր ապրում: Այն միաժամանակ յայտնի էր նաև բաւական բարձր հիմքերի վրայ դրուած սեփական դրամներին թողարկման համակարգով: Որպէս յոնական մշակոյթի հնագոյն կենտրոն, Միլեթը տակաւին մ.թ.ա. 1-2 դդ. առևտրական սերտ կապեր ունէր Մարմարի և Սև ծովերի առափնեայ բազմաթիւ մեծ ու փոքր քաղաքներին հետ³: Մ.թ.ա. Ը դ. յոնական ծովեզրի քաղաքները առևտրական կապեր են հաստատում նաև Արևելքի երկրներին հետ⁴: Հաշուի առնելով հենց այս հանգամանքը, վերոյիշեալ դրամները արդարացիօրէն վերագրուում են Միլեթ քաղաքի դրուագուածներին: Արդ արծաթեայ այս դրամները առաջին անգամ ներկայացնում ենք մանրամասն նկարագրութեամբ:

Դրանցից մէկի առաջին երեսին պատկերուած է դէպի ձախ նայող առիւծի գլուխ, բաց երախով: Երկրորդ երեսին քառանկիւն փորուածքի մէջ դրուագուած է հաւասարաթև խաչ, որի ծայրերը վերջնաւում են երեքական զնդիկներով, իսկ կենտրոնում կէտ է արուած: Խաչի թևամիջեան ազատ տարածութիւններում նշմարուում են կաթիլաձև նախազարդեր: (Նկար 1): Դրամը կշռում է 0.80 գրամ, տրամագիծը 9 մմ է:

Միւսի առաջին երեսին պատկերուած է դէպի աջ թեքուած առիւծի գլուխ, բաց երախով: Երկրորդ երեսին քառանկիւն խորութեան մէջ դրուագուած է հաւասարաթև խաչ, որի ծայրերը աւարտուում են երկուական զնդիկներով, իսկ կենտրոնում կէտ: Խաչի թևամիջեան տարածութիւններում նոյնպէս կան կաթիլաձև զարդանախշեր (Նկար 2): Դրամը կշռում է 0.78 գրամ, տրամագիծը 9 մմ է: Այս արծաթեայ դրամները պահուում են Հայաստանի Պատմութեան Պետական Թանգարանի դրամագիտութեան բաժնում (թիւ 17541/1 և 17541/2)⁵:

Չնայած այն բանին, որ դրամները նոյն արժէնիշի դրուագուածներ են և ունին երկու երեսների պատկերազարկան ընդհանրութիւններ, այնուամենայնիւ դրոշմուած լինելով տարբեր կնիքներով, մանրամասնորում ունեն տարբերութիւններ՝ առիւծի պատկերները, առիւծի գլուխներին շրջուածութիւններին, խաչերի պատկերման և այլն: Դրամները առաջին անգամ հրապարակուել են գիւտի հեղինակ հնագէտ Մ. Իսրաէլեանը 1957 թ.⁶:

¹ К. Л. Оганесян, Архитектура Эребуни (по материалам раскопок), Արին-բերդ 1 (Երևան, 1961), էջ 9:

² М. М. Кобылина, Милет, (Մոսկուա, 1965), էջ 6:

³ Кобылина, նոյն տեղում, էջ 11:

⁴ В. V. Head, A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum (London, 1892), p. 185, Nos. 14-35. E. Babelon, Traité des monnaies grecques et romaines 2 (Paris, 1910), p. 1047. Jean Elsen, Catalogue, (May to June 1987), List 100, No. 40.

⁵ Մարգարիտ Իսրայելյան, Արծաթէ երկու դրամ Արին-բերդից, Սովետական Հայաստան (1957), թիւ 9, էջ 16: Նոյնի Արին-բերդի ՏՍՍՍ տնտեսական և նրա արձանագրութիւնները, ՀՍՍՀ ԳԱ Տեղեկագիր, Հաս. Գիտ. (1957), թիւ 9, էջ 94:

Նոյն թուականին դրամները մանրամասն քննեց Լենինգրադի Պետական իրմատի գիտաշխատող դրամագետ Լիւբով Բելովան, որը իրաւացիօրէն եկաւ այն եզրակացութեան, որ յիշեալ դրամները դրուագուել են մ.թ.ա. Ե դ. բայց ոչ ուշ, քան մ.թ.ա. 478 թ.⁶:

Հետագայում քննարկուող դրամները տարբեր աուիթներով յիշատակուել են այն հրատարակութիւններում, որոնք նուիրուած էին իրերունի ամրոցին: Դրամագիտական արժեքաւոր այս նիւթը օգտագործուել էր ամրոցի թուագրման, ճարտարապետական շինութիւններին և դրանց կապուած վերաշինութիւններին ժամանակը որոշելիս, պաշտամունքային հարցերի լուսաբանման համար և այլն⁷:

Հայաստանի դրամաշրջանառութեան հարցերի հետ կապուած աշխատութիւններում մի քանի անգամ այս դրամներին է անդրադարձել նաև իմ. Մուշեղեանը⁸: Նա նշում է որ միլեթեան քննարկուող դրամները չեն կարող վկայել «արարատեան և յոնիական քաղաքների ապրանքափոխանակութեան մասին», քանի որ այդ դրամները արտաքին առևտրի գործածութեան միակերպ են: Եւ առաջ է քաշում հետեւեալ հարցադրումը «Ձուտ ներքին շուկային բնորոշող փոքր արժէքափի նմանօրինակ դրամների նոր յայտնութիւնները միայն առկայում կարող են հնարաւորութիւն ընձեռել դատելու, թէ արդեօք այդպիսիները չեն հանդիսացել տեղական դրամագործութեան արգասիք, ճիշտ այնպէս, ինչպէս Բոսֆորում մ.թ.ա. Ե-րդ դարում միլեթեան դրամների ընդօրինակութեամբ թողարկուել էին տեղական կերտուածքի դրամներ»⁹:

Անհերքելի իրողութիւն է, որ դրամները քննելիս, պատմահնագիտական վաւերագրական վկայութիւններ, անհրաժեշտ է դրանց յայտնաբերման վերաբերեալ ունենալ հաւաստի և ճշգրիտ տեղեկութիւններ՝ արձանագրելով նրանց յայտնաբերման բնական և իսթաւորած միջավայրը: Այդ տեսանկիւնից էլ կարեւոր են այն բոլոր տեղեկութիւնները, որ կարող են տալ ինչպէս դրամները, այնպէս էլ դրանց ուղեկցող հնագիտական նիւթերը, տեղանքի ու միջավայրի ուսումնասիրութիւնը և այլն: Իրերունիի դրամները պատկանում են գտածոների այն դասին, որոնց յայտնաբերման վերաբերեալ պահպանուել են թեպետ և ոչ լրիւ, բայց հաւաստի տեղեկութիւններ: Սակայն պէտք է նշել, որ այդ տուեալները միշտ չէ, որ ուսումնասիրողների կողմից օգտագործուել են ամբողջութեամբ:

Ինչպէս յայտնի է, 1956 թ. Իրերունի քաղաք-ամրոցի հիւսիս-արևմտեան մասում հնագիտական պեղումներ կատարելիս յայտնաբերուեց մի շինութիւն, որը, ըստ տեղում ի յայտ եկած սեպագիր արձանագրութեան տուեալներով, Սուսի (Susi) տաճարն է:

Մ.թ.ա. 2 դ., երբ Իրերունիի ևս ընկաւ Աքեմենեան իրանի տիրապետութեան տակ, դառնալով իրանեան սատրապութիւններից մէկի կենտրոնը, Սուսի տաճարը նոյնպէս վերակառուցուեց և վերածուեց հրոյ մեծ տաճարի¹⁰:

Տաճարը նմանատիպ կառոյցներից յատուկ ոչ մեծ շինութիւն էր (5.5X8.8 մ), ընդհանուր մակերեսը 40 քառ. մետր՝ ձեւաւորուած չփեղ մուտքով: Տաճարի ներքնապատերը զարդարուած

⁶ Այս մասին տես Բ. Пиотровский, Ванское царство (Урарту) (Մոսկուա, 1959), էջ 24: Այստեղ նշուած է նաև, որ Լ. Բելովան դրամները որոշել է 1957 թ. Մայիսի 6-ին:

⁷ Կ. Լ. Оганесян, նշուած աշխատանք, հատոր Ա, էջ 9: Մ. Իսրայելյան, Էրեբունի քերդ-ֆաղափի պատմութիւնը ըստ արձանագրական և հնագիտական տվյալների (Երևան, 1971), էջ 40: Կոստանդին Զովհաննիսյան, Էրեբունի-Երևան հիմնադրման 2750-ամյակի առթիւ (Երևան, 1988), էջ 74-75: Կոստանդին Զովհաննիսյան, Էրեբունիի որմնակարները (Երևան, 1973), էջ 8 և ուրիշներ:

⁸ Իմ. Մ. Մուշեղյան, «Երամական իրանաութեան սկզբնաւորումը Հայաստանում», Զանգեզուր (1976), թիւ 1-12, էջ 444-447: Նոյնի Դրամական շրջանառութիւնը Հայաստանում (մ.թ.ա. 5-րդ դար - մ.թ. 14-րդ դար) (Երևան, 1983), էջ 12-14 և այլ աշխատութիւններ, որտեղ հեղինակը գրեթէ նոյնութեամբ կրկնում է իր դատողութիւնները:

⁹ Իմ. Մ. Մուշեղյան, Դրամական շրջանառութիւնը Հայաստանում, էջ 14: Նշենք, որ Իմ. Մուշեղյանի Դ. Շելովի, Монетное дело Боспора VI-II вв., (Մոսկուա, 1956), գրքի 18 և 76 էջերի վկայութեամբ հիմնաւորուած չէ, քանի որ այդ էջերում միլեթեան դրամների ընդօրինակութեամբ տեղական թողարկումների մասին տեղեկութիւններ չեն տրուել:

¹⁰ Կոստանդին Զովհաննիսյան, Էրեբունիի որմնակարները, էջ 8:

էին գոնաւոր որմանկարներով, իսկ մուտքի ուղիղ դիմացը պահպանուել էին գոհանաղանի մնացորդները: Այստեղ, վերել նշուած դրամների հետ, յայտնաբերուել են արծաթեայ և երկաթեայ զարդարանքներ. աքեմենեան չրջանի սանձեր, նետասլաքներ, ուլունքներ՝ կազմուած օդերից և այլ առարկաներ: Ժամանակագրական առումով գտնուած հնագիտական իրերը միատարր և միատիպ չեն: Առարկաների պատրաստման վայրերը ևս տարբեր են: Այդ պատճառով նշուած իրերը պէտք է դիտուեն որպէս տաճարին ընծայուած նուէշներ¹¹: Մեր կարծիքով քննարկուող դրամները ևս պէտք է դասել այդ առարկաների կարգին, որպէս պաշտամունքային օջախին բերուած նուիրատուութիւն:

Դրամագիտութեան տեւմինների շարքում կայ որոշակի հասկացողութիւն «դրամ-ընծայ»: Արին-բերդից գտնուած միւլեթեան դրամները վերաբերում են հենց այդ կարգի դրամներին:

Քննարկուող միւլեթեան դրամները դիտել իրեն երկու պետութիւնների ապրանքադրամային կապերի վկայութիւններ, մեր ունեցած դրամագիտական վերին աստիճանի փոքրաքանակ տուեալներով ներկայումս հնարաւոր չէ:

Ինչպէս յայտնի է, վանի թագաւորութեան (Ուրարտու) անկումից յետոյ էրեբունի ամրոցը դարձաւ Աքեմենեան պետութեան 18-րդ սատրապութեան կենտրոններից մէկը, իսկ որոշ գիտնականների կարծիքով նրա մայրաքաղաքը¹²: Այսպէս որ այդ դրամները յայտնուելը ամրոցում չի կարելի համարել անբացատրելի պատահականութիւն: Էրեբունի ամրոցի պեղումներից յայտնաբերուած հնագիտական նիւթերը վկայում են տնտեսութեան զարգացման բարձր աստիճանի մասին: Սակայն յիշեալ ժամանակահատուածում սիստեմատիկ դրամաշրջանառութիւն, դրամական տնտեսութիւն գոյութիւն չունէր, քանի որ տեղական շուկան, ըստ երեւոյթին, դրամի անհրաժեշտութիւն չունէր, մի իրողութիւն, որ կապուած է երկրի տնտեսական ընդհանուր զարգացման հետ: Այնտեղից էլ կարելի է հետևութիւն անել, որ երկրում սեփական դրամ կտրելու կարիքը տականի չէր զգացուում և դուռագուած դրամ չէր օգտագործուում:

Յայտնի է նաև, որ մ.թ.ա. 549-548 թթ. Աքեմենեան Պարսկաստանը յաղթելով մեդացիներուն, վերլիններից գրաւեց նաև Հայաստանը¹³: Եւ այդ պարագայում, եթէ էրեբունի ամրոցը լինէր դրամագործութեան կենտրոն, քնականաբար դրամներ կը թողարկէր Աքեմենեան դրամներին, օրինակելով՝ պահպանելով ինչպէս դրամաշրջանային աքեմենեան համակարգ, այնպէս էլ տիպական առանձնայատկութիւնները: Ի դէպ, վերյիշեց, որ Աքեմենեանների օրօք դրամագործութիւնը գտնուում էր համեմատաբար բարձր մակարդակի վրայ: Յատկապէս Դարեհ Ա-ի (մ.թ.ա. 522-486) օրօք դրամաշրջանառութեան մէջ էին ոսկեայ դարիկները, որոնց աքեմենեան դրամական համակարգի հիմքն էին, ընդունելի էին ամենուրեք՝ ինչպէս պետութեան սահմաններում, այնպէս էլ միջազգային շուկաներում: Սակայն, չնայած այդ հանգամանքին, որ Աքեմենեան տիրակալները ձգտում էին առևտրական գործարքներում ներդնել և հաստատել դրամական կայուն չափանիշ, որը միջազգային շուկան ևս չափանիշի դեր խաղար, այդուհանդերձ այս ապարէշ-զուտ նրանք չշղափելի արդիւնքների հասան¹⁴:

Էրեբունի ամրոցից յայտնաբերուած այդ անթուակիր դրամները իրեն տեղական դրուագման արգասիք համարելը ներկայիս դրամագիտական տուեալներով հնարաւոր չէ, և այդ կարգի հետևութիւնները անհիմն են:

Ինչ վերաբերում է Բոսֆորի թագաւորութեանը, ապա այստեղ քաղաքական և տնտեսական կեանքը բոլորովին այլ ընթացք ստացաւ: Արդէն մ.թ.ա. 2 դ. կէսից դրամագործութիւնը

¹¹ Մ. Իսրայելյան, Էրեբունի բերդ-ֆաղախի պատմությունը ըստ արձանագրական և ինքնագրական տվյալների, էջ 40, Պէտք է նշել, որ դրամների ուղեկցող հնագիտական առարկաները մինչև օրս մանրամասն նկարագրուած և քննարկուած չեն: Այդ պատճառով գիտար է նրանց լիակատար օգտագործումը:

¹² Գ. Ա. Տիրացյան, Էրին-բերդի պալատաւարը զարհիւր և սատրապային կենտրոնների հարցը Հայկական լեռնաշխարհում, ՀՍՍՀ ԳԱ Տեղեկագիր, 2-ա. Գիտ. (1980), թիւ 7-8, էջ 113:

¹³ М. А. Дандамаев, Политическая история Ахеменидской державы (Մոսկուա, 1985), էջ 19:

¹⁴ М. А. Дандамаев, В. Г. Луконин, Культура и экономика древнего Ирана (Մոսկուա, 1980), էջ 212:

այստեղ բաւական զարգացած էր: Բոսֆորը, իբրեւ յունական գաղութ, Յունաստանի հետ ունէր սերտ և անմիջական տնտեսական կապեր, և, ներքին շուկայում հասունցաւ դրամական համակարգի պահանջը, այստեղ սկիզբ դրուեց սեփական դրամների թողարկմանը: Ինչպէս նշում է Դ. Շելովը, ընայած այն բանին, որ Բոսֆորի առաջին դրամները դասուում են յունական համակարգի դրամներին, այնուամենայնիւ այլ երկրների դրամներից անմիջականօրէն կատարուած պատճէններ չեն և մինչև սեփական դրամների թողարկումը այստեղ սխտեմատիկ դրամական շրջանառութիւն գոյութիւն չունէր¹⁵:

Էրեբունի ամրոցից գտնուած դրամները երբեք չեն եղել դրամաշրջանառութեան արտաքին ոլորտում, այլ բերուել են Արին-բերդ, հաւանաբար, պատահական ուղիներով, գուցէ և փոքրասիական քաղաքներից և, որպէս դրամ-ընծայ պահուել են ամրոցի սրբավայրում՝ տաճարում: Դրանք չի կարելի դիտել որպէս Հայաստան ներմուծուած դրամական միաւորներ, որոնք սկիսգը են դրել տեղական դրամաշրջանառութեանը մ.թ.ա. Ե դ.: Այդ մասին է վկայում նաև նմանօրինակ դրամների բացակայութիւնը Այսրկովկասի տարածքում:

Արին-բերդում գտնուած միլետեան օրդոսները բացառիկ գտածոներ են և անգամ նոր վկայութիւնների յայտնաբերումը հայկական տարբեր շրջաններից, ըստ երևոյթին չեն կարող փոխել մեր պատկերացումները և եզրակացութիւնները այդ դրամների վերաբերեալ կապուած Հայաստանի հին շրջանի դրամաշրջանառութեան ձևաւորման հարցերի հետ:

ON THE EARLIEST MONETARY CIRCULATION TESTIMONY OF ARMENIA

[Summary]

During the 1956 excavations of Arin-berd, two Miletian silver coins were discovered. The coins were attributed to a period of VI to V century B.C.

The obverse of the first coin displays the head of lion to left, mouth open. The reverse depicts a stellate pattern in an incuse square. Weight 0.80 g., diameter 9 mm.

The obverse of the second coin displays the head of lion to right, mouth open. The reverse depicts a stellate pattern in an incuse square. Weight 0.78 g., diameter 9 mm. Note that the reverses of both coins have ornamental design differences.

Archaeological material unearthed in Arin-berd, in addition to both silver coins, includes a temple with colored wall-paintings, fire altar, iron and silver ornaments, Achaemenid period arrow-heads, beads, ear-rings, reins, and other objects, not all of which belong to the same period. Archaeologists concluded that coins and other unearthed objects were offerings of the faithful, and as such kept in the Susi temple of Arin-berd.

Furthermore, both of the Ionian silver coins of Miletus were referenced chronologically to date the whole complex.

Henry V. Sarkissian.

¹⁵ Д. Б. Шелов, *Монетное дело Боспора VI-II вв.*, (Уфа, 1956), էջ 15.

Series I

Volume XXIV, No. 2

June 1998

ՀԱՅ

ARMENIAN

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

NUMISMATIC

ՀԱՆԴԵՍ

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. XXIV (1998) No. 2

Letters	15
Paul Z. Bedoukian on Bilingual Half Trams	15
SIBILIAN, Fr. Clement. Hetoum I [Bilingual Half Trams].....	16
ՍԻԳԻԼԵԱՆ, Հ. Կղեմէս Վ. Հեթում Ա [Երկլեզուէան կիսադրամներ].....	16
NERCESSIAN, Y. T. Armenian Bilingual Half Trams.....	17
Armenian Numismatic Literature	23
ՄԱՏԹԵՈՍԵԱՆ, Վարդան. Հայոց Վաղարշակ թագաւորին վերագրուած դրամներուն մասին	25
MATIOSSIAN, Vartan. On the Coins Ascribed to the Armenian King Vagharshak (in Armenian)	

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series I

Vol. XXIV, No. 2

June 1998

LETTERS

I have a gold coin of Tigranes II to sell. As you know a gold coin of Tigranes is very rare. The weight is 5 grams, diameter 1.42 - 1.58 cm, thickness 1.41 mm.

[Obv. Bust of Tigranes.]

[Rev.: Antioch Tyche, ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ, under rock Σ, below palm-branch Ω]

This coin has been up to now in a private collection and had never been published or known by specialists.

I have no idea about its value. But I think at an auction sale it could raise US \$100,000.00 (or more?). If a member of your Society is interested in purchasing this coin, please make me an offer by fax (00 33 4 93 92 12 66).

Guillaume Aral
Nice, France

I just received word from Anahid Mousheghian confirming [Yerevan] her receipt in good order via Sabertours of the 1997 and first 1998 issues of *Armenian Numismatic Journal*.

L. A. Saryan
Greenfield, WI

Sadly enough, I have to announce that I will renounce my membership at the Armenian Numismatic Society. I hope to continue reading your Journal with pleasure and interest since the Belgian Royal Library will continue to be a member of your Society.

François de Callatay
Brussels

Երկար ատեն է վեր պետք է ձեզի գրեի՝ ղրկելու համար ձեր խնդրած *Pegasus*ի օրինակը: Ներիակ կը գտնեք...

Կը ներկայեմ նաև ձեր վերջին հատորի գրախօսականն քանի մը առանձնատիպեր, զորս անցեալ շաբաթ ստացայ...

Վերադասարդում մը ընելու ժամանակ, հանգուցեալ Խաչատուր Մուշեղեանի ներկակ հին յօդուածը գտայ: Թերևս ձեր հաւաքածոյին մէջ չունենայ:

...e-mailի հասցէս է varny@cvtci.com.ar: Մինչև հիմա ստացած եմ ՀԴՀ-ի ընթացիկ բոլոր համարները...

Vartan Matiossian
Buenos Aires

PAUL Z. BEDOUKIAN ON BILINGUAL HALF TRAMS

1962— The bilingual half trams are quite rare. Less than a dozen are listed in the corpus, as against 225 of the bilingual trams. *Coinage of Cilician Armenia*, p. 85.

1971— Hetoum-Kaikobad half tram. Fewer than ten are known to be in existence. Hetoum-Kaikhosrew half tram. The half trams are rare — less than two dozen known. *Selected Numismatic Studies*, pp. 215, 216.

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA (e-mail, ArmNumSoc@aol.com). Associate Editors, W. Gevorkian and T. Nercessian, Corresponding Editors, L. A. Saryan (Greenfield, WI) and H. Sarkissian (Erevan). Non-member subscriptions \$30.00 per year. **ISSN 0884-0180 — LCCN 85-649443**

Հեթումյ Առաջնոյ և Ալայէտտին Քայքայատի երկլեզուեան դրամներուն տպոյն գտնուեցան նաև կիսադրամներ, Ասոր ստորագրութիւնն է՝

Half trams of the bilingual type of Hetoum I and Alayeddin Kaiqobad also are discovered. Here is the signature:

44. ԱԲԺ. ԵՐԿԼԵԶՈՒԵԱՆ ԿԻՍԴՐԱՄ. ՀԵԹՄՈՅ Ա.

Ա.Կ. +ՀԵ...ԻՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ
Թագաւոր պսակաւաւոր, հեծեալ, աջ կողմը
կը քալէ. ձեռքը շուշանաձև գաւազան. դաշտի
վայ թագաւորին կռնակը խաչ, ու ձիուն ոտ-
քերուն տակը կիսալուսին:

Բ.Կ. Ասսուլթան
Էլմուազզամ ալաէտտին
քայքայատ պն քայ
խոսրէվ:

Ուրիշ օրինակ մը՝

Ա.Կ. +ՀԵԹՈՒՄ ...ԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ

Բ.Կ. Ասսուլթան
...մուազզամ ալաէտտին
քայքայատ պն
քայ...:

Այս կիսադրամներս, որոնք շատ հազուա-
գիւտ են, ճիշդ Ալայէտտին դրամներուն և
Հեթումյ երկլեզուեաններուն արուեստն ունին
և գրերուն ձևովն ու ամէն նշաններովն անոնց
հետ նոյնութիւն կը ցուցնեն: Եթէ Հեթումյ և
Ղայասէտտինի կիսադրամներ ալ ատենօք
գտնուէին, աս դրամոց կարգը կամբողջա-
նար¹:

Բարեբախտաբար Հեթումյ և Ղայասէտտինի
կիսադրամն ալ գտնուած է այժմ, որմէ մէկ
օրինակ կայ Միաբանութեանս թանգարանը և
մէկ օրինակ Հայ դրամագիտին Սերովբէ
Ալիշան² քով: Ահա ասոր ստորագրութիւնը:

45. ԱԲԺ. ԵՐԿԼԵԶՈՒԵԱՆ ԿԻՍԴՐԱՄ. ՀԵԹՄՈՅ Ա

Ա.Կ. +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ

Նոյն պատկեր վերոյիշելոյն հետ:

Բ.Կ. Ասսուլթան էլ ազիվ
Դիյաթ էտտինէա վէ էտտին
Քէլխուսրու պն քէլքայատ:

Այս դրամն ալ ճշգիւ նոյն է Հեթումյ և
Ղայասէտտինի դրամներուն պատկերին հետ:

Հ. Կղէմէս վ. Սիպիլեան

Obv.: +ՀԵ...ԻՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ

Crowned king, on horseback to right,
holding lily-shaped staff. In l. field, to the
left of the king, is a cross, a crescent un-
der the horse.

Rev.: Assoultan
elmuazzam Alaeddin
Kaiqobad bin Kai
khusrew

Another example.

Obv.: +ՀԵԹՈՒՄ ...ԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ

Rev.: Assoultan
...muazzam Alaeddin
Kaiqobad bin
Kai...

These extremely rare half trams have the style of Alayeddin Kaiqobad dirhams and Hetoum bilingual trams; their style of lettering and all their field marks are very similar to the noted coins. If the Hetoum and Ghayaseddin half trams were also discovered at the proper time, the series of this coinage would be complete.¹

Fortunately, now half trams of Hetoum and Ghayaseddin also have been discovered of which there is one specimen in my Congregation Museum and another example near the Armenian numismatist [Se-rovbe Alishan]. Here is the signature:

Obv.: +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ

Same picture as noted above.

Rev.: Assultan el azim
Ghiyath eddunia ve eddin
Kaikhosrew bin Kaiqobad.

Actually this coin also has the same pic-
ture as Hetoum and Ghayaseddin coins.²

Fr. Clement Sibilian

¹ Հմտ. էջ 31 (2).

² Արտատպուած, Հ. Կ. Սիպիլեան, Դասաւորութիւն
ռուբնեան դրամոց (Վիեննա, 1892), էջ 79-80.

¹ Compare, p. 31 (2)

² Translated from Fr. C. Sibilian, *Classification
of Roupenian Coins* (Vienna, 1892), pp. 79-80.

ARMENIAN BILINGUAL HALF TRAMS

PLATE II

Y. T. NERCESSIAN

Tristan was the first numismatist who attempted to describe an Armenian bilingual tram of Hetoum-Kaikhosrew in 1644.¹ The quality of the drawing was poor and the Arabic translation, inaccurate. Subsequently, numerous scholars wrote essays on Armenian bilingual trams.² In 1892, nearly two hundred fifty years later, Fr. Clement Sibilian was to be the first numismatist who published the correct line drawings and described very accurately the bilingual half trams of Hetoum-Kaiqobād and Hetoum-Kaikhosrew.³

Today in 1998 there are seven Hetoum-Kaiqobād and thirty-six Hetoum-Kaikhosrew known bilingual half trams. Perhaps this paucity of specimens is the fact that they were not studied extensively. And, after Fr. Sibilian, not a single numismatist made an effort to study them from the late nineteenth to the middle of twentieth century. K. J. Basmadjian only acknowledged their existence in museums and private collections.⁴ Berj Garabetian only recorded that there are one Hetoum-Kaiqobād and two Hetoum-Kaikhosrew bilingual half trams in the Venice Mekhitarist Congregation collection.⁵ In 1957, Paul Z. Bedoukian wrote an introductory paper on Armenian bilingual coins, and published Sibilian's Hetoum-Kaiqobād bilingual half tram and a new Hetoum-Kaikhosrew half tram from his collection.⁶ Five years later, in 1962, Bedoukian published his monumental treatise, *Coinage of Cilician Armenia*, where he catalogued sixteen bilingual half trams, most of them in museums.⁷ In 1962, the ratio was 16/10,000 or 0.16%; today, 43/100,000 or 0.043%. That is, relatively speaking, they have become rarer.

---

¹ J. Tristan de Saint-Amant, *Commentaires historiques, contenant l'histoire générale des empereurs, impératrices, caesars, et tyrans de l'empire romain* (Paris, 1644), Vol. III, pp. 588-589.

² Y. T. Nercessian, *Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trams* (Los Angeles, 1983), 36 pp., XII pls., Armenian summary. See footnotes 2-13 for a list of authors who published papers on Armenian bilingual trams from 1668 to 1855.

³ C. Sibilian, *Classification of Roupinian Coins* (Vienna, 1892), *Addendum*, p. 79, Nos. 44 and 45 (in Armenian).

⁴ K. J. Basmadjian, *Numismatique générale de l'Arménie* (Venice, 1936), p. 155 (in Armenian).

⁵ Berj M. Garabetian, "The Ancient Armenian Coin Collection of the St. Lazare Museum in the Venice Mekhitarist Congregation: Roupinian Coins," *Bazmauep*, Vol. CX (July-September 1952), Nos. 7-9, pp. 155-168 (in Armenian).

⁶ P. Z. Bedoukian, "The Bilingual Coins of Hetoum I (1226-1270), King of Cilician Armenia," *American Numismatic Society Museum Notes*, Vol. VII (1957), pp. 219-230, pl. XXX, Nos. 3 and 7; also in *Selected Numismatic Studies* (Los Angeles, 1981), pp. 13-25, Nos. 3 and 7.

⁷ P. Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia* (New York, 1962; Danbury, CT, 1979; Armenian edition, Vienna, 1963), pp. 234-235, Nos. 836-841.

Bilingual half trams

Hetoum-Kaiqobād (type I):

I) The basic design of bilingual half trams is similar to the bilingual trams of Hetoum-Kaiqobād which do not have any type of scroll.⁸

Obverse: The Armenian side depicts King Hetoum on horseback to right, wearing a crown and holding a scepter in his right hand which extends over his right shoulder. To the left of the king, above the horse, there is a prominent cross. Some specimens have a crescent below the horse. The legend, "Hetoum King of the Armenians" (+ ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՂ) appears in a circular fashion.⁹

Reverse: There is a four-line Arabic inscription, "The Sulṭān, the Exalted, Ala al-Dīn Kaiqobād, Son of Kaikhusrew" (السلطان المعظم علا الدين كيقباد بن كا بخسرو) which appears horizontally.¹⁰ This is identical to the inscription engraved on some of his bilingual trams.¹¹

Based on three specimens, the average weight of Hetoum-Kaiqobād half tram is 1.22 grams.

Hetoum-Kaikhusrew (types II and III): The basic design of bilingual half trams is similar to the bilingual trams of Hetoum-Kaikhusrew in many ways.¹²

Obverse: King Hetoum on horseback as before. Field marks: A cross to the left of the king; some specimens have a crescent or a dot to the right of king's head. In the circular Armenian legend, the word "ԹԱԳԱՒՈՐ" (king) is inscribed without and with ligatured letters (ՈՐ and Ռ). Note that this type Hetoum-Kaikhusrew half trams (No. 17) with ligatured "Ռ" may be considered a transition die from type II to type III, since it has scrolls and at the same time ligatured Ռ similar to the latter bilingual half trams.

Reverse: The Arabic inscription is of two types:

II) Scroll at the top and three-line Arabic legend, "The Sublime Sulṭān, Protector of the World and the Faith, Kaikhusrew Son of Kaiqobād" (السلطان الاعظم غياث الدنيا والدين كيكسرو بن كيقباد) appears horizontally.¹³

III) Four-line Arabic inscription, "Struck in the city of Sis, the Sublime Sulṭān, Protector of the World and the Faith, Kaikhusrew Son of Kaiqobād" (ضرب بسيس السلطان الاعظم).¹⁴ This is identical to the basic inscription engraved on his

⁸ ADB p. 12, second variety; Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995), p. 124, No. 316.

⁹ ADB p. 11.

¹⁰ ACV p. 125, No. 320.

¹¹ See above, note 8.

¹² ADB p. 13.

¹³ ACV p. 128, No. 330.

¹⁴ ACV p. 128, No. 331.

bilingual trams.¹⁵ The scroll is embellished ( ) as in coin No. 17 and in some cases it is oversimplified ( ) as in coin No. 15.¹⁶

The average weight of Hetoum-Kaikhusew type I half trams, based on six specimens, is 1.36 grams; the type III, based on twelve specimens, is 1.38 grams.

Both Hetoum-Kaiqobād half trams and trams do not bear dates. The Hetoum-Kaikhusew bilingual trams bear dates A.H. 635-644/1237-1246 A.D. Half trams do not bear dates but the type III coins are cut similar to bilingual trams.¹⁷ Apparently, at the beginning, the die cutter had plans to engrave the date similar to Hetoum-Kaikhusew bilingual trams; but when the space was full he left the die without completing the inscription. The surrounding dotted border indicates that no inscription was left out of the flan.

All bilingual coins were issued during a period of two decades (A.H. 624/1226 A.D. to A.H. 644/1246 A.D.), during the first half of Hetoum's reign. Therefore, one would conclude that the bilingual half trams were struck during the same period. By comparing the obverse-reverse styles and workmanship of bilingual trams and half trams, the student should be able to date the bilingual half trams within plus or minus one year. For example coin Nos. 10, 11, 13, and 14 obverse-reverse style and workmanship is very close to those of ADB 22/23—A.H. 635/6; coin No. 17, ADB 23/25—A.H. 636/7.¹⁸ Similarly, coin Nos. 33, 40, and 41, ADB 25—A.H. 637; coin Nos. 29, 30, and 42, ADB 28—A.H. 639;¹⁹ coin Nos. 27, 28, 32, and 34, Bedoukian specimen 185—A.H. 640.²⁰ A word should be mentioned concerning the approximate dating of the bilingual half trams. Comparing and matching coin styles and workmanship represents only the author's informed opinion and judgement. The date of issue could be as noted or very close to the year indicated. Note that the latter type bilingual half trams attributed to Hetoum-Kaikhusew (type III, Nos. 18-43) display a greater degree of artistic care in their design and workmanship, similar to the coins issued in A.H. 637, 639, and 640.²¹

Cataloguing the half trams

Bedoukian's *Coinage of Cilician Armenia* corpus was the most logical starting point to classify all the coins. But here there are some problems. For example, the sequence of Hetoum-Kaiqobād (Nos. 837, 838) and Hetoum-Kaikhusew coins (Nos. 839, 840, 841) are not the same. Irrespective of obverse and reverse inscriptions, in one case the most ornamental type is listed first; in a second case, the simplest is listed without any explanation. The most confusing point, however, is CCA No. 836. The translation of the Arabic legend reads, "Kaikhusew, the son of Kaiqobād." Yet, it is listed under Hetoum-Kaiqobād instead of Hetoum-Kaikhusew. We can only assume that this was a typographical error.

¹⁵ ADB pp. 13-26; ACV pp. 126-127, Nos. 323 and 326.

¹⁶ ACV pp. 128, 330.

¹⁷ See above, note 15.

¹⁸ ADB pl. V, Nos. 41 (22 Rev. X), and 42 (23 Rev. X).

¹⁹ ADB pl. V, No. 44 (25 Rev. X), pl. VI, No. 47 (28 Rev. X).

²⁰ P. Z. Bedoukian, "A Hoard of Bilingual Trams of Hetoum I of Cilician Armenia," *ANS Museum Notes*, Vol. XXIII (1978), pp. 149-160, pls. 32-35; also in *Selected Numismatic Studies*, pp. 318-333.

²¹ ADB 25-30. Bedoukian, "A Hoard ..., " specimens 80-214.

If we review Sibilian's classification of bilingual half trams,²² we can conclude that the Sibilian coin No. 44 is same as CCA 837; that is, a half tram of Hetoum-Kaiqobād. If we examine the details of Sibilian coin No. 45 very carefully, we can only agree with Fr. Sibilian's classification; that is, it can be attributed only to Hetoum-Kaikhusrew. But this specimen is the same as CCA 836; that is, a coin assigned to Hetoum-Kaiqobād. Bedoukian also must have noticed this typographical error with regard to this coin (similar to Sibilian's line drawing 45). In his future publications, Bedoukian published this coin three times and assigned to Hetoum-Kaikhusrew.²³ Based on obverse iconography, Bedoukian classified this coin as CCA 841. Again, a different but similar coin was assigned by Bedoukian to CCA 841 in *Sion* monthly.²⁴

In our classification of Hetoum-Kaikhusrew half trams, it was decided to list first the coins with ornamental scrolls since they were struck earlier. Then on, it is a matter of listing all of the coins according to their field marks and chronological order of publications.

Material for classification in present catalogue (in addition to the corpus of *Coinage of Cilician Armenia*) came from museums and private collections, recently published numismatic works, and sale and auction catalogues offered to the public during the past few decades. All of them are listed in our abbreviation table.

ՀԱՅ ԵՐԿԼԵԶՈՒԵԱՆ ԿԻՍԱԴՐԱՄՆԵՐԸ

[Ամփոփում]

Հ. Կղեմէս Սիպիլեան առաջին դրամագէտն էր, որ 1892 թուականին ոչ միայն հրատարակեց, այլ և ճշգրտութեամբ նկարագրեց Հէթում-Քայքոպատի և Հէթում-Քայխոսրովի երկլեզուեան կիսադրամները:

Երկլեզուեան դրամներուն նման, կիսադրամները կտրուած են Հէթում Ա թագաւորի գահակալութեան առաջին կիսուն (Հ. 624-644/1226-1246 Յ.Ք.). Հէթում-Քայքոպատի կիսադրամները միայն կը յիշատակեն Հէթումի (հայերէնով) և Քայքոպատի (արաբերէնով) տիտղոսները (Հենթում թագաւոր Հայոց / Ալա ալ-Դիմ Քայքոպատ՝ որդի Քայխոսրովի): Հէթում-Քայխոսրովի կիսադրամները երկու տեսակ են՝ զարդարուած և պարզ: Զարդարուածներուն արաբերէն խորագրութիւնները միայն կը յիշատակեն իր տիտղոսը (Գեորգուցն սուլթան, աշխարհի ու հաւատքի ապաւեճ, Քայխոսրով՝ որդի Քայխոպատի), պարզերը՝ յաւելեալ կերպով ունին դրամահատարանին յիշատակութիւնը արաբերէնով (Դրուագուած ի Սիս):

²² Sibilian p. 79, Nos. 44 and 45.

²³ P. Z. Bedoukian, 1) *Medieval Armenian Coins* (Paris, 1971), pl. IV, No. 39; also in *Revue des Études Arméniennes*, Vol. VIII (1971), pl. LXXXV, No. 39; and *Selected Numismatic Studies*, p. 262, No. 39; 2) *Coinage of Cilician Armenia* (Danbury, CT, 1979) pl. V, No. 841; 3) "Half Trams of Ōsin and Lewon IV of Cilician Armenia," *Revue des Études Arméniennes*, Vol. XVIII (1984), p. 475, No. 841.

²⁴ P. Z. Bedoukian, "A New Collection of Armenian Coins Donated to the Museum," *Sion*, Vol. LIII (Nov.-Dec. 1979), Nos. 11-12, p. 274, No. 841; also in *Selected Numismatic Studies*, p. 552, No. 841.

Բոլոր երկլեզուական կիսադրամներուն խորագրութիւնները թուագրութիւն չունին: Հետեւ-
Քայխոսրովի երկլեզուական դրամները արաբերէն տառերով թուագրուած են Հ. 635-էն մինչև Հ.
644: Բաղդատելով իրենց կիսադրամները երկլեզուական դրամներու ոճին հետ, կարելի է անոնց
սահմանել հատանման թուական մը:

Երկլեզուական կիսադրամները շատ հազուադէպ են: Մեզի ծանօթ են Հետեւ-Քայքոպատէն
եօթը կտոր կիսադրամ, Հետեւ-Քայխոսրովէն՝ երեսունվեց: Ընծայուած ցուցակագրութիւնը
պատրաստուած է կիլիկիանէ Հայաստանի դրամները գիրքէն, թանգարաններէն և սեփական
ժողովածոնէն, ինչպէս նաև վերջերս հրատարակուած վաճառքի և աճուրդի կատալոգներէն:

Ե. Թ. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ABBREVIATIONS

- AA—Albert Achdjan.
ACV—*Armenian Coins and Their Values*.
ADB—*Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trams*.
AD—Asbed Donabedian.
APJ—*Armenian Patriarchate in Jerusalem*.
BN—*Bibliothèque Nationale*.
Bourgey—*Numismatique Collection N.[adia] K.[apamadjan]* (Paris, 1992).
Boutin—*Collection N.[adia] K.[apamadjan]* (Maastricht, 1983).
CCA—*Coinage of Cilician Armenia*.
CNG XXVII—*Auction XXVII* (Quarryville, PA, September 1993).
CNG XXXVI—*Auction 36* (Lancaster, PA, December 1995).
CS—*Credit Suisse, Auction 4* (Berne, 1985).
GH 161—Gerhard Hirsch, *Auction 161* (Munich, February 1989).
GH 166—Gerhard Hirsch, *Auction 166* (Munich, May 1990).
HK—H. Kurkjian.
JG—Jack Guevrekian.
JS—John J. Slocum.
LS—Levon A. Saryan.
MAC—*Medieval Armenian Coins*.
MM—Münzen und Medaillen A.G., *Auction 12* (Basel, 1981).
NB—*Bibliothèque arménienne Nubar* (Paris). In CCA p. XIX Bedoukian notes that “the collection of this library contains also a bilingual half tram of Hetoum I-Kaikhosrew.”
NK—Nadia Kapamadjan.
PB—Paul Z. Bedoukian.
SA—Stephen Album, *Price List 57* (1989).
Sibilian—*Classification of Roupenian Coins* (in Armenian).
SNS—*Selected Numismatic Studies*.
Sotheby's—*The John J. Slocum Collection of Coins of the Crusades* (London, March 1997).
TD III—Torkom Demirjian, *Catalogue III* (Riverdale, NY, 1974).
VA—Vahakn Abcarians.
VM—Mekhitarist Congregation in Venice.
WM—Mekhitarist Congregation in Vienna.
YN—Y. T. Nercessian.

CATALOGUE OF ARMENIAN BILINGUAL HALF TRAMS

HETOUM-KAIQOBĀD

I. Hetoum-Kaiqobād half tram.

Obv.: King on horseback to r., wearing a crown and holding a scepter in his r. hand which extends over his right shoulder. Clockwise legend,
 + ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒՆ (Hetoum king of the Armenians)

Rev.: Four-line Arabic legend, "The Sulṭān, the Exalted, Ala al-Dīn Kaiqobād, Son of Kaikhusrew."

السلطان
 المعظم علا الدين
 كيقاد بن كا
 يخرسرو

01. CCA 838, pierced
02. Sotheby's 97-506, 1.34 g.
03. Sibilian p. 79, No. 44; same as one of the CCA 837, holed
04. CCA 837
05. MAC 36, 1.10 g.
06. TD III-45
07. ACV 320, 1.22 g.

f/m A VM
 f/m A ex JS
 f/m C WM
 " WM
 " PB
 " LS

HETOUM-KAIKHUSREW

II. Hetoum-Kaikhusrew half tram with three-line Arabic legend.

Obv.: King on horseback to r., wearing a crown and holding a scepter in his r. hand which extends over his r. shoulder. Clockwise legend,
 + ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒՆ

Rev.: Scroll and three-line Arabic legend, below the scroll, "The Sublime Sulṭān, Protector of the World and the Faith, Kaikhusrew Son of Kaiqobād."

السلطان الاعظم
 غياث الدنيا والدين
 كيكسرو بن كيقاد

08. Sibilian p. 79, No. 45; same as CCA 836,
09. CCA 836
10. MAC 39, 1.25 g.
11. APJ Sion Nov.-Dec. 1979, p. 274, 841
12. Bourgey 890 (Boutin 1234), top broken, 1.20 g.
13. GH 161-1546
14. ACV 330, CNG XXXVI-799, 1.45 g.
15. Sotheby's 97-508, 1.46 g.
16. Sotheby's 97-509, 1.44 g., ex JS
17. CNG XXVII-140, 1.36 g., with ligatured ԹԱԳԱՒՈՐ, scroll b

scroll a f/m B WM
 " VM
 " PB
 " APJ
 " ex NK
 " ex JG
 " ex JS
 " LS
 " YN

III. Hetoum-Kaikhusrew half tram with four-line Arabic legend.

Obv.: Similar to type II but with ligatured ԹԱԳԱՒՐ.

Rev.: Four-line Arabic legend, "Struck in the city of Sis, the Sublime Sulṭān, Protector of the World and the Faith, Kaikhusrew Son of Kaiqobād."

ضرب بسس
المسلطان الاعظم
غيث الدنيا والدين
كاخوسرو بن كيقباد

18. CCA 839, 1.36 g.
19. CCA 839
20. CCA 839
21. CCA 839
22. CCA 839
23. CCA 839
24. CCA 839
25. CCA 839
26. ANS Museum Notes VII, pl. XXX-7
27. CS 4-775, 1.45 g.
28. CS 4-777, 1.46 g.
29. GH 161-1553
30. GH 166-2303
31. GH 166-2304, 1.48 g.
32. Bourgey 893 (Boutin 1250), 1.33 g.
33. Bourgey 895 (Boutin 1252), 1.33 g., holed
34. CNG XXVII-141, 1.47 g.
35. MM 12-801, 1.29 g.
36. ACV 331, 1.42 g.
37. ACV "Grading"-27, 1.33 g., SA 57-542
38. CCA 840
39. CCA 840
40. CS 4-776, 1.33 g.
41. GH 161-1552
42. Bourgey 894 (Boutin 1251), 1.34 g.
43. CCA 841

f/m A PB
 VM
 " VM
 " HK
 " BN
 " BN
 " BN
 " NB
 " PB
 "
 "
 "
 " YN
 " ex NK
 " ex NK
 "
 f/m D VA
 YN
 f/m E AA
 BN
 "
 "
 " ex NK
 f/m F ex AD

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

- 1 MOUSHEGHIAN, Kh. A. *The Numismatics of Armenian History - История нумизматики Армении - Հայոց պատմության դրամագիտականը, գրեթե իմ Մուշեղեան*. Yerevan: Anahit Publishers, 1997, 116 pp., 66 illus in black and white and color. Trilingual (pp. 4-10, 141-166) in Armenian (pp. 11-57), Russian (pp. 58-99), English (pp. 100-140).
 See abstract of No. 8, *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. XXI (1995), No. 2, p. 34.
- 2 MOUSHEGHIAN, KH. A. The Tetradrachm of Artavasdes II (56-34 B.C.) of Armenia, by Khatchadour A. Mousheghian, translated by L. A. Saryan, *Journal of the Society for Armenian Studies*, Vol. VIII (1995), pp. 103-116, illus.
 See *Armenian Numismatic Bibliography and Literature*, abstract of No. 651.

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

3 ARMENIAN OBSERVER. ROA Central Bank Issued a New Yeghishe Charents Jubilee Coin. *Armenian Observer*, Vol. XXVII (15 october 1997), No. 51, p. 6.

The 100 dram new commemorative coin is dedicated to the 100th anniversary of poet Yeghishe Charents. The cupronickel coin diameter is 29.5 mm and weighs 10.8 g. YTN

100 դրամնոց նոր յուշդրամը նուիրուած է բանաստեղծ Եղիշէ Չարեցի հարիւրերորդ տարեդարձին: Պղինձի նիկել դրամը ուի 29.5 մմ տրամագիծ և 10.8 գրամ կշիռ: ԵԹՆ

4 BORGMANN, Fred. World Coin Roundup, 98-10. *World Coin News*, Vol. XXVI (February 1998), No. 2, p. 76, illus.

The Republic of Armenia issued a 100 dram copper-nickel commemorative coin to mark the "WWF conserving nature." The obverse of 1997-dated coin depicts the Armenian coat of arms and bears the inscription "ՀԱՅԱՍՏԱՆ." The reverse features a Caucasian Otter. Diameter 38.5 mm, weight 28.38 grams. YTN

Հայաստանի Հանրապետութիւնը թողարկած է 100 դրամնոց Պղինձէ նիկելի յուշդրամ մը, իշխտակ բնութեան պահպանութեան: 1997 թուագրուած դրամի երեսին պատկերուած է Հայկական գինեանշանն ու «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» արձանագրութիւնը: Դրամի ետին դրուագուած է և «ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ԶՐԱՍԱՄՈՒՅՐ»ը: Տրամագիծ՝ 38.5 մմ, ծանրութիւն՝ 28.38 գրամ: ԵԹՆ

5 ÈVEREKLIAN, DAWIT' H. Dramagêt Eruand Hayat'iani het. [With Numismatist Yervant Hayatian] - Դրամագէտ Երուանդ Հայաթեանի հետ. *Nor Hayastan*, Vol. VI (20 September 1997), No. 178, pp. 1 and 2, illus. In Armenian.

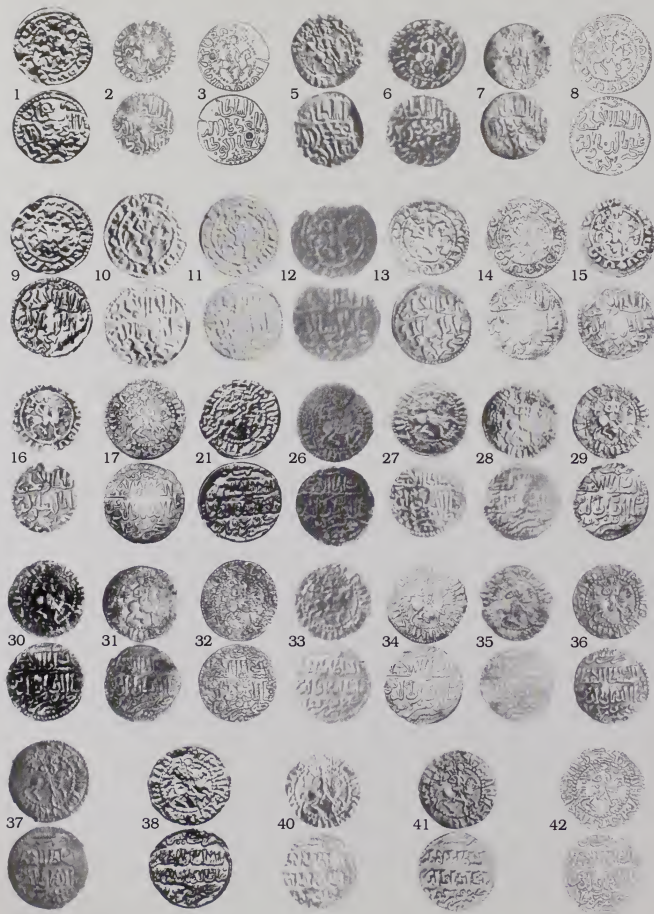
In an Interview, Yervant Hayatian spoke on himself, Armenian numismatics, and about the museums where Armenian coins are kept. YTN

Հարցազրոյցի մը ընթացքին, Երուանդ Հայաթեան խօսած է իր ու Հայ դրամագիտութեան մասին և թանգարաններուն մասին ուր Հայ դրամները պահպանուած են: ԵԹՆ

6 NERCESSIAN, Y. T. Kanayk' hay k'ahin u dramin vray - [Women on Armenian Throne and Money] - Կանայք Հայ գահին ու դրամին վրայ, գրեց՝ Եղիա Թ. Ներսէսեան. *Bazmavep*, Vol. CLIV (1997), Nos 1-4, pp. 272-284, illus. In Armenian with English summary.

Women were portrayed on Armenian money during four periods of sovereignty. Artaxiad dynasty, Tigranes IV and Queen Erato (2 B.C. -A.D 1), in jugate form, the reverses depict Fortune seated holding cornucopia and the front half of prancing horse; and two types of copper coins portaying Queen Erato/Tigranes V; Commagene, Queen Iotape (A.D. 38-72) is portayed on six type of coins, with Antiochus IV, Antiochus IV/Iotape seated, Iotape/scorpion, Artemis standing, male figure standing, and Apollo standing; Cilician Armenia, Queen Zabel and King Hetoum (1226-1270) on silver trams and half trams; Republic of Armenia (1918-1920), a maiden is displayed on 250 ruble bank note. Author

Կանայք պատկերուած են Հայ դրամին վրայ չորս իշխանութեանց շրջաններուն: Արտաշէսեան հարստութիւն, Երատոյ թագուհի (2 Ն.թ. - Թ.թ. 1), Տիգրան Դ և Երատոյ թագուհին զուգադլուխ, ետին Բախտը նստած ու բռնած ամաթելջիւր և արչառող ձիու մը կուրծքը: և երկու տեսակ պղինձէ դրամ որոնց վրայ պատկերուած են Երատոյ թագուհին և Տիգրան Ե. Կոմմագենէ (Թ. թ. 38-72), Իոթափէ թագուհին պատկերուած է վեց տեսակ դրամներուն վրայ՝ Անտիոքոս Դ-ի հետ, Անտիոքոս Դ/Իոթափէ նստած, Իոթափէ/կարիճ, Արտեմիս կանգնած, անձ մը կանգնած և Արողոն կանգնած: Կիլիկեան Հայաստան, Զապէլ թագուհին և Հեկում թագաւորը (1226-1270), արծաթ դրամներուն ու կիսադրամներուն վրայ: Հայաստանի Հանրապետութիւն (1918-1920), գեղանի Հայուհին պատկերուած է 250 ռուբլիից թղթադրամին վրայ: Հեղինակը

Y. T. Nercessian. Armenian Bilingual Half Trams

ՀԱՅՈՑ ՎԱՂԱՐՇԱԿ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՎԵՐԱԳՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

1993ին, հայրենի պատմաբան Լևոն Շահինեան լոյս ընծայած է Հայաստանը և առաջին Արշակունիները խորագրով աւելի քան 400 էջնոց մենագրութիւն մը, որ ըստ մամլոյ տեղեկութիւններու, իր տղթորական աւարտաճառի վերարտադրութիւնն է: Հոս փորձած է որոշ յեղաշրջող տեսութիւններ յառաջ քաշել հայոց պատմութեան հին շրջանի կարգ մը հարցերու վերաբերեալ:

Ըստ էութեան, Շահինեան կը դաւանի այն կարծիքը, որ հայոց հին պատմութեան հիմքը Մովսէս խորենացին է՝ «Ինչպէս որ է», իսկ այլ մանաւանդ՝ օտար պատմիչներու տեղեկութիւնները, սոսկ օժանդակի դեր կը կատարեն: 1960ական թուականներէն, տարբեր հանդէսներու մէջ ան հրատարակած է ուսումնասիրութիւններ, ինչպէս և զրքոյկներ, իր կարծիքներուն հիմնաւորումով:

Գիրքին առանցքը հեղինակին այն համոզումն է, որ Արշակունեաց հարստութեան հիմնադրութիւնը Ք. Ե. 66 թուականին կատարուած չէ, այլ՝ զայն պէտք է տանիլ Ք. Ա. դարու կէսերուն, խորենացիի յիշած Վաղարշակ թագաւորի ժամանակին, որ Շահինեանի թուագրումին համաձայն, թագաւորած կ'ըլլայ 134-110 թուականին:

Վաղարշակի պատմականութիւնը հաստատելու նպատակով, Շահինեան տարբեր բնոյթի փաստեր բերած է, երբեմն՝ սկզբնաղբիւրներէ, երբեմն՝ երկրորդական աղբիւրներէ:

Ան չէ անտեսած նաև դրամագիտական փաստարկներ: Այս ուղղութեամբ, դիմած է Ա. Պետրովիչի Արշակունեաց դրամներ աշխատութեան¹, Դրամագէտը այստեղ փորձած է պարթև Արշակունիներուն վերագրուած դրամներու խումբ մը յատկացնել հայ Արշակունիներուն (Վաղարշակ, Արշակ Ա, Արտաշէս Ա): Պետրովիչի բանասիրութեան հայերէն թարգմանիչը՝ Հ. Յակովբոս Տաշեան և Խոնեստ Պապլուն համակարծիք գտնուած են այս ուղղութեամբ², Շահինեան նշած է Պետրովիչի հետեւեալ դրոյթները՝

- ա) Պարթև դրամներու արքաները իբրև կանոն դէպի ձախ կը նային, իսկ «հայ» թագաւորները՝ դէպի աջ:
- բ) Պարթև դրամները սովորաբար մարգարտաշար շրջանակով շրջապատուած են, իսկ «հայկականները» հանգուցաւոր եղադրով:
- գ) Պարթև դրամներու յետադիողը Արշակունեաց հիմնադիր Արշակ Ա-ի պատկերը ունին, իսկ «հայկական» դրամները՝ Վահագնի կամ Անահիտի պատկերները: «Հայկական» դրամները OE տառերը ունին, որոնց կողքին՝ երբեմն մենագիր, իսկ պարթևականները՝ ո՛չ³:

Ո՛չ Պետրովիչի և ո՛չ ալ Շահինեան պատասխան տուած են այն հարցին, թէ ինչպէ՞ս Բ դարու երկրորդ կէսերէն շուրջ 150 տարի դրամահատութիւն կատարելէ ետք, Արշակունիները Ք. Ե. Ա դարու կէսէն ետք մինչև իրենց վախճանը՝ 428 թուականին, բնաւ դրամ չեն թողարկած: Ինչո՞ւ այս զանազանումը, երբ թէ՛ խորենացիի Վաղարշակը և թէ՛ հռոմէական աղբիւրներու Տրդատ Արշակունին պարթև թագաւորին եղբայրն էին: Արդեօք ինչ որ Ք. Ա. դարուն արտօնուած էր Ք. Ե. Ա դարէն սկսեալ արգելուած է:

¹ Alexander von Petrowicz, *Arsaciden-Münzen* (Vienna, 1904).

² Լևոն Ա. Շահինեան, Հայաստանը և առաջին Արշակունիները (Երևան, 1993), էջ 108-109.

³ Նոյն, էջ 100-101.

Վաղարշակին վերագրուած դրամները «Արքայի մեծի Արշակայ Հելլենասէրի» կամ «Արքայի մեծի Արշակայ» մակագրութիւնները ունին⁴։ Ընդունելի⁵ է, որ այդ շրջանին, երբ Պարթևաստանը Միջին Արևելքի հզօրագոյն պետութիւնը դարձած էր, վերջնական անկումի մատնելով Սելևկեան թագաւորութիւնը, անոր գահակալը թոյլ տար որ իրեն հարեան հայոց թագաւորը «Արքայ մեծ» տիտղոսը կրէր, նոյն իսկ եղբայրը ըլլալով՝ ձիւղ է, խորենացի չի նշեր Վաղարշակի ենթակայութիւնը կամ հարկատուութիւնը, սակայն որեւէ աղբիւրի լռութիւնը չէ բացակայութիւն կամ չզոյուցիւն համարել։

Այդ դրամներէն հինգը թուագրուած են, ըստ սելևկեան տարեթիւերու, 138-137 թուականներուն⁶։ Այս երեւոյթն ալ Շահինեանի ժամանակագրութեան կը հակասէ, քանի որ, ըստ իրեն, Վաղարշակի թագաւորութեան առաջին տարին Բ. Ա. 134 թուականն է։

Կ. Բասմաջեանի համաձայն, պարթև թագաւորներու դրամները ունեցած են թէ՛ մարգարտաշար շրջանակ, թէ՛ հանգուցաւոր եղբայր (օր. Միհրատ Ա-ի պարագային), իսկ Տիգրան Բ-ի դրամներու շարքին ալ մարգարտաշար շրջանակով օրինակներ կան⁶։

Ինչ կը վերաբերի թագաւորական դիմաքանդակներու ուղղութեան, Արտաշէսեան բոլոր արքաներու դրամները ուղղուած են դէպի աջ, սակայն կայ բացառութիւն մը՝ Տիգրան Ա-ը (115-95, 128-95 կամ 137-95)⁷։ Տիգրան Բ-ի հայրը ցարդ յայտնի միակ Արտաշէսեան թագաւորն է, որուն դրամներուն վրայ դիմանկարը դէպի ձախ կը նայի⁸։

Ոճական յատկանիշներու մասին (դիցքաքանական պատկեր, մենագիր), հնարաւոր է, որ պարթևական այդ դրամները հատանուած ըլլան Սուրիոյ մէջ, ինչ որ կրնայ բացատրել տարբերութիւնները Արդէն Բասմաջեան նշած է, թէ դէպի աջ ուղղուած պարթևական դրամները տպուած են «Սուրիոյ մէջ կամ անոր սահմանակից երկիրներուն մէջ»⁹։

Դարասկիզբի դրամագիտական այս վարկածին վերաբերածովմը, ինչպէս կը տեսնուի՝ խախուտ հիմքեր ունի և չի կրնար որպէս կուռն ծառայել խորենացիական Վաղարշակի պատմականութիւնը հաստատելու համար։

Վարդան Մատթեոսեան

ON THE COINS ASCRIBED TO THE ARMENIAN KING VAGHARSHAK [Summary]

In a dissertation published in 1993, Levon Shahinyan has tried to show the historicity of the first Arsacid king, Vagharshak, who according to Moses Khorenats'i had reigned over Armenia in the middle of the second century B.C. Among other arguments, he ascribes a group of Arsacid Parthian coins to the three first Arsacids as mentioned by Khorenats'i (Vagharshak, Arshak I, Artashes I), following Alexander Petrowicz. The author reviews Shahinyan's view and shows its lack of consistency.

Vartan Matossian

⁴ Նոյն, էջ 104.

⁵ Անդ.

⁶ Կ. Բ. Բասմաջեան, «Հայ Արշակունեաց դրամներ», Կեանք և Արուեստ, հատ. Ա (1931), էջ 81.

⁷ Վերջին թուագրումն համար, տե՛ս Վարդան Մատթեոսեան, «Առաջին Արտաշէսեանները. ժամանակագրական դիտողութիւններ», Սիոն (Ապրիլ-Մայիս-Յունիս 1995), էջ 179-180.

⁸ Ե. Թ. Ներսէսեան, *Armenian Coins and Their Values* (Առս Անճեւլս, 1995), էջ 55.

⁹ Բասմաջեան, նշուած աշխատանք, էջ 80.

Series I

Volume XXIV, No. 3

September 1998

ՀԱՅ
ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԷՍ

ARMENIAN
NUMISMATIC
JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. XXIV (1998) No. 3

Editorial	27
NERCESSIAN, Y. T. Tiganes II Copper Coins With Horse Design.....	28
NERCESSIAN, Y. T. A Silver Coin of Artaxias II (30-2- B.C.).....	29
Armenian Numismatic Literature	32
NERCESSIAN, Y. T. An Overstruck Takvorin of Guy.....	33
NERCESSIAN, Y. T. An Unpublished Tram of King Gosdantin I (1298-1299).....	35
Armenian Numismatic Literature	37

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՏ ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series I

Vol. XXIV, No. 3

September 1998

CALL FOR PAPERS

ԿՈՉ ՑՕԴՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Armenian Numismatic Journal was established with the hope that some if not all of our membership would be contributing articles to fill the pages of our *Journal*. We are cognizant that all of our members are not scholars. However, new numismatic material is being unearthed continuously. A brief numismatic note, if not an article, can be written even by an ordinary collector on hitherto unpublished coins acquired recently or on coins having been in a collection for a long time.

Also, there is another factor providing a forum to new numismatists. In order to survive in the future, we need to develop a new generation of collectors and numismatists who are interested in researching and writing on Armenian coins.

Fr. Clement Sibilian and Paul Z. Bedoukian were not born as famous numismatists. Like most numismatists, they had a humble beginning, and with continuous research, writing, and perseverance they rose to their present stature and fame.

Your editor has been trying to fill the pages of this *Journal* with articles or numismatic notes. All of you are aware that he does not have a connection to the untapped resources of an Armenian or any other type of museum. He needs contributions from other numismatists and collectors so that our *journal* can be issued with qualitative and unpublished essays.

Y. T. Nercessian

Հայ Դրամագիտական Համդէտը հիմնուեցաւ այն յոյսով, թէ մեր անդամներուն մէկ մասը յօդուածներով պիտի սատարէ մեր Համդէտի գոյատեւման: Մենք գիտակից ենք, թէ մեր բոլոր անդամները բանասէրներ չեն: Սակայն նոր պեղումներ կը կատարուին և նորայայտ հնագիտական դրամներ կը յայտնաբերուին շարունակաբար: Հակիրճ դրամագիտական յիշատակագրութիւն մը, եթէ ոչ յօդուած մը, կրնայ պատրաստուիլ նոյն իսկ ունէ տոլորական հաւաքորդի մը կողմէ ցարդ անտիպ դրամներու մասին, որոնք վերջերս ձեռք բերուած են կամ ալ հաւաքածոյին մէջ կը պահպանուին երկար ատենէ ի վեր:

Նաև կայ այլ ազդակ մը, հայթայթել հրապարակ մը նոր դրամագէտին համար: Ապագային մէջ գոյատեւելու համար, շարունակաբար պէտք ունինք վարգացնելու հաւաքորդներու և դրամագէտներու նոր սերունդ մը, որոնք թէ՛ կը հետաքրքրուին հետազոտութեամբ և թէ գրելով հայ դրամներու մասին:

Հ. Կոնմէս Սիպիլեան և Ջորեհ Պոտլեան չծնանեցան որպէս համբաւաւոր դրամագէտներ: Բոլոր դրամագէտներու նման, իրենք ալ ունեցան համեստ սկզբնաւորութիւն մը, և շարունակաբար պրպտելով, գրելով և յարատւութեամբ կրցան յաջողիլ բարձրանալու իրենց ներկայ զազաթնակէտին ու համբաւին:

Ձեր խմբագիրը կը փորձէ այս Հանդէսին էջերը լեցնել յօդուածներով կամ դրամագիտական յիշատակագրութեամբ: Բոլորնիդ ալ տեղեակ էք, թէ ինք չունի կապակցութիւն մը հայ կամ օտար թանգարանի մը լայնածաւալ և անհատնում հաւաքածոներուն: Ինք պէտք ունի դրամագէտներու և հաւաքորդներու մասնակցութեան, որ մեր Համդէտը գոյատեւէ և շարունակուի հրատարակուի որակաւոր և անտիպ աշխատանքներով:

Ե. Թ. Ներսէսեան

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA (e-mail, ArmNumSoc@aol.com). Associate Editors, W. Gewenian and T. Nercessian, Corresponding Editors, L. A. Saryan (Greenfield, WI) and H. Sarkissian (Erevan). Non-member subscriptions \$30.00 per year. ISSN 0884-0180 — LCCN 85-649443

TIGRANES II

COPPER COINS WITH HORSE DESIGN

Plate III

Y. T. Nercessian

Coinage of the Artaxiads of Armenia,¹ published in 1978, listed most of the coins known to exist in major museums and private collections. This writer obtained a new type of copper coin of Tigranes the Great (95-56 B.C.) which needs to be catalogued in detail.² The author presented this type coin in his book published recently, however, a complete corpus was not presented there in.³ The quality of workmanship and obverse design of these very small coins resemble coppers with comet star: Tyche with ΒΑΣΙΛΕΩΣ / ΤΙΓΓΑΝΟΥ inscription, Nike, palm-branch, cypress tree, and tripod. It is worthwhile to note that on some coins the inscription consists of large lettering (L), whereas others are very small and delicate (S).

1. Obv.: Head of Tigranes draped right, clean shaven and wearing five-pointed Armenian tiara. A broad diadem knotted at the back encircles the head and falls downward. Divided drapes cover the ear and the neck. The five o'clock ray of the six-rayed star is substituted with a thick line moving upward to the right, giving the appearance of a comet to the star. No eagles or decorations. Border of dots.
Rev.: Horse to right, head down and grazing. Legend above the horse ΒΑΣΙΛΕΩΣ; below the horse ΤΙΓΓΑΝΟΥ. Letters ΔΗΜΟ in left field.
YN 13 mm, 2.25 g. (S)*, 13 mm, 1.59 g. (S), 13 mm, 1.75 g. (S); JG 13 mm, 1.75 g. (L);⁴ BM 12 mm, 1.78 g. (S);⁵ CNG 14 mm (L), 1.94 g.;⁶ CNG 11 mm (S), 2.18 g.;⁷ GH 12 mm (S);⁸ SP 13 mm, 1.70 g. (S).⁹
2. Obv.: Similar to the preceding.
Rev.: Similar to the preceding but letters ΔΗΜΟ in right field.
YN 15 mm, 1.80 g. (L)*, 14 mm, 1.86 g. (L).
3. Obv.: Similar to the preceding.
Rev.: Similar to the preceding but to left of horse letter M.
YN 14 mm, 1.89 g. (L);¹⁰ LS 12 mm, 1.76 g. (L)*; GH 186-549 13 mm (L);¹¹ CNG 13 mm (L), 1.99 g.¹²
4. Obv.: Similar to the preceding.
Rev.: Similar to the preceding but without field letters.
YN 12 mm, 2.11 g. (S), 12 mm, 1.60 g. (S)*,¹³ 11 mm, 1.69 g. (S).

¹ P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London, 1978), 81 pp., 8 pls.

² Spink and Son, Ltd. *Coin Auction* 102, lot 186.

³ Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* [ACV] (Los Angeles, 1995), p. 74, Nos. 120, 121, pl. 9.

⁴ ACV, No. 121.

⁵ C. Foss, "The Coinage of Tigranes the Great," *Numismatic Chronicle*, Vol. 146 (1986), No. 105.

⁶ Classical Numismatic Group, Inc. *Auction* XXVII-25.

⁷ Classical Numismatic Group, Inc. *Auction* XXXVI-601.

⁸ Gerhard Hirsch, *Auction* 166, No. 529.

⁹ *Spink Numismatic Circular*, Vol. XCIV (December 1991), No. 10, p. 341, No. 7887.

¹⁰ Asbed Donabedian, "Unique and Unpublished Coins of Tigranes II and Tigranes III," *Haigazian Armenological Review*, Vol. VII (1979), pp. 131-140, No. 9, in *Armenian with English summary*; ACV, No. 120.

¹¹ Gerhard Hirsch, *Auction* 186, No. 549.

¹² Classical Numismatic Group, Inc. *Auction* XXXVI-600.

¹³ Donabedian, No. 10.

A SILVER COIN OF ARTAXIAS II (30-20 B.C.)

Plate III

Y. T. Nercessian

Two specimens of a newly discovered silver coin, attributed to an Armenian king named Artaxias (APTAΞEPΞEQ), were published in two separate papers: one in Paris (Fig. 1)¹ and the other in New York (Fig. 2).² They ascribed the same type of coin to two different kings. These different conclusions prompted the publication of this numismatic note.³

Obv.: Bust of Artaxias r. with very high tiara. The five-pointed tiara is adorned with an eight-rayed star which is in a trapezoidal box. The box has double rows of pearls along the top and both sides. There is an object in between side pearls which resembles an eagle on Paris coin and floral ornament on New York coin. The king is clean shaven and wearing an ear-ring which resembles a six-rayed star on Paris specimen. The whole enclosed within laurel wreath.

Rev.: Helmeted Athena l., carrying a shield and spear pointed at both ends. Circular legend, BAEIAEQΣ APTAΞEPΞEQ ΘEIOY. Letters Δ in r. field. Below Athena's feet monogram . The whole enclosed within a solid circle.

Ronde coll. 20.8 mm, 2.6 g.; Private coll. 22 mm, 3.51 g.

Comments on the obverse:

1. Five-pointed tiara peaks are higher than those of Artavasdes II drachm (CAA⁴ 130, ACV⁵ 124) but not as high as those of Tigranes III (CAA 137, ACV 134). In fact they look identical to the peaks of Artaxias II tiara (Compare CNG 46-693 and 694. Note that CNG listed the Artaxias silver before the Artaxias II copper.)⁶
2. Tiara is ornamented with an eight-rayed star which is in a trapezoidal box resembling Artavasdes II (56-34 B.C.) and Tigranes III (20-8 B.C.) tiara ornaments.
3. Laurel wreath border is similar to the reverses of Tigranes II (95-56 B.C.) comet drachms (CAA 49, ACV 39) or Antiochene tetradrachms (CAA 16-42, ACV 30-37).
4. Ear-rings are unique, different from Artavasdes II (CAA 129, ACV 123 and plt. 45 4a-4b). It resembles a six-rayed star.
5. No necklaces. Artavasdes II has three necklaces (CAA 129 and 130, ACV 123 and 124, plt. 45, 4a-4b).

¹ A. Ronde, H. Torossian, "Une drachme inédite (?) d'Artaxès II, roi d'Arménie (30-20 av. J.-C.), *Bulletin de la Société Française de Numismatique*, Vol. 52 (February 1997), No. 2, pp. 25-26. Lratu Aghbiwrner, "Discovery of Artaxias II Silver Coin," *Asbarez*, Vol. 87, (October 20, 1995), No. 10,115, p. 5 (in Armenian).

² L. A. Saryan, "An Unpublished Silver Drachm Attributed to Artaxias III (A.D. 18-34) of Armenia," *American Journal of Numismatics*, Second Series, Vol. 9 (1997), pp. 7-16.

³ An earlier version of this note was addressed as a letter to Col. André Ronde, Versailles, on December 2, 1996.

⁴ Paul Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London, 1978) [CAA].

⁵ Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995) [ACV].

⁶ Classical Numismatic Group, *Auction: Mail Bid Sale 46* (June 1998).

Comments on the reverse:

1. The reverse iconography is unique. This design does not appear on the coins of Tigranes I (123-96 B.C.), Tigranes II, and Artavasdes II. In a way it reminds us of the reverse of Artaxias II (30-20 B.C.) copper coin (CAA 136, ACV 133).
2. Based on poorly preserved specimens, this figure on the reverse of Artaxias II copper was identified by Bedoukian and Nercessian as Nike. However, after a close comparison with the newly discovered silver drachm, the figure could be similar to Athena. There is no trace of a shield on the copper coin but definitely the figure has a wing and is holding a spear. Perhaps a future discovery might shed more information on Artaxias II copper reverse design.
3. The inscription is circular; so is the inscription on Artaxias II coppers. The title ΘΕΙΟΥ reminds us the inscriptions appearing on Artavasdes II tetradrachm and Tigranes III coppers: Nike, elephant, horse, lion's head (CAA 143-146, ACV 139, 145, 148, 154).
4. The letters in the field are ΙΑ. The monogram in exergue, below Athena, is composed of APT letters, Artaxata. This is the same monogram published independently by Babelon⁷ and Renner⁸ on Artaxata civic coins.

Conclusion:

1. During the two hundred year period of the Ardaxiad dynasty of Armenia, we have three kings with ARTAXIAS and four with ARTAVASDES names. The fabric of this subject drachm belongs to a period of Artavasdes II to Tigranes III.
2. Artaxias I (190-160 B.C.) did not issue any coins. A coin assigned to him in the past (CAA 2) is reassigned to Artavasdes III (ACV 177).
3. Artavasdes I (160-123 B.C.) did not issue any coins.
4. Artavasdes II (56-34 B.C.) coin style, fabric, design, inscription are all different. Definitely not a coin of Artavasdes II.
5. Artavasdes III (5-2 B.C.), only two type coppers exist; the style, fabric, design, inscription are all different (CAA 160, ACV 176, 177). Definitely not a coin of Artavasdes III.
6. Artavasdes IV (A.D. 4-6), only a romanized denarius and a copper are known (CAA 163, 164, ACV 180, 181); the style, fabric, design, inscription are all different. Definitely not a coin of Artavasdes IV.
7. Artaxias III (A.D. 18-34) was crowned by Germanicus. Parthia tacitly approved him. If Artaxias had the approval of Rome to strike money, we would receive more coins from him than combined all the kings of Artaxiad dynasty ruling after Tigranes IV (8-5 B.C.). Seventeen year regnal period is a long time for a king. We have not discovered any coin issued by Artaxias III for one legal reason, Rome did not grant him that authority.
8. Artaxias II (30-20 B.C.). The tiara of this newly discovered coin is a cross between the tiara designs of Artavasdes II (56-34 B.C.) and Tigranes III (20-8 B.C.). The very high five points on the tiara are identical to those engraved on the copper coin of Artaxias II. The inscription, in a way, is circular similar to the coppers of Artaxias II, though the

⁷ Ernest Babelon, "Mélanges & Documents; Artaxisata," *Revue Numismatique*, Ser. IV, Vol. XV (1911), pp. 459-461.

⁸ V. Renner, "Eine bisher unbekannte riechische Münstätte in Armenien," *Mitteilungen der Oesterreichischen Gesellschaft für Münz- und Medaillenkunde*, Vol. VIII (February 1912), No. 2, pp. 37-39.

workmanship and legend cannot be compared because of the poor preservation of coppers. The reverse iconography Nike and/or Athena have many similarities.

If it can be speculated that the letters ΙΔ stand for the regnal year 14, perhaps it would be admissible that Artaxias II considered himself as the lawful heir to the throne of the Artaxiads of Armenia, from 34 to 20 B.C., ruling for 15 years. In fact Artaxias II, the eldest son of Artavasdes II, was crowned king by the Armenian nobles right after Artavasdes II and most of his family were taken to Egypt as prisoners. Artaxias could not put up an organized resistance against Rome and he escaped to Parthia for refuge.

It can be concluded that due to the king's tiara and reverse design similarities to the copper piece of Artaxias II, the subject silver drachm can only be assigned to Artaxias II.

ԱՐՏԱՆՇԷՍ Բ-Ի (30-20 Ն.Ք.) ԱՐԾԱԹ ԴՐԱՄ ՄԸ

[Ամփոփում]

Արտաշէս Թագաւորի մը վերագրուած արծաթեայ դրամի երկու օրինակներ հրատարակուեցան մին Փարիզ, միւսը Նիւ Եորք: Երկու հեղինակները վերագրեցին իրենց դրամները Արտաշէսեան Հարսուլթեան երկու տարբեր թագաւորներուն:

Երես. Արտաշէսի կիսանդրին դէպի աջ, գլխուն՝ բարձր հայկական խոյրը: Հինգ ատամներով խոյրը զարդարուած է ութ ճառագայթաձև աստղով, որ զետեղուած է տրապիզաձև քառանկիւնի մը մէջ: Քառանկիւնը ունի երկու մարգարտեայ շարք վերը և երկու կողմերը: Աջին՝ կողի մարգարտեայ շարքերուն միջև զարդ մը կայ, որ Փարիզի նմուշին վրայ կը նմանի արծուի մը, իսկ Նիւ Եորքինին վրայ՝ բուսական զարդարուեստի մը: Միայն տը մաքուր ածիլուած է և ունի վեց-ատամեայ աստղի նմանող օղ մը Փարիզի նմուշին վրայ: Պատկերագրութիւնը ամբողջութեամբ ծաղկեպսակի մէջ:

Կռնակ. Սաղաւարտակիր Աթենասը դէպի ձախ, ունի վահան ու երկու կողմերը սրածայր նիզակ մը: Յունաստառ չրջագրութիւնը՝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΤΑΣΕΡΕΩΣ ΘΕΙΟΥ. ΙΔ տառերը դաշտի աջին: Աթենասի ոտքերուն ներքեւը մենագիրը: Պատկերագրութիւնը ամբողջութեամբ չրջանակի մէջ:

Դրամի երեսին վրայ քանդակուած խոյրին ոճը կը զետեղէ զայն ուղղակի Արտաւազդ Բ-ի և Տիգրան Գ-ի թագերուն միջև:

Դրամին ետևի տիտղոսը դարձեալ մեզի կը յիշեցնէ Արտաւազդ Բ-ի և Տիգրան Գ-ի դրամներուն վրայի մակագրութիւնը: Իսկ չրջագրութիւնն ու Աթենասը ձևով մը կը նմանին Արտաշէս Բ-ի պղնձեայ դրամին արձանագրութեան և պատկերագրութեան թէև պղինձին վատ վիճակին պատճառով դժուար է լաւ բաղդատութիւն մը կատարել: Հիմնուած խնդրոյ առարկայ դրամի ոճին ու պատկերագրութեան վրայ, այս դրամը կարելի է վերագրել միայն Արտաշէս Բ-ին:

Ե. Թ. Ներսէսեան

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

7 AMANDRY, Michel. *Arménie; Trésors de l'Arménie ancienne*, Nantes: Musée Dobrée, Institute of Archaeology and Ethnography of the Armenian National Academy of Sciences, 1996, pp. 214-221, illus. in black and white and color. In French.

The following type coins are described: Arsames (ca. 260 B.C.), a copper, horseman; Xerxes (ca. 220 B.C.), a copper, Victory; Abdissares (ca. 210 B.C.), a copper, head of horse, bridled; Tigranes II (95-56 B.C.), tetradrachms, a drachm, and a copper with Tyche; Artavasdes II (56-34 B.C.), a tetradrachm and a drachm with quadriga; Tigranes III (ca. 20-10 B.V.C.), a copper, Athena; Tigranes IV (ca 8-5 B.C.), a copper, elephant; Tigranes IV and Erato (ca. 2 B.C. - A.D. 1), a copper; Artavasdes IV and Augustus (A.D. 4-6), a romanized denarius and a copper; a glass seal with the portrait of Arsinoe II of Egypt (315-275 B.C.) excavated in Artaxata. The legends and metrological data are published.

YTN

Նկարագրուած են հետեւեալ տեսակի դրամները: Արշամ (չուրը 260 Ն.Ք.), պղինձ մը, ձիաւոր. Գսերքսէս (չուրը 220 Ն.Ք.), պղինձ մը, Յաղթանակ, Աքդիսարէս (չուրը 210 Ն.Ք.), պղինձ մը, ձիու գլուխ, սանձով. Տիգրան Բ (96-56 Ն.Ք.), չորեքդրամեաններ, դրախմա մը և պղինձ մը Բախտով. Արտաւազդ Բ (56-34 Ն.Ք.), չորեքդրամեան մը և դրախմա մը քառաձի մարտականքով. Տիգրան Գ (չուրը 20-10 Ն.Ք.), պղինձ մը, Աթէնաս, Տիգրան Դ (չուրը 8-5 Ն.Ք.), պղինձ մը, փիղ. Տիգրան Դ և Երատո (չուրը 2 Ն.Ք.-3 Ք. 1), պղինձ մը. Արտաւազդ Դ և Աւգոստոս (Յ.Ք. 4-6), հռոմէականացած դէնարիոս մը և պղինձ մը. Ապակիէ կնիք մը Եգիպտոսի Արսինոյա Բ-ի (315-275 Ն.Ք.) դիմանկարով պեղուած Արտաշատի մէջ: Հրատարակուած են խորագրութիւններն ու չափագիտական տուեալները:

ԵԹՆ

8 CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA. 50 ew 100 dram anuanakan arzhëkov nor t'ght'adramner [New Bank Notes with 50 and 100 Dram Nominal Value] - 50 և 100 դրամ անուանական արժէքով նոր թղթադրամներ. *Asbarez*, Vol. 90 (4 March 1998)), No.10,687, p. 5. In Armenian.

The Council of Central Bank of Armenia approved the issuance of 50 and 100 denomination bank notes. On the 50 dram note the picture of Aram Khachaturian will be printed, on the 100 dram note, that of Victor Hambardzumian.

YTN

Հայաստանի կենդոնական դրամատան խորհուրդը վաւերացուց 50 և 100 դրամնոց նոր թղթադրամներու հրապարակումը. 50 դրամնոցին վրայ պիտի պատկերուի Արամ Խաչատուրեանի դիմանկարը, իսկ 100 դրամնոցին վրայ՝ Վիլիթը Համբարձումեանինը:

ԵԹՆ

9 CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF ARMENIA. Torn and Worn-out Paper Money to be Phased Out of Circulation. *Nor Gyank*, Vol. XIX (4 December 1997), No. 52, p. 30. Also in *Asbarez*, Vol. 89 (3 December 1997), No. 10,629, p. 4. In Armenian.

New paper money, with nominal value of 50 and 100 drams, will be put into circulation during 1998. YTN

Նոր թղթադրամներ, 50 և 100 դրամ անուանական արժէքով, շրջանառութեան մէջ պիտի դրուին 1998-ին:

ԵԹՆ

10 SARYAN, Levon A. Tigranes the Great of Armenia, by Leon Saryan. *Milwaukee Numismatic News*, (September 1997), p. 2, illus.

A brief biography of Tigranes is given and the issuing of tetradrachm, drachm, and various copper coin types is mentioned.

YTN

Տրուած է Տիգրանի հակիրճ կենսագրականը և յիշուած է չորեքդրամեան, դրախմա և պղինձեայ զանազան տեսակ դրամ թողարկելը:

ԵԹՆ

AN OVERSTRUCK TAKVORIN OF GUY

Plate III

Y. T. Nercessian

Recently the author obtained several Guy (1342-1344) takvorins (Fig. 2).¹ One of them was pierced and as usual not in very good preservation. On the reverse inscription circle there is an Arabic overstrike which reads "al-malik," المالک (the king).

Guy (1342-1344) was the successor of Levon IV (1320-1342). He refused to pay tribute to the Egyptian Mamluks. Due to his domestic policy, during a palace revolt, he was killed. His silver coins (Fig. 1) are extremely scarce.² Therefore, one would not readily anticipate finding his takvorin overstruck in Arabic. Apparently, during the reign of Gosdantin III (1344-1363), the Armenians continued paying tribute to the Mamluks, and Guy takvorins were a part of the treasury handed over to the enemy.

Obverse: King on horseback riding right, holding reins with his left hand and with his right, a fleur-de-lys extending over his shoulder. ∴ in left field. Clockwise inscription: +ԿԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՄ. No overstrike on obverse.

Rev. u/t: Lion walking right and facing right. Behind him a cross with one arm. Clockwise inscription: + ԸԻՆԵԱ ... ԱՂԶՆ ՍԻ.

19 mm, 2.05 grams, undertype ACV 469V, CCA 2039V, pierced

Adding Guy's overstruck takvorin to Bedoukian's list,³ the inventory of Armenian coins overstruck in Arabic would correspond with the data given in Table 1.

Table 1. *Armenian coins overstruck in Arabic*

Ruler	Regnal period	Silver coin	Copper coin	Specimens
Hetoum II	1289-1305		✓	less than 10
Levon III	1301-1307	✓		less than 10
Oshin	1308-1320	✓		less than 100
Levon IV	1320-1342	✓		less than 400
Guy	1342-1344	✓		1
Gosdantin III	1344-1363	✓		less than 10
Levon the Usurper	1363-1365	✓		less than 6

Both Bedoukian and Balog concluded that the Armenian silver coins were overstruck for recirculation.⁴ Fr. Au. Sekoulian suggested that Arabic dies were used by

¹ Spink, *Coin Auction* 102 (March 1994), "Ancient and Medieval Coins from the Collection of Professor Asbed Donabedian (1923-1993)," lot 447.

² P. Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia* (New York, 1962), p. 380-382, Nos. 2028a-2040; Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995), p. 162, Nos. 468-469, for rarity see p. 216.

³ P. Z. Bedoukian, "Some Armenian Coins Overstruck in Arabic," *Armenica* (Venice, 1969), pp. 138-147; also in *Selected Numismatic Studies* (Los Angeles, 1981), pp. 161-171.

⁴ Bedoukian, SNS pp. 161-171; P. Balog, *The Coinage of the Maluk Sultans of Egypt and Syria* (New York, 1964), pp. 146-147, pl. VIII, Nos. 213a-213f.

the occupying ruler on the limited supply of coins which was later exchanged for a bigger sum of non-overstruck coins.⁵ Both hypotheses have valid points. When more than a million takvorins are pouring in annually as a tribute and there is a silver crisis at hand, one would think that they would try to overstrike the takvorins with the ruling sultan's dies as fast as they could for domestic and international commerce. On the other hand if they occupied a part of Armenian territory, still populated with the Armenians and not massacred or carried to Egypt as slaves, and they want to exercise their authority, perhaps they would overstrike some silver coins with available dies at hand for local circulation.

Numerous Mamluk coinage dies have been catalogued where heraldic emblems are used or only the king's name is inscribed. In many cases the legend is just in the central segment. The overstrike could belong to al-Nasir (al-Nasir Nasir al-Din Muhammad, 1293-1341),⁶ al-Salih (al-Salih 'Imad al-Din Isma'il, 1342-1345),⁷ or al-Ashraf (al-Ashraf Nasir al-Din Sha'ban II, 1363-1377).⁸ Among these three al-Ashraf is the most likely candidate. Or simply, [to] the king.

According to Balog, it could be *al-mulk li'llāhi*, الله الملك = "The sovereignty belongs to God" but this formula is exceptional on the Mamluk coinage.⁹

A comparison of our subject die with Balog's published data did not yield a positive result. As one would suspect, catalogued dies give the name and title together. Perhaps the discovery of a future coin hoard will shed more light on this subject.

ԿԻԻ ԿՐԿՆԱԴՐՈՇՄՈՒԱԾ ԹԱԳՈՒՈՐԻՆ ՄԸ

[Ամփոփում]

Հեղինակը կրցաւ գնել Կի թագաւորի խումբ մը արծաթ դրամներ լուսահոգի Ասպետ Տօնապետեանի դրամագիտական հաւաքածոյին աճուրդէն: Ասոնց մէջ կը գտնուէր կրկնադրոշմուած թագաւորին մը: Կնիքը զարնուած է միայն ետեւի կողմէն և հայերէն շրջագրութեան վրայ: Արաքատառ դրոշմի ընթերցանութիւնն է «Ալ-Մալիք» الله الملك :

Կի թագաւորը մերժեց Մամլուքներուն տուրք վճարել: Իրեն յաջորդող Կոստանդին Գ թագաւորը, ըստ երևոյթի շարունակեց Մամլուքներուն տուրք վճարել և զանձարանի մէջ գտնուող արծաթ դրամներուն հետ միատեղ Կիի թագաւորին ալ թշնամիին տրուած է:

Հրատարակուած նման կնիքներու հետ բաղդատութիւնն մը դրական եզրակացուցիչ արդիւնք մը չտուաւ կրկնադրոշմի վերագրումին համար: Ե. Թ. Ներսէսեան

⁵ Fr. Au. Sekoulian, "The Silver Coins of Oshin in the Mekhitarist Museum in Vienna," *Handes Amsorya*, Vol. LXXXVI (January-March 1972), Nos. 1-3, pp. 95-110; also in *Numismatic Studies: Hetoum II, Levon III, and Oshin* (Vienna, 1982), pp. 82-83 (in Armenian).

⁶ Balog, p. 157, No. 246.

⁷ Balog, p. 175, No. 294.

⁸ Balog, pp. 220-221, Nos. 454, 459, 460.

⁹ Balog, p. 16.

AN UNPUBLISHED TRAM OF KING GOSDANTIN I (1298-1299)

Plate III

Y. T. Nercessian

In Cilician Armenia, the late thirteenth century was a period fratricidal war and discords.

King Levon II (1270-1289) was survived by his queen, five sons and four daughters. His daughter Zabel married the brother of the king of Cyprus, Rita became the empress of Byzantium, and two others married Crusader princes. All of Levon's sons, Hetoum, Toros, Smpad, Gosdantin, and Oshin occupied the Armenian throne. Hetoum II succeeded Levon II. His three intermittent reigns (1289-1293, 1295-1296, 1301-1305) were beset with internal and external strife. He was never crowned king and possibly for this reason did not issue silver coins, but only billon deniers similar to the Crusaders.

In 1293, Hetoum abdicated in favor of his brother Toros and retired to a monastery. No coins are ascribed to Toros (1293-1295). Two years later Hetoum was urged to return. Hetoum maintained the alliance with the Mongols and strengthened his ties with Cyprus, the only other Christian kingdom surviving in the Levant. In 1296, Hetoum and Toros travelled to Constantinople to pay a state visit to Rita and Michael IX, turning the regency over to Smpad.

While Hetoum and Toros were away, Smpad (1296-1298) usurped the throne and declared himself king. On their way home, Hetoum and Toros were intercepted by Smpad. Toros was strangled to death and Hetoum partially blinded.

Gosdantin I (1298-1299) imprisoned Smpad, released Hetoum II, but seized the throne for himself.

Gosdantin I ruled for less than a year. During his short reign, Gosdantin struck artistically well-executed coins in gold, silver, and copper. They are very attractive in style and design, unique to the Cilician Armenian kingdom.

His gold tahekans are of great rarity; two specimens have survived. The obverse displays the king on horseback riding right; the reverse, castle with three turrets. His silver trams are very rare; the number of known specimens is less than thirty. The obverse displays the king on horseback riding right; the reverse, the king is standing and holding an uplifted cross in his left hand and a sword in his right hand. His copper coins are rare; the number of known specimens is approximately sixty. The obverse design is similar to the reverse of trams; the reverse has an ornate cross.

The writer was able to purchase an unpublished tram (Fig. 1) of King Gosdantin I at a recent auction sale of Crusader coins which included an extensive listing of scarce and rare Cilician Armenian coins.¹ The auction cataloguer realized that the subject

¹ Sotheby's, *Auction; The John J. Stocum Collection of Coins of the Crusades* (London, March 6 and 7, 1997), pp. 59-66, Nos. 471-555, pls.

coin was an unpublished specimen but he did not give an accurate data and description of the coin.²

Obv.: King on horseback riding right. He holds reins with left hand, and an uplifted sword with his right hand. Clockwise legend,
+ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆԻԱՆՈՅ ԹԱԳՐ ԼԱՅՈ (Gosdantianos King of the Armenians).

Rev.: King is standing and facing, wearing crown and royal vestments. He holds an uplifted cross in his left hand and a sword in his right hand. Clockwise legend,
+ ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ (by the will of God).
AR22 mm, 2.81 g.

To the best of our knowledge, this is the first silver tram of Gosdantin where "By the will of God" legend is inscribed. Normally, on all of his silver trams the inscription reads, "By the will of God is he king (ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՅ Է ԹԱԳԱԽՐ)." Gosdantin trams with the "By the will of God" type inscription are not listed in the Bedoukian's corpus³ or Nercessian's two catalogues.⁴

A second specimen with "By the will of God" type inscription was auctioned on June 26, 1998 by CNG (Fig. 2).⁵ The cataloguer realized that it is an unusual inscription and added a note by indicating that "This coin's legends vary significantly from other published examples. Obverse/reverse legends read, ԿՈՍՏԱՆԴԻՆԻԱՆՈՅ ԹԱԳԱԽՐ ԼԱՅՈՅ/ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ. AR 22 mm, 3.20 g.

Gosdantin struck silver trams to legitimize his rule by issuing coins with inscriptions similar to the trams of King Levon the Great. It should be noted that Smpad inscribed "By the will of God" legend on all of his silver coronation trams and trams. Apparently at the beginning, Gosdantin followed the example of his predecessor and took this step because he did not feel secure. In this fashion, Gosdantin indicates that he ascended the throne as a scion of the Roupenian dynasty. There is no question that coins inscribed "By the Will of God" were executed before the coins inscribed "By the Will of God is He King" after ascending the royal throne by the power of his sword.

These domestic wars where one brother was killing another, encouraged the Egyptians to make renewed incursions into Cilicia. Mamluks invaded Cilicia in 1298. Gosdantin was forced to agree to harsh terms handing over to the Mamluks numerous fortresses. Armenian nobility and people, alarmed with the territorial losses, once again persuaded Hetoum to take over the helm of the country. At this time Hetoum had recovered his eyesight. Gosdantin released Smpad from prison and both of them fought against Hetoum, the lawful king. Hetoum defeated Smpad and Gosdantin in a battle, exiled them to Constantinople, and took reign of the government for the third time.

It is very unfortunate that these five brothers could not rule the country together harmoniously. During four years (1296-1299) the country lived in a turbulent period, and had three different kings. The coins of King Gosdantin, will remain as the legacy of a king who was capable of minting coins with new design for Armenian numismatics.

² Sotheby's, No. 530.

³ P. Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia* (New York, 1962; Danbury, CT, 1979), Nos. 1724-1727c.

⁴ Y. T. Nercessian, "Inventory of Gosdantin I Trams," *Armenian Numismatic Journal*, Ser. I, Vol. XIV (1988), No. 2, pp. 12-15. *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995), Nos. 415-416.

⁵ Classical Numismatic Group Inc. *Auction 46* (Lancaster, PA, 1998), p. 82, No. 767.

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ Ա. ԹԱԳԱԻՈՐԻ (1298-1299) ԱՆՏԻՊ ԴՐԱՄ ՄԸ

[Ամփոփում]

Հեղինակը կրցաւ գնել Կիլիկիոյ Կոստանդին Ա թագաւորին նորայայտ դրամ մը որ չէ ցուցակագրուած ո՛չ Ջարեհ Պոստկեանի գիրքին մէջ, ոչ ալ Ե. Թ. Ներսէսեանի զոյգ աշխատանքներուն մէջ:

Դրամի երեսին վրայ դրուագուած է Կոստանդին թագաւորը ձիովար, հանդիպահայեաց դէմքով ու թագակիրը, դէպի աջ: Ան սանձը կը բռնէ ձախ ձեռքով, աջ ձեռքով՝ սուր մը: Շրջագրութիւնը՝ + ԿՈՍՏԱՆԴԻՆԱՆՈՒ ԹԱԳՐ՝ ՀԱՅՈՒ:

Դրամին ետեւը պատկերուած է Կոստանդին թագաւորի լրիւ հասակը հանդիպահայեաց դէմքով ու թագակիրը: Ան ալ ձեռքով սուր մը կը բռնէ, ձախ ձեռքով՝ խաչ մը: Շրջագրութիւնը՝ + ԿԱՌՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ:

Իր նախորդ Մմբատ թագաւորին նման, Կոստանդին ալ սկսաւ դրամ հատանել Լեոն Ա-ի արծաթ դրամին խորագրութեամբ: Լեոն Մեծագործի օրինակին հետեւելով, Կոստանդին կը քնար համոզել հայ ժողովուրդին, թէ ինք Ռուբենեան հարստութեան շառաւիղն է, ինչպէս նաև օրինաւոր յաջորդ թագաւորը: Անկասկած Կարողութեամբն Աստուծոյ արձանագրութեամբ արծաթեայ դրամը հատանուած է աւելի կանուխ քան թէ իր դրամները որոնք կը յիշատակեն թէ ինք Կարողութեամբն Աստուծոյ է թագաւոր:

Ե. Թ. Ներսէսեան

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

- 11 SARYAN, Levon A. Medieval Coins of Cilician Armenia, by Leon A. Saryan. *Chicago Coin Club Chatter*, (November 1997), pp. 5-8.

To introduce Armenian coinage to collectors, Saryan presents a brief summary of Cilician Armenian history and numismatics. The following rulers and their coins are mentioned: barons Toros I, Roupen II, Toros II, Levon II; kings Levon I, Hetoum I, Levon II.

ԿԴՆ

Հայկական դրամագիտութիւնը հաւաքողներու ծանօթացնելու համար, Սարեան կ'ընծայէ Կիլիկեան Հայաստանի ամփոփ պատմութիւնն ու դրամագիտութիւնը: Հետեւալ գահակալներն ու իրենց դրամներ յիշուած են՝ պարոններ Թորոս Ա, Ռուբէն Բ, Թորոս Բ, Լեոն Բ. Թագաւորներ Լեոն Ա, Հիթում Ա և Լեոն Բ:

ԵԹՆ

- 12 SARYAN, Levon A. An Unpublished Silver Drachm Attributed to Artaxias III (A.D. 18-34) of Armenia, by L. A. Saryan. *American Journal of Numismatics*, Series II, Vol. IX (1997), pp. 7-16, illus.

A newly found Armenian drachm is described, tentatively attributed to Artaxias III. The obverse portrays the bust of the king right wearing five-pointed Armenian tiara adorned with an eight-rayed star. The reverse displays Athena standing, holding shield and arrow. Legend ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΤΑΞΕΡΕΩΣ ΘΕΙΟΥ, field letters ΙΔ, and a monogram composed of Α, Ρ, Τ letters. Weight 3.59 grams, diameter 22 mm. The coin was analyzed using SEM-EDS. The chemical composition of the coin includes of silver (92.53%), copper (4.08%), plus negligible amount of gold, lead and other metals.

ԿԴՆ

Նկարագրուած է նոր գտնուած հայկական դրամա մը, փորձնականօրէն վերագրուած Արտաշէս Գ-ին: Երեսին պատկերուած է Թագաւորի կիսանդրին դէպի աջ հինգ ատամեայ հայկական խոյրով, զարդարուած ութթեւաւանի աստղով մը: Ետին դրուագուած է Աթենասը կանգնած, բռնած վահան ու նետ: Խորագրութիւն՝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΤΑΞΕΡΞΕΩΣ ΘΕΙΟΥ, դաշտի տառեր՝ ΙΔ և մենագիր մը կամուած Α.Ρ.Τ տառերէն: Կշիռ՝ 3.59 գրամ, տրամագիծ՝ 22 մմ: Դրամը քննուած է գործածելով SEM-EDS: Դրամին քիմական բաղադրութիւնը կը պարունակէ արծաթ (92.53%), պղինձ (4.08 %), առաւել չնչին քանակով ոսկի, կապար և այլ մետաղներ:

ԵԹՆ

13 TER-GHEWONDYAN, Aram N. *Hayastanē VI-VII darerum* [Armenia in Sixth through Eighth Century] - Հայաստամը VI - VIII դարերու, գրեց Ա. Ն. Տէր-Ղեվոնդյան. Yerevan: National Academy of Sciences of Armenian Republic, Gitut'yun Publications, 1996, p. 112. In Russian with Armenian summary.

A coin inscribed Arminīyah and dated A.H. 81 (A.D. 700) demonstrates that the Arab Army was stationed in Armenia as early as A.D. 699.

YTN

Արմինիա մակագրուած և Հ. 81 (Թ.Ք. 700) թուագրուած դրամ մը ցոյց կու տայ, թէ Թ.Ք. 699-ին արաբական կայազորք եղած է Հայաստանի մէջ:

ԵԹՆ

14 VAGI, David. Greek Coins Honored Humans as Well as Gods, by David Vagi. *Numismatic News*, Vol. XLVI (22 April 1997), No. 16, p. 43, illus.

A tetradrachm of Tigranes II is described (reverse Antioch Tyche) as one of a dozen Greek coins bearing human portrait.

YTN

Նկարագրուած է Տիգրան Բ-ի չորեքդրամեան մը (ետին Անտիոքի Բախտը) իբրև մին երկուստասանեակ մը հելլենիստական դրամներէն, որոնք կ'ընծայեն մարդկային դիմանկար մը:

ԵԹՆ

15 BEDOUKIAN, Paul Z. Hisun tari hay dramagitut'iuwn (inq'nakensagrut'iwon) [Fifty Years of Armenian Numismatics: An Autobiography] - Թիսուն տարի հայ դրամագիտութիւն (Ինքնակենսագրութիւն), գրեց՝ Զարեհ Պտուկեան, translated by Y. T. Nercessian. *Bazmavep*, Vol. CLV (1997), Nos. 1-4, pp. 132-152. In Armenian.

See the English version in *Armenian Numismatic Journal*, Ser. I, Vol. XX (March 1994), No. 1, pp. 13-22.

16 NERCESSIAN, Y. T. Haykakan dramneru teghasharzhn u achut'nere' [Relocation and Auctions of Armenian Coins] - Հայկական դրամներու տեղաշարժն ու աճուրդները, գրեց՝ Եղիա Թ. Ներսէսեան. *Bazmavep*, Vol. CLV (1997), Nos. 1-4, pp. 132-152. In Armenian with English summary.

The letters of S. Alshan and Fr. C. Sibilian, relating to the sale of Armenian coins, are discussed, as well as the auction catalogues of A. Veil, Münzen und Medaillen, Credit Suisse, Gerhard Hirsch, Bourgey, Classical Numismatic Group, and Spink. Armenian numismatic works and the activity of Armenian Numismatic Society are mentioned.

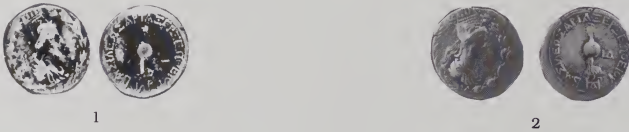
Author

Քննարկուած են հայկական դրամներու վաճառքի վերաբերեալ Ա. Ալիշանի և Հ. Կ. Սիվիլեանի նամակները, ինչպէս նաև աճուրդի ցուցակագրութիւնները հրատարակուած՝ Ա. Վէյլի, Münzen und Medaillen, Քրետիթ Սուփիս, Գերհարդ Հիրշի, Բուրժէի, Կլասիկալ Նիւմիսմատիկ Գրուպի և Սփինք, կողմէ: Եղուած են հայ դրամագիտական աշխատանքներն ու Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութեան գործունէութիւնը:

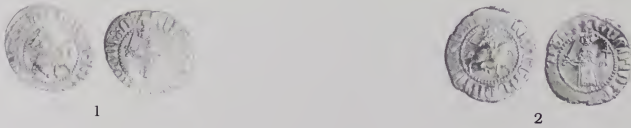
Հեղինակը

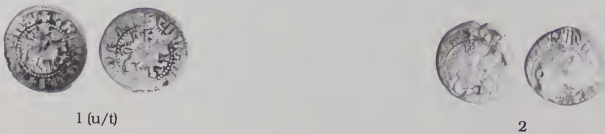
Tigranes II Copper Coins with Horse Design

A Silver Coin of Artaxias II (30-20 B.C.)

An Unpublished Tram of King Gosdantin I (1298-1299)

An Overstruck Takvorin of Guy

CLEARANCE SALE 50% OFF

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY
Mr. W. Gewenian, Treasurer
8511 Beverly Park Place
Pico Rivera, California 90660-1920, U.S.A.

PUBLICATION VOLUME AND YEAR	Copies Available	Regular Price
<i>Armenian Numismatic Journal, unbound volumes</i>		
-- I (1975)	2	\$04.00
-- II (1976)	3	8.00
-- III (1977)	3	8.00
-- V (1979)	3	8.00
-- VI (1980)	7	8.00
-- VII (1981)	8	8.00
-- VIII (1982)	7	8.00
-- IX (1983)	6	8.00
-- X (1984)	9	8.00
-- XI (1985)	7	8.00
-- XII (1986)	3	8.00
-- XIII (1987)	many	8.00
-- XIV (1988)	many	8.00
-- XVI (1990)	5	8.00
-- XVII (1991)	2	8.00
-- XVIII (1992)	many	10.00
-- XIX (1993)	3	10.00
-- XX (1994)	7	10.00
-- XXI (1995)	many	10.00
-- XXII (1996)	8	20.00
<i>Armenian Numismatic Journal, unbound quarterly issues</i>		
--1979, Nos. 3 (8 copies available), 4 (many); 1980, Nos. 1 (10), 2 (10), 3 (5); 1981, Nos. 1 (7), 2 (5); 1982, Nos. 2 (1), 3 (2), 4 (4); 1987, No. 4 (many); 1988, Nos. 1 (4), 2 (many), 3 (4); 1992, No. 1 (many); 1993, Nos. 1 (1), 2 (1), 3 (10); 1994, Nos. 1 (2), 4 (1); 1995, Nos. 2 (5), 3 (6), 4 (3); 1996, No. 4 (many), each quarterly unbound issue		3.00
Metallurgy issue, ANJ, Vol. XX (1994), No. 3 (many cop.)		3.00
Overstruck and countermarked coins issue, ANJ, Vol. XXII (1996), Nos. 2 & 3 (many copies)		12.00
Paul Z. Bedoukian autobiography (many copies)		2.00
USA shipping: \$2 1st volume, add \$1 per additional vol. Shipping without insurance at buyer's risk. Foreign ship.: \$3 1st volume, add \$1.50 per additional vol. Shipping without registration at buyer's risk. Send check with order and make it payable to ARMENIAN NUMISAMTIC SOCIETY		
ALL SALES ARE FINAL		

Series I

Volume XXIV, No. 4

December 1998

ՀԱՅ
ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ARMENIAN
NUMISMATIC
JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. XXIV (1998) No. 4

ESKIJIAN, Luther. Letter to Our Membership.....	39
Letters	40
Donations	40
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Dr. Mesrop Abgarians	41
SARYAN, L. A., PANOSSIAN, M. A Drachm Forgery of Tigrans the Great	49
Armenian Numismatic Literature	50
BOOK REVIEW. <i>L'histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies.</i> , by François de Callataÿ. Reviewed by YTN	51
Armenian Numismatic Literature	52

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series I

Vol. XXIV, No. 4

December 1998

LETTER TO OUR MEMBERSHIP

Every year or so, I write an article for our Journal. The purpose of the article is to bring the status of our Society to our members. In past years, we have been concerned with our finances, which were always in the red. This year we have good news! **WE ARE IN THE BLACK!**

As you may remember, I appealed to our membership to increase their dues to a voluntary \$25.00 per year. That is how we were able to get out of the red. I want to commend our membership for their cooperation with thanks.

Now we want to remove the "voluntary" and make the \$25.00 our fixed annual dues. It takes that much to operate our Society, including the printing, mailing, and other incidental expenses.

Years ago, we did have a policy that with a significant contribution, the Society could designate a lifetime membership. Now we want to reinstate this so that a member may contribute freewill donation of \$2,500.00 and receive a lifetime membership. Here, the goal is that of giving our Society the financial resources with which to expand our operations. We have several projects in the development stage, but their cost are far beyond our current means. Moreover, with the additional goal of expanded membership comes more research, more articles, and more publications.

Payment of lifetime membership can spend over a period of five years. And the benefits of such a status would be no further annual dues and receive all future publications and the articles of the Society.

We have, perhaps, the finest Journal of continued information on Armenian numismatics in the world. We have much to be thankful for, including our secretary, Yeghia Nercessian, who puts in all of his time for the production, research, and distribution of our Journal — all at no cost. We owe him a great deal of thanks.

Best wishes,

Luther Eskijian
President

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA (e-mail, ArmNumSoc@aol.com). Associate Editors, W. Genenian and T. Nercessian, Corresponding Editors, L. A. Saryan (Greenfield, WI) and H. Sarkissian (Erevan). Non-member subscriptions \$30.00 per year. **ISSN 0884-0180 — LCCN 85-649443**

LETTER TO THE EDITOR

Վերջապէս երկարատև լուսինքնից յետոյ ինձ յաջողուեց շարադրել այս նամակը: Պէտք է խոստովանուեմ, որ մեծ ընդմիջումից յետոյ, դժուարանում եմ շարադրել իմ մտքերը: Այս տարիների ընթացքում դրամագիտական իմ հետաքրքրութիւնների մէջ բաւական իրադարձութիւններ եղան, որոնց մասին միշտ ցանկացել եմ Ձեզ տեղեակ պահել, բայց միևնույն ժամանակ ինչ-ինչ պատճառներով գերադասել եմ լռել: Այսօր դեռ պահում եմ ինձ մօտ չուղարկուած սևագիր նամակներն ուղղուած Ձեզ, որտեղ մանրամաս շարադրել եմ իմ կատարած դրամագիտական գործունէութեան մասին, որ համարում էի հոգուս պարտքը նուիրուած հանգուեցաւ հայրիկի յիշատակին:

... Չնայած ինձ համար ստեղծուած մեծ խոչընդոտների և դժուարութիւնների, բայց ի վերջոյ յաջողուեց ի կատար անել այն ամէնը ինչ նախատեսել և ցանկացել էի կապուած հայրիկի կենսքի և ստեղծագործական գործնէութեան վերաբերեալ: Ներկայացնելով նրա գիտական գործունէութիւնը հայագիտական ասպարէլում: 1995 թուականին ինձ յաջողուեց Հայաստանի Պետական հեռուստատեսութեամբ կազմակերպել հաղորդում նուիրուած իւ. Մուշեղեանի մասին. պահպանում է տեսաժապաւէնը, իսկ 1996 թուականին իմ և ԳԱ նախագահութեան նախաձեռնութեամբ Հայաստանի Պատմութեան Պետական Թանգարանի և ԳԱ Հնագիտական Ինստիտուտի մասնակցութեամբ նշուեց դրամագէտի 75-ամեայ յոբելեանը, որն ուղեկցւում էր ցուցահանդէսով և նստաշրջանով. պահպանում է տեսաժապաւէնը: Ցուցահանդէսում ներկայացուած էր նրա կենսքի անցած ուղին և նրա դրամագիտական գործունէութիւնը, իսկ նստաշրջանին մասնակցող ցեկուցողները խօսեցին այն ներդրման մասին, որ նա կատարեց հայ դրամագիտութեան մէջ: 1997 թուականին ինձ յաջողուեց Հայաստանի կառավարութեան հովանաւորութեամբ պատրաստել և հրատարակել հեղինակի կողմից անտիպ մնացած Հայացք պատմութեամբ դրամագիտական աշխատութիւնը: Մի աշխատանք, որ հեղինակը մեծ ցանկութիւն ունէր տպագրուած տեսնել:

Եւ վերջապէս 1997 թ. Սեպտեմբերին մասնակցեցի դրամագիտական XII միջազգային կոնգրեսին, որը կայացաւ Բեռլինում: Հայաստանը՝ նման կոնգրեսում ներկայացւում էր առաջին անգամ, ուր և ես մասնակցեցի: Այդ կոնգրեսը իմ կենսքում կը մնայ որպէս երևոյթ: Ես ծանօթացայ և շփուեցի այնպիսի դրամագէտների հետ, որ երբեք չէի կարող երևակայել, որ ճակատագիրը ինձ կը տայ հնարաւորութիւն անձամբ սեղմելու նրանց ձեռքը, քանի որ թե՛ թանգարանի գրադարանում և թե՛ հայրիկի գրադարանում, բազում անգամ թերթել եմ նրանց գրքերը: Մեծ ուրախութիւն էր լսել թէ ինչպիսի գնահատանքով էին արտայայտուում հայրիկի գրքերի մասին, որպէս դասական գրականութեան: Միաժամանակ շատ ուրախալի էր լսել Ձեր, Պրոտանանի, Գուլումճեանի, Սարեանի մասին: Ես չգացի, որ այս անունները քաջ յայտնի են դրամագիտական աշխարհին:

... Ժամանակին Ձեր կարգադրութեամբ նախկին տնօրէն՝ Ա. Շահնապարեանից ստացայ Ձեր գիրքը *Armenian Coins and Their Values*, որի լոյս ընծայման համար, բայց մեծ ուշացմամբ յայտնում եմ իմ ջերմ շնորհակալութիւնները Ձեզ և շնորհակալութիւն այդ անհրաժեշտ աշխատանքի ստեղծման համար: Շատ ափսոս, որ կենդանի չէ հայրիկը, վստահ եմ, թէ ինչքան կ'ուրախանար տեսնելով այդ գիրքը: ...

Anahit Mousheghian
Yerevan

DONATIONS

(Period ending 30 September 1998)

Arslan, E.....	\$010
Eskijian, L.....	\$025
Karadian, S.....	\$025
Halajian, K.....	\$005
Houhasian, H. D.....	\$075
Pezikian, N.....	\$02.5

Sagherian, P.....	\$005
Saryan, L., books valued.....	\$125
Saryan, L.....	\$02.2
Schott, D. F.....	\$020
Setian, Ch.....	\$025
Timourian, Kh.....	\$005

THE ARMENIAN COIN AUCTION OF DR MESROP ABGARIANS (1998)

Dr. Mesrop Abgarians was born in Isphahan, Iran in 1908. He started collecting coins at a very early age. In addition to specializing in Armenian coins, he collected Parthian and Islamic coins relating to Armenia. He retired in 1975 and lived in California. He was a member of the Armenian Numismatic Society and most of his studies on Armenian coins were published in the Society's *Journal*.¹

The Abgarians Armenian coin collection was consigned to Y. T. Nercessian and sold by mail bid auction on June 2, 1998 in Pico Rivera, California.² The auction included about 600 pieces, divided into 272 lots from the ancient and medieval periods.

The collection of Dr. Mesrop Abgarians included numerous rare and in some cases unpublished coins. The ancient period included 42 lots belonging to Tigranes II the Great (95-56 B.C.), Artavasdes II (56-34 B.C.), Tigranes III (20-8 B.C.), Tigranes IV (8-5 B.C.), Prusias II of Bithynian kingdom (185-149 B.C.), Marcus Aurelius (A.D. 161-180), and Abgar of Edessa. The remainder of the lots (43-272) belong to the Roupenian period. All Cilician Armenian kings were represented in the auction. The Tigranes comet tetradrachm is the finest among all known specimens. The Cilician Armenian section of the catalogue features an extremely fine and rare Hetoum-Kaikhosrew bilingual half tram, an unpublished Levon the Usurper pogh struck with takvorin die, and an unusual double struck takvorin of Gosdantin IV.

Dr. Abgarians was a discriminating collector and most of his coins were of good quality; in some cases coins were part of a hoard. Levon II new trams and Gosdantin IV takvorins, in addition to being a hoard, were better than the "average" preservation that a collector normally encounters in sale and auction catalogues and dealer trays. Those who failed to obtain some of these coins missed an extremely good opportunity.

Rare and scarce quality coins sold well, for example comet tetradrachm (lot No. 1, -EF) \$5,390, Tigranes II drachm (No. 5, VF) \$1,320, Hetoum-Kaikhosrew bilingual half tram (No. 115, -EF) \$1,100, Levon II kardez (No. 166, -EF) \$75, Gosdantin I kardez (lot 189, VF) \$165, Levon IV large pogh (lot 234, VF) \$82.50, Levon the Usurper takvorin (lot 248, VF) \$110. On the other hand, many common coins remained unsold. The total estimated price for 272 lots was \$31,447. According to the "prices realized," lots sold netted \$22,065 including the 10% buyer's fee.

Most of the coins were illustrated by photographs. Attributions were made to *Armenian Coins and Their Values*,³ *Coinage of the Artaxiads of Armenia*⁴ and *Coinage of Cilician Armenia*.⁵ Metrological data and legends were published.

Statistical data tabulated below is offered as a useful guide to currently prevailing prices and for posterity. The price quoted includes the sale price plus the 10% buyer's fee.

Y. T. Nercessian

---

¹ Y. T. Nercessian, *Auction III; Armenian Coin Collection of Dr. Mesrop Abgarians* (Pico Rivera, CA, June 2, 1998), 16 pp., 10 pls.

² *ibid.*

³ Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995).

⁴ Paul Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London, 1978).

⁵ Paul Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia* (New York, 1962; rev. ed., Danbury, CT, 1979).

CATALOGUE

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
001.	Tigranes II	Tetradrachm- ~~ant~~	ACV-28	-EF	3,500	5,390
002.		Tetradrachm	ACV-33V	VF	800	924
003.		Tetradrachm	ACV-34V	VF+	700	924
004.		Tetradrachm	ACV-c/f 6	c/f	50	61
005.		Drachm	ACV-40	VF	1,200	1,320
006.		Drachm	ACV-40	F/VF	800	594
007.		Æ /Tyche	ACV-46	VF+	100	146
008.		Æ /Tyche	ACV-48	-VF	75	69
009.		Æ /Tyche	ACV-49	VF	85	72
010.		Æ /Tyche	ACV-49	VF+	85	72
011.		Æ /Tyche	ASV-51V	-VF	75	83
012.		Æ /Tyche	ACV-51	-VF	75	55
013.		Æ /Tyche	ACV-53	F+	60	
014.		Æ /Tyche	ACV-55	-F	50	
015.		Æ /Tyche	ACV-57V	F	70	
016.		Æ /Heracles	ACV-66	VF	75	99
017.		Æ /Heracles	ACV-66	-VF	70	77
018.		Æ /Heracles	ACV-69	VF	75	
019.		Æ /Nike	ACV-77	-VF	60	66
020.		Æ /Nike	ACV-77	-VF	75	92
021.		Æ /Nike	ACV-77	F+	50	
022.		Æ /Nike	ACV-78	F+/VF	70	
023.		Æ /Nike	ACV-79	F+	60	85
024.		Æ /Nike	ACV-87	VF+/VF	80	117
025.		Æ /Cornucopia	ACV-93	VF	75	109
026.		Æ /Cornucopia	ACV-94	VF	75	97
027.		Æ /Cornucopia	ACV-96	VF	75	104
028.		Æ /Cypress tree	ACV-105	-VF	75	99
029.		Æ /Head of wheat	ACV-100	F+/VF+	70	85
030.		Æ /Palm-branch	ACV-107	VF	75	104
031.		Æ /Tripod	ACV-112	VF	80	128
032.		7 Æ Tyche	ACV-49	-VF		
		Heracles	ACV-67	VF/F+		
		Nike (3)	ACV-77/7V/78	F-/VF+/F		
		Cornucopia	ACV-96	-VF		
		Palm-branch	ACV-109	-F/F	175	138
033.	Artavasdes II	Æ /Nike	ACV-130	VG+	75	53
034.		Æ /Cypres tree	ACV-132	F+	175	174
035.	Tigranes II	Æ /Eagle	ACV-143	-F	150	110
036.		Æ /Heracles	ACV-158	-VF/F+	350	253
037.	Tigranes IV	Æ /Elephant	ACV-172	F/VF	175	193
038.	Prusias II	Æ /Heracles	Sear 7268	VF+	100	
039.	Marcus Aurelius	AR /Armenia std	RCA-419	VF/F	125	138
040.		Æ /Armenia std	RCS-508	-VF	175	191
041.	Abgar	Æ /Sept. Severus	BMC 21-25	VF+	40	22
042.		Æ /Gordian III	BMC 144	VF+	40	35
043.	Levon I	AR Coronat. tram	ACV-259V	VF	60	44
044.		AR Coronat. tram	ACV-262V	VF	50	17
045.		AR Coronat. tram	ACV-263	-EF	75	83
046.		AR Coronat. tram	ACV-263V	EF	75	74
047.		AR Coronat. tram	ACV-265	VF+	50	33
048.		AR Coronat. tram	ACV-267V	VF+	50	39

The Armenain Coin Auction of Dr. Mesrop Abgarians

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
049.	Levon I	AR Double tram	ACV-269	VF	200	
050.		AR Double tram	ACV-269	VF	175	193
051.		AR Double tram	ACV-269	-VF	150	
052.		AR Double tram	ACV-270V	VF	150	
053.		AR Half double tram	ACF-49-51	VF+	100	110
054.		AR Half double tram	ACV-66	VF+	80	
055.		AR Half double tram	ACV-84V	EF	150	132
056.		AR Half double tram	ACV-97	VF+	80	63
057.		6AR Cor. tram	ACV-239V,	VF+		
		Cor tram (2)	262,267V	-VF		
		Double tram	ACV-270V	-VF		
		Half double tram (2)	ACV-274V	F+	200	
058.		AR Tram	ACV-282	VF+	40	17
059.		AR Tram	ACV-282	VF+	40	33
060.		AR Tram	ACV-282V	EF	80	
061.		AR Tram	ACV-282V	-EF	60	50
062.		AR Tram	ACV-283V	VF+	50	61
063.		AR Tram	ACV-283V	VF+	40	33
064.		AR Tram	ACV-285V	VF+	40	39
065.		AR Tram	ACV-285V	VF+	40	20
066.		AR Tram	ACV-286V	EF	100	
067.		AR Tram	ACV-286V	EF	80	
068.		AR Tram	ACV-286V	EF	100	
069.		AR Tram	ACV-286V	EF	100	39
070.		AR Tram	ACV-287V	EF	75	66
071.		AR Tram	ACV-288V	VF+	40	20
072.		AR Tram	ACV-290V	VF+	40	21
073.		AR Tram	ACV291V	EF	100	83
074.		AR Tram	ACV-286V	EF	80	36
075.		AR Tram	ACV-292V	VF+	40	44
076.		AR Tram	ACV-293V	VF+	40	20
077.		AR Tram	ACV-294V	EF	100	33
078.		AR Tram	ACV-294V	VF+	60	24
079.		AR Tram	ACV-296V	EF	100	83
080.		AR Tram	ACV-297V	VF	60	44
081.		AR Tram	ACV-297V	VF+	60	25
082.		AR Tram	ACV-298	VF	40	17
083.		AR Tram	ACV-298	VF	40	20
084.		10 AR Trams	ACV-282(2)			
			283V,286,290V,			
			291,293,294,296V,			
			298	VF+	250	110
085.		10 AR Trams	ACV-282(2)			
			283V,286(2),291			
			(2),292,293,298	VF+	250	110
086.		10 AR Trams	ACV-282(3),			
			286(2),288V(2),			
			291(2),293,	VF+	250	165
087.		10 AR Trams	ACV-282V,283V,			
			284V,285V,287V,			
			288V,290V,			
			293V(3)	VF	150	114

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
088.	Levon I	10 AR Trams	ACV-285V/286,286V, 288,290V/291V/293,294 296,297V	VF	150	110
089.		10 AR Trams	ACV-283,284, 288,291(23), 293(3) 293V	VF	150	
090.		10 AR Trams	ACV-290,291, 291V/293(4), 293V/296,297V	-VF	140	61
091.		11 AR Trams	ACV-2230V/291, 291V/293(3) 293V (2) 296V/297	-VF	140	66
092.		10 AR Trams	ACV-290,291(3), 293,293V(2) 294, 296V	-VF	140	61
093.		10 AR Trams	ACV-293(3), 293V(3) 294,296, 297(2)	-VF	140	61
094.		Æ Tank	ACV-301	EF	100	
095.		Æ Tank	ACV-301	VF	60	
096.		Æ Tank	ACV-303	EF	100	88
097.		Æ Tank	ACV-304	VF+	75	55
098.		Æ Tank	ACV-308	VF	50	
099.		Æ Tank	ACV-310V	F+	35	
100.		Æ Tank	ACV-304	F+	50	83
101.		5 Æ Tanks	ACV-301,304(2), 308,310	-VF	125	94
102.	Hetoum-Kaiqobad	AR Biling. tram	ACV-316	VF	150	110
103.		AR Biling. tram	ACV-317	VF	150	
104.	Hetoum-Kaikhusr.	AR Biling. tram	ACV-321	VF	125	
105.		AR Biling. tram	ACV-322	VF	125	
106.		AR Biling. tram	ACV-323	EF	150	143
107.		AR Biling. tram	ACV-323	VF	125	
108.		AR Biling. tram	ACV-323	EF	200	
109.		AR Biling. tram	ACV-324	VF	125	94
110.		AR Biling. tram	ACV-325	EF	150	143
111.		AR Biling. tram	ACV-325	VF	125	
112.		AR Biling. tram	ACV-326	EF	200	143
113.		AR Biling. tram	ACV-326	VF+	150	
114.		AR Biling. tram	ACV-326	VF	125	
115.		AR Bil. 1/2 tram	ACV-331	-EF	1,100	1,100
116.	Hetoum-Zabel	AR Tram	ACV-332	EF	100	
117.		AR Tram	ACV-332	EF	100	
118.		AR Tram	ACV-334V	EF	80	55
119.		AR Tram	ACV-335V	EF	100	143
120.		AR Tram	ACV-335V	EF	80	
121.		AR Tram	ACV-337	EF	100	
122.		AR Tram	ACV-337	EF	80	
123.		AR Tram	ACV-337V	-EF	60	
124.		AR Tram	ACV-337	EF	100	
125.		AR Tram	ACV-337	-EF	75	
126.		AR Tram	ACV-341	VF+	40	

The Armenain Coin Auction of Dr. Mesrop Abgarians

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
127.	Hetoum-Zabel	AR Tram	ACV-342	VF	40	18
128.		AR Tram	ACV-343	VF	40	15
129.		AR Tram	ACV-344	VF	40	
130.		AR Half tram	ACV-347	VF+	175	110
131.		AR Half tram	ACV-347	VF+	175	110
132.		AR Tram	ACV-332(4), 335, 334V, 335V, 337(2), 341	VF+	250	110
133.		AR Tram	ACV-332(4), 334V(2), 337(3), 341			
134.		AR Tram	ACV-332(4), 334V, 335(2), 337(2), 341	VF+	250	
135.		AR Tram	ACV-332(3), 334V(2), 335, 337(4)	VF+	250	143
136.		AR Tram	ACV-332(2), 334V, 335(2), 337(3), 342, 344	VF	150	
137.		AR Tram	ACV-332(2), 334V, 335(2), 337(3), 342, 344	VF	150	88
138.		AR Tram	ACV-332, 334, 335, 335V(2), 337(3), 342, 344	VF	150	83
139.	Hetoum I	AR Tram	ACV-337(7), 344	VF	130	72
140.		AR Tram	ACV-337(7), 344	-VF	125	61
141.		Æ Tank	ACV-353V	VF+/F+	30	
142.		Æ Tank	ACV-353V	-VF	30	
143.		Æ Tank	ACV-355V	VF	50	39
144.		Æ Tank	355	VF	40	
145.		Æ Tank	ACV-356V	EF	100	94
146.		Æ Tank	ACV-356V	VF	35	
147.		Æ Tank	ACV-357	VF	60	
148.		Æ Tank	ACV-357	VF	75	
149.	Kardez equestr	Æ Kardez equestr	ACV-359	-VF	50	
150.		Æ Kardez equestr	ACV-359	VF	15	
151.		Æ Kardez, std	ACV-362	-VF/VF	35	
152.		Æ Kardez, std	ACV-362	VF+	25	
153.		Æ Kardez, std	ACV-363	VF+	20	
154.		Æ Kardez, std	ACV-363	VF+	20	
155.		11 Æ, 4 tanks 3 eq. kardez 4 k. std.	ACV-352V, 353V, 354, 356V, 359(3), 362, 363(3)	-VF	125	73
156.		11 Æ, 4 tanks 3 eq. kardez 4 k. std.	ACV-352V, 354V, 354, 357, 359(3), 362, 363(3)			
157.	Levon II	AR New tram	ACV-371V	-VF	125	73
158.		AR New tram	ACV-371V	EF	100	83
159.		AR New tram	ACV-371V	EF	100	99
160.		AR New tram	ACV-371V	VF+	60	55
161.		AR New tram	ACV-378V	VF+	100	

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
162.	Levon II	AR New tram	ACV-378V	VF	60	
163.		AR Half tram	ACV-381	-VF	125	
164.		AR Half tram	ACV-382V	-VF	125	94
165.		AR Half tram	ACV-383	-VF	125	88
166.		Æ Kardez	ACV-387V	-EF	125	83
167.		Æ Kardez	ACV-387V	VF	65	50
168.		6 AR New trams	ACV-371V(2), 376V(3)377V	VF	150	83
169.		6 AR New trams	ACV-371V(2), 376V(3)377V	VF	150	94
170.		5 AR New trams	ACV-371V(3), 376V(2)387	VF	150	94
171.		4 AR New trams	ACV-371V(2), 376V(2)387389	-VF	125	
172.	Hetoum II	1 Æ Kardez				
172.		AR Billon	ACV-394V	VF	100	88
173.		AR Billon	ACV-396V	F	(broken)30	17
174.		Æ Kardez, head	ACV-398V	F+/VF	25	
175.		Æ Kardez, head	ACV-398V	VF+	100	72
176.		Æ Kardez, std	ACV-400V	VF	25	22
177.		Æ Kardez, std	ACV-401V	-VF	15	17
178.		Æ Kardez, std	ACV-402	-VF	15	
179.		Æ Kardez, std	ACV-402	F+	15	
180.		7 Æ Kardezzes	ACV-398V(3), 400V(2)401V(2)	F+	80	55
181.	Smpad	7 Æ Kardez	ACV-398V(4), 400V(2)401V	F+	80	44
182.		AR Coronat. tram	ACV-407	-VF	200	143
183.		AR Coronat. tram	ACV-407	F+	125	
184.		Æ Pogh	ACV-412	VF	75	
185.		Æ Pogh	ACV-412	F+	30	33
186.		2 AR Cor. trams	ACV-407	F	150	99
187.		2 Æ Poghs	ACV-412	F	40	33
188.		2 Æ Poghs	ACV-412	F	40	33
189.		Æ Kardez	ACV-417	VF	200	165
190.	Gosdantin I Levon III	AR Takvorin	ACV-419V	-VF	30	22
191.		AR Takvorin	ACV-419V	-VF	30	
192.		AR Takvorin	ACV-420V	VF	60	44
193.		AR Takvorin	ACV-420V	-VF	30	40
194.		AR Takvorin	ACV-421V	VF	50	28
195.		AR Takvorin	ACV-421V	VF	50	39
196.		AR Takvorin	ACV-422V	VF	70	39
197.		AR Takvorin	ACV-423V	VF	50	28
198.		AR Takvorin	ACVC-425V	-VF	50	44
199.		AR Takvorin	ACVC-425	-VF	50	83
200.		6 AR takvorins	ACV-419V(3), 420V422V(2)	-VF	125	77
201.		6 AR takvorins	ACV-419V(3), 420V422V425V	-VF	125	94
202.		5 AR takvorins	ACV-419V(2), 420V421V422V	-VF	100	66
203.		Æ Kardez	ACV-434V	-VF	20	17
204.		Æ Kardez	ACV-434V	-VF	20	
205.		Æ Kardez	ACV-433V	F+	20	

The Armenain Coin Auction of Dr. Mesrop Abgarians

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
206.	Levon III	Æ Kardez	ACV-434V	-VF	20	
207.		Æ Kardez	ACV-437	F+	25	44
208.		5 Æ Kardez	ACV-43N/432V, 433V(2)/434V	F	60	39
209.	Oshin	5 Æ Kardez	ACV-43N/432V, 433V(2)/434V	F	60	39
210.		AR Coronat. tram	ACV-438	EF	200	154
211.		AR Coronat. tram	ACV-438	EF	200	
212.		AR Coronat. tram	ACV-438	-EF	150	
213.		AR Coronat. tram	ACV-438	VF+	100	
214.		AR Coronat. tram	ACV-438	VF+	100	110
215.		AR Coronat. tram	ACV-439	VF	100	
216.		AR Coronat. tram	ACV-439	-VF	70	
217.		AR Takvorin	ACV-441V	-VF	25	22
218.		AR Takvorin	ACV-442	VF+	50	
219.		AR Takvorin	ACV-442V	VF	40	
220.		AR Takvorin	ACV-443	VF	40	
221.		AR Takvorin	ACV-445	VF	60	44
222.		3 AR Cor. trams	ACV-438	VF	250	171
223.		6 AR Takvorins	ACV-44V, 442V(3)/443V	F+	150	
224.		6 AR Takvorins	ACV-442, 442V(4)/444V	F+	150	
225.		Æ Pogh	ACV-447V	F/VF	25	28
226.		Æ Pogh	ACV-449V	-VF	25	
227.		Æ Pogh	ACV-449V	-VF	25	
228.		2 Æ Poghs	ACV-449V	-F	25	28
229.	Levon IV	AR Takvorin	ACV-452V	-VF	25	20
230.		AR Takvorin	ACV-453V	-VF	25	20
231.		AR Takvorin	ACV-452V	F+	25	
232.		AR Takvorin	ACV-456	F	25	
233.		7 AR Takvorins	ACV-451/452(3), 452V(2)/456	F	90	85
234.		Æ Large pogh	ACV-460	VF	100	83
235.		Æ Pogh	ACV-465	VF	25	
236.	Guy	Æ Pogh	ACV-462V	F	25	
237.		3 Æ Pogh	ACV-466(2)/66V	VF to F	35	33
238.		AR Takvorin	ACV-468	VF	200	
239.		AR Takvorin	ACV-468	-VF	100	
240.		AR Takvorin	ACV-474V	F+	40	
241.		AR Takvorin	ACV-474V	-VF	25	27
242.		AR Takvorin	ACV-474V	F+	40	
243.	Gosdantin III	5 AR Takvorins	ACV-472V(4), 474V	F	60	42
244.		5 AR Takvorins	ACV-472V(2), 474V(3)	F	65	44
245.		Æ Pogh	ACV-450	-F	30	22
246.		AR Takvorin	ACV-481	VF/F+	60	50
247.		AR Takvorin	ACV-482	F+	60	
248.		AR Takvorin	ACV-486	VF	150	110
249.		2 AR Takvorins	ACV-481,82	F,-F	60	
250.	Levon the Usurper	2 AR Takvorins	ACV-482	-F	60	
251.		AR/Æ Takvorin	—	VG	60	44

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
252.	Gosdantin IV	AR Takvorin	ACV-492V	-VF/F+	40	40
253.		AR Takvorin	ACV-492V	VF	40	
254.		AR Takvorin	ACV-492V	-VF	40	
255.		AR Takvorin	ACV-492V	-VF	40	
256.		AR Takvorin	ACV-492V	-VF/F+	40	
257.		AR Takvorin	ACV-492V	VF	60	50
258.		AR Takvorin	ACV-492V	VF	40	33
259.		AR Takvorin	ACV-492V	-VF	40	
260.		AR Takvorin	ACV-492V	-VF	40	
261.		AR Takvorin	ACV-492	F	60	
262.		8 AR Takvorin	ACV-492V	F+ to VG	80	44
263.		8 AR Takvorin	ACV-492V	F+ to VG	80	50
264.		8 AR Takvorin	ACV-492V	F+ to VG	80	50
265.		8 AR Takvorin	ACV-492V	-VF/Fto-F	80	
266.		AR/Æ Takvorin	ACV-498V	F+	60	
267.	Levon V	AR Billon	ACV-501	VF	200	
268.		Æ Pogh	ACV-506	-VF	70	
269.		Æ Pogh	ACV-506	-VF	50	
270.		Æ Pogh	ACV-507	VF	150	
271.	Post Roupenian	Æ Pogh lion to left	ACV-508	VG	30	28
272.		Æ Pogh	ACV-510	VF	60	33

ԴՈՎՏ. ՄԵՍՐՈՎԼԲ ԱՐԳԱՐԵԱՆՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՃՈՒՐԴԸ

[Ամփոփում]

Դոկտ Մեսրոփը Արգարեանց ծնած է Նոր Զուղային մէջ (12 Հոկտեմբեր 1908-†13 Նոյեմբեր 1992): Աւարտած է Իսֆահանի Stewart Memorial Collegeը, շարունակած է իր ուսումը Փարիզ ու վկայուած 1933-ին իբրև ատամնաբոյժ: Վերադարձած է Պարսկաստան ու հոն զբաղած է ատամնաբուժութեամբ մինչև 1975: Նոյն թուին զաղթած է Քալիֆորնիա: Իր աշխատութեանց մեծամասնութիւնը լոյս տեսած է Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութեան Հանդէսին մէջ:

Արգարեանցի հայկական դրամներու ժողովածոն յանձնուեցան Ե. Թ. Ներսէսեանին ու աճուրդով ծախուեցան 2 Յունիս 1998-ին, փիքս Ռիվերա, Քալիֆորնիա: Աճուրդը կը պարու-նակէր 600 կտորի մօտ դրամ, բաժնուած՝ 272 տարբեր խումբերու:

Արգարեանցի հաւաքածոն կազմուած էր ընտիր դրամներէ, փոքր մասը կը պատկանէր Արտաշէսեան հաստութեան, մեծամասնութիւնը՝ Կիլիկիոյ միջնադարեան հայկական թագաւորութեան: Ժողովածոյի ամենէն յատկանշական և հափազանց հազուադիւր դրամներէն մին էր Տիգրան Մեծի ասուպով չորեքդրամեանը (ծախուած \$5,390), միւսը՝ Հեթում-Քայխուսովի երկեքդրեան կիսադրամը (ծախուած \$1,100):

Աջքառու ալ դրամներու շարքին կը պատկանին Տիգրան Մեծի չորեքդրամեաններն ու դրախմաները, Արտաւզդ Բ-ի, ինչպէս նաեւ Տիգրան Գ-ի և Դ-ի պղնձեայ դրամները: Ռուբենեան հարստութեան թագաւորներուն ըլլորէն ալ դրամներ կային ժողովածոյին մէջ: Հետաքրքրական դրամներու շարքին կը պատկանին Լևոն Բռնակալի պղնձեայ փոքր որ զարնուած է արծաթ թագաւորին դրամի կնիքով ինչպէս նաև Կոստանդին Դ թագաւորին երկու անգամ զարնուած (double struck) թագաւորինը:

Ե. Թ. Ներսէսեան

A DRACHM FORGERY OF TIGRANES THE GREAT

Most published examples of silver drachms of Tigranes the Great of Armenia (95-56 B.C.) repose in museums in Europe and Armenia. These coins are therefore considered relatively scarce but are occasionally on the numismatic market. An example having the following technical description was recently offered by mail bid auction.¹

Obv.: Bust of Tigranes draped right, wearing Armenian tiara, adorned with an eight-pointed star flanked by two eagles looking back.

Rev.: To right downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ, to left downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Tyche of Antioch, draped and wearing a turreted crown, seated right on a rock, holding a palm-branch in right hand; at her feet, the river god Orontes swimming right; ςΑ and Δ in right field, ΕΚ in exergue.

AR 18.2 mm, 4.273 grams, die axis ↓; Bedoukian 68, porous.

This lot was withdrawn prior to the close of the sale upon the advice of a professional numismatist from northern California, who after first-hand examination determined that the piece was a probable forgery. It was returned to the consignor, who subsequently offered the piece to one of the authors for his personal collection.

After careful examination of the coin and communication with the consignor, auction firm, the northern California dealer, and experts in Europe, we have concluded that this piece is very probably a forgery, possibly dating to the nineteenth century.

At first glance, the fabric of this piece is quite deceptive. The drachm appears to have been struck between a pair of engraved dies rather than cast. No traces of casting, such as surface bubbles, casting sprue, or an edge seam, are evident. The metal surfaces have a grainy or porous texture which is not uncommon for ancient silver coins. The flan is extremely circular, slightly smaller in diameter, and slightly heavier than would be expected for a drachm of Tigranes the Great.² Several fine cracks characteristic of genuine hammered pieces are visible along the edge; otherwise the edge is very smooth and rounded. Both the slight reverse concavity and slight weakness ("mushiness") of the king's facial features are not uncommon on genuine examples of this period. A few fine surface cracks are visible on the obverse devices. By themselves, none of these features

¹ Classical Numismatic Group, *Auction 46; A mail Bid Sale* (Lancaster, PA, June 24, 1998), p. 74, No. 672.

² Tetradrachms of Tigranes the Great generally range in weight from 15 to 16 grams, suggesting that a drachm should weigh between 3.7 to 4.0 grams. The weight range of 49 published Tigranes drachms (Paul Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London, 1978), pp. 55-61, is 3.22 to 4.61 grams. The mean weight is 3.90 grams and more than half of the examples listed weigh between 3.80 and 4.0 grams; only two are listed heavier than 4.273 grams, the weight of this piece. The weight range of 27 Tigranes drachms from the Artaxata hoard (the largest known for this denomination) discovered during a sanctioned excavation in Armenia in 1971 (Khatchatour Mousheghian, "The Armenian Hoard of Artaxata," *Armenian Numismatic Journal*, Vol. IV (1978), pp. 105-124) is 3.17-4.12 grams. The mean weight of this group, which includes a few broken and cleaned pieces, is 3.60 grams; not even one coin is as heavy as the piece under study. It is also worth noting that no coin from this hoard measures less than 19 mm in diameter.

seem sufficient to condemn this coin as a forgery, although the shape (too perfectly circular), flan dimensions (thickness and diameter) and weight do suggest a problem.

The obverse to reverse die orientation of this piece, however, is opposite to that found on all Tigranes silver drachms whose die axes have been published. The suspect piece has $\downarrow$ (180°) orientation, whereas all 27 drachms of the Artaxata hoard have die orientation very close to $\uparrow$ (360°).³ The die axis of the piece under discussion is thus reversed, and this must be considered a probable indication of the coin's lack of authenticity.

The engraving of the dies is generally of good quality, although a few irregularities are evident. No trace of a border appears on the obverse and the tassels behind the king's head appear to blend with the rear of the fanon. The reverse inscription and monogram show some misshapen letters and minor irregularities are apparent in the execution of the reverse devices. As far as can be discerned from published photographs, the dies of this piece do not exactly match any coin published by Bedoukian in 1978 or any known authentic coins from the Artaxata hoard.

To the best of our knowledge, counterfeit Tigranes drachms have not been published heretofore. Information kindly provided by noted authority Alan Walker of Leu Numismatics in Zurich indicates that no similar examples are on file with European experts.

This extremely deceptive fabrication calls for caution on the part of numismatic specialists. Hopefully, this report will encourage collectors to share information on similar examples in their possession.

L. A. Saryan and M. Panossian

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

- 17 CALLATAÿ, François de. Abdissarès l'Adiabénien, par F. de Callataÿ. *Iraq*, Vol. LVIII (1998), pp. 135-145, 2 pls. In French.

Three types of copper coins, hitherto published by various numismatists and attributed to Abdissares, king of Armenia, are reviewed. The author discusses an unpublished copper piece of Abdissares, inscribed [BAΣ]IAE[QΣ] / [AB]ΔΙΣΣΑΡΟΥ // [A]ΔΑΙΑΒΗΝΟΥ, that is, Abdissares of Adiabene. Weight 6.82 g. YTN

Քննուած են զանազան դրամագէտներու կողմէ ցարդ հրատարակուած երեք տեսակ պղնձեայ դրամներ, վերագրուած՝ Հայաստանի Արդիսարէս արքային: Հեղինակը կը քննարկէ Արդիսարէսի անտիպ պղինձէ կտոր մը, յունատառ արձանագրուած՝ [BAΣ]IAE[QΣ] / [AB]ΔΙΣΣΑΡΟΥ // [A]ΔΑΙΑΒΗΝΟΥ, այսինքն՝ Արդիսարէս Ադիաբէնի: Կշիւ 6.82 գ: ԵԹՆ

- 18 CALLATAÿ, François de. Asie Mineure hellénistique, by François de Callataÿ. *A Survey of Numismatic Research, 1990-1995*. Berlin: International Association of Professional Numismatists, *Special Publication*, No. 13, 1997, pp. 79-96, Nos. 1, 19, 20, 48, 81, 116, 128-137, 158-161, 167, 175, and 180.

The survey includes bibliographic information of twenty-three publications relating to all phases of Armenian numismatics. YTN

Քաղուածքը կը պարունակէ հայ դրամագիտութեան բոլոր մարզերուն վերաբերեալ քսաներեք հրատարակութեանց մատենագրական տեղեկութիւնները: ԵԹՆ

³ Mousheghian, pp. 108-114. Fourteen silver tetradrachms of Tigranes in the collection of one of the authors were all found to have die axes very close to 360° .

BOOK REVIEW

CALLATAÿ, François de. *L'histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies*. Publications d'histoire de l'art et d'archéologie de l'université Catholique de Louvain XCVIII; Numismatica Lovaniensia 18. Louvain-la-Neuve, Belgium: Département d'archéologie et d'histoire de l'art, Séminaire de Numismatique Marcel Hoc, 1997, XIII + 480 pp., 5 maps, LIV plates, 8.5"x11", cloth. \$200 + postage.

François de Callatay is the curator of Greek coins, Cabinet des Médailles, Bibliothèque Royale Albert 1er, and co-director of *Revue Belge de Numismatique* in Brussels. He has also published numerous books and essays on Hellenistic coins.

Material covered in this book includes: catalogue and commentary of principal coinages in part 1 and historical synthesis of Mithridatic Wars in part 2. Catalogued coins and commentaries belong to the following: staters and tetradrachms of Mithridates VI Eupator of Pontus, tetradrachms of latter kings of Bithynia, latter tetradrachms and types of Alexander the Great (Odessus and Mesembria), latter tetradrachms of Lysimachus (Byzantium), latter staters of Lysimachus (Istrus, Callatis, Tomis, and Byzantium), latter tetradrachms of Alexandria Troas, latter cistophoric tetradrachms of Ephesus, coins of Ariarathes VI, VII, VIII, IX, and Ariobarzanes of Cappadocia, tetradrachms of Tigranes the Great of Armenia (pp. 215-233). To prepare his numerous catalogues, one corpus for each monarch, he studied 2,910 to nearly 12,000 specimens by meticulously reviewing all published ancient coin books, sale and auction catalogues, and known museum holdings. He tried to reclassify all known and illustrated Hellenistic coins.

Callatay studied 241 tetradrachms of Tigranes the Great (also extensively for all other rulers noted above). His classification is strictly based on obverse and reverse dies (D1, D2, ..., 49 obverse dies; R1, R2, ..., 192 reverse dies). Data presented includes first an obverse and reverse description of a characteristic example. Then the standardized format offers the obverse and reverse die numbers, a reference source and the original assigned number, weight, diameter, die orientation axis, and reference to his plates if illustrated (pls. 45-47). When faced with a different monogram, a new reverse die numbering (R1, R2, ...) system starts. For Damascus tetradrachms and counterfeits, a new obverse and reverse die numbers are assigned. No doubt, the most accurate method to classify a coinage is by die-study. Here it should be noted that the dissertation was completed in 1988. Since then numerous tetradrachms have surfaced. No effort was made to upgrade his classification even though the book was published nine years later (in his revised footnote 12, Callatay notes that presently his photofile approaches 400 specimens). Armenian numismatists would like to know about these unpublished coins. Hopefully, someday Dr. Callatay will publish and offer us a complete catalogue of Tigranes the Great tetradrachms by his die-study guideline.

Mithridates VI Eupator (120-63 B.C.), the last king of Pontus and Bosphorus, was champion of Hellenism against the Romans. His ambition of liberating Asia Minor and Greece from Rome led to three major wars. The whole historical events are offered in seven chapters. This includes the accession of Mithridates Eupator to the throne of Pontus, expansion of his empire, conflicts in Asia Minor, and three Mithridatic Wars. The last chapter of historical syntheses, discusses the silver coinage and the pay of mercenaries. In the end, when defeated, Mithridates took refuge with his son-in-law, Tigranes the Great of Armenia. Mithridates tried to poison himself and when he did not die because he was immune against the action of poison, at his request, one of his mercenaries finished him with his own sword.

The last three pages of the text offers author's conclusion for the entire book. His bibliography is very extensive and invaluable for any student who contemplates future research in this field. In addition to an appendix on coin hoards, six different indices (personal names, names of places, thematic index, mints, coin hoards, coin types) will serve to be an extremely useful tool in searching the desired material. Around 900 coins are illustrated in superb quality 54 photographic plates.

L'histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies, his doctoral dissertation and a labor of love, is strictly dedicated to the study of coins associated with Mithridatic Wars. This book is indispensable for every serious student of numismatics who is interested with the coinages of this period.

Y. T. Nercessian

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

- 19 CALLATAÏ, François de. *L'histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies*, par François de CallataÏ. Publications d'histoire de l'art et d'archéologie de l'université Catholique de Louvain XCVIII; Numismatica Lovaniensia 18. Louvain-la-Neuve, Belgium: Département d'archéologie et d'histoire de l'art, Séminaire de Numismatique Marcel Hoc, 1997, XIII + 480 pp., 5 maps, LIV plates. In French.

Material covered includes: Part I) catalogue and commentary of principal coinages, and Part II) historical synthesis of Mithridatic Wars. Catalogued coins and commentaries belong to the following: staters and tetradrachms of Mithridates VI Eupator of Pontus, tetradrachms of latter kings of Bithynia, latter tetradrachms and types of Alexander the Great (Odessus and Mesembria), latter tetradrachms of Lysimachus (Byzantium), latter staters of Lysimachus (Istrus, Callatis, Tomis, and Byzantium), latter tetradrachms of Alexandria Troas, latter cistophoric tetradrachms of Ephesus, coins of Ariarathes VI, VII, VIII, IX, and Ariobarzanes of Cappadocia, tetradrachms of Tigranes the Great of Armenia (pp. 215-233). The catalogue of 49 obverse and 192 reverse tetradrachm dies of Tigranes (also all other rulers) include: a description of the type of a characteristic example, number of coins per obverse and reverse dies, reference to the original source, metrological data (weight and diameter), die axis orientation, reference to the plates if the dies are illustrated (pls. 45-47), counterfeits, and estimation of original coins from the dies. YTN

Երկու բաժնի մէջ քննուած նիւթը կը պարունակէ Մաս I) ցուցակագրութիւն և մեկնաբանութիւն գլխաւոր դրամներուն, Մաս II) Միհրդատեան պատերազմներու պատմական համադրութիւնը: Ցուցակագրուած դրամներն ու մեկնաբանութիւնները կը պատկանին հետեւեալներուն: Պոնտոսի Միհրդատ Զ Նւպատորի ստատերներն ու չորեքդրամեանները, Բիթանիոյ վերջին թագաւորներուն չորեքդրամեանները, Աղեքսանդր Մեծի վերջին չորեքդրամեանները (Ոդեսսոս և Մենեմբրիա), Լիւսիմախի վերջին չորեքդրամեանները (Բիւզանդիոն), Լիւսիմախի վերջին ստատերները (Խաբորոս, Կալլաթիս, Տոմիս և Բիւզանդիոն), Աղեքսանդրիա Տրոասի վերջին չորեքդրամեանները, Եփեսոսի վերջին կիսոտֆորեան չորեքդրամեանները, Կապաթովիոյ Արիարաթես Զ, Է, Ը, Թ և Արիոպարզանէսի դրամները, Հայաստանի Տիգրան Մեծի չորեքդրամեանները (էջ 215-233): Տիգրան Մեծի (նաև միւս բոլոր գահակալներուն) չորեքդրամեաններուն 49 երեսի և 192 կոնակի կնիքները կը պարունակեն՝ յատկանշական օրինակի մը տիպարին նկարագրութիւնը, դրամներու քանակը ըստ երեսի ու կոնակի կնիքներուն, սկզբնական աղբիւրին վկայակոչումը, չափազիտական տուեալներ (կշիռ ու տրամագիծ), կնիքներու առանցքային ուղղութիւնները, տախտակներուն անկարկելը եթէ կնիքները պատկերուած են (տախ. 45-47), կեղծուածները և ենթադրութիւն սրգընական դրամներուն քանակին՝ ըստ կնիքներու կարողութեան: ԵԹՆ

- 20 CALLATAÏ, François de. *Recueil quantitatif des émissions monétaires hellénistiques*, par François de CallataÏ. Wetteren, Belgium: Éditions Numismatique Romaine, 1997, pp. 287-288, No. 309, illus. In French.

A tetradrachm of Tigranes the Great (95-55 B.C.) is described. The author reproduces numismatic data on coins of Tigranes from his book, *L'histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies*. The presented data in tabulated format, estimation of original coins from the dies. Belongs to 49 obverse and 192 reverse dies (see abstract of No. 19). YTN

Նկարագրուած է Տիգրան Մեծի (95-55 Ն.Ք.) չորեքդրամեան մը Հեղինկը կը վերարտադրէ դրամագիտական տուեալներ իր *L'histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies* գիրքէն Տիգրանի դրամներուն մասին: Աղիւսակաձև ընծայուած տուեալները, ենթադրութիւն սկզբնական դրամներուն քանակին, կը պատկանին 49 երեսի և 192 կոնակի կնիքներուն (տե՛ս համառոտագրութիւն թիւ 19): ԵԹՆ

Y. T. NERCESSIAN

Specialist in Armenian Coins and Books
8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.
ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

Closing date: June 2, 1998

Auction III

ARMENIAN COIN COLLECTION OF DR. MESROP ABGARIANS

Bidding in this auction constitutes full acceptance by the bidder of the following terms of sale:

1. This is a **MAIL BID AUCTION**, NOT an approval sale. The property listed here in this catalogue is offered for sale by Y. T. Nercessian as an agent for the consignor.
2. Each lot has an estimated value. **ALL SALES ARE FINAL**. The highest bidder will be the successful purchaser. In the case of a tie bid, the earliest bidder will be the buyer. Bids are reduced to 10% above the second highest bid.
3. All items are genuine unless otherwise indicated. Grading is subjective and the opinion of the cataloguer. Photographs of unphotographed lots at \$3 each.
4. A 10% buyer's fee will be added to the final price of each lot.
5. Sales tax, handling, shipping, insurance (or registration) expenses will be added when appropriate. All foreign orders will be mailed **REGISTERED MAIL** but at your own risk.
6. Payment must be made in full. No lot will be released until payment in full has been made. Payment must be made in U.S. dollars and payable to Y. T. Nercessian.
7. Reserves will not be in excess of the estimates.
8. Prices realized will be prepared and mailed to all bidders.

Grading standards and abbreviations

UNC=Uncirculated (bank notes)	G=Good	-=Nearly as good
FDC=Fleur de Coin	P=Poor (bank notes)	AV = Gold
EF=Extra Fine	f=Fair	AR = Silver
VF=Very Fine	r.=Right	Æ=Bronze or base metal
F=Fine	l.=Left	Æ29=Bronze coin with 29 mm diameter
VG=Very Good	+.=Slightly better	/=Separates the obverse from the reverse

Standard works of reference used

- ACV=Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values*, Los Angeles, 1995
BNA=Y. T. Nercessian, *Bank Notes of Armenia*, Los Angeles, 1988
CAA=P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia*, London, 1978
CCA=P. Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia*, revised edition, Wilton, CT 1979
RCA=P. Z. Bedoukian, *Roman Coins and Medallions Relating to Armenia*, Vienna 1971 (in Armenian)
P=Pick, A. *Catalogue of World Paper Money*, Iola, WI

Some general notes to Armenian coin and antiquity collectors

- * Late Cilician Armenian coins have a very shallow depth and are struck with mediocre workmanship. In cases searching for coins like VF+ or EF is rather frustrating not to say impossible.

Price of this catalogue: \$5

DR. MESROP ABGARIANS

(October 12, 1908-†November 13, 1992)

Dr. Mesrop Abgarians was born in Isphahan, Iran in October 1908. After Graduating from his hometown's English Stewart Memorial College, he went to Paris in 1928, where he studied dentistry. After becoming a dentist he returned to Iran and for forty years practiced dentistry in Abadan, Isphahan, and Tehran.

Beside being a popular and respected dentist, Dr. Abgarians was also a devoted and internationally known numismatist and Scholar. His primary areas of interest were Armenian numismatics but he also had an interest in Greek, Roman and Byzantine, and collected coins from all these different areas.

Most of his studies and collecting however was centered around Parthian, Sasanian, and Armenian numismatics. His articles appeared in publications of the British Royal Numismatic and American Numismatic Societies. He was also an active member of the Armenian Numismatic Society and was author of many studies on Armenian coins which were published in the Society's *Journal*. David Sellwood, author of numerous books and studies on the Sasanian and Parthian numismatics worked in full cooperation with Dr. Abgarians and together they published articles in this field.

Since 1975 he retired and lived in California.

Vahak Abcarians

ԴՌԿՏ. ՄԵՍՐՈՎԸ ԱԲԳԱՐԵԱՆՑ

(12 Հոկտեմբեր 1908-†13 Նոյեմբեր 1992)

Դոկտ. Մեսրոպ Աբգարեանց ծնունդ է 12 Նոյեմբեր 1908-ին Նոր Զուղայում, գաւազն՝ բնիկ Զուղայի յայտնի Աբգարեան գերդաստանի Տիգրան Աբգարեանցի և Ծաղիկի:

Մեսրոպը իր նախնական կրթութիւնը ստացել է ծննդավայրի ազգային վարժարանում, այնուհետև շարունակել է իր ուսումը Իսֆահանի Stewart Memorial Collegium, 1928-ին նա մեկնում է Փարիզ, ուր յաճախում է համալսարան և սովորում է ատամնաբոլորութիւն: 1933-ին նա վերադառնում է Պարսկաստան և մինչև 1975 թիւը վաղուց է ատամնաբոլորութեամբ, նախ Թեհրանում, ապա Աբադանում (Իրանի նաֆթային ընկերութեան բուժարանում), յետոյ երկար տարիներ Իսֆահանում, իսկ վերջին բաւերկու տարիների ընթացքում դարձեալ Թեհրանում:

Հետեւելով իր ծնողների ազգանուէր գործունէութեան, հանգուցեալն ևս մասնակից է լինում Նոր Զուղայի ազգային և բարեգործական աշխատանքներում: Իր տարած կարևոր աշխատանքներից յիշեմք իր մասնակցութիւնը Զուղայի Պօղոսեան ազգային հիւանդանոցի հոգաբարձութեան կազմի մէջ, որպէս գործուն անդամ:

Հանգուցեալի ամենակարևոր ազգանուէր աշխատանքը կարելի է համարել իր տասնեակ տարիների լուրջ ուսումնասիրութիւնները հայոց հին պատմութեան, հնագիտութեան և հայկական դրամների վերաբերեալ:

Հելլինական է բազմիցս յօդուածների հայկական հնութիւնների և դրամների նկիւթ շուրջ: Նրա հայ դրամագիտական աշխատանքների մեծամասնութիւնը լոյս է տեսել Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութեան Համդէտում:

1975-ից մինչև իր մահը բնակուել է Բալիֆորնիա:

Վահագն Աբգարեանց

ANCIENT COINS

Tigranes II The Great (95-56 B.C.), silver coins

1. Tetradrachm. Obv.: Bust of Tigranes with a young man portrait draped r., clean shaven and wearing ornate five-pointed Armenian tiara, edged with pearls. A broad diadem knotted at the back encircles the head and falls downward. Divided drapes cover the ear and the neck. The tiara is adorned with an eight-rayed star and comet in place of 5 o'clock ray of the star. Fillet border. Rev.: Tyche of Antioch draped and wearing a turreted crown, seated r. on a rock, holding a palm-branch in her r. hand; at her feet the upper portion of a youthful male nude figure of the river-god Orontes swimming r. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΓΑΝΟΥ. In exergue below swimmer ΣΩ. AR28 mm, 16.35 g., ACV-28, CCA-10. -EF \$3500

Note: There are only four known comet tetradrachms (Yerevan, Paris, PZB coll., and MA coll.). Among all noted, this superb specimen is the finest and has graced the plates of Armenian Coins and Their Values.

2. Tetradrachm. Obv.: Bust of Tigranes with a mature portrait draped r. as before. The tiara is adorned with an eight-rayed star flanked by two eagles back to back. Rev.: Tyche of Antioch, seated r. as before. A ribbon, resembling letter Ω, is hanging from hand holding palm branch. Monogram Σ under rock. Wide flan. AR27 mm, 15.54 g., ACV-33V, CCA 22V, VF \$800

3. Tetradrachm. Obv.: Bust of Tigranes with a mature portrait draped r. as before. Fillet knotted at back of diadem falls downward with an elaborate curve. Rev.: Tyche of Antioch, seated r. as before. Monogram on the lower part of rock †. In r. field to r. of palm-branch Ω. AR25mm, 15.24g., ACV-34V, CCA 20V, VF+ \$700

4. Tetradrachm. Obv.: Bust of Tigranes as before. Rev.: Tyche of Antioch, seated r. as before. Monogram on the lower part of rock Σ. In r. field to r. of palm-branch Δ. AR27 mm, 16.79 g., ACV-c/f #6. COUNTERFEIT \$50

5. Drachm. Tigranes as before but on the reverse Tyche of Artaxata seated r. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ / ΤΙΓΓΑΝΟΥ. Letters above palm-branch ϸΛ (75 B.C.), below palm-branch Δ, below in exergue ΕΚ. AR20 mm, 4.04 g., ACV-40, CCA-68. VF \$1200

6. Drachm. As before. Letters above palm-branch ΕΛ (76 B.C.). AR22 mm, 4.05 g., ACV-40, CCA-86. FVF \$800

Tigranes II the Great (95-56 B.C.), copper coins

7. Tyche. Obv.: Bust of Tigranes with a young man portrait and comet tiara as coin No. 1. Rev.: Tyche of Antioch draped and seated r. as before. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΓΑΝΟΥ. Letter M in r. field above swimmer's head. This coin is illustrated in ACV. #20 mm, 6.85 g., green and earth patina, ex-CNG XX-384, ACV-46, CAA-108. VF+ \$100

8. Tyche as before. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ / ΤΙΓΓΑΝΟΥ. Letter above palm-branch T, below palm-branch A. Very attractive coin. #20 mm, 7.35 g., ACV-48, CAA-95, -VF \$75

9. Tyche as before. Letter above palm-branch T, below palm-branch A. Very attractive coin with black patina. #21 mm, 6.98 g., ACV-49, CAA-93. VF \$85

10. Tyche as before. Letter above palm-branch T, below palm-branch A. Very attractive coin with red patina. #19 mm, 5.97 g., ACV-49, CAA-93. VF+ \$85

11. Tyche as before. No field letters. Traces of understrike on both sides. Very attractive coin with black patina. #21 mm, 5.70 g., ACV-51V, CAA-92. -VF \$75

12. Tyche as before. No field letters. Traces of understrike on both sides. An attractive coin with black patina. #25 mm, 6.22 g., ACV-51, CAA-92. -VF \$75

13. Tyche as before. Letter above palm-branch T, below palm-branch A. Blundered letters. Black patina. #18 mm, 4.33 g., ACV-53, CAA-97. F+ \$60

14. Tyche as before. Countermark A behind obverse tiara. #20 mm, 4.77 g., ACV-55, not in CAA. -F \$50

15. Tyche as before. Overstock on Apamean copper (w/t Zeus/elephant trunk visible). #22 mm, 8.30 g., ACV-57V, not in CAA. F \$70

16. Obv.: Bust of Tigranes. Tiara is adorned with eight-rayed star and two eagles. Rev.: Bearded nude Heracles (Vahagn) standing, head l., r. arm folded holding lion's skin and l. hand leaning on club. In l. field letter A, r. field letter T. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ / ΤΙΓΓΑΝΟΥ. Very attractive coin with black patina. #18 mm, 4.94 g., ACV-66, CAA-99. VF \$75

17. Heracles as before. In r. field letter H. #15 mm, 2.77 g., ACV-66, -VF \$70

18. Heracles as before. No field letters. #16 mm, 4.66 g., green patina, ACV-69, CAA-100. VF \$75

19. Obv.: Bust of Tigranes as before. Comet star on tiara. Rev.: Nike advancing l. with outstretched l. hand holding wreath and r. hand extending downward. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Below Nike in exergue letters ΔΗΜΟ. $\text{Æ}19$ mm, 6.34 g., ACV-77, CAA-114, -VF $\$60$

20. Nike as before. Letters below in exergue ΔΗΜΟ. Dark green patina. $\text{Æ}21$ mm, 8.12 g., ACV-77, CAA-114, -VF $\$75$

21. Nike as before. Letters in exergue ΗΜΟ. Green patina. $\text{Æ}16$ mm, 7.12 g., ACV-77, CAA-114, F+ $\$50$

22. Nike as before. Letters in exergue ΔΗΜ. Red-brown patina. $\text{Æ}19$ mm, 4.89 g., ACV-78, CAA-114, F+VF $\$70$

23. Nike as before. Countermark X in a square punch behind obverse tiara. Letters in left field ΛΓ. Black patina. $\text{Æ}15$ mm, 4.08 g., ACV-79, CAA- ---, F+ $\$60$

24. Nike as before. Tigranes wearing four-peak tiara. Letter A l. of tiara. No Rev. field letters. Dark green patina and a sharp coin. $\text{Æ}16$ mm, 2.70 g., ACV-87, CAA-120, VF+VF $\$80$

25. Bust of Tigranes as before but tiara has one star and two eagles. Rev. Cornucopia with upper half to r. In l. and r. fields bunch of grapes. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Black patina. $\text{Æ}14$ mm, 2.74 g., ACV-93, CAA-104, VF $\$75$

26. Cornucopia as before but upper half to r. $\text{Æ}15$ mm, 2.82 g. Black patina, ACV-94, CAA-104, VF $\$75$

27. Cornucopia as before but upper half to l. $\text{Æ}16$ mm, 4.61 g. Black patina, ACV-96, CAA-105V, VF $\$75$

28. Bust of Tigranes as before. Comet star on tiara. Rev.: Cypress tree. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Black patina. $\text{Æ}13$ mm, 2.96 g., ACV-105, -VF $\$75$

29. Bust of Tigranes as before. Rev. Head of wheat with two leaves below it. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Black patina. $\text{Æ}13$ mm, 1.84 g., ACV-100, CAA-107, F+VF+ $\$70$

30. Bust of Tigranes with Armenian tiara and comet star. Rev. Palm-branch curved to l. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Black patina. $\text{Æ}17$ mm, 4.81 g., ACV-107, CAA-121, VF $\$75$

31. Bust of Tigranes as before. Rev. Tripod. Field letters ΗΜΟ. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ;

to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. $\text{Æ}13$ mm, 2.64 g., ACV-112, CAA-122V, VF $\$80$

32. Tigranes II, lot of seven Æ . 1) Tyche, (ACV-49) -VF, 2) palm-branch (ACV-109) -F/F, 3) Heracles (ACV-67) VF/F+, 4) Nike (ACV-77) -F/-VF, 5) Nike (ACV-77V) F+, 6) Nike (ACV-78) F, 7) cornucopia (ACV-96) -VF. 7 copper coins $\$175$

Artavasdes II (56-34 B.C.), copper coins

33. Obv.: Bust of Artavasdes r., wearing earrings and five-pointed Armenian tiara. Letter A behind king's tiara. Rev.: Nike advancing l. Holding crown in extended r. hand. Left hand resting on hips. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΑΡΤΑΥΑΖΔΟΥ. Wide flan. This coin is illustrated in ACV. $\text{Æ}23$ mm, 6.86 g., ACV-130, CAA-132, VG+ $\$75$

34. Obv.: Bust of Artavasdes r., as before. Rev.: Cypress tree. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ / ΑΡΤΑΥΑΖΔΟΥ. This coin is illustrated in ACV. Green patina. $\text{Æ}18$ mm, 4.31 g., ACV-132, CAA-135, F+ $\$175$

Tigranes III (20-8 B.C.), copper coins

35. Obv.: Head of Tigranes r., beardless, wearing a high five-pointed tiara adorned with a large eight-rayed star without eagles. Rev.: An eagle standing l. and holding an olive branch with its beak. Legend to l. upward ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΜΕΓΑΛΟΥ; to r. upward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. $\text{Æ}18$ mm, 4.72 g., ACV-143, CAA-138, -F $\$150$

36. Obv.: Head of Tigranes r., as before. Rev.: Nude Heracles (Vahagn) standing l. Struck on wide flan. Legend to l. upward ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΜΕΓΑΛΟΥ; to r. upward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. This coin is illustrated in ACV. $\text{Æ}22$ mm, 5.57 g., ACV-158, CAA-153, -VF/F+ $\$350$

Tigranes IV (8-5 B.C.), copper coins

37. Obv.: Head of heavily bearded Tigranes r. The tiara has five points and is surrounded with dotted pearls. Armenian tiara is adorned with a star and two eagles. Rev.: Elephant walking l. with trunk up. Legend above ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ; below to r. ΜΕΓΑΛΟΥ. $\text{Æ}17$ mm, 4.22 g., ACV-172, CAA-150, F/VF $\$175$

Prusias II of Bithynian kingdom (185-149 B.C.)

38. Obv.: Head of Prusias r., wearing winged diadem. Rev.: Nude Heracles standing, head l., r. arm folded holding lion's skin and l. hand leaning on club. In l. Monogram Α, in r. field letter T. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΠΡΟΥΣΙΟΥ. $\text{Æ}17$ mm, 3.76 g., Sear 7268, VF+ $\$100$

Roman coins relating to Armenia

39. Obv.: Marcus Aurelius, **denarius** (A.D. 161-180). Obv.: Head r. laur. ANTONINVS AVG ARMENIACVS. Rev.: **Armenia seated**, l. in mournful attitude; before her, vexillum and shield; l. hand rests on bow. ARMEN. P. M. TR. P. XVIII. IMP. II. COS. III. AR17 mm, 2.67 g., RCA-419, RIC-122, C-9, VFF \$125

40. Obv.: Marcus Aurelius, **Sestertius** (A.D. 161-180). Obv.: Head r. laur. M. AVREL. ANTONINVS AVG ARMENIACVS P. M. Rev.: Victory standing r., holding trophy; at her feet, **Armenia seated** r. before her, standard and shield. VICT. AVG. TR. P. XVIII. IMP. II. COS. III-S.C. Æ30 mm, 22.93 g. Scarce. Nice black patina, RCA-508, RIC-890, C-984, -VF \$175

Edessa

41. Obv.: Bust of Sept. Severus r., bearded, laur. undraped; in front star. Rev.: Bust of Abgar r., bearded, wearing diademed tiara with crest of hook-shaped ornaments, decorated with crescent and stars; mantle fastened on r. shoulder. Æ19 mm, 5.09 g., BMC Arabia, p. 94, No. 21-25 type, pl. XIV-2, VF+ \$40

42. Obv.: Bust of Gordian III r.; in front star. Rev.: Bust of Abgar r., bearded, wearing diademed tiara with crest of hook-shaped ornaments, necklace, and robe over garment with buttons down the front; behind star. Æ23 mm, 8.43 g., BMC Arabia, p. 114, No. 144, pl. XVI-9, VF+ \$40

CILICIAN ARMENIAN KINGS

Levon I (1298-1219), silver coins

43. Coronation tram. Obv.: Virgin standing to l. facing in *orans* position. King kneeling to l. with a crown on his head and wearing royal mantle. A dove descending downward towards the king. Letters 3 and reversed 11 in obverse. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. AR22 mm, 2.81 g., ACV-259V, CCA-82, VF \$60

44. Coronation tram. Obv.: as before but without field letters. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N. Rev.: Long cross as before. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. AR22 mm, 2.96 g., ACV-262V, CCA-117, VF \$50

45. Coronation tram. Obv.: as before. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N. Rev.: Long cross as before. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. Very at-

tractively toned. AR22 mm, 2.80 g., ACV-263, CCA-89, -EF \$75

46. Coronation tram. Obv.: as before. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N. Rev.: Long cross as before. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. AR22 mm, 2.85 g., ACV-263V, CCA-99a, EF \$75

47. Coronation tram. Obv.: as before. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N. Rev.: Long cross as before. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. AR21 mm, 3.01 g., ACV-265, CCA-115, VF+ \$50

48. Coronation tram. Obv.: as before. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N. Rev.: Long cross as before. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. AR22 mm, 2.82 g., ACV-267V, CCA-96V, VF+ \$50

49. Double tram. Obv.: King seated on throne ornamented with lions, wearing crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys in his l. hand. His feet rest on a foot stool. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N. Rev.: Lion crowned, turned l., holding a cross with two bars. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. AR27 mm, 5.44 g., ACV-269, CCA-23, VF \$200

50. Double tram. Obv.: as before. Rev.: as before. AR28 mm, 5.55 g., ACV-269, CCA-23, VF \$175

51. Double tram. Obv.: as before. Rev.: as before but cinquefoil in l. field. AR29 mm, 5.54 g., ACV-269, CCA-23, -VF \$150

52. Double tram. Obv.: as before. Rev.: as before but cinquefoil to l. and " above lion. AR27 mm, 5.31 g., ACV-270V, CCA-25, VF \$150

53. Half double tram. Obv.: king seated on throne similar to double trams (No. 49). CW 11b10N 00A4A10T 11A30N. Rev.: Lion crowned, turned l., holding a cross with two bars. Letter h to l. of lion. CW 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. AR21 mm, 2.63 g., nicely toned, ACV-274V, CCA-42, VF+ \$100

54. Half double tram. Obv.: as before. Rev.: as before but dot above and to l. of lion, 11b10N 00A4A10T 11A30N 1. AR22 mm, 2.90 g., ACV-274V, CCA-44, VF+ \$80

55. Half double tram. Obv.: as before. Rev.: as before but letter h to l. of lion and dot above lion. AR22 mm, 2.77 g., ACV-274V, CCA-49, EF \$150

56. Half double tram. Obv.: as before. Rev.: as before but letter h to l. of lion and dot above lion. AR22 mm, 2.85 g., ACV-274V, CCA-49, VF+ \$80

57. **Levon I**, lot of six AR. 1) coronation tram (ACV-259V) VF+, 2) coronation tram (ACV-262) -VF, 3) coronation tram (ACV-267V) -VF, 4)

double tram (ACV-270V) -VF, 5) half double tram (ACV-274V) F+, 6) half double tram (ACV-274V) F+. 6 silver coins. \$200

58. Tram. Obv.: King seated on throne ornamented with lions as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌ ՍԽԵՆ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՑ. AR23 mm, 2.92 g., nicely toned, ACV-282, CCA-137V, VF+ \$40

59. Tram as before. AR23 mm, 2.82 g., ACV-282, CCA-137V. Nicely toned, VF+ \$40

60. Tram as before. AR22 mm, 2.53 g., ACV-282V, CCA-138V. Very attractively toned, EF \$80

61. Tram as before. AR22 mm, 2.93 g., ACV-282V, CCA-126. Nicely toned, -EF \$60

62. Tram. Obv.: King seated on throne ornamented with lions as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ Է. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՑ. AR22 mm, 2.80 g. Very attractively toned, ACV-283V, CCA-184, VF+ \$50

63. Tram. Obv.: as before. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՐ. AR21 mm, 2.91 g., ACV-283V, CCA-177, VF+ \$40

64. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՍՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՐ. AR23 mm, 2.89 g., ACV-285V, CCA-196a, VF+ \$40

65. Tram as before. AR22 mm, 2.76 g., ACV-285V, CCA-196a. Nicely toned, VF+ \$40

66. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՑ. AR22 mm, 2.91 g. Very attractively toned, ACV-286V, CCA-235a, EF \$100

67. Tram as before. AR22 mm, 2.78 g., ACV-286V, CCA-235, EF \$80

68. Tram. Obv.: as before. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՑ. AR22 mm, 2.86 g. Very attractively toned, ACV-286V, CCA-243, EF \$100

69. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑՈՐ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՑ. AR21 mm, 2.84 g. Very attractively toned, ACV-286V, CCA-208a, EF \$100

70. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՐ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՐ. AR23 mm, 2.68 g. Very attractively toned, ACV-287V, CCA-590V, EF \$75

71. Tram. Obv.: as before, but left foot turned outward. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՍՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՐ. AR22 mm, 2.76 g. Nicely toned, ACV-288V, CCA-201, VF+ \$40

72. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՐ. AR21 mm, 2.96 g. Nicely toned, ACV-290V, CCA-541V, VF+ \$40

73. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՑ. AR21 mm, 2.94 g. Nicely toned and ornate, ACV-291V, CCA-232bV, EF \$100

74. Tram as before. AR22 mm, 2.93 g. Nicely toned, ACV-2890V, CCA-541V, EF \$80

75. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՑ. AR22 mm, 2.96 g. Nicely toned, ACV-292V, CCA-402a, VF+ \$40

76. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՐ. AR22 mm, 3.00 g. Nicely toned, ACV-293V, CCA-441, VF+ \$40

77. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՐ. AR23 mm, 2.81 g. Nicely toned and very attractive, ACV-294V, CCA-560, EF \$100

78. Tram. Obv.: as before. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՐ. AR22 mm, 2.96 g. ACV-294V, CCA-561, VF+ \$60

79. Tram. Obv.: as before. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾՈՑ. AR23 mm, 2.96V g. Nicely toned, ACV-296V, CCA-546, EF \$100

80. Tram. Obv.: as before but he holds the cross with his l. hand and **fleur-de-lys in his right hand**. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ. ՀԱՅ՝ՑՔ՝Կ. Rev.: Long cross as before. CW + ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾ. AR22 mm, 2.98 g. Nicely toned, ACV-297V, CCA-669, VF \$60

81. Tram. Obv.: as before with **fleur-de-lys in his right hand**. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW + ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ՍԱՏՈՒԾ. AR23 mm, 2.87V g. Nicely toned, ACV-297V, CCA-665V, VF+ \$60

82. Tram. Obv.: as before but with inscription oddity. CW + Լ՝ԻՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW + ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ

ԱՅՈՒՄ. AR22 mm, 2.88 g. Nicely toned, ACV-298, CCA-453, VF \$40

83. **Tram.** Obs.: as before but with inscription oddity. CW + ԼԻՌՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW + ՎԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԱՍՏՈՐ. AR22 mm, 2.98 g. Nicely toned, ACV-298, CCA-451c, VF \$40

84. **Levon I**, lot of ten AR Trams in VF+ grade. 1) VF+ (ACV-282), 2) VF+ (ACV-282), 3) VF+ (ACV-283V), 4) VF+ (ACV-298), 5) VF+ (ACV-286V), 6) VF+ (ACV-290V), 7) VF+ (ACV-291), 8) VF+ (ACV-293), 9) VF+ (ACV-294), 10) VF+ (ACV-296V). 10 silver trams. \$250

85. **Levon I**, lot of ten AR Trams in VF+ grade. 1) VF+ (ACV-282V), 2) VF+ (ACV-282), 3) VF+ (ACV-283V), 4) VF+ (ACV-286V), 5) VF+ (ACV-292), 6) EF (ACV-286V), 7) VF+ (ACV-291), 8) VF+ (ACV-291), 9) VF+ (ACV-293V), 10) VF+ (ACV-298V). 10 silver trams. \$250

86. **Levon I**, lot of ten AR Trams in VF+ grade. 1) VF+ (ACV-282V), 2) VF+ (ACV-282), 3) VF+ (ACV-282), 4) VF+ (ACV-288V), 5) VF+ (ACV-286V), 6) VF+ (ACV-286V), 7) VF+ (ACV-289), 8) VF+ (ACV-291), 9) VF+ (ACV-291), 10) VF+ (ACV-293). 10 silver trams. \$250

87. **Levon I**, lot of ten AR Trams. 1) VF+ (ACV-282V), 2) VF (ACV-283V), 3) VF (ACV-284V), 4) -VF (ACV-285V), 5) VF (ACV-287), 6) VF (ACV-288V), 7) -VF (ACV-290V), 8) VF (ACV-293V), 9) VF (ACV-293V), 10) VF (ACV-293). 10 silver trams. \$150

88. **Levon I**, lot of ten AR Trams. 1) VF (ACV-285V), 2) VF (ACV-286), 3) VF (ACV-288), 4) -VF (ACV-290V), 5) VF+ (ACV-291V), 6) VF (ACV-293), 7) VF (ACV-294), 8) VF (ACV-296), 9) VF (ACV-286V), 10) VF (ACV-297V). 10 silver trams. \$150

89. **Levon I**, lot of ten AR Trams. 1) -VF (ACV-284), 2) VF (ACV-288), 3) VF+ (ACV-291), 4) VF+ (ACV-291), 5) VF (ACV-291), 6) VF (ACV-293), 7) VF (ACV-293), 8) VF (ACV-293), 9) VF (ACV-283), 10) VF (ACV-293V). 10 silver trams. \$150

90. **Levon I**, lot of ten AR Trams. 1) VF (ACV-290), 2) VF (ACV-291), 3) VF (ACV-291V), 4) VF (ACV-296), 5) VF+ (ACV-297V), 6) VF (ACV-293), 7) VF (ACV-293V), 8) F+ (ACV-293), 9) F+ (ACV-293), 10) F+ (ACV-293). 10 silver trams. \$140

91. **Levon I**, lot of eleven AR Trams. 1) -VF (ACV-290V), 2) VF (ACV-291), 3) VF (ACV-291V), 4) VF (ACV-296V), 5) VF (ACV-297), 6) VF (ACV-293), 7) VF (ACV-293), 8) VF (ACV-293), 9) VF (ACV-293V), 10) VF (ACV-293V), 11) F+ (ACV-293). 11 silver trams. \$140

92. **Levon I**, lot of ten AR Trams. 1) VF (ACV-290), 2) VF (ACV-291), 3) VF (ACV-291), 4) VF (ACV-296V), 5) VF (ACV-294), 6) VF (ACV-293V), 7) VF (ACV-293V), 8) F+ (ACV-291), 9) VF (ACV-296V), 10) F+ (ACV-293). 10 silver trams. \$140

93. **Levon I**, lot of ten AR Trams. 1) VF (ACV-296), 2) -VF (ACV-297), 3) VF (ACV-294), 4) VF (ACV-293), 5) VF (ACV-293V), 6) -VF (ACV-293V), 7) -VF (ACV-293), 8) -VF (ACV-293V), 9) F+ (ACV-293), 10) VF (ACV-297). 10 silver trams. \$140

Levon I (1298-1219), copper coins

94. **Tank.** Bearded leonine head of king facing, wearing crown with six dots. CW + ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Patriarchal cross with two stars in field. +ԹԻՆԵԱԼ Ի ՎԱՂԱԳՆ Ի ՍԻՍ. Æ29 mm, 7.07 g., ACV-301, CCA-698, nice black patina and very attractive coin, EF \$100

95. **Tank.** Bearded leonine head as before. CW + ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Patriarchal cross with two stars in field. +ԹԻՆԵԱԼ Ի ՎԱՂԱԳՆ Ի ՍԻ. Æ29 mm, 7.47 g., ACV-301, CCA-702, VF \$60

96. **Tank.** Bearded leonine head of king as before. CW + ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Patriarchal cross with two stars in field. +ԹԻՆԵԱԼ Ի ՎԱՂԱԳՆ Ի ՍԻՍ. Æ29 mm, 7.22 g. Extremely attractive coin. ACV-303, CCA-707, EF \$100

97. **Tank.** Bearded leonine head of king facing, wearing crown with seven dots. CW + ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Patriarchal cross with two stars in field. +ԹԻՆԵԱԼ Ի ՎԱՂԱՐՍ Ի ՍԻՍ. Æ27 mm, 7.85 g. Black patina and very attractive coin, ACV-304, CCA-721, VF+ \$75

98. **Tank.** Bearded leonine head of king facing, wearing crown with five dots. Single curl in hair. CW + ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Patriarchal cross with two stars in field. +ԹԻՆԵԱԼ Ի ՎԱՂԱՐՍ Ի ՍԻ. Æ30 mm, 7.18 g., ACV-308, CCA-718, VF \$50

99. **Tank.** Bearded leonine head of king facing, wearing crown with six dots. Two curls in hair. CW + ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Patriarchal cross with three steps and two stars in field. +ԹԻՆԵԱԼ Ի ՎԱՂԱԳ ԱՍԻՍ (Ayas). Æ29 mm, 7.09 g., ACV-310V, F+ \$35

100. **Tank.** brokage coin. Bearded leonine head of king facing, wearing crown with six dots. CW + ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻ. Rev.: Mirror image of obverse. Incuse legend +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱ-

հոր շԱՅԻ. This coin is illustrated in ACV. #27 mm, 6.18 g. ACV-304, not in CAA, F+ \$50

101. Levon I, lot of five Æ Tanks. 1) -VF (ACV-301), 2) -VF (ACV-304), 3) VF/F (ACV-304), 4) VF (ACV-308), 5) -VF (ACV-310). 5 copper tanks. \$125

Hetoum I (1226-1270), silver coins

102. Hetoum-Kaiqobad bilingual tram. Obv.: King on horseback r., holding scepter with r. hand. Cross in l. field above the horse. CW +շԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ շԱՅՈՑ*. Rev.: Four-line Arabic inscription, "The Sultan, the Exalted, Ala al-Din Kaiqobad, Son of Kaikhusrew." AR22 mm, 2.84 g., ACV-316, CCA-776, VF \$150

103. Hetoum-Kaiqobad bilingual tram. Obv.: King on horseback r. as before, holding scepter with r. hand. Cross in l. field and star in r. field above the horse. CW +շԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ շԱՅՈՑ. Rev.: Scrolls at the top and bottom, with two-line Arabic legend between the scrolls, "The Exalted Sultan Kaiqobad, Son of Kaikhusrew." AR22 mm, 2.86 g., ACV-317, CCA-783, VF \$150

104. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram. Obv.: King on horseback as before. CW +շԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ շԱՅՈՑ. Rev.: The basic Arabic legend on three lines. "The Sublime Sultan, Protector of the World and the Faith, Kaikhusrew Son of Kaiqobad. Struck in the year, five, and thirty, and six hundred" [on four sides of the coin]. A. H. 635 (A.D. 1237). AR24 mm, 2.94 g., ACV-321, nicely toned, VF \$125

105. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram. Obv.: as before. Rev.: The basic three-line Arabic legend, and "Struck in the year, six, and thirty, and six hundred" [on three sides of the coin]. A. H. 636 (A.D. 1238). AR24 mm, 2.93 g., ACV-322, VF \$125

106. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram. Obv.: King on horseback as before. Cross in l. field and crescent in r. field above the horse. CW +շԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ շԱՅՈՑ. Rev.: three-line Arabic legend, and "Struck in the city of Sis, the year seven, and thirty, and six hundred" [on three sides of the coin]. A. H. 637 (A.D. 1239). AR24 mm, 2.85 g., ACV-323, nicely toned, EF \$150

107. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram as before. A. H. 637 (A.D. 1239). AR24 mm, 2.97 g., ACV-323, VF \$125

108. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram as before. A. H. 637 (A.D. 1239). AR25 mm, 2.78 g. Extremely attractive toning, ACV-323, EF \$200

109. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram as before. A. H. 639 (A.D. 1241). AR24 mm, 2.92 g., ACV-324, VF+ \$125

110. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram as before. A. H. 640 (A.D. 1242). AR24 mm, 2.98 g., ACV-325, EF \$150

111. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram as before. A. H. 640 (A.D. 1242). AR24 mm, 2.94 g., ACV-325, VF \$125

112. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram as before. A. H. 641 (A.D. 1243). AR24 mm, 2.88 g. Extremely attractive toning, ACV-326, EF \$200

113. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram as before. A. H. 641 (A.D. 1243). AR24 mm, 2.89 g. Extremely attractive toning, ACV-326, VF+ \$150

114. Hetoum-Kaikhusrew bilingual tram as before. A. H. 641 (A.D. 1243). AR24 mm, 3.01 g., ACV-326, VF \$125

115. Hetoum-Kaikhusrew bilingual half tram. Obv.: King on horseback as before. CW +շԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ շԱՅՈՑ. Rev.: Four-line Arabic legend, "Struck in the city of Sis, The Sublime Sultan, Protector of the World and the Faith, Kaikhusrew Son of Kaiqobad." Bilingual half trams are undated. This coin is illustrated in ACV. Extremely attractive metallic toning. AR19mm, 1.42g., ACV-331, CCA-840V, -EF \$1100

116. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel standing on l. facing and King Hetoum standing on r. facing. Both figures are crowned and wearing royal vestments. Both are holding a long cross. Star on the cross. CW +ՎԱՐՈՂՈՒԹ ԻՆՆ ՍՅ Ե. Rev.: Lion to r., crowned and holding a cross with l. paw. CW +շԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ շԱՅՈՑ. AR21 mm, 2.97 g. Extremely attractive toning., ACV-332, CCA-846. EF \$100

117. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +ՎԱՐՈՂՈՒԹ ԻՆՆ ՍՅ Ե. Rev.: Lion to r., crowned and holding a cross with l. paw. CW +շԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ շԱՅՈՑ. AR21 mm, 3.02 g. Extremely attractive toning., ACV-332, CCA-863 EF \$100

118. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +ՎԱՐՈՂՈՒԹ ԻՆՆ ՍՅ Ե. Rev.: Lion to r., crowned and holding a cross with l. paw. CW +շԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ շԱՅՈՑ. AR21 mm, 3.02 g. Extremely attractive toning., ACV-334V, CCA-869V, EF \$80

119. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before, but dot on the cross. CW +ՎԱՐՈՂՈՒԹ ԻՆՆ ՍՅ Ե. Rev.: Lion to r., crowned and holding a cross with l. paw. CW +շԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ շԱՅՈՑ. AR21 mm, 2.97 g.

Extremely attractive toning, ACV-335V, CCA-910, EF \$100

120. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +սևրոզոնի ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion to r., crowned and holding a cross with l. paw. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ ՀԱՅՐ. AR20 mm, 2.98 g., ACV-335V, CCA-913, EF \$80

121. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +սևրոզոնի ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion walking r., crowned, with l. paw uplifted. Cross behind lion. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ ՀԱՅՐ. AR21 mm, 2.95 g. Extremely attractive toning, ACV-337, CCA-940V, EF \$100

122. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +սևրոզոնի ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ ՀԱՅՐ. AR20 mm, 3.04 g., ACV-337, CCA-944V, EF \$80

123. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +սևրոզոնի ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ ՀԱ. AR20 mm, 2.88 g., ACV-337V, CCA-954, -EF \$60

124. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +սևրոզոնի ԻՆՆ ԱՅ. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ ՀԱՅՈՑ. AR21 mm, 2.97 g. Extremely attractive toning, ACV-337, CCA-958, EF \$100

125. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +սևրոզոնի ԹԻՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ ՀԱ. AR20 mm, 2.95 g. Extremely attractive toning, ACV-337, CCA-1000, -EF \$75

126. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before, but dot on cross. CW +սևրոզոնի ԹԻՆ ԱՅԻ. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ ՀԱ. AR20 mm, 2.91 g., ACV-341, CCA-1208, VF+ \$40

127. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +սևրոզոնի ԹԻՆ ԱՅ. Rev.: Lion walking as before. Star under lion. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ. AR20 mm, 2.93 g. Extremely attractive toning., ACV-342, CCA-1233V, VF \$40

128. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +սևրոզոնի ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion walking as before. No cross, Star under lion. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ. AR21 mm, 2.66 g. Extremely attractive toning, ACV-343, CCA-1246V, VF \$40

129. Hetoum-Zabel tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +սևրոզոնի ԻՆՆ ԱՅ. Rev.: Lion walking as before. No cross No Star under lion. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ Հ. AR21 mm, 2.87 g. Extremely attractive toning, ACV-344, CCA-1272V, VF \$40

130. Hetoum-Zabel Half tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. Dot on the cross. CW +սևրոզոնի ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion walking r., crowned, with l. paw uplifted. Cross behind lion. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՐ ՀԱՅ. AR15mm, 1.35g., ACV-347, CCA-1284a, VF+ \$175

131. Hetoum-Zabel Half tram as before. AR15 mm, 1.50 g., ACV-347, CCA-1284a, VF+ \$175

132. Hetoum-Zabel, lot of ten AR Trams in VF+ grade. 1) EF (ACV-332), 2) VF+ (ACV-332), 3) VF+ (ACV-332), 4) VF+ (ACV-332), 5) VF+ (ACV-335), 6) VF+ (ACV-335V), 7) VF+ (ACV-334V), 8) VF+ (ACV-337), 9) VF+ (ACV-337), 10) VF+ (ACV-341). 10 silver trams. \$250

133. Hetoum-Zabel, lot of ten AR Trams in VF+ grade. 1) EF (ACV-332), 2) VF+ (ACV-332), 3) VF+ (ACV-332), 4) VF+ (ACV-332), 5) VF+ (ACV-334V), 6) VF+ (ACV-334V), 7) VF+ (ACV-337), 8) VF+ (ACV-337), 9) VF+ (ACV-337), 10) VF+ (ACV-341). 10 silver trams. \$250

134. Hetoum-Zabel, lot of ten AR Trams in VF+ grade. 1) -EF (ACV-332), 2) VF+ (ACV-332), 3) VF+ (ACV-332), 4) VF+ (ACV-332), 5) VF+ (ACV-334V), 6) VF+ (ACV-335), 7) VF+ (ACV-335), 8) VF+ (ACV-337), 9) VF+ (ACV-337), 10) VF+ (ACV-341). 10 silver trams. \$250

135. Hetoum-Zabel, lot of ten AR Trams in VF+ grade. 1) -EF (ACV-332), 2) VF+ (ACV-332), 3) VF+ (ACV-332), 4) VF+ (ACV-334V), 5) VF+ (ACV-334V), 6) EF (ACV-335), 7) -EF-VF (ACV-337), 8) VF+ (ACV-337), 9) VF+ (ACV-337), 10) VF+ (ACV-337). 10 silver trams. \$250

136. Hetoum-Zabel, lot of ten AR Trams. 1) VF (ACV-332), 2) VF (ACV-332), 3) VF (ACV-334V), 4) VF (ACV-335), 5) VF (ACV-335), 6) VF (ACV-337), 7) VF (ACV-337), 8) VF (ACV-337), 9) -VF (ACV-342), 10) -VF (ACV-344). 10 silver trams. \$150

137. Hetoum-Zabel, lot of ten AR Trams. 1) VF (ACV-332), 2) VF (ACV-332), 3) VF (ACV-334V), 4) VF (ACV-335), 5) VF (ACV-335), 6) VF (ACV-337), 7) VF (ACV-337), 8) VF (ACV-337), 9) F+ (ACV-342), 10) -VF (ACV-344). 10 silver trams. \$150

138. Hetoum-Zabel, lot of ten AR Trams. 1) VF (ACV-332), 2) VF (ACV-340), 3) VF (ACV-335V), 4) VF (ACV-335), 5) VF (ACV-335V), 6) VF (ACV-337), 7) VF (ACV-337), 8) VF (ACV-337), 9)

398V), 4) F (ACV-400V), 5) F (ACV-400V), 6) F+ (ACV-401V), 7) F (ACV-401V). 7 copper coins \$80

181. **Hetoum II**, lot of seven $\mathcal{A}$ kardezes. 1) VF+ (ACV-398V), 2) F+ (ACV-398V), 3) F (ACV-398V), 4) F+ (ACV-398V), 5) F (ACV-400V), 6) VG (ACV-400V), 7) F (ACV-401V). 7 copper coins \$80

Smpad (1296-1298), silver coins

182. Coronation Tram. Obv.: King seated on a throne ornamented with lions, wearing a crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross in his r. hand and fleur-de-lys in his l. His feet rest on a footstool. Circles in l. and r. fields. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԿԱՌՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒՄՈՑ. ACV 407, YN ANJ 95-40/007, AR22 mm, 2.99 g. -VF \$200

183. Coronation Tram. Obv.: King seated on throne as before. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԿԱՌՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒՄՈՑ. ACV 407, YN ANJ 95-007, AR22 mm, 2.45 g. F+ \$125

Smpad (1296-1298), copper coins

184. Pogh. Obv.: King on horseback riding r. He holds reins with l. hand, and mace with his r., extending over his r. shoulder. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ |. Rev.: Cross with four doves in flight in four quadrants. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ԲԱՂԱՔ Ի ՍԻՍ. $\mathcal{A}$ 19 mm, 1.78 g., ACV-412, CCA-1691, VF \$75

185. Pogh. Obv.: King on horseback as before. CW +ՍԲԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՍՈ. Rev.: Cross with four doves as before. CW + ԾԻՆԵԱԼ Ի ԲԱՂԱՔ Ի ՍԻՍ. $\mathcal{A}$ 19mm, 2.00g., ACV-412, CCA-1689, F+ \$30

186. **Smpad**, lot of two AR coronation trams. 1) F (ACV-407), 2) F (ACV-407). 2 silver coins. \$150

187. **Smpad**, lot of two $\mathcal{A}$ pogs. 1) F (ACV-412), 2) F+/F (ACV-412). 2 copper coins. \$40

188. **Smpad**, lot of two $\mathcal{A}$ pogs. 1) F (ACV-412), 2) F/F+ (ACV-412). 2 copper coins. \$40

Gosdantin I (1298-1299), copper coins

189. **Kardez**. Obv.: King is standing and facing, wearing crown and royal vestments. He holds an uplifted cross in his l. hand and a sword in his r. hand. CW +ԿՈՍՏԱՆԴԻԱՆՈՒ ԹԱԳՐ. Rev.: Ornate cross with dots. CW +ԾԻՆԵԱԼ ԲԱՂԱՔՆ ՍԻՍ. ACV 417, CCA 1728, $\mathcal{A}$ 21 mm, 2.72 g. Dot size punch marks on both sides, a very attractive and a rare copper coin, VF \$200

Levon III (1301-1307), silver coins

190. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a cross extending over his r. shoulder. $\therefore$ field marks. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ'. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him a cross with one arm. Dot in l. field. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ԲԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR20 mm, 2.53 g., ACV-419V, CCA-1791V, -VF \$30

191. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ. Rev.: Lion walking r. as before. +ԾԻՆԵԱԼ Ի ԲԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR20 mm, 2.53 g., ACV-419V, CCA-1778, -VF \$30

192. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Field mark $\mathcal{A}$ below horse. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՍՈ. Rev.: Lion walking r. as before. Field mark cinquefoil below lion. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ԲԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR20 mm, 2.53 g., ACV-420V, CCA-1735aV, VF \$60

193. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Field mark, made of two circles and two half moons, in l. field. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking r. as before, but no field marks. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ԲԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR20 mm, 1.92 g., ACV-420V, CCA-1746V, -VF \$30

194. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Field mark star in l. field. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՍՈ. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ԲԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR22 mm, 2.45 g., ACV-421V, CCA-1789V, VF \$50

195. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ԲԱՂԱՔՆ. AR21 mm, 2.49 g. ACV-421V, CCA-1790a, VF \$50

196. Takvorin. Obv.: King on horseback as before, but no field marks. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking r. as before. Field mark cinquefoil below lion. +ԾԻՆԵԱԼ Ի ԲԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR21 mm, 2.51 g. Very attractive coin and nice toning, ACV-422V, CCA-1722aV, VF \$70

197. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Field mark star in l. field. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՍ. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him a cross with two bars. Dot in l. field. +ԾԻՆԵԱԼ ԲԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR21 mm, 2.51 g. Very attractive coin and nice toning, ACV-423V, CCA-1722aV, VF \$50

198. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Field mark $\mathcal{A}$ in l. field. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՍՈ. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him an ornamental cross with one

arm. +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. AR21 mm, 2.44 g. Nice toning, ACV-425V, CCA-1754V, -VF \$50

199. Takvorin, king's name on both sides. Obv.: King on horseback as before. Field mark, made of two circles and two half moons, in l. field. CW +ԼԵՎՈՐՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him an ornamental cross with one arm. + ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱՅՈՑ. This coin is illustrated in ACV. AR21 mm, 1.82 g., ACV-425, CCA-1805, -VF \$50

200. Levon III, lot of six AR takvorins. 1) -VF (ACV-419V), 2) -VF (ACV-419V), 3) -VF (ACV-419V), 4) -VF (ACV-420V), 5) -VF (ACV-422V), 6) -VF (ACV-422V). 6 silver takvorins. \$125

201. Levon III, lot of six AR takvorins. 1) -VF (ACV-419V), 2) -VF (ACV-419V), 3) -VF (ACV-419V), 4) -VF (ACV-420V), 5) -VF (ACV-422V), 6) -VF (ACV-425V). 6 silver takvorins. \$125

202. Levon III, lot of five AR takvorins. 1) -VF (ACV-419V), 2) -VF (ACV-419V), 3) -VF (ACV-420V), 4) -VF (ACV-421V), 5) -VF (ACV-422V). 5 silver takvorins. \$100

Levon III (1301-1307), copper coins

203. Kardez. Obv.: King seated on a throne ornamented with lions, holding cross in r. hand and staff in l., extending over his l. shoulder. CW +ԼԵՎՈՐՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱ. Rev.: Cross with lines in four quadrants. +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ. AE20 mm, 2.09 g., ACV-434V, CCA-1807V, -VF \$20

204. Kardez. Obv.: King seated on ornamented throne as before. CW +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: potent cross with dots in four quadrants. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱ. AE19 mm, 3.95 g., ACV-434V, CCA-1811V, -VF \$20

205. Kardez, king's name on both sides. Obv.: King seated in oriental fashion, holding cross in r. hand and staff in l., extending over his shoulder. CW +ԼԵՎՈՐՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: potent cross. CW +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. AE20 mm, 2.60 g., ACV-433V, CCA-1835V, F+ \$20

206. Kardez. Obv.: King seated on throne holding staff with r. hand and cross with l. hand. CW +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: potent cross. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ. AE19 mm, 2.41 g., ACV-434V, CCA-1827V, -VF \$20

207. Kardez, brokage coin. Obv.: King seated in oriental fashion, holding cross in r. hand and staff in l., extending over his shoulder. CW +ԼԵՎՈՐՆ ԹԱԳԱՒ. ... . Rev.: Mirror image of obverse. Incuse legend, +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒ. ... . This coin is illustrated in ACV. AE20 mm, 1.75 g., ACV-437, F+ \$25

208. Levon III, lot of 5 AE kardezses. 1) F (ACV-431V), 2) F (ACV-432V), 3) F (ACV-433V), 4) F (ACV-433V), 5) F+ (ACV-434V). 5 copper coins \$60

209. Levon III, lot of 5 AE kardezses. 1) F+ (ACV-431V), 2) F (ACV-432V), 3) F (ACV-433V), 4) F (ACV-433V), 5) -F (ACV-434V). 5 copper coins \$60

Oshin (1308-1320), silver coins

210. Coronation tram. Obv.: King seated on a throne ornamented with lions, wearing a crown and royal mantle on his shoulder. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys with his l. His feet rest on a footstool. Above the fleur-de-lys, next to king's head, is a hand with two fingers extended. In l. field l. 8. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԱՐՈՐՆ-ՂՈՒԹԵՆ ԱՍՈՑ. ACV-438, CCA-1847, AR24 mm, 2.90 g. EF \$200

211. Coronation tram. Obv.: King seated on a throne as before, but no field letter. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԱՐՈՐՆ-ՂՈՒԹԵՆ ԱՍՍ. ACV-438, CCA-1845, AR22 mm, 2.95 g. EF \$200

212. Coronation tram. Obv.: King seated on a throne as before. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԱՐՈՐՂՈՒԹԵՆ ԱՍՍ. ACV-438, CCA-1844V, AR22 mm, 2.95 g. -EF \$150

213. Coronation tram. Obv.: King seated on a throne as before. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԱՐՈՐՂՈՒԹԵՆ ԱՍ. ACV-438, CCA-1845V, AR22 mm, 2.79 g. VF+ \$100

214. Coronation tram. Obv.: King seated on a throne as before. Dot in l. field. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԱՐՈՐՂՈՒԹԵՆ ԱՑ Է. ACV-438, CCA-1842V, AR22 mm, 2.82 g. VF+ \$100

215. Coronation tram. Obv.: King seated on a throne as before, but an angel is next to king's head, no field letters. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԱՐՈՐՂՈՒԹԵՆ ԱՑ Է. ACV-439, CCA-1842V, AR22 mm, 2.85 g. VF \$100

216. Coronation tram. Obv.: King seated on a throne as before. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԱՐՈՐՂՈՒԹԵՆ ԱՑ Է. ACV-439, CCA-1843, AR22 mm, 2.82 g. -VF \$70

217. Takvorin. Obv.: King on horseback to r. holding reins with l. hand, and with his r., a

mace which extends over his shoulder. Letters Թ in l. and Յ r. fields. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԱ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR23 mm, 2.18 g., ACV-441V, CCA-1918V, -VF \$25

218. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Letter Յ r. field. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ'. Rev.: Lion walking r. as before, but dot above lion. CW +ԾԻՆԱՍ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR21 mm, 2.45 g. Nicely toned coin, ACV-442, CCA-1908V, VF+ \$50

219. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ԾԻՆԱՍ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR22 mm, 2.66 g. Nicely toned coin, ACV-442V, CCA-1914a, VF \$40

220. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Letters Յ in l. and չ in r. fields. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ԾԻՆԱՍ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR22 mm, 2.58 g. Nicely toned coin, ACV-443, CCA-1879, VF \$40

221. Takvorin, no staff. Obv.: King on horseback as before, has no staff. Letters Յ in l. field and u below horse. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ԾԻՆԱՍ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR22 mm, 2.26 g. Nicely toned coin, ACV-445, VF \$60

222. Oshin, lot of three AR coronation trams. 1) VF (ACV-438), 2) VF (ACV-438), 3) VF (ACV-438). 3 silver coronation trams. \$250

223. Oshin, lot of six AR takvorins. 1) -VF (ACV-441V), 2) -VF (ACV-443V), 3) -VF (ACV-442V), 4) -VF (ACV-442V), 5) F+ (ACV-442V), 6) F (ACV-442V). 6 silver takvorins. \$150

224. Oshin, lot of six AR takvorins. 1) -VF (ACV-442), 2) -VF (ACV-444V), 3) -VF (ACV-442V), 4) F+ (ACV-442V), 5) F+ (ACV-442V), 6) F (ACV-442V). 6 silver takvorins. \$150

Oshin (1308-1320), copper coins

225. Pogh. Obv.: King seated on a bench-like throne, holding cross in r. hand and fleur-de-lis in l. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: Ornamental cross. CW +ԾԻՆԵԱ Ի ՔԱՂԱՔ Ս. AE17 mm, 1.20 g., ACV-447V, CCA-1945V, F/VF \$25

226. Pogh. Obv.: King seated on a bench-like throne as before. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: Ornamental cross. CW +ԾԻՆԱՍ Ի ՔԱՂԱ. AE16 mm, 1.34 g. Nice black patina, ACV-449V, CCA-1942aV, -VF \$25

227. Pogh. Obv.: King seated on a bench-like throne as before. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ Հ. Rev.: Ornamental cross. CW +ԾԻՆԱՍ Ի ՔԱՂԱՔ Ս. AE16 mm, 1.35 g. Nice dark brown patina, ACV-449V, CCA-1945V, -VF \$25

228. Oshin, lot of two AE pogs. 1) -F (ACV-449V), 2) -F (ACV-449V). 2 copper pogs. \$25

Note: Late Cilician Armenian coins are struck with mediocre workmanship. Coins issued after 1320 fall in this category. Considering the general grade of preservation, coins presented in this auction catalogue represent a very good selection.

Levon IV (1320-1342), silver coins

229. Takvorin. Obv.: King on horseback to r., holding the reins with his l. hand, and with his r. hand a cross extending over his shoulder. Field letters u/Ս. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՅ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԱ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR20 mm, 2.12 g., ACV-452V, CCA-1952V, -VF \$25

230. Takvorin. Obv.: King on horseback to r. as before. Field letters Թ/ւ. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. CW +ԾԻՆԱՍ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR22 mm, 2.32 g., ACV-453V, CCA-1990V, -VF \$25

231. Takvorin. Obv.: King on horseback to r. as before. Field letters Գ/Ս. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԱ Ի ՔԱՂԱՔ ՍԻ. AR23 mm, 1.97 g., ACV-452V, CCA-1967V, F+ \$25

232. Takvorin as before but overstruck in Arabic. AR19 mm, 2.36 g., ACV-456, CCA-2027, F \$25

233. Levon IV, lot of seven AR takvorins. 1) F (ACV-452), 2) F (ACV-452), 3) -F (ACV-451V), 4) -F (ACV-452V), 5) F (ACV-452), 6) F (ACV-452V), 7) F (ACV-456) o/s in Arabic, pierced. 7 silver takvorins. \$90

Levon IV (1320-1342), copper coins

234. Large pogh. Obv.: King seated on an unusual throne. He is holding in his r. hand a staff, extending over his shoulder, cross in his l. hand. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. Rev.: Ornate cross. CW +ԾԻՆԵԱ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV-460, CCA-1999, AE20 mm, 2.41 g. VF \$100

235. Pogh. Obv.: King seated on an unusual throne, holding in his r. hand a cross, orb in l.

hand. CW +լեհոն ..... ՀԱՅՈՒ. Rev.: Cross. CW +լեհոն..... Ի ՍԻՍ. ACV 465, AE16 mm, 1.53g. VF \$25

236. Pogh similar to large pogh design. CW +լեհոն ԹԱԳԱՌՈՐ Հ. Rev.: Cross. CW +ԺԻՆԵՆ Ի ՔԱՂԱՔՆ. ACV 462V, CCA 2010V, AE16 mm, 1.20 g. F \$25

237. Levon IV, lot of three AE pogs. 1) VF (ACV-466), pogh 2) -F (ACV-466), 3) -F (ACV-466V). 3 copper pogs \$35

Guy (1342-1344), silver coins

238. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a cross extending over his shoulder. Circle in l. field. CW +ԿԻ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW +ԺԻՆԵՆ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. A very attractive and extremely scarce takvorin. AR21 mm, 1.97 g., ACV-468, CCA-2032a, VF \$200

239. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Field marks o/. CW +ԿԻ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: Lion walking r. as before. CW +ԺԻՆԵՆ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR20 mm, 1.91 g., ACV-468, CCA-2034, -VF \$100

Gosdantin III (1344-1363), silver coins

240. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a cross extending over his shoulder. Letter Թ in l. field. CW +ԿՈՍՏԱՆԴ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՅ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW +ԺԻՆԵՆ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. AR21mm, 2.13g., ACV-474V, CCA-2113, F+\$40

241. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Letter Հ in l. field and dot below horse. CW +ԿՈՍՏԱՆԴ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱ. Rev.: Lion walking as before. CW +ԺԻՆԵՆ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. AR20mm, 1.95 g., ACV-474V, CCA-2062a, -VF \$25

242. Takvorin. Obv.: King on horseback as before. Letter լ below horse. CW +ԿՈՍ .... ԹԱԳՐ ՀՑ. Rev.: Lion walking as before. CW +ԺԻՆԱ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. AR20 mm, 1.93 g., ACV-474V, CCA-2109, F+ \$40

243. Gosdantin III, lot of five AR takvorins. 1) -VF (ACV-472V) pierced, 2) F (ACV-472V), 3) F (ACV-472V), 4) F (ACV-472V), 5) F (ACV-474V). 5 silver takvorins. \$60

244. Gosdantin III, lot of five AR takvorins. 1) F (ACV-472V), 2) F (ACV-472V), 3) F (ACV-474V), 4) F (ACV-474V), 5) F (ACV-474V). 5 silver takvorins. \$65

Gosdantin III (1344-1363), copper coins

245. Pogh. Obv.: King seated on a bench-like throne, holding cross in r. hand and fleur-de-lays in l. CW +ԿՈՍ..... ՀԱ. Rev.: Cross. +ԺԻՆ..... Ն Ի ՍԻ. ACV-480, CCA-2121 Similar, AE17 mm, 1.12 g. -F \$30

Levon the Usurper (1363-1365), silver coins

246. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a mace extending over his shoulder. Circles in l. and r. fields. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱ-ՅՈՒ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW +ԺԻՆԵՆ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. AR20 mm, 1.99 g., ACV-481, 2146V, VF/F+ \$60

247. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., as before. Letter Թ below horse. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱՈՐ. Rev.: Lion walking as before. Թ in r. field. CW +ԺԻՆԵՆ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. AR22 mm, 2.00 g., ACV-482, CCA-2142V, F+ \$60

248. Takvorin, king's name on both sides. Obv.: King on horseback riding r., as before. Circle in l. field. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱ |. Rev.: Lion walking as before. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀԱ |. This coin is illustrated in ACV. AR22 mm, 2.22 g., ACV-486, CCA-2162, VF \$150

249. Levon the Usurper, lot of two AR takvorins. 1) F (ACV-482), 2) -F (ACV-481). 2 silver takvorins. \$60

250. Levon the Usurper, lot of two AR takvorins. 1) -F (ACV-482), 2) -F (ACV-482). 2 silver takvorins. \$60

Levon the Usurper (1363-1365), pogh struck with takvorin die

251. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., as before. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱ..... Ի. Rev.: Lion walking as before. Թ in r. field. CW +ԺԻՆԵՆ ՔԱՂԱՔՆ .... AR/E21 mm, 1.55 g., ACV-, CCA-, VG \$60

Note: For this type of pogs struck with takvorin die, see "Copper-Surfaced Armenian coins," in *Armenian Numismatic Journal*, 1994, pp. 53-61.

Gosdantin IV (1365-1373), silver coins

252. Takvorin. Obv.: King on horseback r., holding reins with his l. hand, and with his r. hand a cross extending over his shoulder. Letter S below horse. +ԿՈՍՏԱՆԴՆ ԹԱԳԱՌՈՐ ՀՈՑ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. Letter S below lion. CW +ԺԻՆԱ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR20 mm, 2.26 g., ACV-492V, -VF/F+ \$40

253. Takvorin. Obv.: King on horseback r. as before. Letter S in l. field and below horse. Rev.: Lion walking as before. AR22 mm, 2.04 g., ACV-492V, CCA-2175V, VF \$40

254. Takvorin. Obv.: King on horseback r. as before. Letter l below horse. +ԿՈՍԸՆԴԻՆ ԹԱԳՐ. Rev.: Lion walking as before. Letter l below lion. CW +ԾԻՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR21 mm, 2.04 g., ACV-492V, CCA-2181V, -VF \$40

255. Takvorin. Obv.: King on horseback r. as before. Letter l below horse. +ԿՈՍԸՆԴԻՆ ԹԱԳԱՐ ՆՈՅ. Rev.: Lion walking as before. l below lion. CW +ԾԻՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR21 mm, 1.98 g., ACV-492V, CCA-2181V, -VF \$40

256. Takvorin as before. AR22 mm, 2.00 g., ACV-492V, CCA-2188V, -VF/F+ \$40

257. Takvorin. Obv.: King on horseback r. as before. Letter S below horse and dot in r. field. +ԿՈՍԸՆԴԻՆ ԹԱԳԱՐ ՆՈՅ. Rev.: Lion walking as before. Letter S below lion and dot in r. field. CW +ԾԻՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR22 mm, 2.30 g., ACV-492V, CCA-2190V, VF \$60

258. Takvorin. Obv.: King on horseback r. as before. Letter S below horse. +ԿՈՍԸՆԴԻՆ ԹԱԳՐ ՆՈՅ. Rev.: Lion walking as before. Letter S below lion. CW +ԾԻՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR20 mm, 2.17 g., ACV-492V, CCA-2190V, VF \$40

259. Takvorin as before. AR21 mm, 1.99 g., ACV-492V, CCA-2191V, -VF \$40

260. Takvorin. Obv.: King on horseback r. as before. Letter S below horse. +ԿՈՍԸՆԴԻՆ ԹԱԳՐՈՑ. Rev.: Lion walking as before. S below lion. CW +ԾԻՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR20 mm, 1.99 g., ACV-492V, CCA-2195V, -VF \$40

261. Takvorin, double strike oddity. Obv.: King on horseback r. as before. Half of the undertype is to the r. of the overstrike. Rev.: Lion walking as before. Upper portion of the undertype and lion's tail is above the overstrike. AR21 mm, 1.69 g., similar to ACV-492, F \$60

262. Gosdantin IV, lot of eight AR takvorins, all different variants of ACV-492. 1) F+, 2) F+, 3) F, 4) F, 5) -F, 6) -F, 7) -F, 8) VG. 8 silver takvorins. \$80

263. Gosdantin IV, lot of eight AR takvorins, all different variants of ACV-492. 1) F+, 2) F+, 3) F, 4) F, 5) -F, 6) -F, 7) -F, 8) VG. 8 silver takvorins. \$80

264. Gosdantin IV, lot of eight AR takvorins, all different variants of ACV-492. 1) F+ , 2)

F+, 3) F, 4) -F, 5) -F, 6) -F, 7) -F, 8) VG. 8 silver takvorins. \$80

265. Gosdantin IV, lot of eight AR takvorins, all different variants of ACV-492. 1) -VF/F, 2) F+, 3) F+, 4) F, 5) -F, 6) -F, 7) -F, 8) -F. 8 silver takvorins. \$80

Gosdantin IV (1365-1373), pogh struck with takvorin die

266. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., as before. CW +ԿՈՍԸ...ԳԱՐ ՆԱՌ. Rev.: Lion walking as before. Թ in r. field. CW +ԾԻՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. AR/Æ21 mm, 1.44 g. Very attractive black patina and clean coin, ACV-498V, CCA-2220V, F+ \$60

Note: For this type of pogs struck with takvorin die, see "Copper-Surfaced Armenian coins," in *Armenian Numismatic Journal*, 1994, pp. 53-61.

Levon V (1374-1375), silver coins

267. Billon. Obv.: King's bust, crowned, facing. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: Simple cross. CW +ԿՐՈՂԻԹԵՐ ԱՅ. ACV-501, CCA-2238, AR14 mm, 0.70 g. Nice metallic toning, VF \$200

Levon V (1374-1375), copper coins

268. Pogh. Obv.: Lion of Cyprus walking r. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: Simple cross. CW +ԱՍԵՆԱՅ ՆԱՌ. ACV-506, CCA-2243, Æ16 mm, 1.05 g. Nice black patina, -VF \$70

269. Pogh as before. ACV-506, CCA-2243, Æ17 mm, 0.81 g. Nice brown patina, -VF \$50

270. Pogh. Obv.: Lion of Cyprus walking r. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: Simple cross. CW +ԿՐՈՂԻԹԵՐ. ACV-507, CCA-2243/2241, Æ15 mm, 0.58 g. Attractive coin and nice black patina, VF \$150

271. Pogh. Obv.: Lion of Cyprus walking LEFT. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱ.... Rev.: Simple cross. CW +ԱՍԵ..... Æ15 mm, 0.65 g., ACV-508, CCA-2245, VG \$30

Post Roupenian

272. Pogh struck with takvorin die. Obv.: King on horseback to r. similar to late takvorins. CW +Pseudo-Armenian characters. Rev.: Lion walking r. Behind him a cross with one arm. CW + Pseudo-Armenian characters. This coin is illustrated in ACV. Æ20 mm, 1.05 g. Nice black patina. ACV-510, CCA-3327, VF \$60

END OF AUCTION

1 (3x)

2

1

3

5

8

6

9

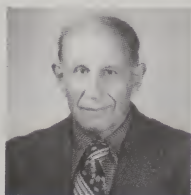
7

4

10

Dr. Mesrop Abgarians

Plate II

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

94

95

96

97

98

99

100

102

103

104

105

106

107

108

109

110

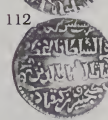
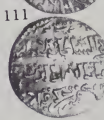
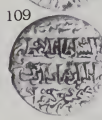
111

112

113

114

115

116

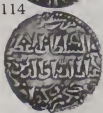
117

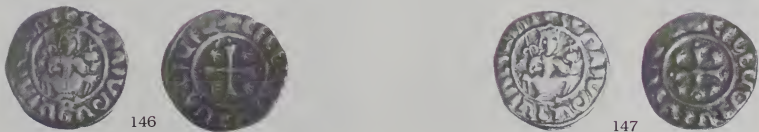

118

119

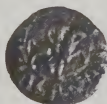

148

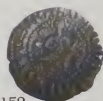
149

150

151

152

153

154

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

172

173

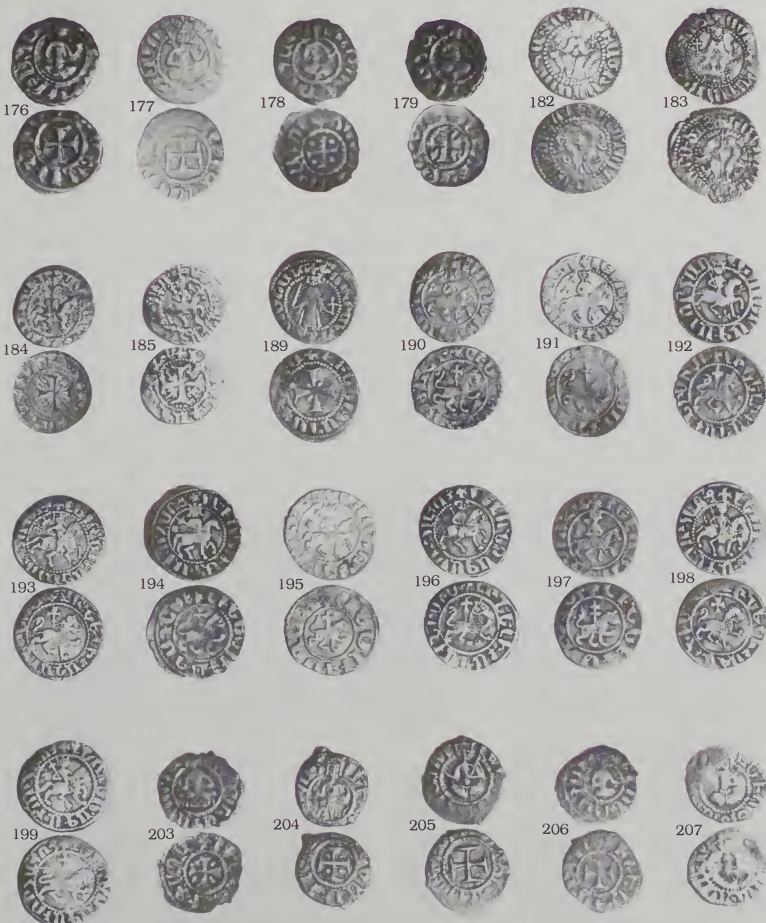

174

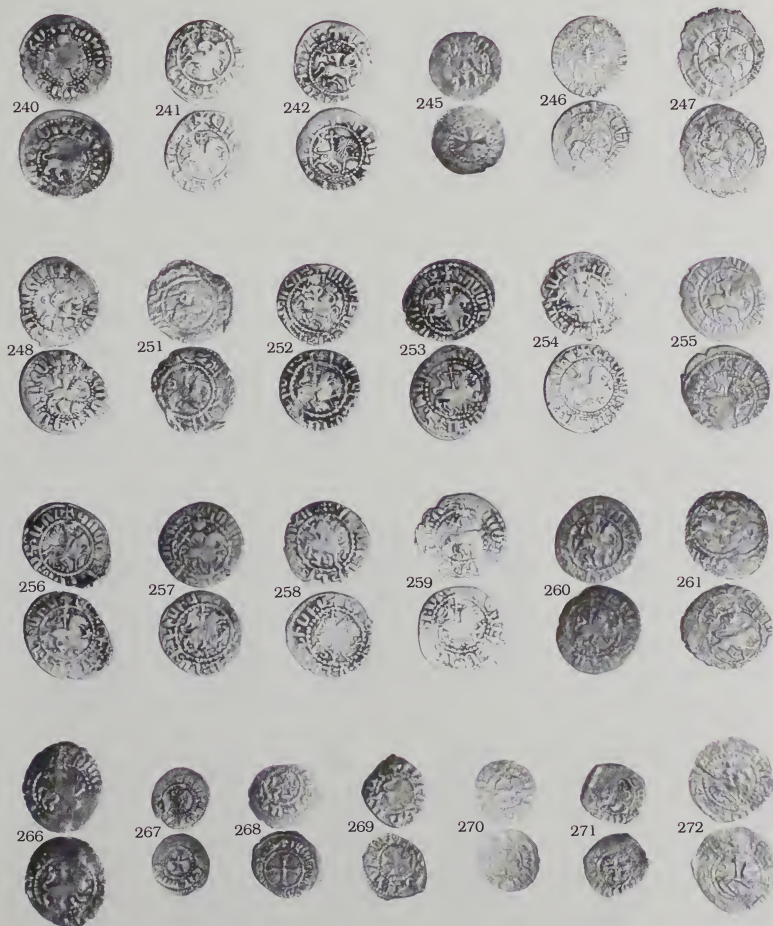
175

Y. T. NERCESSIAN

Phone/Fax on demand: 562/695-0380

e-mail: ArmNumSoc@aol.com

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.

ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

Closing date: June 2, 1998

Auction III

Please execute the bid(s) indicated below on my behalf. I agree to the "Terms of Sale" as stated in the Auction catalogue. I also agree to remit funds promptly on receipt of invoice. **Please Note: a 10% buyer's fee will be added to each purchase.**

[illegible]

I authorize my bids to be increased by: 10%-----or 20%-----or ----- if necessary to obtain the lots specified above.

Name.....

Address _____

Telephone No. _____ Fax No. _____

e-mail:

Signature_____Date_____

Y. T. NERCESSIAN

Phone/Fax on demand: 562/695-0380

e-mail: ArmNumSoc@aol.com

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.

ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

April 25, 1998

Auction II

PRICES REALIZED

Lot	US\$	Lot	US\$	Lot	US\$	Lot	US\$	Lot	US\$	Lot	US\$
1	15.00	31	46.20	61	16.50	91		121		151	6.00
2	40.00	32	31.00	62	5.00	92	3.00	122		152	17.00
3	20.00	33		63	27.00	93	2.00	123		153	27.00
4		34	15.00	64	55.00	94	12.00	124		154	5.00
5		35	5.00	65		95		125		155	
6		36	6.00	66		96	27.50	126	1.00	156	10.00
7	5.00	37	5.00	67	2.00	97	14.00	127		157	1.25
8	5.00	38	2.00	68	44.00	98		128	3.00	158	
9	60.00	39	30.00	69	44.00	99	4.00	129		159	3.30
10	10	40	22.00	70	4.80	100	13.00	130		160	4.00
11	30.00	41	22.00	71	2.40	101	7.00	131	4.00	161	
12	15.00	42	13.00	72	7.50	102		132	2.00	162	
13		43	13.00	73	2.40	103	12.00	133	3.00	163	
14	20.00	44		74	20.00	104	4.00	134		164	10.00
15	6.00	45		75	2.00	105		135	35.00	165	
16	15.00	46		76	27.50	106	1.25	136	6.00	166	20.00
17		47	4.00	77	55.00	107	12.00	137	11.00	167	12.00
18	6.60	48		78	27.50	108	4.00	138	3.50	168	
19		49	4.00	79		109	4.00	139		169	6.00
20	24.00	50		80	22.00	110	4.00	140	7.50	170	6.50
21	45.00	51	12.00	81	30.00	111	8.00	141	11.00	171	
22	27.50	52	60.00	82	1.10	112		142		172	2.00
23	16.50	53		83	38.50	113		143	6.00	173	2.00
24	16.50	54	240.0	84	15.00	114		144	2.00	174	
25	27.50	55	14.00	85	33.00	115		145	4.00	175	
26	10.00	56	8.00	86	5.00	116		146	4.00	176	
27	24.00	57	9.00	87	1.00	117	3.00	147	4.00	177	
28	20.00	58	8.00	88	7.25	118	10.00	148	15.00		
29		59	27.50	89	1.00	119		149	7.00		
30	44.00	60	12.00	90	6.00	120		150	2.75		

Y. T. NERCESSIAN

Phone/Fax on demand: 562/695-0380

e-mail: ArmNumSoc@aol.com

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.

ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

June 2, 1998

Auction III

PRICES REALIZED

Lot	US\$	Lot	US\$	Lot	US\$	Lot	US\$	Lot	US\$	Lot	US\$
1	4900	47	30	93	55	139	65	185	30	231	
2	840	48	35	94		140	55	186	90	232	
3	840	49	50	95		141		187	30	233	77
4	55	50	175	96	80	142		188	30	234	75
5	1200	51		97	50	143	35	189	150	235	
6	540	52		98		144		190	20	236	
7	132	53	100	99		145	85	191		237	30
8	62	54		100	75	146		192	40	238	
9	65	55	120	101	85	147		193	36	239	
10	65	56	56.5	102	100	148		194	25	240	
11	75	57		103		149		195	35	241	24
12	50	58	15	104		150		196	35	242	
13		59	30	105		151		197	25	243	38
14		60		106	130	152		198	40	244	40
15		61	45	107		153		199	75	245	20
16	90	62	55	108		154		200	70	246	45
17	70	63	30	109	85	155	66	201	85	247	
18		64	35	110	130	156	66	202	60	248	100
19	60	65	18	111		157	75	203	15	249	
20	83	66		112	130	158	75	204		250	
21		67		113		159	90	205		251	40
22		68		114		160	50	206		252	36
23	77	69	35	115	1000	161		207	40	253	
24	106	70	60	116		162		208	35	254	
25	99	71	18	117		163		209	35	255	
26	88	72	19	118	50	164	85	210	140	256	
27	94	73	75	119	130	165	80	211		257	45
28	90	74	32	120		166	75	212		258	30
29	77	75	40	121		167	45	213		259	
30	94	76	18	122		168	75	214	100	260	
31	116	77	30	123		169	85	215		261	40
32	125	78	21	124		170	85	216		262	40
33	48	79	75	125		171		217	20	263	45
34	158	80	40	126		172	80	218		264	45
35	100	81	22	127	16	173	15	219		265	
36	230	82	15	128	13	174		220		266	
37	175	83	18	129		175	65	221	40	267	
38		84	100	130	100	176	20	222	155	268	
39	125	85	100	131	100	177	15	223		269	
40	175	86	150	132	100	178		224		270	
41	20	87	102.5	133		179		225	25	271	25
42	31	88	100	134	130	180	50	226		272	30
43	40	89		135		181	40	227			
44	15	90	55	136		182	130	228	25		
45	75	91	60	137	80	183		229	18		
46	67	92	55	138	75	184		230	18		

Y. T. NERCESSIAN

Specialist in Armenian Coins and Books

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.

ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

1998

Bulletin No. 19

Annual Subscription: \$7.50, Air Mail: \$10.00 (\$7.50 is refundable on first purchase over \$30)

All coins are guaranteed genuine. Orders must be accompanied by full remittance. Prices are net and postage, packing, and insurance are extra. Minimum order \$30.00. Add \$3.00 per order, and also add 35¢ per coin or bank note, and \$1.00 per book. For insurance and additional information see the paragraph below. Excess amounts will be refunded. Foreign orders add \$5.00 extra per order for registration on coins or notes. U.S. Postal Service does not insure books to many foreign countries; therefore, the books can be shipped without financial coverage unless the buyer is willing to pay parcel post or first class mail expenses. California residents please add the appropriate sales tax. Alternate want lists are welcomed. All prices are in USA DOLLARS and SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE. Coins or paper notes found unsatisfactory can be returned within seven calendar days for full refund. Books are sold and not sent on approval; all sales are final and unauthorized returns are not permitted. This fixed price list supersedes all previous catalogues. Make checks payable to Y. T. Nercessian.

Grading standards and abbreviations

UNC=Uncirculated (bank notes)	G=Good	=Nearly as good
FDC=Fleur de Coin	P=Poor (bank notes)	AV=Gold
EF=Extremely Fine	f=Fair	AR=Silver
VF=Very Fine	r.=Right	Æ=Copper, bronze, or base metal
F=Fine	l.=Left	Æ29=Copper coin with 29 mm diameter
VG=Very Good	+=Slightly better	/=Separates the obverse from the reverse

Standard works of reference used

ACV=Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values*, Los Angeles, 1995

ENA=Y. T. Nercessian, *Bank Notes of Armenia*, Los Angeles, 1988

CAA=P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia*, London, 1978

CCA=P. Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia*, revised edition, Wilton, CT 1979

RCA=P. Z. Bedoukian, *Roman Coins and Medallions Relating to Armenia*, Vienna 1971 (in Arm.)

P=Pick, A. *Catalogue of World Paper Money*, Iola, WI

Some general notes to Armenian coin and antiquity collectors

- Late Cilician Armenian coins have a very shallow depth and are struck with mediocre workmanship. In cases searching for coins like VF+ or EF is rather frustrating not to say impossible.
- Upon request, aluminum foil rubbings of coins will be submitted, please send a self addressed stamped envelope with a small container or \$3.00.

Services available

- Attribution
- Cataloguing
- Authentication
- Coin photography (prints or slides)
- Assist in location of coin or currency
- Assist in formation of collections
- Search service
- Counsel Armenian coin collectors, museums, foundations, dealers, and corporations
- Numismatic estate appraisal on individual or hourly basis
- Act as your agent in the disposition of your collection in fixed price list or in an auction
- Prepare an illustrated and scholarly auction catalogue
- Purchase your collection of Armenian coins or antiquity

US Postal Service book rates and domestic insurance rates

1st lb.=1.24	\$000-50=0.75	200-300=3.40	500-600=6.10
2-7 lbs.=add 50¢ per lb.	050-100=1.60	300-400=4.30	regist. 600=1000=6.10
8 lbs. and up=add 31¢ per lb.	100-200=2.50	400-500=5.20	1000-3000=7.00

TABLE OF CONTENTS

Coins

Coinage of the Artaxiads of Armenia.....	3
Tigranes II (96-55 B.C.), silver coins.....	3
Tigranes II (96-55 B.C.), copper coins.....	3
Tigranes II mixed lots.....	3
Artavasdes II (56-34 B.C.), copper coins.....	4
Tigranes III (20-8 B.C.), copper coins.....	4
Tigranes IV (8-5 B.C.), copper coins.....	4
Artavasdes III (5-2 B.C.), copper coins.....	4
Commagene, copper coins.....	5
Roman coins relating to Armenia.....	5
Sassanian coins.....	5
Umayyad and Abbasid coins relating to Armenia.....	5
Cilician Armenian coins.....	5
Levon I (1198-1219), silver coins.....	5
Levon I (1198-1219), copper coins.....	6
Levon I mixed lots.....	7
Hetoum I (1226-1270), silver coins.....	7
Hetoum I (1226-1270), copper coins.....	8
Hetoum I mixed lots.....	8
Levon II (1270-1289), silver coins.....	9
Levon II (1270-1289), copper coins.....	9
Levon II mixed lots.....	10
Hetoum II (1289-1305), silver coins.....	10
Hetoum II (1289-1305), copper coins.....	10
Hetoum II mixed lots.....	10
Smpad (1296-1298), silver coins.....	10
Smpad (1296-1298), copper coins.....	11
Smpad mixed lots.....	11
Gosdantin I (1298-1299), copper coins.....	11
Levon III (1301-1308), silver coins.....	11
Levon III (1301-1308), copper coins.....	11
Levon III mixed lots.....	11
Oshin (1308-1320), silver coins.....	12
Oshin (1308-1320), copper coins.....	12
Levon IV (1320-1342), silver coins.....	12
Levon IV mixed lots.....	12
Levon IV (1320-1342), copper coins.....	13
Levon IV mixed lots.....	13
Guy (1342-1344), silver coins.....	13
Gosdantin III (1344-1363), silver coins.....	13
Gosdantin III mixed lots.....	13
Gosdantin III (1344-1363), copper coins.....	13
Levon the Usurper (1363-1365), silver coins.....	13
Levon the Usurper mixed lots.....	13
Gosdantin IV (1365-1373), silver coin.....	14
Gosdantin IV mixed lots.....	14
Levon V (1374-1375), silver coins.....	14
Levon V mixed lots.....	14
Levon V (1374-1375), copper coins.....	14
Levon V mixed lots.....	14
Raymond Roupen (1201-1222), silver coins.....	14

Bank Notes

Transcaucasian Commissariat (1918)	14
Transcaucasian Bond (1882)	14
Republic of Armenia (1918-1920)	14
Alexandropol (Leninakan)—Shirak (1919-21) ..	15
Erevan City (1920)	16
Katar (Ghapan) (1918)	16
Socialist Soviet Republic of Armenia (1921-3) ..	16
Federation of S. S. R. of Transcaucasia (1923) ..	16
Transcaucasian S. Federal S. Republic (1924) ..	16
Vladikavkaz Railroad (1918-19)	16
Transcaucasian S. S. R. Railroad (1920)	16
Transcasian Provisional Government (1920) ..	17
Azerbaijan (1918-1921), Georgia (1918-1921) ..	17
USSR Bank Notes	17
USSR Commemorative Coins of Armenia	17
USSR Bonds (1936-1953)	17
USSR Lottery Tickets (1931-1986)	18

Republic of Armenia (1991-present)

Commemorative gold and silver coins	18
Cupronickel coins	19
Aluminum coins	19
Bank notes	19
Bonds	19
Armenian Antiquities	19

Postage Stamps

Cilicia (1914-1918)	19
Republic of Armenia (1992)	19
Republic of Mountainous Karabagh (1993)	20
Stamps Relating to Armenia and Armenians	20

Medals and Key Chains .....

Coin Supplies .....

Books

Numismatic Books	21
Armenian Numismatic Society publications	22
Miscellaneous Armenology Books	22
Antiquarian Books	22
Dictionaries and Encyclopedias	23
History	23
Literature, Poetry, Novel, Fiction	24
Archaeology, Architecture, Miniature Painting, and Art Albums	25
Periodicals	26

The **Bulletin** is distributed free to our buyers.
Minimum order is \$30.00.

Phone/Fax on demand: 562-695-0380
 Remote 24 hour Fax: 213-728-7588
 e-mail address: ArmNumSoc@aol.com

When ordering coins, bank notes, or books
 remember to ask for your free
 November 1997

GIFT

COINS

Tigranes II (95-55 B.C.), silver coins

1. **Drachm.** Obv.: Bust of Tigranes draped r., clean shaven and wearing ornate high five-pointed tiara, edged with pearls. The tiara is adorned with an eight-pointed star flanked by two eagles back to back. Border of dots. Rev.: Tyche of Artaxata, draped and wearing a turreted crown, seated r. on rock, holding a palm-branch in her r. hand; at her feet the river-god swimming r. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΓΑΝΟΥ. Letters above palm-branch EA, below palm-branch o. ACV 40, CAA 64V, AR20 mm, 3.74g. VF \$1000

Tigranes II (95-55 B.C.), copper coins

2. **Tyche** as before. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΓΑΝΟΥ. ACV 51, CAA 92, AE21 mm, 7.81 g. F-/VF \$60
3. **Tyche** as before. ACV 51, CAA 92, AE21 mm, 6.09 g. -VF \$50
4. **Tyche** as before. Letter T above and A below palm-branch. Black patina. ACV 49, CAA-93, AE20 mm, 8.19 g. VF/VF+ \$150
5. **Tyche** as before. Letter T above and A below palm-branch. ACV 9, CAA 93, AE18 mm, 6.75 g. -VF \$65
6. **Tyche** as before. Letter T above and A below palm-branch. ACV 50, CAA 94, AE18 mm, 4.93 g. -VF \$50
7. **Tyche** as before. Letter T above and A below palm-branch. Black patina. ACV 49, CAA 94, AE19 mm, 5.26 g. VF \$125
8. **Tyche** as before but countermarked A. ACV 55, CAA 92V, AE18 mm, 6.94 g. VG+ \$25
9. **Tyche** as before but countermarked A. ACV 55, CAA 92V, AE17 mm, 4.97 g. VG+ \$25
10. **Tyche** as before but overstruck on Seleucid bronze. Undertype Antioch Zeus/traces of understrike. Black and red patina. ACV 59V, CAA 92V, AE22 mm, 8.68 g. FVG \$45
11. **Tyche** as before but overstruck on Phoenician bronze. Undertype, Aradus Astarte-Europa/hind position of humbled bull galloping l. Nice coin with black patina. ACV 59, CAA 92V, AE21 mm, 5.50 g. -VF \$75
12. Obv.: Head of Tigranes r., wearing five-pointed Armenian Tiara with a star on the l. side and one eagle to the r. Rev.: **Tyche of Damascus** seated l. on rock. At her feet a swimmer facing with arms outstretched. Tyche has her r. arm extended and her l. arm holds a cornucopia. In l. monograms. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΓΑΝΟΥ. ACV 61, CAA 109, AE19 mm, 6.70 g. -F-/VF \$200

13. **Tyche of Damascus** but in outer l. field letters ΘΕ above ΟΦ. ACV 61, CAA 110, AE19 mm, 8.97 g. -F-/VF \$175
14. Obv.: Bust of Tigranes. Rev.: Bearded nude Heracles (**Vahagn**) standing, head l., r. arm folded holding lion's skin and l. hand leaning on club. In l. field letter Δ, in r. field letter T. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΓΑΝΟΥ. ACV 66, CAA 99, AE18 mm, 3.69 g. VF \$75
15. **Vahagn** as before. ACV 66, CAA 99, AE17 mm, 3.47 g. -VF \$65
16. **Vahagn** as before. ACV 69, but no visible field letters. CAA 99, AE16 mm, 3.87 g. F+ \$45
17. **Vahagn** as before. ACV 66, CAA 100, AE18 mm, 3.85 g. VF \$75
18. **Vahagn** as before. ACV 67, CAA 99, AE17 mm, 3.55 g. -VF \$75
19. **Vahagn** as before. Letter T in l. field. Traces of understrike. ACV 66, CAA 101, AE18 mm, 4.26 g. -VF \$100
20. Obv.: Tigranes. Comet star on tiara. Rev.: Nike advancing l. with outstretched l. hand holding wreath and r. hand extending downward. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΓΑΝΟΥ. Letters ΔΗΜ below Nike. ACV 78, CAA 114, AE20 mm, 8.58 g. Very attractive coin and black patina. VF+/VF \$225
21. **Nike** as before. Letters ΔΗΜ below Nike. Black patina. ACV 78, CAA 114, AE20 mm, 6.75 g. F+/VF \$95
22. **Nike** as before. Letter Ω in l. field. ACV 83, CAA 116V, AE16 mm, 6.02 g. -VF \$75
23. **Nike** as before. Letter ΘΑ in l. field. ACV 84, CAA 119V, AE19 mm, 6.54 g. F/F+ \$65
24. **Nike** as before, letter A to left of tiara, star and 4 peaks on tiara. ACV 89, CAA 120, AE17 mm, 3.64 g. -VF \$50
25. **Nike** as before, with letter A, star and 4 peaks on tiara. ACV 89, CAA 120, AE16 mm, 3.10 g. VF \$65
26. **Nike.** X c/m in a square punch l. of tiara. Letters ΔΓ l. of Nike. ACV-79, CAA-117V, AE16 mm, 4.56 g. VG+ \$40
27. **Cornucopia** with upper half to l. In l. and r. fields bunch of grapes. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΓΑΝΟΥ. ACV-96, CAA-105, AE15 mm, 2.77 g. VF-EF \$175
28. **Cornucopia** as before. ACV 96, CAA 105, AE14 mm, 3.25 g. F-/VF \$55
29. **Cornucopia** as before. ACV 97, CAA 105, AE13 mm, 1.52 g. F \$75
30. **Cornucopia** as before. ACV 98, CAA 106, AE15 mm, 2.19 g. F \$45

31. Bust of Tigranes as before, field letter A. Rev. Head of wheat with two leaves below it, in exergue, letters ΔH below. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ACV 100, CAA 107, $\text{Æ}12$ mm, 2.21 g. -VF \$50
32. Tigranes with Armenian tiara and comet star. Rev.: Palm-branch curved to l. with flower. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Letters ΔΗΜΟ below. ACV 107, CAA 121V, $\text{Æ}20$ mm, 4.68 g. F/-VF \$60
33. Palm-branch as before. ACV 109, CAA 121, $\text{Æ}16$ mm, 3.40 g. F+ \$45
34. Palm-branch as before. ACV 109, $\text{Æ}18$, 3.88 g. -VF \$55
35. Tigranes with Armenian tiara and comet star. Rev.: Tripod-lebes surmounted by holmos from which rise laurel twigs. Straight legs. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ACV 112, CAA 122, $\text{Æ}13$ mm, 2.53 g. F \$60
36. Tigranes with five-pointed tiara. Comet star on tiara. Rev.: Horse to r., head down and grazing. Above ΒΑΣΙΛΕΩΣ; below ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ACV 121, $\text{Æ}12$ mm, 2.11 g. F/-F \$125
37. Horse, as before, no visible field letters, ACV 121, $\text{Æ}11$ mm, 1.69 g. -F/VG+ \$75
38. Obv.: Two heads clearly visible. On l. wearing a tall Armenian tiara. traces of circular legend. Rev.: two peaks of Mt. Argaeus. Traces of legend above peaks. ACV 122, CAA 128, $\text{Æ}21.88$ g. VG \$150
39. Tigranes II, lot of five Æ . Tyche, 1) F+ (ACV 49, CAA 93), 2) VG (ACV 51, CAA 92); Heracles 3) -F (ACV 71, CAA 102); Nike 4) F (ACV 86, CAA 119); cornucopia 5) VG+ (ACV 97, CAA 105). 5 copper coins \$125
40. Tigranes II, lot of five Æ . Tyche, 1) F+ (ACV 49, CAA 95), 2) F (ACV 49, CAA 93); Nike 3) F (ACV 84, CAA 119V); cornucopia 4) F (ACV 97, CAA 105); palm-branch 5) F (ACV 109, CAA 120). 5 copper coins \$125
41. Tigranes II, lot of six Æ . Tyche, 1) -F (ACV 51, CAA 92), 2) F+ (ACV 49, CAA 93), Heracles 3) F (ACV 70, CAA 99); Nike 4) F (ACV 81, CAA 114), 5) F/-F (ACV 84, CAA 119), cornucopia 6) F (ACV 95, CAA 105). 6 copper coins \$150
42. Tigranes II, lot of 5 Æ . Tyche, 1) F+ (ACV 49, CAA 94), 2) -VF (ACV 51, CAA 93), 3) -F/+ (ACV 84, CAA 119V), 4) palm-branch VG+/-F (ACV 109, CAA 120), 5) horse -P/F (ACV 120). 5 copper coins \$175

Artavasdes II (56-34 B.C.), copper coins

43. Obv.: Bust of Artavasdes r., wearing earrings and five-pointed Armenian tiara. Rev.: Nike advancing l. Holding crown in extended r. hand. Left hand resting on hips. To r. down-

ward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΑΡΤΑΥΑΖΔΟΥ. Overstruck, undertype unidentifiable. ACV 127, CAA 132V, $\text{Æ}20$ mm, 6.14 g. -F/F+ \$150

44. Nike. Very attractive, black patina. ACV 127V, CAA 132V, $\text{Æ}22$ mm, 5.49 g. F+/-F \$165

45. Nike. Very attractive, nice patina. ACV 128, CAA 132, $\text{Æ}19$ mm, 5.10 g. F+/-F \$200

Tigranes III (20-8 B.C.), copper coins

46. Obv.: Head of Tigranes r., beardless, wearing a high five-pointed tiara adorned with a large eight-rayed star without eagles. Rev.: An eagle standing l. and holding an olive branch with its beak. Legend to l. upward ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΜΕΓΑΛΟΥ; to r. upward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ACV-141, CAA 138, $\text{Æ}24$ mm, 7.67 g. F/VG \$100

47. Obv.: Head of Tigranes r. Rev. Nike advancing l. holding crown in l. hand and r. arm extending downward. Square legend CW, above to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to r. downward ΜΕΓΑΛΟΥ; below to left upside down ΤΙΓΡΑΝΟΥ; to r. upward ΘΕΟΥ. ACV 139, CAA 145, $\text{Æ}17$ mm, 4.83 g. VG \$45

48. Obv.: Head of Tigranes r. Rev. Elephant to l. with trunk down. Square legend as before. ACV 146, CAA 143, $\text{Æ}16$ mm, 3.57 g. -VF/VF+ \$175

Tigranes IV (8-5 B.C.), copper coins

49. Obv.: Heavily bearded Tigranes r. Rev: Nude Heracles (Vahagn) standing l. Right hand holding a long spear and l. hand a lion's skin. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ; to l. downward ΜΕΓΑΛΟΥ. ACV 157, CAA 154, $\text{Æ}19$ mm, 5.28 g. G \$45

50. Eagle left. Black patina. ACV 166, CAA 152, $\text{Æ}15$ mm, 2.79 g. VG+/G+ \$45

51. Elephant. Black patina. ACV 172, CAA 150, $\text{Æ}17$ mm, 4.19 g. F \$175

52. Elephant. Black patina. ACV 172, CAA 150, $\text{Æ}16$ mm, 2.54 g. F+ \$150

53. Elephant's head to l. with trunk up, walking l. ACV 173, CAA 152, $\text{Æ}13$ mm, 3.13 g. G+ \$45

54. Elephant's head as before. $\text{Æ}14$ mm, 1.52 g. VG/F \$45

Artavasdes III (5-2 B.C.), copper coins

55. Obv.: Head of Artavasdes r., wearing five-pointed Armenian tiara adorned with a large star. Rev.: An eagle turned l. and perched on top of a mountain. To r. ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΜΕΓΑΛΟΥ; to l. downward ΑΡΤΑ. This coin was previously assigned to Artaxias I, founder of the Artaxiad dynasty of Armenia. Subsequent research by Donabedian gave it to Artavasdes III. ACV 177, $\text{Æ}19$ mm, 5.73 g. G \$175

COMMAGENE, copper coins

56. Antiochus IV (A.D. 38-72). Obv.: Head of Antiochus r. ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓ' ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΕΠΙΛ. Rev.: Scorpion within laurel wreath. KOMMA-ΓΗΝΩΝ. ACV 199, RPC 3856, BMC 1, A27 mm, 12.17 g. VF \$150

57. Obv.: Bust of Antiochus r. Border of dots. ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓ' ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΕΠΙΛ. Rev.: two crossed cornucopias. KOM/MA//ΓΗ/ΝΩΝ. Border of dots. ACV 206, BMC 16V, A28 mm, 4.35 g. VF \$195

58. Epiphanes and Callinicus (A.D. 72). Obv.: Both princes wearing chlamys, riding l. BΑΣΙΛΕΥΣ [YIOI]. Rev.: Capricorn r., above a star, beneath an anchor. KOMMAΓΗΝΩΝ, within laurel wreath. ACV 226, RPC 3861, A22 mm, 7.81 g. VF \$395

59. Epiphanes and Callinicus (A.D. 72). Capricorn as before. ACV 226, RPC 3861, A29 mm, 7.03 g. Dark green patina, F+ \$145

ROMAN COINS RELATING TO ARMENIA

60. Nero, hemidrachm (A.D. 54-68). Obv.: Head r. laur. NERO CLAVD DIVI CLAVD F CAESAR AVG GERMANI. Rev.: Victory flying r., ARMENIAC. Bed. 21, RPC 3644, AR 14 mm, 1.77 g. VF \$250

61. Lucius Verus (161-169), copper As. Obv.: Head of L. Verus r., bare. Legend, L. VERVS AVG. ARMENIACVS. Rev.: Verus on horse riding r., and thrusting with spear at a fallen Armenian. Legend, TR.P.III.IIMP.II. COS.II.—SC. Bed. 265, BMC 1135, RIC 1404, C 257. A27 mm, 9.60 g., F+ \$195

62. Marcus Aurelius, denarius (A.D. 161-180). Obv.: Head r. laur. ANTONINVS AVG ARMENIACVS. Rev.: Armenia std. l. in mournful attitude; before her, vexillum and shield; l. hand rests on bow. ARMEN. P. M. TR. P. XVIII. IMP. ILCOS. III. Bed 406, RIC 81, AR17 mm, 3.29 g. VF \$200

63. Marcus Aurelius, denarius as before. Bed 406, RIC 82, BMC 276, AR18 mm, 3.19 g. -VF \$125

64. Marcus Aurelius, denarius as before. Bed 406, RIC 79, AR18 mm, 3.17 g. VF+ \$190

65. Marcus Aurelius (161-180), copper coin. Obv.: Head of Aurelius r., laur. Legend, L. VERVS AVG.ARM.PARTH.MAX. Rev.: Victory advancing l., holding wreath and palm. Legend, TR.POT.XXI.IIMP.III.COS.III.S.C. Bed. 542V, BMC 357, RIC 948V, black patina, A230 mm, 24.03 g., VF \$200

66. Obv.: Head of Aurelius r., laur. Legend, L. M.ANTONINVS AVG.ARM.PARTH.MAX. Rev.: Three trophies. Legend, TR.P.XXI.IIMP.III.COS.

III.S.C. Bed. 592, RIC 947, C 884 nice patina, A230 mm, 10.89 g., VF/-VF \$150

SASSANIAN COINS

67. Yazdgerd II (438-457), drachm. Obv.: Bust of Yazdgerd r. Rev.: Fire altar with two attendants facing front. Sellwood 47, AR32, 4.06 g. Contemporary of Vartan Mamikonian, VF \$50

68. Khusru I (531-579), drachm. Obv.: Bust of Khusru r. Rev.: Fire altar with two attendants facing front. Armenia mint. AR27 mm, 3.33 g., nicely toned, Sellwood 54, VF \$100

UMAYYAD AND ABBASID CALIPHATE COINS RELATING TO ARMENIA

69. al-Walid I (A.H. 86-96). Obv./Rev.: Three line religious writings and circular inscription includes "struck in Arminiya" A.H. 95 inscription. AR25 mm, 2.27 g., VF \$150

70. Suleyman (A.H. 96-99). Dirham as before includes "struck in Arminiya" A.H. 98 inscription. AR28 mm, 2.88 g., ex-Malter XXXIX-646, Walker 265, nicely toned, VF \$150

71. Umer II or Yezid II (A.H. 101). Dirham as before includes "struck in Arminiya" A.H. 101 inscription. AR28 mm, 2.92 g., VF+ \$175

72. Umer II (A.H. 99-101). Dirham as before includes "struck in Arminiya" A.H. 101 inscription. AR28 mm, 2.80 g., nicely toned, VF \$125

73. al-Mansur (A.H. 136-158). Dirham as before includes "struck in Arminiya" A.H. 149 inscription. AR25 mm, 2.91 g., VF \$125

74. al-Mansur (A.H. 136-158). Dirham as before includes "struck in Arminiya" A.H. 149 inscription. AR26 mm, 2.84 g., toned, VF \$125

75. al-Mansur (A.H. 136-158). Dirham as before includes "struck in Arminiya" A.H. 145 inscription. AR24 mm, 2.84 g., -VF \$100

CILICIAN ARMENIAN COINS

Levon I (1198-1219), silver coins

76. Coronation tram. Obv.: Virgin standing to l. facing in orans position. King kneeling to l. with a crown on his head and wearing royal mantle. A dove descending downward towards the king. Letters 3 and reversed A in obverse field. CW ԿԵԼԻՆ ԹԱԳԱՒԻՐ ՀԱՅՈՑ Է. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. CW ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԱՍՏ. ACV 262, CCA 116a, AR24 mm, 2.85 g. EF \$50

77. Coronation tram, as before but without field letters in obverse. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. CW ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԱՍՏԻԹ. ACV 263, CCA 95, AR21, 2.80g. -VF \$25

78. Coronation tram, as before. Rev.: CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏ. ACV 263V, CCA 110, AR22 mm, 2.93 g. VF \$30

79. Coronation tram, as before. Obv.: Three rays descending from above. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏ. ACV 265, CCA 114, AR21 mm, 2.70 g. -VF \$25

80. Coronation tram, as before. Rev.: CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻ. ACV 266, CCA 120, AR21 mm, 2.76 g. VF+ \$45

81. Double tram, complete inscription on both sides. Obv.: King seated on throne ornamented with lions, wearing crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys in his l. hand. His feet rest on a foot stool. +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion crowned, turned l., holding a cross with two bars.+ԿԱՐՈՂՈՒԹԵԱՄԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 268V, CCA 13 mm, AR28, 5.25 g. -EF/EF+ \$600

82. Double tram, as before. ACV 269, CCA 23, AR27 mm, 5.55 g. VF+ \$225

83. Double tram, as before. ACV 269V, CCA 25, AR27 mm, 5.36 g. VF \$175

84. Double tram, as before. Cinquefoil to l. of lion, dot above and below lion. ACV 270, CCA 27, AR26 mm, 5.46 g. VF+ \$225

85. Double tram, as before. Obv.: King has high collar. ACV 271, AR28 mm, 5.31g. VF+ \$450

86. Half double tram. Obv.: king seated on throne ornamented with lions, wearing crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys in his l. hand. His feet rest on a foot stool. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion crowned, turned l., holding a cross with two bars. Letter h to l. of lion and dot above lion. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 274, CCA 54, AR22 mm, 2.76 g. VF+ \$80

87. Half double tram, as before. Rev.: Lion crowned, turned l., holding cross with two bars. Letter h to l. of lion, a dot above lion and three dots l. of lion's head. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 274V, CCA 44, AR22 mm, 2.71 g. VF+ \$80

88. Tram. Obv.: King seated on throne ornamented with lions, wearing crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys in his l. hand. +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՐ ԱՄԵՆ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 282, CCA 129, AR22 mm, 2.85 g. VF+ \$40

89. Tram as before. Obv.: King seated on throne ornamented with lions, wearing crown and

royal mantle on his shoulders. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys in his l. hand. +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՐ ԱՄԵՆ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 282, CCA 126, AR21 mm, 2.85 g. Lustrous EF \$100

90. Tram as before. Obv.: as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. AR22 mm, 2.75 g., ACV-293, CCA 235. EF \$80

91. Tram as before. Obv.: CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 286, CCA 236, AR22, 2.90 g. VF+ \$40

92. Tram as before. Obv.: CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԱՍՏ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 288, CCA 256, AR21, 2.91 g. VF+ \$40

93. Tram as before. Obv.: as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 289, CCA 238V, AR22 mm, 2.91 g., nicely toned. VF+ \$40

94. Tram as before. Obv.: as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 290, CCA 303, AR22 mm, 2.88 g. VF \$30

95. Tram as before. Obv.: as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 291, CCA 236, AR22 mm, 2.84 g. VF \$30

96. Tram as before. Obv.: as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏԻԾՈՑ. ACV 293, CCA 236, AR22 mm, 2.92 g. VF+ \$40

97. Tram, as before. Obv.: He holds a cross with his left hand and fleur-de-lys in his right hand. His feet rest on a foot stool. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. ՀԱՅՔՅ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՅՈՍՏ. ACV 297, CCA 669, AR22 mm, 2.89 g. F+ \$60

Levon I (1198-1219), copper coins

98. Tank. Obv.: Bearded leonine head of king facing, wearing crown with five dots. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Patriarchal cross with two stars in field. +ՇԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՍ Ի ՍԻ. ACV 301, CCA 733, AE28 mm, 5.29 g. VF \$40

99. Tank as before. Obv.: Crown has six dots. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ՇԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՍ Ի ՍԻ. ACV 301V, CCA 761V, AE27 mm, 7.39 g. VF+ \$40

100. Tank as before. Obv.: Crown has five dots. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՆ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔԱՆ Ի ՍԻ. ACV 302, CCA 747, AE28 mm, 6.43 g. VF \$35

101. Tank as before. Obv.: Crown has five dots. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՆ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔԱՆ Ի ՍԻ, ACV 301, CCA 733, AE29 mm, 7.29 g. VF \$35

102. Tank as before. Obv.: Crown has seven dots. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՆ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔԱՆ Ի ՍԻ, ACV 304V, CCA 720, AE29 mm, 7.36 g. -VF \$20

103. Tank as before. Obv.: Crown has six dots and one curl. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՆ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔԱՆ Ի ՍԻ, ACV 308, CCA 718, AE28 mm, 7.31 g. -VF \$30

104. Tank as before. Bearded leonine head of king facing, wearing crown with six dots. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՆ. Rev.: Patriarchal cross with two stars in field. +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔԱՆ Ի ՍԻ. AE29 mm, 6.32 g., ACV 303, CCA 712V. -VF \$25

105. Levon I coins. Five coins. 1) Double tram VF+ (ACV 269, CCA 24), 2) trams F+ (ACV 293, CCA 535a), 3) -F/-VF (ACV 293V, CCA 615aV), 4) tanks -VF (ACV 303V, CCA 744), 5) F/F+ (ACV 308V, CCA 718). 5 coins \$225

106. Levon I coins. Five coins. 1) Double tram F (ACV 270V, CCA 23), trams 2) F (ACV 293, CCA 579V), 3) F+ (ACV 296V, CCA 616V), 4) tanks -VF (ACV 310V, CCA 727), 5) F (ACV 302, CCA 764). 5 coins \$100

107. Levon I coins. Nine coins. 1) Double tram -VF (ACV 269V, CCA 22), 2) Half double tram VF+ (ACV 274, CCA 54), trams 3) F+ (ACV 291, CCA 505V), 4) F+ (ACV 293, CCA 600), 5) F+ (ACV 293V, CCA 634), tanks 6) F/F+ (ACV 303V, CCA 712), 7) -VF/F+ (ACV 301, CCA 740a), 8) F+ (ACV 301V, CCA 731), 9) VF+ (ACV 308, CCA 764). 9 coins \$225

108. Levon I coins. Ten coins. 1) Double tram -F+ (ACV 269, CCA 23), 2) Half double tram VF (ACV 274V, CCA 49), trams 3) -F/F+ (ACV 293V, CCA 579V), 4) F+ (ACV 293V, CCA 647V), 5) F+ (ACV 296V, CCA 628), 6) VF (ACV 299V, CCA 681), tanks 7) F+ (ACV 301V, CCA 697), 8) F (ACV 301V, CCA 733), 9) F+/F (ACV 310V, CCA 704V), 10) F+ (ACV 301, CCA 744). 10 coins \$235

109. Levon I ten tanks. 1) P (ACV 301, CCA 698), 2) F+ (ACV 301, CCA 733), 3) F (ACV 301, CCA 733), 4) F (ACV 303, CCA 744), 5) F+/-VF (ACV 303V, CCA 750V), 6) F+ (ACV 307, CCA 733), 7) -VF (ACV 308, CCA 722), 8) F+ (ACV 308, CCA 718), 9) F+/F (ACV 308V, CCA 719), 10) F/F+ (ACV 308V, CCA 753). 10 AE \$75

Hetoum I (1226-1270), silver coins

110. Bilingual tram, Hetoum-Kaikhosrew. Obv.: King on horseback r., holding scepter with r. hand. Cross in l. field above the horse. Crescent in r. field above horse, star in r. field below horse, cross in l. field above horse. +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՆ. Rev.: Three-line Arabic inscription, "The Sublime Sultan, Protector of the World and the Faith, Kaikhosrew Son of Kaiqobad." ACV 323, CCA 794, A.H. 637, AR24 mm, 2.74 g. VF+ \$150

111. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 323, A.H. 637, CCA 795, AR24, 2.55 g. VF+ \$125

112. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 323, CCA 795, A.H. 637, AR24, 2.98 g. VF+ \$125

113. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 324, CCA 808, A.H. 639, AR24, 2.90 g. F+ \$75

114. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 324, CCA 808, A.H. 639, AR24, 2.97 g. VF+ \$150

115. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 325, CCA 815, A.H. 640, AR23 mm, 3.00 g. VF \$125

116. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 325, CCA 815, A.H. 640, AR24 mm, 2.87 g. EF \$200

117. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 326, CCA 819, A.H. 641, AR26 mm, 2.88 g. VF+ \$95

118. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 326, CCA 821, A.H. 641, AR24 mm, 2.89 g. VF+ \$125

119. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 327, CCA 827V, A.H. 642, AR24 mm, 2.73 g. VF+ \$125

120. Bilingual tram. Hetoum-Kaikhosrew as before, ACV 327, CCA 826, A.H. 642, AR24 mm, 2.85 g. VF+ \$150

121. Hetoum-Zabel Tram. Obv.: On the l. queen to r., facing; on the r. Hetoum to l., facing. Both crowned, wearing royal vestments and holding a long cross which has a star at the lower part. CW +ԱՍՐՈՂՈՒԹ ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion to r., crowned and holding a cross with l. paw. CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՆ. ACV 332, CCA 845, AR21, 2.97 g. -EF \$60

122. Hetoum-Zabel Tram as before but dot on cross. CW +ԱՍՐՈՂՈՒԹ ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: CW +ՀԵՐՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՆ. ACV 335, CCA 896, AR19 mm, 2.89 g. VF \$30

123. Hetoum-Zabel Tram as before but dot on cross. CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ. ACV 335V, CCA 928V, AR20 mm, 2.73 g. VF \$30

124. Hetoum-Zabel Tram as before but dot on cross. CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԹԻՆ ԱՅ. Rev.: CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ. ACV 335V, CCA 934, AR21 mm, 2.92 g. VF+ \$40

125. Hetoum-Zabel Tram as before but dot on cross. CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԹԻՆ ԱՅ. Rev.: Lion walking r., crowned, with l. paw uplifted. Cross behind lion. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. ACV 337V, CCA 993, AR21 mm, 2.96 g. VF+ \$40

126. Hetoum-Zabel Tram as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԹԻՆ ԱՅ Ե. Rev.: CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. ACV 337V, CCA 1032, AR20 mm, 2.89 g. VF+ \$40

127. Hetoum-Zabel Tram as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. ACV 337V, CCA 1063, AR20 mm, 2.92 g. VF+ \$35

128. Hetoum-Zabel Tram as before but no dot on cross. CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԹԻՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion walking r., crowned, with l. paw uplifted. Cross behind lion. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻ. ACV 340V, CCA 1162, AR20 mm, 2.96 g. -EF \$50

129. Hetoum-Zabel Tram as before but no dot on cross. CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԹԻՆ ԱՅ Ե. Rev.: Star under lion and cross behind lion. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. ACV 342V, CCA 1220V, AR21 mm, 2.91 g. -VF \$30

130. Hetoum-Zabel Tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. Dot and circle on the cross. Obv.: CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԻՆՆ ԱՅ. Rev.: Lion to r., crowned and holding a cross with l. paw. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ. In r. field inverted T field mark. ACV 335V, CCA 920, AR21 mm, 2.84 g. -EF \$65

131. Hetoum-Zabel Half Tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before but dot on the cross. CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԻՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion to r. and holding a cross as before. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. AR15 mm, 1.31 g., ACV-346, F+ \$95

132. Hetoum-Zabel half Tram. Obv.: Queen Zabel and King Hetoum as before. CW +ԿԱՐՈՂՈՒ ԻՆՆ ԱՅ. Rev.: Lion walking r., crowned, with l. paw uplifted. Cross behind lion. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ Հ. ACV 347, CCA 1287, AR16, 1.52 g. VF+ \$200

Hetoum I (1226-1270), copper coins

133. Tank. Obv.: King seated on throne adorned with lions. He holds the globus cruciger in his l. hand and in his r. a fleur-de-lys extending

over his r. shoulder. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Potent cross with four lines in four quadrants. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 351, CCA 1301, AE29, 7.37g. -VF/VF+ \$40

134. Tank, as before. ACV 351, CCA 1295, AE28 mm, 5.59 g. F+ \$20

135. Tank, as before. ACV 353, CCA 1341, AE28 mm, 6.25 g. -VF \$35

136. Tank, as before. ACV 355, CCA 1344, AE29 mm, 5.7 g. F+/-VF \$35

137. Tank, as before. Obv.: +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 355, CCA 1360, AE30 mm, 7.34 g. -VF \$35

138. Equestrian kardez. Obv.: King on horseback to r. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ. Rev.: Cross with four stars in four quadrants. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 359, CCA 1372, AE24 mm, 3.81 g. F+ \$20

139. Equestrian kardez, as before. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: Cross with four lines in four quadrants. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 359, CCA 1387, AE24 mm, 4.09 g. F+ \$35

140. Kardez, king seated. Obv.: King seated on a throne adorned with lions. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈ. Rev.: Potent cross with four stars in four quadrants. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 364, CCA 1393V, AE24 mm, 4.36 g., ACV-362, -VF \$25

141. Kardez as before, CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 363, CCA 1394, AE23 mm, 4.59 g. -VF \$20

142. Kardez as before. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի. ACV 363, CCA 1398, AE23 mm, 3.14 g. F+ \$15

143. Kardez as before. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի. ACV 364, CCA 1417, AE22 mm, 4.02 g. -VF \$15

144. Hetoum I, lot of six AR. 1) VF (ACV 335, CCA 896), 2) VF (ACV 341, CCA 951), 3) VF (ACV 337V, CCA 987V), 4) -VF (ACV 341V, CCA 1008), 5) VF (ACV 337, CCA 1048V), 6) VF (ACV 337V, CCA 1096). 6 silver trams \$115

145. Hetoum I, lot of seven AR. 1) VF (ACV 332, CCA 875), 2) VF (ACV 335V, CCA 927), 3) VF (ACV 337V, CCA 985), 4) VF+ (ACV 337, CCA 1006V), 5) VF (ACV 337V, CCA 1034), 6) VF+/-VF (ACV 339, CCA 1068), 7) -VF (ACV 341, CCA 1148V). 7 silver trams \$135

146. Hetoum I, lot of ten AR. 1) VF (ACV 332, CCA 863), 2) VF+/-VF (ACV 332V, CCA 879), 3) VF (ACV 335V, CCA 916), 4) VF (ACV 337V, CCA 943), 5) VF+ (ACV 337, CCA 985V), 6) VF+/-VF (ACV 337V, CCA 985V), 7) -VF (ACV 337, CCA 985V), 8) VF+ (ACV 337, CCA 985V), 9) VF+ (ACV 337, CCA 985V), 10) VF+ (ACV 337, CCA 985V). 10 silver trams \$135

(ACV 337, CCA 1006), 7) VF (ACV 337V, CCA 1032), 8) VF+ (ACV 337, CCA 1082), 9) VF+ (ACV 337, CCA 1103), 10) -VF (ACV 341V, CCA 1182). 10 silver trams \$175

147. Hetoum I, lot of five coins, 3 AR 2 Æ. Trams 1) VF (ACV 332V, CCA 882), 2) -VF (ACV 337V, CCA 985V), 3) VF (ACV 337V, CCA 1059), tank 4) F+ (ACV 353, CCA 1341), kardez 5) 3 silver 2 copper coins \$100

148. Hetoum I, lot of five coins, 4 AR 1 Æ. Trams 1) VF+ (ACV 335, CCA 896), 2) -VF (ACV 341, CCA 988V), 3) VF (ACV 337V, CCA 1087), 4) VF (ACV 337V, CCA 1068), tank 5) -VF (ACV 353V, CCA 1344). 4 silver 1 copper coins \$110

149. Hetoum I, lot of five coins, 3 AR 2 Æ. Trams 1) VF (ACV 335V, CCA 923V), 2) VF (ACV 337V, CCA 1008), 3) VF (ACV 341, CCA 1121V), tank 4) F (ACV 354, CCA 1346), kardez 5) F/F+ (ACV 364V, CCA 1396). 3 silver 2 copper coins \$95

150. Hetoum I, lot of ten coins, 8 AR 2 Æ. Trams, 1) VF+ (ACV 332, CCA 846V), 2) VF (ACV 335, CCA 894), 3) VF (ACV 337V, CCA 945), 4) VF (ACV 337, CCA 958), 5) VF (ACV 337V, CCA 1029), 6) VF+ (ACV 337, CCA 1032), 7) VF (ACV 341, CCA 1196), 8) VF (ACV 337V, CCA 1031), tank 9) F (ACV 351, CCA 1295), kardez 10) F (ACV 364, CCA 1393). 8 silver and 2 copper coins \$200

151. Hetoum I, lot of ten coins, 7 AR 3 Æ. Trams, 1) VF (ACV 332V, CCA 852), 2) VF (ACV 332, CCA 863V), 3) -VF (ACV 335, CCA 922V), 4) VF (ACV 337V, CCA 961), 5) VF (ACV 337V, CCA 988), 6) VF+ (ACV 337V, CCA 1037/1034), 7) VF (ACV 341V, CCA 1041), tank 8) F (ACV 353, CCA 1341), equestrian kardez 9) -VG+/F+ (ACV 359, CCA 1387), kardez 10) F+ (ACV 364, CCA 1393V). 7 silver and 3 copper coins \$190

Levon II (1270-1289), silver coins

152. New tram. Obv.: King on horseback to r., holding reins with l. hand, and with r. a royal staff extending over his r. shoulder. Field mark . l. of king's staff and T r. of king's head. CW +ԼԵՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀՄԻ. Rev.: Crowned lion to l., walking, behind him is a cross with two bars. CW +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 369V, CCA 1455, AR22 mm, 2.82 g. VF \$50

153. New tram as before. Obv.: Field mark T r. of king's head. CW +ԼԵՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՄԵՆԱՅՆ Հ. Rev.: CW +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 369, CCA 1475, AR23 mm, 2.69 g. -VF \$40

154. New tram as before. Obv.: ԼԵՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՄԵՆԱՅՆ Հ. Rev.: CW +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 369V, CCA 1477, AR22, 2.64 g. VF \$40

155. New tram as before. Obv.: ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Crowned lion to r., with l. paw holding a cross with one arm, +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 373, CCA 1495, AR21, 2.53 g. -VF \$30

156. New tram as before. Obv.: CW +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Crowned lion to r. with a cross behind him with two bars. CW +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ (AYAS). ACV 377, AR21 mm, 2.91 g. VF \$60

157. New tram as before. Obv.: CW +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀՄ. Rev.: Crowned lion to l. with a cross behind him with two bars. CW +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ (AYAS). ACV 377V, AR21 mm, 2.50 g. VF \$60

158. New tram as before. Obv.: CW +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻՈՑ. Rev.: Crowned lion to r. with a cross behind him with two bars. CW +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ (AYAS). ACV 377, AR21 mm, 2.39 g. VG-VF \$15

159. Half new tram without legend struck with tram dies. Obv.: King on horseback as before. Rev.: Lion to l., standing, behind him is a cross with one arm. ACV 384, CCA 1530/27, AR16 mm, 1.44 g. VF \$150

160. Half new tram as before. Rev.: Lion to l., walking, behind him is a cross with two bars. ACV 384, CCA 1528, AR16 mm, 0.98 g. F \$75

Levon II (1270-1289), copper coins

161. Kardez. Obv.: Lion walking l. CW +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ... Rev.: Cross. +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ... ACV 369, CCA 1540, Æ25 mm, 3.14 g. -VF \$50

162. Kardez as before. Obv.: ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՄ.... Rev.: Cross. +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 387V, CCA 1544, Æ24 mm, 4.24 g. F \$25

163. Kardez as before. Obv.: cross. CW +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking l. +ԺԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԽԱ. ACV 390, CCA 1559, Æ23 mm, 5.29 g. F+ \$25

164. Kardez as before. Obv.: Cross l. +ԼԵՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՄՈՑ. Rev.: Lion to l., +ՀԱՏԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԽԱ. ACV 390V, CCA 1569V, Æ24, 3.49 g. F/-VF \$50

165. Levon II, lot of five coins, 2 AR 3 Æ. Tram 1) -F (ACV 372, CCA 1511), 2) VF (ACV 376, CCA 1510), kardez 3) VG+ (ACV 387V, CCA 1555V), 4) VG+/F (ACV 387V, CCA 1555V), 5) VG+ (ACV 387V, CCA 1551V). 2 silver and 3 copper coins \$70

166. **Levon II**, lot of five coins, 2 AR 3 $\text{\AA}$. Tram 1) F (ACV 376, CCA 1515), 2) F+ (ACV 369V, CCA 1463), kardez 3) -F/F+ (ACV 391V, CCA 1572aV), 4) -F (ACV 387V, CCA 1557V), 5) -F/VG+ (ACV 387V, CCA 1556V). 2 silver and 3 copper coins \$60

167. **Levon II**, lot of nine coins, 5 AR 4 $\text{\AA}$. Tram 1) -F (ACV 373, CCA 1494), 2) VF (ACV 373, CCA 1495V), 3) F+ (ACV 373, CCA 1493, pierced), 4) F (ACV 369, CCA 1455), 5) F (ACV 376, CCA 1516), kardez 6) -F (ACV 387V, CCA 1551), 7) VG+ (ACV 387V, CCA 1544V), 8) -F (ACV 387V, CCA 1550), 9) VG+ (ACV 391V, CCA 1572bV). 5 silver and 4 copper coins \$130

168. **Levon II**, lot of ten coins, 6 AR 4 $\text{\AA}$. Tram 1) -VF (ACV 376, CCA 1515), 2) -VF (ACV 376, CCA 1515a), 3) F (ACV 369, CCA 1463), 4) VF (ACV 376, CCA 1415), 5) F (ACV 377, AYYAS mint), half tram 6) -F (ACV 384, CCA 1524), kardez 7) F+/F (ACV 387, CCA 1542V), 8) VG+/F (ACV 388V, CCA 1574V), 9) -F (ACV 388, CCA 1574V), 10) -F/VG+ (ACV 391V, CCA 1572b). 6 silver and 4 copper coins \$225

Hetoum II (1289-1305), silver coins

169. **Billon**. Obv.: King's head facing, CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՌ. Rev.: Potent cross (Latin cross). CW +ԱՍԽԵՆԱՍՆ Հ. ACV 394, CCA 1584V, AR 15 mm, 0.46 g. VF+ \$125

170. **Billon**. Obv.: King's head facing. +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՌ. Rev.: Cross with dots in four quadrants. +ԱՍԽԵՆԱՍՆ ՀԱՅ. ACV 395, CCA 1584, AR 15 mm, 0.54 g. VG+ \$50

171. **Billon**. Obv.: King's head facing, CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՌ. Rev.: A long cross with two bars (Byzantine cross). Moon in second quadrant and star in third quadrant. CW +ԱՍԽԵՆԱՍՆ ՀԱՅՈՑ. ACV 396, CCA 1588, AR 16 mm, 0.55 g. VF+ \$200

Hetoum II (1289-1305), copper coins

172. **Kardez**. Obv.: King seated in oriental fashion. Left hand raised holding cross and r. hand holding mace which extends over his r. shoulder. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՌ ՆԱ. Rev.: Cross with dots in four quadrants. CW +ԾԻՆԵԼ Ի Բ.... ACV 399V, CCA 1620, $\text{\AA}$ 23 mm, 2.95 g. F+/-F \$15

173. **Kardez** as before. Obv.: King seated in oriental fashion. Left hand raised holding cross and r. hand holding mace which extends over his r. shoulder. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՌ ՆԱ. Rev.: Cross with dots in four quadrants. CW +... Ի ԲԱԳԱՐԱ... $\text{\AA}$ 20 mm, 2.91 g., ACV 400, CCA 1634V, -VF \$15

174. **Kardez** as before. King seated as before. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՌ ՆԱ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ԳԱՂԱԳ Ի ՄԱ. ACV 400V, CCA 1647V, $\text{\AA}$ 21 mm, 3.26 g. F+/-F \$15

175. **Kardez** as before. King seated as before. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՌ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՄԱ. ACV 401, CCA 1626V, $\text{\AA}$ 21 mm, 3.01 g. -VF \$25

176. **Kardez** as before. King seated as before. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՌ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՄԱ. ACV 401V, CCA 1640, $\text{\AA}$ 20 mm, 3.06 g. F+ \$20

177. **Kardez** as before. King seated as before. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՌ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ԳԱՂ. ACV 401V, CCA 1641V, $\text{\AA}$ 21 mm, 3.15 g. F \$15

178. **Hetoum II**, lot of five $\text{\AA}$. 1) VG+/VG (ACV 401, CCA 1633V), 2) VG+/F (ACV 401V, CCA 1636V), 3) -F (ACV 401V, CCA 1648V), 4) -F/VG+ (ACV 400V, CCA 1641V), 5) VG+/-F (ACV 400V, CCA 1647V). 5 copper coins. \$35

179. **Hetoum II**, lot of five $\text{\AA}$. 1) -F (ACV 400V, CCA 1635V), 2) VG+ (ACV 401V, CCA 1647V), 3) F/-F (ACV 401, CCA 1642), 4) F/-F (ACV 400V, CCA 1635V), 5) F/VG+ (ACV 401V, CCA 1647V). 5 copper coins. \$37

180. **Hetoum II**, lot of five $\text{\AA}$. 1) -F (ACV 400V, CCA 1635V), 2) VG+ (ACV 401V, CCA 1647V), 3) F/-F (ACV 401, CCA 1642), 4) F/-F (ACV 400V, CCA 1635V), 5) F/VG+ (ACV 401V, CCA 1647V). 5 copper coins. \$37

181. **Hetoum II**, lot of ten $\text{\AA}$. 1) F+ (ACV 400, CCA 1634V), 2) -F (ACV 401, CCA 1642), 3) F/-F (ACV 402V, CCA 1652V), 4) -VF (ACV 400, CCA 1634), 5) -F/F (ACV 400V, CCA 1647V), 6) -F (ACV 402V, CCA 1650V), 7) -F (ACV 401V, CCA 1642V), 8) -F/F (ACV 401V, CCA 1641), 9) -F (ACV 400V, CCA 1647V), 10) -F/VG+ (ACV 400V, CCA 1647V). 10 copper coins. \$80

182. **Hetoum II**, lot of ten $\text{\AA}$. 1) -F/VG+ (ACV 400V, CCA 1648V), 2) F/F+ (ACV 400, CCA 1641), 3) VG+ (ACV 401, CCA 1649), 4) -F (ACV 398, CCA 1594), 5) VG+ (ACV 401V, CCA 1641V), 6) F/-F (ACV 400V, CCA 1648V), 7) -F (ACV 401V, CCA 1641V), 8) F (ACV 400, CCA 1634V), 9) VG+ (ACV 401V, CCA 1641V), 10) VG+/-F (ACV 402V, CCA 1651). 10 copper coins. \$70

Smpad (1296-1298), silver coins

183. **Tram**. Obv.: King seated on a throne ornamented with lions, wearing a crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross in his r. hand, mace in l., extending over his shoulder. CW +ՄԱՐԱՏ ԹԱԳԱՌ ՆԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regar-

dant. CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈՒԾՈՂ. ACV 408, CCA 1663V, AR23 mm, 2.80 g. -F \$100

184. **Tram** as before. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈՂ. ACV 408, CCA 1661, AR21 mm, 2.59 g. F \$150

185. **Tram** as before. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅԻ. Rev.: CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 408, CCA 1673V, AR21, 2.59 g. -F \$100

186. **Tram**. Rev.: CW +ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈՂ. ACV 408, CCA 1673V, AR20 mm, 2.55 g. F \$150

Smpad (1296-1298), copper coins

187. **Kardez**. Obv.: King on horseback riding r. He holds reins with l. hand, and mace with his r., extending over r. shoulder. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: cross with four doves in flight in four quadrants. CW +ԾԻՆԵՆ ԲԱՂԱՔ ՍԻ. ACV 412V, CCA 1692a, AE19, 2.23 g. -F \$15

188. **Kardez** as before. Obv.: CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳՐ ՀԱՅ. Rev.: CW +ԾԻՆԵՆ ԲԱՂԱՔ Ս. ACV 412, CCA 1713, AE20 mm, 2.17 g. -F \$15

189. **Kardez** as before. Obv.: CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԾԻՆԵՆ ԲԱՂԱՔ Ս. ACV 412, CCA 1709, AE18 mm, 1.53 g. F+ \$40

190. **Kardez** as before. Obv.: CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐ Հ. Rev.: CW +ԾԻՆԵՆ Ի ԲԱՂԱՔ Ի Ս. ACV 412, CCA 1695, AE19 mm, 1.87 g. F \$25

191. **Kardez** as before. Obv.: CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: CW +ԾԻՆԵՆ Ի ԲԱՂԱՔ Ի ՍԻ. ACV 413V, CCA 1680V, AE19, 2.23 g. F \$25

192. **Smpad**, lot of five AE. 1) -F (ACV 412, CCA 1685V), 2) -F (ACV 412V, CCA 1691), 3) F (ACV 413, CCA 1702), 4) -F (ACV 412, CCA 1694), 5) VG+ (ACV 412V, CCA 1716). 5 copper coins. \$55

193. **Smpad**, lot of ten AE. 1) -F (ACV 412, CCA 1689), 2) VG (ACV 412, CCA 1692a), 3) -F (ACV 413, CCA 1703), 4) VG+/-F (ACV 412V, CCA 1710a), 5) VG+/-F (ACV 412, CCA 1718), 6) VG+ (ACV 412V, CCA 1689V), 7) -F (ACV 412V, CCA 1693V), 8) VG+ (ACV 412, CCA 1704), 9) VG+ (ACV 412V, CCA 1711), 10) VG+ (ACV 412V, CCA 1718V). 10 copper coins. \$90

Gosdantin I (1298-1299), copper coins

194. **Kardez**. Obv.: King is standing and facing, wearing crown and royal vestments. He holds an uplifted cross in his l. hand and a sword in his r. hand. CW +ԿՈՍՏԱՆԴՆԻԱՆՈՍ ԹԱԳ. Rev.: Ornate cross with dots. CW +ԾԻՆԵՆ ԲԱՂԱՔ ՍԻ ՍԻ. ACV 418, CCA 1732, AE21 mm, 2.25 g. Ex Donabedian coll. F+ \$175

195. **Kardez** as before. ACV 418, CCA 1732, AE21 mm, 2.18 g. Ex Donabedian coll. -F/F \$100

Levon III (1301-8), silver coins

196. **Takvorin**. Obv.: King on horseback to r. holding reins with l. hand, and with his r., a cross which extends over his r. shoulder. Field marks : to l. of king. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵՆ Ի ԲԱՂԱՔ ՍԻ ՍԻ. ACV 419, CCA 734, AR21 mm, 2.64 g. VF \$40

197. **Takvorin** as before. Rev.: +ԾԻՆԵՆ Ի ԲԱՂԱՔ ՍԻ ՍԻ. ACV 419V, CCA1 758, AR21 mm, 2.62 g. VF+ \$45

198. **Takvorin** as before. Obv.: King on horseback as before. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him a cross with one arm. +ԾԻՆԵՆ Ի ԲԱՂԱՔ ՍԻ. ACV-419V, CCA 1737, AR20 mm, 2.30 g. VF+ \$50

199. **Takvorin** as before. Obv.: King on horseback as before. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him a cross with one arm. +ԾԻՆԵՆ Ի ԲԱՂԱՔ ՍԻ. ACV-419V, CCA 1743, AR20 mm, 2.48 g. VF+ \$50

200. **Takvorin**, as before. Obv.: CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: +ԾԻՆԵՆ ԲԱՂԱՔ ՍԻ ՍԻ. ACV 421V, CCA 1797V, AR22 mm, 2.41 g. VF \$40

Levon III (1301-8), copper coins

201. **Kardez**. Obv.: King seated on a bench-like throne, holding cross in r. hand and staff in l., extending over l. shoulder. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳՐ ՀԱ. Rev.: Cross with lines in four quarters. CW +ԾԻՆԵՆ Ի ԲԱՂԱՔ. ACV 431V, CCA 1813, AE21 mm, 2.78 g. F+ \$25

202. **Kardez**, as before. ACV 431V, CCA 1814, AE21 mm, 3.11 g. F+ \$20

203. **Kardez**, as before. Obv.: CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳՐ ՀԱ. Rev.: CW +ԾԻՆԵՆ Ի ԲԱՂԱՔ. ACV 431V, CCA 1813/4, AE20 mm, 3.52 g. -VF \$35

204. **Kardez**, as before. King's name on both sides. Obv.: CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: CW +ԼԵՎՈՆ ...ԱՒՈՐ. ACV 433, CCA 1836, AE22 mm, 3.09 g. VF/VF \$35

205. **Levon III**, lot of five coins, 3 AR 2 AE. Takvorin 1) -VF (ACV 419, CCA 1734), 2) VF+ (ACV 420V, CCA 1746V, pierced), 3) F+ (ACV 419, CCA 1779), kardez 4) F (ACV 432, CCA 1817), 5) F+ (ACV 433V, CCA 1832). 3 silver and 2 copper coins \$80

206. **Levon III**, lot of five coins, 3 AR 2 AE. Takvorin 1) VF (ACV 419V, CCA 1739), 2) VF (ACV 419V, CCA 1758, pierced), 3) F+/F (ACV 419, CCA 1784), kardez 4) VG/-F (ACV 432V,

CCA 1819V), 5) F (ACV 433, CCA 1839V). 3 silver and 2 copper coins \$85

Oshin (1308-1320), silver coins

207. Coronation tram. Obv.: King seated on a throne ornamented with lions, wearing a crown and royal mantle on his shoulder. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys with his l. His feet rest on a footstool. Above the fleur-de-lys, next to king's head, is a hand with two fingers extended. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. +ԱՐՈՂՈՒԹԲՆ ԱՍՏ. ACV 438, CCA 1845, AR23 mm, 2.96 g. VF+ \$295

208. Takvorin. Obv.: King on horseback to r. holding reins with l. hand, and with his r., a mace which extends over his shoulder. Field marks. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ ՍԽԱ. ACV 441V, CCA 1865, AR21 mm, 2.28 g. F \$20

209. Takvorin as before. Obv.: CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԽԱ. ACV 441, CCA 1864, AR20 mm, 2.47 g. VF \$30

211. Takvorin as before. Obv.: CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ ՍԽԱ. ACV 444V, CCA 1854V, AR22 mm, 2.56 g. VF \$35

212. Takvorin overstruck in Arabic in the name of Mamluk Sultan, Nasir al-Din Muhammed. Undertype, Obv.: King on horseback riding r. Rev.: Lion walking r. and facing r. ACV 446, CCA 1946, AR20 mm, 2.37 g. F \$60

213. Takvorin, overstruck in Arabic as before. ACV 446, CCA 1946, AR21 mm, 2.42 g. F \$60

214. Takvorin, overstruck in Arabic as before. ACV 446, CCA 1946, AR21 mm, 2.36 g. -F \$40

215. Takvorin, overstruck in Arabic as before. ACV 446, CCA 1946, AR22 mm, 2.45 g. F/VF \$90

Oshin (1308-1320), copper coins

217. Pogh. Obv.: King seated on a bench-like throne, holding cross in r. hand and fleur-de-lys in l. CW +ԱԻԾԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ. ACV 449V, CCA 1938, 17 mm, 1.20 g. F+/G \$15

Levon IV (1320-1342), silver coins

218. Takvorin. Obv.: King on horseback to r., holding the reins with his l. hand, and with his r. hand a cross extending over his shoulder. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Field marks Կ/Մ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ ՍԽԱ. ACV 452, CCA 1951, AR19 mm, 2.52 g. F \$20

219. Takvorin as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Field marks Կ/Մ. Rev.: +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 451, CCA 1958, AR21 mm, 2.30 g. F \$20

220. Takvorin as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Field marks Կ/Մ. Rev.: +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ս. ACV 452, CCA 1954, AR21 mm, 2.19 g. F \$20

221. Takvorin as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Field marks Կ/Մ. Rev.: +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍՍ. ACV 452, CCA 1953, AR19 mm, 2.34 g. -F \$15

222. Takvorin as before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Field marks Ծ/Մ. Rev.: +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔ ՍԽԱ. ACV 452, CCA 1978, AR19 mm, 2.24 g. F \$20

223. Takvorin lion turned left. Obv.: As before. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Field marks Ծ. Rev.: Lion walking to left and facing l. Behind him is a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԽԱ. ACV 454, CCA 1994, AR19 mm, 2.28 g. VG+ \$150

224. Takvorin as before but overstruck in Arabic. ACV 456, CCA 2028, AR20 mm, 2.37 g. VG+ \$17

225. Takvorin as before, but overstruck in Arabic. ACV 456, CCA 2027, AR21 mm, 2.08 g. pierced, F+ \$10

226. Takvorin as before but overstruck in Arabic. ACV 456, CCA 2027V, AR20 mm, 2.30 g. VG+ \$17

227. Takvorin as before, but overstruck in Arabic. ACV 456, CCA 2027V, AR19 mm, 2.21 g., F \$25

228. Levon IV, lot of five AR coins. Takvorin 1) VG+ (ACV 452, CCA 1957V), 2) F (ACV 452, CCA 1965V), 3) -F (ACV 452, CCA 1970), 4) -F (ACV 452, CCA 1975V), takvorin overstruck in Arabic 5) -F (ACV 456V, CCA 2028V). 5 silver coins \$55

229. Levon IV, lot of five AR coins. Takvorin 1) -F (ACV 452, CCA 1986), 2) -F (ACV 452, CCA 1986), 3) -F (ACV 452, CCA 1991), 4) -F (ACV 452, CCA 1976V), takv. overstruck in Arabic 5) VG+ (ACV 456V, CCA 2028V). 5 silver coins \$55

230. Levon IV, lot of four AR overstruck in Arabic. Grades: -F, F+, F+, F/VG+, F+ (ACV 456, CCA 2027/8). 4 silver coins \$55

Levon IV (1320-1342), copper coins

231. Large pogh. Obv.: King seated on an unusual throne. He is holding in his r. hand a staff, extending over his shoulder, cross in his l. hand. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.:

Ornate cross. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 460, CCA 2000V, $\text{\AA}$ 21 mm, 2.32 g. -VF \$50

232. Large pogh, as before. ACV 460, CCA 2000V, $\text{\AA}$ 22 mm, 2.77 g. F/-VF \$40

233. Large pogh, as before. ACV 460, CCA 2001, $\text{\AA}$ 20 mm, 2.56 g. -VF/F+ \$50

234. Pogh. Obv.: King seated on an unusual throne, holding in his r. hand a cross, fleur-de-lys in l. hand. CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Cross. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 466, CCA 2017, $\text{\AA}$ 17 mm, 1.61g. -F \$25

235. Pogh as before. ACV 466, CCA 2017, $\text{\AA}$ 18 mm, 1.26 g. VG+/F+ \$20

236. Pogh as before. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի. ACV 466, CCA 2017, $\text{\AA}$ 17 mm, 1.23 g. F/-F \$20

237. Pogh as before. Obv.: CW +ԼԵԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 466, CCA 2019V, $\text{\AA}$ 17 mm, 1.35 g. F+/F \$20

238. Levon IV, lot of five $\text{\AA}$ coins. Large pogh 1) F+ (ACV 460, CCA 2002), pogh 2) -F (ACV 466V, CCA 2020V), 3) VG+ (ACV 463V, CCA 2011), 4) VG (ACV --, CCA --), 5) VG (ACV 466V, CCA 2020V). 5 copper coins \$55

239. Levon IV, lot of ten $\text{\AA}$ coins. Large pogh 1) F+ (ACV 460, CCA 2000V), pogh 2) VG+/-F (ACV 462V, CCA 2009V), 3) VG+/VG (ACV --, CCA --), 4) VG+ (ACV 462V, CCA 2009V), 5) VG+ (ACV 466V, CCA 2020), 6) VG+ (ACV 466V, CCA 2021V), 7) VG+ (ACV 466V, CCA 2022V), 8) -F/F+ (ACV 466, CCA 2021V), 9) VG (ACV 466V, CCA 2020V), 10) VG+ (ACV 466V, CCA 2022V). 10 copper coins \$100

240. Levon IV, lot of ten $\text{\AA}$ coins. Large pogh 1) -F (ACV 460, CCA 2001), pogh 2) VG+ (ACV 466V, CCA 2017), 3) -F/F+ (ACV 466, CCA 2018), 4) VG+ (ACV 466, CCA 2017), 5) VG/-F (ACV 466V, CCA 2020), 6) G (ACV 466, CCA 2022), 7) VG (ACV 463V, CCA 2011), 8) F+ (ACV 463V, CCA 2011V), 9) -VG/VG (ACV 466V, CCA 2020V), 10) VG (ACV 466V, CCA 2020). 10 copper coins \$100

Guy (1342-1344), silver coins

241. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a cross extending over his shoulder. CW +ԻԹ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 468, CCA 2028a, AR22 mm, 2.1 g. F+ \$60

242. Takvorin as before. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 468, CCA 2030, AR20 mm, 2.26 g. F \$50

243. Takvorin as before. Less than 10% broken. ACV 469V, CCA 2032a, AR20 mm, 1.95 g. F \$30

Gosdantin III (1344-1363), silver coins

244. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a cross extending over his shoulder. CW +ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԹԱԳ Ծ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 473V, CCA 2051V, AR21 mm, 1.88 g. F+ \$40

245. Takvorin as before. Obv.: CW +ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԹԱԳՈՐ ՀՈՑ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. ACV 473V, CCA 2068V, AR22 mm, 1.68 g. -VF \$65

246. Takvorin as before. ACV 473, CCA 2051V, AR20 mm, 2.21 g. VF \$65

247. Gosdanatin III, lot of four AR coins. Takvorin 1) F+ (ACV 473, CCA 2100V, pierced), 2) F (ACV 473V, CCA 2058V), 3) F (ACV 474V, CCA 2086V), 4) F (ACV 474V, CCA 2087V). 4 silver coins \$75

Gosdantin III (1344-1363), copper coins

248. Pogh struck in Tarsus. Obv.: King seated on a bench-like throne, holding cross in r. hand and fleur-de-lys in l. CW +ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԹԱԳ. Rev.: Cross. +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂ ՏԱՐՍՈՆ. ACV 479V, CCA 2120V, $\text{\AA}$ 17 mm, 1.03 g. -F/F+ \$100

Levon the Usurper (1363-1365), silver coins

249. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a mace extending over his shoulder. CW +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. ACV 482V, CCA 2146V, AR21 mm, 2.19 g. F+ \$65

250. Takvorin as before. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 482V, CCA 2151, CCA 2146V, AR20, 2.08 g. -VF/F \$75

251. Takvorin as before. Obv.: Dots to r. of king's head, below the mace, and below the cross. +ԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. ACV 482V, CCA 2153V, AR20 mm, 1.82 g. -VF \$85

252. Levon the Usurper, lot of five AR coins. Takvorin 1) F (ACV 482, CCA 2151), 2) F (ACV 481V, CCA 2151), 3) F+/-VF (ACV 482V, CCA 2156), 4) F+ (ACV 482V, CCA 2157V), 5) VF (ACV 486, CCA 2163V, pierced). 5 silver coins \$175

Gosdantin IV (1365-1373), silver coin

253. Takvorin. Obv.: King on horseback r., holding reins with his l. hand, and with his r.

hand a cross extending over his shoulder. Field marks. CW +ԿՈՍԾԸՆԴՆԻ ԹԱԳՐ ՀՈՑ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. ACV 492V, HAR 252, AR21 mm, 1.99 g. F \$18

254. Takvorin as before. Obv.: S/S. CW +ԿՈՍԾԸՆԴՆԻ ԹԱԳՐ ՀՈՑ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. ACV 492V, CCA 2171V, AR21 mm, 2.49 g. -VF/F+ \$30

255. Takvorin as before. Obv.: CW +ԿՈՍԾԸՆԴՆԻ ԹԱԳՐ ՀԱ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի. ACV 492V, CCA 2206V, AR22 mm, 1.86 g. F+ \$20

256. Gosdantin IV, lot of three AR coins. Takvorin 1) F+ (ACV 492V, CCA 1574), 2) F+ (ACV 492, CCA 2190), 3) F+/F (ACV 494V, CCA 2215V). 3 silver coins \$27

Levon V (1374-1375), silver coins

257. Billon. Obv.: King's bust, crowned, facing. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳ. Rev.: Simple cross. CW +ԱՌՈՐ ՀԱՅՈՑ. ACV 500, CCA2237, AR14, 0.46 g. -VF \$125

258. Billon as before. Obv.: ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ. Rev.: ԿԱՐՈՂՈՒԹԲՆ ԱՑ. ACV 501, CCA 2238, AR14, 0.68 g. F \$80

259. Billon as before. Obv.: ԼԵՒՈՆ ԹԱԳՈՍ. Rev.: ԿԱՐՈՂՈՒԹԲՆ. ACV 501V, CCA 2241V, AR14, 0.57 g. F \$60

260. Levon V, lot of four AR coins. 1) F+ (ACV 500, CCA 2237), 2) VG (ACV 500V, CCA 2237V), 3) VG (ACV 501V, CCA 2238V), 4) -F/F (ACV 501V, CCA 2240). 4 silver coins \$125

Levon V (1374-1375), copper coins

261. Pogh. Obv.: Lion of Cyprus walking r. CW +ԼԵՒՈՆ ԹԱԳԱՌՈՐ. Rev.: Simple cross. CW +ԱՍԵՆԱՑ ՀԱՅՈՑ. ACV 506V, CCA 2243V, AE15 mm, 0.97 g. -VF/F \$70

262. Pogh, as before. ACV 506V, CCA 2243V, AE16 mm, 1.03 g. F/F+ \$60

263. Pogh, as before. ACV 506V, CCA 2243V, AE15 mm, 0.69 g. F/F+ \$50

264. Levon V, lot of five AE coins. 1) G/VG+ (ACV 506, CCA 2243/38), 2) VG+ (ACV 506, CCA 2243), 3) F/VG+ (ACV 506, CCA 2243), 4) -F (ACV 506, CCA 2243), 5) G/VG+ (ACV 506, CCA 2243). 5 copper coins \$100

Raymond Roupen of Antioch (1201-1222), nephew of King Levon I, silver coins

265. Billon. Obv.: Helmeted bust l. Star in r. field and crescent in l. field. +RVPINVS. Rev.: Cross, crescent in 1st quarter. +AMTIOCHIA.

Schlumberger Pl. III, No. 9, Metcalf Pl. 13, No. 327. AR18 mm, 0.79 g. F/F+ \$40

266. Raymond Roupen, lot of two AR coins as before. Both F. 2 silver coins \$60

GIFT: By \$50 coins and get 445 as a ..... GIFT

BANK NOTES

Transcaucasian Commissariat (1918)

267. 3 rubles, grey-black on light sage green and light brown-olive. BNA.I.2.a.(2). VF+ \$5

268. 5 rubles, blue-black on cinnamon and light brownish grey. Ser EJK: 0490. BNA.I.3.a.(1). VF+ \$6

269. 5 rubles, blue-black on light grey brown. Ser ԴԴ 0444. BNA.I.3.b.(1). VG \$15

270. 10 rubles, dark red-brown on light brownish grey and sage green. Ser BE 0840. BNA.I.4.a.(2). UNC \$10

271. 50 rubles, grey-black on bluish grey, light sage green and pink. Ser BE 0558. BNA.I.5.a.(1). F \$3

272. 50 rubles, as before. Ser ББ 0513. BNA.I.5.a.(1). VG \$15

273. 50 rubles, as before. Ser БЖ 0589. BNA.I.5.a or b.(1). VG+ \$15

274. 50 rubles, as before. Ser БЗ 0552. BNA.I.5.a or b.(1). VG+ \$15

275. 250 rubles, grey-black on salmon pink and brown. Ser 3Б 5048. BNA.I.7.b.(2). F \$5

Transcaucasian Bond (1882)

276. Transcaucasian Railway Company bond, 125 rubles, 3%, 1882. Reverse text in German, English, and French. Brown. Has many stamps and seals. 28.5x28 cm. F+ \$15

Republic of Armenia (1918-1920)

277. 500 rubles, light slate blue. Ser. A 7, No. -. BNA III.5, S95. VG+ \$35

278. 500 rubles, light slate blue. Ser. A 5, No. -. BNA III.5, S95. VG+ \$35

279. 250 rubles, light brown-ochre. Ser. Г 15, No. 108. BNA III.9, S92. F \$25

280. 500 rubles, light slate blue. Ser. A 28, No. 036. BNA III.10.a, S101. F+ \$25

281. 1,000 rubles, light Venetian red. Ser. B 27, No. 00102. BNA III.11, S31. -VF \$25

282. 25 rubles, olive-brown and turquoise-blue. Ser. Ж 28, No. 0146. BNA III.12.b, S90. F \$25

283. 5 rubles, light turquoise green. Ser. И 3, No. 106. BNA III.13. F \$8

429

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

Obv.

438

439

440

441

442

284. 10 rubles, dark pink and light brown. Ser. 3 9, No. 026. BNA III.14.a. VF	\$25
285. 10 rubles, pink and light brown. Ser. 3 30, No. 068. BNA III.14.a. VF	\$25
286. 5 rubles, very light grey. Ser. P 12, No. 104. BNA III.15.b. EF	\$25
287. 10 rubles, light pink. Ser. M 2, No. 102. BNA III.16.a. VF	\$20
288. 10 rubles, chestnut. Ser. M 3, No. 104. BNA III.16.c. VF+	\$25
289. 10 rubles, light brown rose. Ser. M 1, No. 100. BNA III.16.d. error ....EHAFO, VF	\$40
290. 25 rubles, brown. Ser. H 10, No. 100. BNA III.17.c. error ....ГОСУДАРСТВЕНАГО. -VF	\$35
291 100 rubles, dark greenish yellow. Ser. C 17, No. 114. BNA III.19.a. F	\$15
292. 100 rubles, light bistre-yellow. Ser. C 11, No. 102. BNA III.19.b. VF+	\$35
293. 100 rubles, light bistre-yellow. Ser. C 15, No. 110. BNA III.19.b. -VF	\$25
294. 250 rubles, light salmon pink. Ser. Г 38, No. 056. BNA III.20, S87. -F	\$20
295. 500 rubles, light blue. Ser. A 38, No. 056. BNA III.21, S90. VG+	\$10
296. 25 rubles, light olive-sepia and turquoise-blue. Ser. Ж 31, No. 0152. BNA III.25.b, S32. VF+	\$30
297. 50 rubles, light sage green. Ser. Д 54, No. 088. BNA III.26.b, S32. VG+	\$15
298. 100 rubles, light yellow-olive. Ser. Б 33, No. 078. BNA III.27.a, S56. F+	\$20
299. 100 rubles, light yellow-olive. Ser. Б 46, No. 0104. BNA III.27.b, S90. F	\$15
300. 250 rubles, light Venetian red. Ser. Г 39, No. 058. BNA III.28.a, S59. F+	\$20
301. 250 rubles, dark flesh color. Ser. Г 52, No. 086. BNA III.28.b, S82. -VF	\$20
302. 500 rubles, light blue. Ser. A 38, No. 056. BNA III.29.a, S87. -VF	\$35
303. 1,000 rubles, dark rose lilac. Ser. Б 37, No. 00122. BNA III.30.a, S90. VF	\$25
304. 1,000 rubles, dark flesh color. Ser. Б 51, No. 00150. BNA III.30.d, S87. VF	\$25
305. 1,000 rubles, dark flesh color. Ser. Б 82, No. 00212. BNA III.30.d, S43. VF+	\$30
306. 1,000 rubles, dull scarlet. Ser. Б 71, No. 00190. BNA III.30.f, S41. VF	\$25
307. 5,000 rubles, slate lilac. Ser. K 11, No. 012. BNA III.31.b, S112. -F	\$10

308. 5,000 rubles, slate lilac. Ser. K 15, No. 020. BNA III.31.b, S64. VF+	\$30
309. 5,000 rubles, light brown lilac. Ser. K 11, No. 012. BNA III.31.c, S61. F+	\$15
310. 10,000 rubles, light sage green. Ser. Ф 11, No. 012. BNA III.32.b, S35. VF+	\$30
311. 10,000 rubles, light sage green. Ser. Ф 13, No. 016. BNA III.32.b, S100. AU	\$40
312. 10,000 rubles, light sage green. Ser. Ф 14, No. 018. BNA III.32.b, S20. F+	\$15
313. 10,000 rubles, light sage green. Ser. Ф 18, No. 026. BNA III.32.b, 26. F+	\$12
314. 10,000 rubles, light sage green. Ser. Ф 20, No. 030. BNA III.32.b, S21. -VF	\$20
315. 250 rubles, light orange-yellow/dark chrome-yellow. Ser. Г 129, No. 0240. BNA III.34.a, -VF	\$20
316. 250 rubles, as before. Ser. Г 126, No. 0234. BNA III.34.b. AU	\$40
317. 250 rubles, as before. Ser. Г 126, No. 0234. BNA III.34.b. AU	\$40
318. 100 rubles, green. Ser. У.....Watermarked. BNA III.37.a, Pick S676. UNC	\$20
319. 250 rubles, purple. Ser. У.....Watermarked. BNA III.38.a, Pick 677. UNC	\$30

Alexandropol (Leninakan) — Shirak (1919-21)

320. 5 rubles. Ser. 007, No. 10208. BNA IV.3.a.(1). UNC	\$110
321. 10 rubles. Ser. m3, No. 0546. BNA IV.4.a.(1). UNC	\$110
322. 20 rubles. Ser. n 20, No. 18711. BNA IV.5.a.(1). UNC	\$110
323. 25 rubles. Ser. f72, No. 15471. BNA IV.6.a.(1). UNC	\$110
324. 50 rubles. Ser. q w, No. 17874. BNA IV.7.a.(1). UNC	\$110
325. 100 rubles. Ser. t 4, No. 423. BNA IV.8.b.(1). UNC	\$110
326. 320 to 325, complete set. UNC	\$600
327. 1,000 rubles. BNA IV.9.a. -EF	\$125

Erevan City (1920)

328. 3 rubles, unsigned and reverse blank. BNA VI.2.b. UNC	\$45
329. 5 rubles, unsigned and reverse blank. Border ornament flowers as in BNA pl. 91a. BNA VI.3.b. AU	\$40

330. 5 rubles, unsigned and reverse blank. Border ornament has lilies in four corners, different from pl. 91a. BNA. VI.3.b. UNC \$40

331. 50 rubles, coat of arms of Erevan stamped on the reverse. BNA. VI.6.a. UNC \$60

Katar (Ghapan) (1918)

332. 1 ruble, strip of three notes, light bluish grey, unsigned. Ser. HO. Printed very lightly. BNA. IX.1.(2). UNC \$110

333. 5 rubles, lilac printng on vellum, unsigned. Ser. PT, BNA. IX.3.b.(2). UNC \$85

334. 25 rubles, lilac printng on vellum, unsigned. Ser. ЯИ, BNA. IX.5.a.(2). UNC \$110

335. 100 rubles, dark green and light violet on mylar, unsigned. Ser. КИ. BNA. IX.7.a.(2). UNC \$175

Socialist Soviet Republic of Armenia (1921-23)

336. 10,000 rubles, grey-black on sage green. Ser. Ф 14, No. 018. BNA XII.1. F \$20

337. 10,000 rubles, pink. BNA XII.3.b. VF \$20

338. 10,000 rubles, dull rose. BNA XII.3.e. VF+ \$25

339. 25,000 rubles, turquoise blue. Ser. A-001. BNA XII.3.b. UNC \$40

340. 5,000,000 rubles, uniface, grey-black. Ser. РУ, No. 4142. BNA XII.9.b. VF \$40

341. 5,000,000 rubles, uniface, grey-black. Ser. Р2, No. 5162. BNA XII.9.b. VF \$40

342. 1 chervonetz, indigo and light brown/apple green and black. Watermarked, BNA XII.10, Ser. У.А. Pick S687. AU \$195

343. 1 chervonetz as above, BNA XII.10, У.А.Р., Pick S687. AU \$195

Federation of S. S. R. of Transcaucasia (1923)

344. 500,000 rubles, purple on pale blue. Ser. A-08041. BNA XV.18. UNC \$25

345. 500,000 rubles, purple on pale blue. Ser. B-08160. BNA XV.18. UNC \$25

346. 1,000,000 rubles, brown on violet red. Ser. B-010165. BNA XV.19.b. UNC \$30

347. 5,000,000 rubles, blackish lilac on dull yellowish green and light brown-red. Ser. B-16107. BNA XV.20. UNC \$30

348. 10,000,000 rubles, slate black on emerald, pale orange, and brown rose. Ser. A-18062. BNA XV.21. VF+ \$35

Transcaucasian S. Federal S. Republic (1924)

349. 50,000,000 rubles, black on dull violet-blue. Ser. A-22004. BNA XVI.2. EF \$20

350. 75,000,000 rubles, grey black on cinnamon. Ser. A-01071. BNA XVI.4.b. VF \$30

351. 250,000,000 rubles, brown and cinnamon. Ser. B-00266. BNA XVI.6.a. F+ \$30

352. 1,000,000,000 rubles, blackish olive, salmon pink, and light brown. Ser. A-01047. BNA XVI.7.a. EF \$60

Vladikavkaz Railroad (1918-19)

353. 50 rubles, grey-black on pale blue, light buff and light sage green. Map of the Caucasus. Ser. B-38613. BNA XVII.1. UNC \$20

354. 50 rubles, as before. Ser. -3237. BNA XVII.1. UNC \$20

355. 100 rubles, grey-black on light cinnamon and pale blue. Map of the Caucasus. Ser. B-21007. BNA XVII.2. UNC \$25

356. 100 rubles, as before. Ser. A 41715. BNA XVII.2. UNC \$25

357. 500 rubles, grey-black on light sage green, light lavender, pale blue, light blue and brown. Map of the Caucasus. Ser. A 17948. BNA XVII.3. UNC \$35

358. 1,000 rubles, grey-black on light dull mauve, light blue, ad pale blue. Map of the Caucasus. Ser. A 1893. BNA XVII.4. UNC \$40

Transcaucasian S. S. Republic Railroad (1920)

359. 5,000 rubles, grey-black on light yellow ochre. Ser. Д. BNA XVIII.1. UNC \$7

360. 10,000 rubles, grey-black on pale blue. Ser. Г. BNA XVIII.2. UNC \$10

361. 25,000 rubles, grey-black on dull green. Ser. Б. BNA XVIII.3.a. UNC \$12

362. 25,000 rubles, grey-black on bright green. Ser. Б. BNA XVIII.3.b. UNC \$12

363. 50,000 rubles, grey-black on rose pink. Ser. Е. BNA XVIII.4.a. UNC \$15

364. 50,000 rubles, grey-black on brown rose. Ser. Е. BNA XVIII.4.b. UNC \$15

365. 100,000 rubles, grey-black on lilac. Ser. А. BNA XVIII.5.a. UNC \$20

366. 100,000 rubles, grey-black on reddish lilac. Ser. А. BNA XVIII.5.b. UNC \$20

Transcaspian Provisional Government, denomination also printed in Armenian (1920)

367. 5 rubles, black on green. P1141. UNC ... \$15

368. 10 rubles, black on red. P1142. UNC \$20

369. 25 rubles, black on red. P1143. UNC \$25

370. 50 rubles, black on green. P1144. EF \$22

371. 50 rubles, black on blue. P1144. UNC..... \$25

372. 100 rubles, black on yellow. P1145. EF.... \$20
 373. 250 rubles, black on violet. P1146. VF.... \$20
 374. 250 r., black on light violet. P1146. VF.... \$20

Azerbaijan (1918-1921)

375. Twenty-eight bank notes. 1) 50 r PR54 UNC, 2) 50 r PR 55 VF, 3) 50 r PR55 VF, 4) 100 r PR57 VF, 5) 500 r PR 59 UNC, 6) 5 r PR61a EF, 7) 100 r PR62 EF, 8) 1,000 r PR63 VF, 9) 1,000 r PR63a UNC, 10) 5,000 r PR65 EF, 11) 10,000 r PR66 UNC, 12) 25,000 r PR 67a VF, 13) 25,000 r PR67b VF, 14) 50,000 r PR68 UNC, 15) 100,000 r PR69a EF, 16) 100,000 r PR69b VF, 17) 100,000 r PR69c EF, 18) 250,000 r PR70 EF, 19) 1,000,000 r PR71 UNC, 20) 5,000,000 r PR 72 UNC, 21) 3 rubles Baku PRT106 VF, 22) 5 r PRT 107 EF, 23) 10 r PRT 108 F+, 24) 25 r PRT 109 F+, 25) 50 k PRT112 EF, 26) 10 r PRT 113 UNC, 27) 50 r PRT 115 F+, 28) 25 r PRT 114 F+. Retail value over \$800. 28 bank notes \$200

Georgia (1918-1921)

376. Nineteen bank notes. 1) 3 r PRT 118 EF, 2) 2r50k PRT 129 VF, 3) 50 k PRT 133 EF, 4) 1 r PRT 134 UNC, 5) 3 r PRT 135 UNC, 6) 5 r PRT 136, 7) 10 r PRT 137 UNC, 8) 50 r PRT 138 UNC, 9) 100 r PRT 139 EF, 10) 500 r PRT 140b EF, 11) 1,000 r PRT 141b UNC, 12) 5,000 r PRT 142 VF+, 13) 5,000 r PRT 143b VF+, 14) 5,000 r PRT 143b diff. shade, 15) 5,000 r PRT 143b EF diff. shade, 16) 5,000 r PRT 143c VF, 17) 10,000 r PRT 144a VF+, 18) 100,000 r PRT --, 19) 1 r Tiflis denis 1540. Retail value over \$400. 19 bank notes \$100

USSR Bank Notes (values also printed in Armenian) and Commemorative Coins

377. Fourteen (14) USSR album prepared and mounted in USSR 1937-1947. 1) 1 r P 213, 2) 3 r P 214, 3) 5 r P 215, 4) 1 ch P 202, 5) 3 ch P 203, 6) 5 ch P 204, 7) 10 ch P 205, 8) 1 r P 216, 9) 3 r P 218, 10) 5 r P 220, 11) 10 r P 225, 12) 25 r P 227, 13) 50 r P 229, 14) 100 r P 231. all UNC \$100
 378. 50 k, 1924, P 186 UNC \$40
 379. 1 gold ruble, 1924, P 186, VF \$55
 380. 3 rubles, 1925, P 189, UNC \$15
 381. 3 rubles, 1925, P 189, VF \$8
 382. 2 ch., 1928, P 199, VF \$35
 383. 2 ch., 1928, P 199, F \$15
 384. 1 gold ruble, 1928, P 206, UNC \$35
 385. 1 gold ruble, 1928, P 206, VF \$25
 386. 3 ch., 1932, P 201, UNC \$40
 387. 3 ch., 1932, P 201, EF \$30
 388. 3 ch., 1932, P 201, VF \$15
 389. 3 ch., 1932, P 201, F \$8

390. 1 gold ruble, 1934, P 208, UNC \$20
 391. 1 gold ruble, 1934, P 208, F \$8
 392. 3 gold rubles, 1934, P 210, UNC \$20
 393. 3 gold rubles, 1934, P 210, F \$8
 394. 5 gold rubles, 1934, P 212, UNC \$20
 395. 5 gold rubles, 1934, P 212, VF+ \$12
 396. 5 gold rubles, 1934, P 212, F \$8
 397. 1 ruble, 1938, P 213, UNC \$4
 398. 3 rubles, 1938, P 214, VG+ \$1
 399. 5 rubles, 1938, P 215, UNC \$8
 400. 1 ruble, 1947, P 215, UNC \$4
 401. 10 rubles, 1947, P 225, UNC \$15
 402. 1 ruble, 1961, P222, EF \$2
 403. 3 rubles, 1961, P223, EF \$5
 404. 3 rubles, 1961, P223, F \$1
 405. 5 rubles, 1961, P224, VF+ \$8
 406. 10 rubles, 1961, P233, VF+ \$15
 407. Armenian earthquake coin, 3 rubles cupro-nickel, prooflike, 1989, display case \$15
 408. Armenian earthquake coin as before, cupro-nickel, UNC, 1989 \$5
 409. Matenadaran of Yerevan, 5 rubles cupro-nickel, prooflike, 1990.
 a. With government mint display package \$25
 b. With mint plastic envelope (sealed) \$22
 410. Matenadaran coin as before, cupro-nickel, UNC, 1990 \$10
 411. David of Sasun coin, 5 rubles, cupro-nickel, UNC, 1991 \$10
 412. One thousand year Christianity in Russia, 3 cupro-nickel 5 ruble coins, 1988, prooflike, display case \$50

USSR Bonds (1936-1953)

413. 10 rubles, 1936, black, tan. EF \$25
 414. 100 rubles, 1936, brown, green. VF \$30
 415. 100 rubles, 1951, blue, green. VF \$6
 416. 100 rubles, 1952, pink, brown, green. F ... \$6
 417. 100 rubles, 1953, blue, brown, green. F \$6

USSR Lottery Tickets (1931-1986)

418. 50 kop, 1931, black, brown. EF \$15
 419. 1 ruble, 1931, black, green. EF \$20
 420. 1 ruble, 1932, red. VF+ \$15
 421. 3 rubles, 1932, green. AUNC \$20
 422. 1 ruble, 1934, black, blue. VF+ \$15
 423. 50 kop., 1980, blue, green, brown. VF+ ... \$3

424. 50 kop., 1984, blue, green, brown. UNC ... \$3
 425. 50 kop., 1986, blue, green. UNC \$3
 426. 50 kop., 1986, blue, black. UNC \$3
 427. 50 kop., 1986, red, gold. UNC \$3
GIFT: By \$50 bank notes and get 445 as a GIFT

REPUBLIC OF ARMENIA

Commemorative gold and silver, aluminum, and cupronickel coins, bank notes, and bonds (1993-1997)

Gold coin—goddess Anahit (1997)

428. **Anahit, 25000 dram.** Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 25000 ԴՐԱՄ 1997. Rev.: Portrait of goddess Anahit to left. ԱՆԱՀԻՏ-ANAHIT. AV 18 mm, 4.3 g., in plastic capsule (info on 14 k. mount upon request), 900 k. UNC \$85

Silver coins (1994-6)

429. **Apricot coin, 25 dram, pure silver proof** struck by the British Royal Mint. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Apricot. ARMENIACA ՎԻՐԱՆ-APRICOT. Leatherette presentation case and information leaflet. A beautiful strike and an extremely attractive coin. AR38.61 mm, 28.28 g., 0.925 sterling silver. Mintage 10,000. Certificate \$50
430. **Sardarapat Battle coin, 25 dram, silver proof.** Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Monument dedicated to the battle of Sardarapat. ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ 1918. 28 May 1994, AR38 mm, 1 oz (31.1 g.), 0.999 silver. Mintage 3000. Certificate \$65
431. **David of Sasun coin, 25 dram, pure silver proof.** Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Monument to David of Sasun. ՍԱՍՈՒՆԻ ԴԱՎԻԹ. 13 July 1994, AR38 mm, 1 oz (31.1 g.). Mintage 5,000. Certificate \$50
432. **Pagan Temple of Garni coin, 25 dram, pure silver proof.** Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Pagan temple of Garni. ԳԱՐԻՆԻ Ի ԴԱՐ. 18 August 1994, AR38 mm, 1 oz (31.1 g.). Mintage 5,000. Certificate \$50
433. **Jakharak coin, 1000 dram, pure silver proof.** Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 1000 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Jakharak (maiden behind spinning wheel). ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՐԱՄՆԵՐ ԹՂԹԱԳՐԱՍԻ 75 ՏԱՐԻՆ. 16 September 1994, AR38 mm, 1 oz (31.1 g.). Mintage 5,000. Certificate \$50

434. **Artsakh coin, 25 dram, pure silver proof.** Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Monument of Artsakh, church and a sword. ԱՐԹԱՍ ԱՍՏՎԱՍԵ ԸՆԴ ՄԵՋ Է. 17 October 1994, AR38 mm, 1 oz (31.1 g.). Mintage 5,000. Certificate \$80

435. **United Nations, 100 dram, silver proof** coin struck by the British Royal Mint. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 100 ԴՐԱՄ 1995. Rev.: UN 50th anniversary emblem and a view from tympanum of the western portal of the church of the Blessed Virgin (1321) in the village of Areni and two "khachkars" (cross-stones). NATIONS UNITED FOR PEACE, 50. The design symbolizes the year 301 A.D. when Armenia became the first country in the world to embrace Christianity as its state religion. Leatherette presentation case and information leaflet. A Beautiful strike and an extremely attractive coin. 1995, AR38.61 mm, 28.28 g., 0.925 sterling silver. Mintage 100,000. Certificate \$55

436. **32nd Chess Olympiad, 100 dram, pure silver proof.** Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 100 ԴՐԱՄ 1996. Rev.: Mt. Ararat-shaped chess board, 32 CHESS OLYMPIAD YEREVAN 1996, below the Armenian chess logo for the tournament, a stork which carries a chess board on its wings. 1996, AR38 mm, 1 oz (31.1 g.). Mintage 2,000. Certificate \$40

437. **32nd Chess Olympiad, 100 dram, silver proof** coin struck by the British Royal Mint. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 100 ԴՐԱՄ 1996. Rev.: XXXII CHESS OLYMPIAD YEREVAN ARMENIA 1996. The Armenian chess logo for the tournament, a stork which carries a chess board on its wings. Leatherette presentation case and information leaflet. A Beautiful strike and an extremely attractive coin. 1996, AR38.61 mm, 28.28 g., 0.925 sterling silver. Mintage 10,000. Certificate \$55

438. **National Assembly Building, 500 dram, pure silver proof.** Part of Armenian statehood series. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, 1995. Rev.: National Assembly building, ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԾԵՆՔԸ. 1995, AR63 mm, 155.5 g. Mintage 300. Certificate \$165

439. **Artaxiad Dynasty of Armenia, 500 dram, pure silver proof.** Part of Armenian statehood series. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, 1995. Rev.: Coat of arms of the Artaxiad dynasty of Armenia, ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՐՏԱՃԵՍԱՆ ԹԱԳԱՎՈՐ

ՐՈՒԹՅՈՒՆ. 1995, AR63 mm, 155.5 g. Mintage 300. Certificate \$165

440. Arsacid Dynasty of Armenia, 500 dram, pure silver proof. Part of Armenian statehood series. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, 1995. Rev.: Coat of arms of the Arsacid dynasty of Armenia, ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՐՇԱԿՈՒՆԵԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ. 1995, AR63 mm, 155.5 g. Mintage 300. Certificate \$165

441. Cilician Armenian kingdom, 500 dram, pure silver proof. Part of Armenian statehood series. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, 1995. Rev.: Coat of arms of the Roupelian dynasty of Cilician Armenia, ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԼԻԿԱՆ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ. 1995, AR63 mm, 155.5 g. Mintage 300. Certificate \$165

442. Bagratid Dynasty of Armenia, 500 dram, pure silver proof. Part of Armenian statehood series. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, 1995. Rev.: Coat of arms of the Arsacid dynasty of Armenia, ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԵԱՑ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ. 1995, AR63 mm, 155.5 g. Mintage 300. Certificate \$165

Cupronickel coins (1996)

443. 32nd Chess Olympiad, 100 dram, design as No. 437. Proof. A29 mm \$10

444. 32nd Chess Olympiad, 100 dram, as above. A29 mm. UNC \$2

Aluminum coin set (1994)

445 10, 20, 50 luma, 1, 3, 5, 10 dram coins, 7 pieces, UNC, not sold. Given as a GIFT

Bank notes (1993-4)

446. 10 dram, Ser. ԱԱ. UNC..... \$0.2

447. 25 dram, Ser. ԲԱ. UNC..... \$0.5

448. 50 dram, Ser. ԳԱ. UNC..... \$1

449. 100 dram, Ser. ԴԱ or ԴԲ. UNC..... \$2

450. 200 dram, Ser. ԵԱ. UNC..... \$4

451. 500 dram, Ser. ԶԱ or ԶԲ. UNC..... \$10

452. 1000 dram, Ser. ԹԱ. UNC..... \$15

453. 5000 dram, Ser. ԷԱ. UNC..... \$30

454. 8 pieces of bank notes (446-453), plus one aluminum coin 445 set (Gift), all UNC..... \$50

Bonds (1993)

455. 500 r., obligation bonds (1993) UNC.... \$16.00

456. 1000 r., oblig. bonds (1993) UNC..... \$16.50

457. 2 pieces 454 and 455 UNC..... \$30

458. SPECIAL. Buy a complete set of gold and silver commemorative coins of Armenia (428-442), and receive cupronickel coins (443, 444), an aluminum coin set (445), a bank note set (454), and two bonds (457) as a gift. \$1400

Armenian Antiquities

458. Silver book cover: Crucifixion with some other religious figure at the upper side. Inscription: Յ ԻՇԱՏԱԿ Է ԽԱԶՄՐԳԱՄԻՆ, second line, ՈՐ ԵՏ ՄԲ ԳԵՆՐԳԱ. From diamond tips 90.2x90.4 mm, 90.74 g. Very attractive \$600

459. Armenian ornamental brass work, door knob. 38x42 mm, spiral broken, nice patina \$80

POSTAGE STAMPS

Cilicia (1914-1918)

ST1. 25 different assorted stamp packet \$2.35

Republic of Armenia (1992)

ST2. One set of 3 stamps, Mt. Ararat and Armenian flag, includes 0.20, 2.00, 5.00 drams. \$2.5

ST3. FDC (first day of cancellation), includes stamps listed above. \$10

ST4. Souvenir sheet, same as above, Mt. Ararat and Armenian flag, 7.00 drams, stamp not included elsewhere. \$30

ST5. Souvenir sheet, commemorating 175th anniversary of the birth of the famous Armenian artist Hovhannes Aivazovsky, 7.00 drams. \$1

1993

ST6. One set of culture issue, 4 stamps, 0.40, 0.80, 3.60, 5.00 drams. \$2.5

ST7. FDC, includes 4 stamps listed above \$5

ST8. Souvenir sheet, David of Sasun, 12.00 drams. \$3

ST9. FDC, includes One set of landscapes issue, 5 stamps, 0.40, 0.80, 3.60, 5.00, 12.00 \$5

ST10. One set of philatelic exhibition issue, 1 stamp, 10 drams. \$1.25

ST11. FDC, stamps listed above \$3.75

ST12. Souvenir sheet, philatelic exhibit includes 6 stamps, each 10 drams. \$3

ST13. One set of 2nd definitive issue, 3 stamps, 1.00, 3.00, 20.00 drams. \$1

ST14. FDC, stamps one set of treasures of Etchmiadzin, 5 stamps, 3, 5, 12, 30, and 50 drams. \$5

ST15. One set of 3rd definitive issue, 4 stamps, 0.10, 0.50, 10.00, 25.00 drams. \$2

Republic of Mountainous Karabagh (1993)

- ST16. Full size booklet: 1 set of stamps, FDC, 1 perforated and 1 imperforated souvenir sheet, 1 set sheetlet of 8 stamps \$150
- ST17. 1 sheet set of stamps \$325
- ST18. 1 perforated souvenir sheet (postpaid) \$10
- ST19. 1 imperforated souvenir sheet (p/p) \$16
- ST20. 1 set of sheetlet of 8 stamps \$70

Stamps Relating to Armenia and Armenians

- ST21. St. Nerses Shnorhali stamps issued by Vatican, set of three \$6.5
- ST22. Stamps of Soviet Armenia: One of each, M. Sarian, Erebouni, Lenin Square, Etchmiadzin, D. Anghaght, A. Khachadourian, Matenadaran, W. Saroyan \$10
- ST23. Corner block of four: One of each Soviet Armenia stamps of M. Sarian, Erebouni, Lenin Square, Etchmiadzin, D. Anghaght, A. Khachadourian, Matenadaran, W. Saroyan \$60
- ST24. W. Saroyan, USSR, full sh. of 50 stamps \$60
- ST25. William Saroyan, USA-USSR, Balloon cover, Balloon Post Yerevan-Leninakan \$35
- ST26. USSR, for Armenian earthquake victims, one full sheet, contains nine blocks of four \$60
- ST27. USSR, for Armenian earthquake victims, FDC, Moscow cancellation, 3 envelopes \$8
- ST28. USSR, for Armenian earthquake victims, FDC, Yerevan cancellation, 1 envelope \$20
- ST29. Armenian Genocide Cachet-Cover (1990) Issued by Greater Detroit 75th Commemoration Committee (Proceeds to ArmNS), postpaid \$2.5
- ST30. Republic of Cyprus, Armenian earthquake stamps, one full sheet of 20 \$20
- ST31. Republic of Cyprus, Armenian earthquake stamp FDC, includes one of ST30 \$15

Medals and Key Chains

- XX1. St. Vartan cathedral consecration silver medal with English inscription, AR38 mm, 35.46 g. 1968 \$75
- XX2. Komitas centennial silver medal, 38 mm, 34.75 g. This is the finest Armenian silver medal ever executed. Designed by sculptor A. Agopoff. 1969. \$100
- XX3. Komitas medal, AE57 mm, 95 to 98 g. Reverse 3 cranes and signature [1966] \$35
- XX4. 75th anniversary of the Armenian Church in America, AR44 mm, 52.87 g. 1973 \$100
- XX5. Same as above but in AE (bronze)..... \$30

- XX6. Armenia-Los Angeles commemorative medal, bronze, 62 mm, 69.3 g. 1977, Temple of Garni \$8
- XX7. Part of same series, Etchmiadzin \$8
- XX8. Part of same series, Zvartnots \$8
- XX9. Part of same series, Yerevan's Armenian Memorial Monument for 1915 victims \$8
- XX10. Part of same series, David of Sassoun \$8
- XX11. Part of same ser., Government House \$8
- XX12. Set of 6 Armenia-Los Angeles medals \$40
- XX13. 75th anniversary of the AGBU, AE 2 1/4" diameter, 3/8" thick, 1981 \$40
- XX14. Avedis Ziljian establishment 350 th anniversary medal, bronze, AE50 mm, 7.46 g. \$35
- XX15. Survivor's medal, bronze, 1915-1985, AE38mm mm, 25.87 g. \$30
- XX16. Nuarsag treaty medal, 150th anniversary, AR 1 5/8" diameter, solid silver, 30 g. \$60
- XX17. Same as above but in bronze, 1984 ..... \$20
- XX18. Fresno Numismatic Society 45th anniversary (1946-91) medal "honoring Fresno's Armenian heritage" and displaying David of Sassoun statue sculpted by Varaz. 22.12 g. 38 mm, gold plated copper. \$8
- XX19. As above but in silver, 31.91 g. 38 mm \$40
- XX20. Symposium medal marking the 600th anniversary of the death of Levon V of Cilician Armenia. Obverse portrait of King Levon V/coat of arms. 1993. Bronze, diam. 60 mm, 129.2 g. \$25
- XX21. 1700th anniversary—First Christian Nation medal. Khatchkar/cross. 1993. Bronze, 2" square medal, 132.78 g. \$25
- XX22. Key chain, Tigranes II coin replica \$5
- XX23. Key chain, Boghos Nubar Pasha \$5
- XX24. Key chain, Hopenutmen of AGBU \$5

COIN SUPPLIES (10% discount to ArmNS members. Shipping extra)**Coin cleaner**

- CL1. Crow's original coin cleaner, 16 fl. oz. In plastic container. No loss of silver. Completely safe and easy to use. The dealer's choice \$4

Coin wallets

- CW1. ANCO 12 pkt. coin wallet \$1.20
- CW2. ANCO 18 pkt. coin wallet \$1.50
- CW3. ANCO 24 pkt. coin wallet \$1.80
- CW4. ANCO 60 pkt. coin wallet-album \$4.00
- CW5. ANCO 80 pkt. coin wallet-album \$6.00

Coin storage boxes

- CB1. Whitman blue plastic, 2x2x9 ..... \$3.50

- CB2. Cardboard box, 2x2x9 ..... \$125
 Coin holders, plastic envelopes
 CH1. Plastic 2x2, strip of 18 with white insert \$1

BOOKS

Numismatic Books

- N1. BASMAJIAN, K. J. *Numismatique générale de l'Arménie - Հայկական ընդհանուր դրամագիտություն և Հայաստանի վերաբերյալ դրամներ*, Venice, 1936, 256 pp., 2 pls., soft covers \$60
 N2. BANKS, F. A., *Coins of Bible Days*. 198 pp., illus., card covers. ArmNS. \$16
 N3. BEDOUKIAN, Paul Z. *Coinage of the Artaxiads of Armenia*, London, 1978, 81 pp., 8 pls., cl. \$30
 N4. BEDOUKIAN, Paul Z., *Coinage of the Artaxiads of Armenia - Արտաշեսյան հարստության դրամները*, Vienna, 1983, 52+36 pp., 8 pls., cloth, text in Armenian \$50
 N5. BEDOUKIAN, Paul Z., *Armenian Coins and Medals*, New York, 1971, 24 pp., illus, card cov. \$2
 N6. BEDOUKIAN, Paul Z., *Coinage of Cilician Armenia*, New York, 1962, ANS NNM 147, 494 pp., 48 pls., card covers \$70
 N7. BEDOUKIAN, Paul Z., *Coinage of Cilician Armenia*, revised edition, Danbury, CT, 1979, 494 pp., 12 pls., case bound \$40
 N8. BEDOUKIAN, Paul Z., *Coinage of Cilician Armenia - Կիլիկյան Հայաստանի դրամները*, Vienna, 1963, 496 pp., 48 pls., 128 pp. text in Armenian, corpus and plates in English \$50
 N9. BEDOUKIAN, Paul Z., *Eighteenth Century Armenian Medals Struck in Holland*, Venice, 1978, in Arm. with English summary \$2
 N10. BEDOUKIAN, Paul Z., *Roman Coins and Medallions Relating to Armenian - Հայաստանի վերաբերյալ հռոմեական դրամներ և մեդալիոններ*, Vienna, 1971, 212 pp., 38 pls., illus., card cov. \$27
 N11. BURNETT, A., *Coins*. 1990, 64 pp., 44 illus., card covers. \$5
 N12. CRAWFORD, Michael H. *Roman Republican Coinage*, London, 1975, Vol. I 579 pp., Vol. II 328 pp., 62 tables, 80 pls., 5 line drawings, cloth \$275
 N13. DASHIAN, J. *Coinage of Arsacids - Արշակունի դրամները*, Vienna, 1919, 1960, 2 vols. 381 pp., soft cover \$45
 N14. DURST, Sanford J. *Contemporary Gold Coins*, New York, 1975, 102 pp., cloth \$5

- N15. FUNCK, W. *Munzen und Marken*, 1965, 20 pp., soft covers \$2
 N16. LANGLOIS, Victor. *Numismatique de l'Arménie au moyen âge*, 1978 reprint, cl. \$30
 N17. METCALF, D. M. *Coinage of the Crusades and the Latin East in the Ashmolean Museum Oxford*, 1995, 366 pp., 48 pls, cloth \$85
 N18. MOUSHEGHIAN, Kh. A. *The Monetary Circulation in Armenia from the Beginning to Tenth Century A.D. - Դրամական շրջանառությունը Հայաստանում սկզբից մինչև Ժ. դար Թ.Բ.ի (in Armenian)*, Vienna, 1979, 280 pp., illus., card covers \$25
 N19. *Numismatic Chronicle*, London, 1987, 198+xxxiii pp., 27 pls. \$20
 N20. *Numismatic Chronicle*, London, 1988, 294+xxxv pp., 40 pls. \$20
 N21. PETROWICZ, Alexander von. *Arsaciden-Münzen*, Graz, 1968, reprint, 206 pp., 25 pls., cloth \$35
 N22. SABBAGHIAN, Berj. *Numismatic Questions - դրամագիտական հարցեր*, Aleppo, 1986, 228 pp., illus., card covers (in Arm.) \$25
 N23. SEKOULIAN, Au. *Coinage of Gosdantin III to Levon V in Vienna Mekhitarist Museum - Վիեննայի Մխիթարյան բանգարանի նստանդին Գ.-Լևոն Ե. դրամները*, Vienna, 1971, 90 pp., 7 pls., card covers (in Armenian) \$15
 N24. SEKOULIAN, Au. *Numismatic Studies: Hetoum II, Levon III, and Oshin - Դրամագիտական պրոպոզիցիոններ Հետում Բ., Լևոն Գ. և Աշին, Vienna, 1982, 102 pp., 9 pls., card covers \$15
 N25. SIBILIAN, Clement. *Classification of Roup-enian Coins - Դասակարգում Ռուբենյան դրամաց*, Vienna, 1892, 88+10 pp., illus., soft covers (in Armenian) \$50
 N26. VASMER, Richard. *Chronicle der arabischen Statthalter von As-Saffach bis zur Krönung Aschot I, 750-887*, Vienna, 1931, 118, pp., soft covers \$19
 N27. VASMER, Richard. Same as above in Armenian - Ժամանակագրությունը Հայաստանի ռաբիաններու առաջին Արքանսն օրով, աս Սաֆախի մինչև Աշոտ Ա-ի բազալարը, 750-887, Vienna, 1933, 120 pp., soft covers \$19
 N28. WELTER, G. and SCHULMAN, H. *Cleaning and Preservation of Coins and Medals*, New York, 1976, 117 pp., cloth \$12
 N29. YEOMAN, R. S., *Moneys of the Bible*. 1982, 64 pp., illus., card covers. ArmNS. \$8*

Armenian Numismatic Society Special Publications and Journal

- SP1. BEDOUKIAN, Paul Z. *Selected Numismatic Studies*. Los Angeles, 1981, 570 pp, 72 pls. cloth \$35
- SP2. NERCESSIAN, Y. T. *Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trams*. Los Angeles, 1983, 36 pp., 12 pls. card covers 6.75
- SP3. NERCESSIAN, Y. T. *Armenian Numismatic Bibliography and Literature*. Los Angeles, 1984, 729 p., cloth \$50
- SP4. BEDOUKIAN, Paul Z. *Coinage of the Armenian Kingdoms of Sophene and Commagene*. Los Angeles, 1985, 37 pp., 2 pls., card covers \$6
- SP5. BEDOUKIAN, Paul Z. *Armenian Coin Hoards*. Los Angeles, 1987, 64 pp., 6 pls., card covers \$8
- SP6. NERCESSIAN, Y. T. *Bank Notes of Armenia*. Los Angeles, 1988, 224 pp, 192 pls., casebound \$30
- SP7. BEDOUKIAN, Paul Z. *A Hoard of Copper Coins of Tigranes the Great and a Hoard of Artaxiad Coins*. Los Angeles, 1991, 30 pp., 2 pls., card covers \$5.5
- SP8. NERCESSIAN, Y. T. *Armenian Coins and their Vallues (ACV)*. Los Angeles, 1995, 255 pp, 48 pls., many unpublished coins. casebound \$40
- ANJ. *Essays on Armenian Numismatics in Memory of Father Clement Sibilian on the Centennial of His Death* (the Sibilian volume), *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. IV (1978), 167 pp., XXI pls., card covers \$30
- ANJ. *Studies in Honor of Dr. Paul Z. Bedoukian* (the Bedoukian volume), *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. XV (1989), 192 pp, illus, card covers \$30
- ANJ. Volumes I-V (1975-1979), cloth bound (one month bindery time) \$82.5
- ANJ. Volumes VI-X (1980-1984), cloth bound (one month bindery time) \$65
- ANJ. Volumes XI-XV (1985-1989), cloth bound (one month bindery time) \$86
- ANJ. Volumes XVI-XX (1990-1994), cloth bound (one month bindery time) \$70

Miscellaneous Armenology Books

- A1. BEDOUKIAN, Paul Z. *Armenian Books: Early Printing*, New York, 1975, 24 pp, card covers \$2
- A2. PETROSIAN, Tigran. *Petrosian's Legacy*, preface by Gary Kasparov, 124 p., c/c, 1990 \$12

- A3. ԱՅՆՈՒՆ, Հ. *Լիակատար քերականութիւն հայոց լեզվի*, Երևան, 1955, 856 էջ, լրվզմ, գրծ \$15
- A4. Նոյնը, հար Գ. 1957, 1012 էջ, լրվզմ, գրծ \$20
- A5. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ, Վարազ. *Հայերենի շարահյուսութեամբ*, հատոր Բ, Երևան, 467 էջ, լրվզմ \$5
- A6. ԲԱՐՈՒՆԻՆԻՍԻԱՆ, Ս. Գ. *Դիվան հայ վիճաբնութիւնի*, Բ, Երևան, 1990, 240 էջ, լրվզմ, գրծ \$8
- A7. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ, Ժիրար. *Հայ նոր պարբերական մամուլը*, 1967-1981, Պէյրուս, 1984, 184 էջ, խ/կ \$15
- A8. ԻՆԴՈՅԵԱՆ, Հմայեակ. *Ընդհատ նշումներ*, Պէյրուս, 1971, 180 էջ, խաւաքարտէ կողք \$5
- A9. ԻՆԴՈՅԵԱՆ, Հմայեակ. *Ընդհատ նշումներ*, Պէյրուս, 1971, 180 էջ, խաւաքարտէ կողք \$5
- A10. ԻՐԱԶԷԼ Թ. Պատմութիւն հնդկահայ տպագրութեան, ԱՆԹԻԼԻԱՍ, 1986, 560 էջ, խաւաքարտէ կողք \$20
- A11. ՃԵՄՃԵՄԵԱՆ, Սահակ. *Քարտիսագրութեան դպրոց մը Ս. Ղազարու մէջ ԺԸ. դարուն*, Վեհտիկ, 1981, 61 էջ, 13 տախտակ, խաւաքարտէ կողք \$15
- A12. ՄԻԽԻՐԱՆԻԱՆ ՄԻԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ. *Յուշարանմ-գրական ժողովածու առթիւ 100-ամեայ յարելեանի հաստատման Միխրարեան Միարանութեան ի վիճման*, 435 էջ, 1911, 40 հայադիտական յղուած-ներ, թղթկզմ \$100

Antiquarian Books

- B1. STRZYGOWSKI, Josef. *Byzantinische Denkmäler III*, Vienna, 1903, 126 pp., in mint state, papers uncut, soft covers \$125
- B2. Աշխարհագրութիւն չորից մասանց աշխարհի. Ասիայ, Եւրասիայ, Աֆրիկայ, և Ամերիկայ. (Վեհտիկ, 1802), Մասն Բ, Գ հատոր 590 էջ, կզմծ ու շատ լաւ վիճակ K \$100
- B3. ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ, Արփիար. *Կարմիր ժամուց* (1920), 92 էջ, թղթկզմ ու վատ վիճակ K \$3
- B4. ԳԱՐԱՄԱՆԵԱՆ, Սիմոն. *Գամեր Փոքրիկ համ-րորդը արեւելի մէջ* (Կ. Պոլիս, 1900), 285 էջ, ետե-ւէն մի քանի փոքր ձեւերկզմծ ու շատ լաւ վիճակ K \$10
- B5. ՂԵՐՈՒՐԱՆ ԵՂԵՍԻԱՍԻ. *Թուրք Արգարու Թագաւորի հայոց և Լարագիւղի մէջ սրբան* թաղի առաջեղի, 1868, 88 էջ. Միստիկ կազմուած՝ ՋԱԼԱԼԵԱՆ Հասանի, Պատմութիւն համառոտ աղումանց երկրի, 1868, 58 էջ, թղթկազմ \$10
- B6. ԹՈՒՆԵԱՆ, Քառէս. *Հատընտիր ընթերցումով ի մատենագրութեանց մասին* հանդերձ ծանօթութեամբ (Վեհտիկ, 1866), 551 էջ, կզմծ ու շատ լաւ վիճակ K \$75
- B7. ԹՈՒՆԵԱՆ, Սահակ. *Արտաշէսեան Արտա-ւազդայ բարձր ու վախճանը*, Վեհտիկ, 1852, 84 էջ, թղթկազմ \$6

B8. Լիճ, Հ. Ծ. Պ. Հայաստան. Ուղեգրություններ
և ուսումնասիրություններ (Կ. Պոլիս, 1913) Ա
Հատոր, 378 էջ, կգմբ ու շատ լավ վիճակ K \$45

B9. Մէլիս-Վիճեն, Գարրիէլ. Արդի վեցագիտու-
թիւնը (Վիճեն, 1903), 204 էջ, կգմբ ու ընտիր
վիճակ K \$30

B10. Պատմութիւն հայկական տպագրութեան սկզբ-
նաւորութեան մինչ ատ մեզ, 1513-1895 (Վենետիկ,
1895), 244 էջ, կգմբ ու ընտիր վիճակ K \$45

B11. Պատմութիւն վեշտասաներորդ դարու քաղ-
կապութեան Դ Գերմանիա (Ջմիւռնիա, 1848),
Հատոր Բ, 594 էջ, կգմբ ու ընտիր վիճակ K \$45

B12. Պատմութիւն Լեւոյ Թիմուրայ, 1873, 288 էջ,
թղթակազմ \$20

B13. ՎԵՐԻՄԱՆ Պատմիչ. Պատմութիւն քաղաքայ,
1870, 76 էջ, թղթակազմ \$10

B14. Տարեիք Բերականութեան գերմաներէն
լեզուի, Վիճեն, 1890, 152 էջ, կազմուած և շատ լավ
վիճակ \$15

B16. ՏՕՆԿԵԱՆ, Գրիգորիս. Գուգ մաւապետի վա-
րուցմ և աշխարհիս քաղաքիքմ քրած երեւ
նաւորութեանց պատմութիւնը, 1857, 100 էջ,
թղթակազմ \$8

Dictionaries and Encyclopedias

D1. Armenian Encyclopedia-Հայկական սովետա-
կան հանրագիտարան, Yerevan, cloth

Vol. 8, 1982, 720 pp. \$30

Vol. 9, 1983, 720 pp. \$30

Vol. 10, 1984, 736 pp. \$30

Vol. 11, 1985, 720 pp. \$30

Vol. 12, 1986, 751 pp. \$30

Vol. [13] 1987, 688 pp. \$30

Volumes 1 to 12 and supplement [13], a complete
set in uncirculated state (A) \$400

D2. Haigazian Dictionary - Նոր Բառգիրք
հայկազեան լեզուի, Vol. I 1140 pp., 1979, Vol. II
1067 pp., 1981, Yerevan reprint, cloth. \$100

D3. Praktische Grammatik der Armenischen
Sprache, von C. Kainz, Leipzig, 1800? cloth \$10

D4. Ժամանակակից հայոց լեզվի քաղաքական
քաղաքան, Բ Հար, Երեւան, 1972, 720 էջ, լիզգմ \$35

D5. English Armenian Dictionary, edited by H.
H. Chakmakjian, 1326 pp, bound, reprint \$55

History

H1. Armenian History of Aintab - Պատմութիւն
Անթէպի Հայոց, Vol. III, 1200 pp, 580 illus., hard
bound \$57

H2. Armenian Terror, 1915-1994. Ankara..... \$1

H3. The Armenians Unmasked. Ankara, '93. \$5

H4. BERLITZ, Charles, *The Lost Ship of Noah;
In Search of the Ark at Ararat*. New York: 1987,
203 pp., c/b, d/j \$18

H5. BLACK, Adam and Charles. *Turkey*.
London: 1911, 94 pp., illus in color, used cl. \$27

H6. BOURNOUTIAN, George A., *A History of
the Armenian People*, 1995, Vol. I 192 pp., Vol. II
265 pp., card cov. (ship. US \$3, foreign \$4.5) \$34

H7. CAHEN, Claude. *Pre-Ottoman Turkey*. NY:
1968, 458 pp., 72 fig., cloth N \$45

H8. CHAHIN, M. *The Kingdom of Armenia*.
NY: 1987, 332 pp., c/b, d/j, retail \$55, sale price\$30

H9. CLARK, Edson L. *Turkey*. NY: 1902, 550
pp., illus., cloth \$12

H10. *The Curtain of Fear*. Ankara, 1989..... \$3

H11. Davis, Leslie A. *The Slougherhouse
Province; An American Diplomat's Report on
the Armenian Genocide, 1915-1917*. New York,
1989, illus. cloth \$30

H12. *Dokuz copu ve Chevapta Ermeni Copunu*.
Ankara, 1992 (w/Cyrillic letters). \$3

H13. HOVANNISIAN, R. G. *The Republic of
Armenia*, Vol. III, 1996, 534 pp., cloth \$45

H14. HOVANNISIAN, R. G. *The Republic of
Armenia*, Vol. IV, 1996, 496 pp, cloth \$45

H15. HOVANNISIAN, R. G. *The Republic of
Armenia*, Vols. I (1971, 547 pp), II (1982 (603
pp.), III, IV (all 1st editions) cloth \$180

H16. *Kilikya Tabi Ermeni Baronlugu Tarihi*.
Ankara: 1990. \$10

H17. KINROSS, Lord. *The Ottoman Centuries;
The Rise and Fall of the Turkish Empire*. NY:
1977, 638 pp., illus., cloth N \$55

H18. *Mardin ve Yoresi Halkindan Turko-
Semitler*. Kayseri, 1991. \$3

H19. *Le massacre des azeris*, (pamphlet) \$1

H20. LYNCH, H. F. B. *Armenia: Travels and
studies* (Beirut, 1965), Vol. I 470 pp., Vol. II 512
pp., map, cloth. N \$70

H21. MATEVOSIAN, Rafayel. *Armenian Coat
of Arms (in Armanen) - Հայկական զինանշան-
ներ*, Yerevan, 1994, 144 p. (incl. 78 illus.)
(Shipping surf \$1.50, air \$4.00), in Armenian,
soft cover \$6

H22. NAASR. *Recent Studies in Modern
Armenian History*, Cambridge, MA, 1971, 141
pp., cloth \$6

H23. ROBERTS, J. M. *The World of Greece and
Rome*, 1980, 128 pp., color, hard bound \$6

H24. SHNOROKIAN, M.H. *The Armenian
Genocide and Rebirth of a Nation*, 1983, 30 pp.,
soft cov. \$3

- H25. *Sworn Statement of Albert J. Amateau*, \$2
- H26. TORIGUIAN, Sh. *The Armenian Question and International Law*, Beirut, 1973 edition, 330 p., cl. \$12
- H27. Yeghishe, English translation, 154 pp., cl. \$20
- H28. ԱՎԱԳՅԱՆ, Գ. Ե. Հայկական ՍՍՀ րմակչութեանը, Երևան, 1975, 304 էջ, կզմծ. N \$18
- H29. ԱՎԱԳՅԱՆ, Աբիգ. Հարավային տեղեր, Երևան, 1977, 412 էջ, կազմուած \$20
- H30. ԱԿԵՏԻՍԻԱՆ, Խ. Ա. Սովետական Հայաստանի և րմակչութեանը աշխարհագրութեան, Երևան, 1987, 200 էջ, կզմծ. N \$15
- H31. ԳԱՐՐԻԵԼԵԱՆ, Հ. Ե. Մարգարտյա Սևան, Երևան, 1980, 136 էջ, կազմուած \$4
- H32. ԳԱՆԶԱԿԵՏԻ Կիրակոս. Հայոց պատմութեան (Երևան, 1982), 352 էջ, կզմծ. N \$18
- H33. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆ, Թորգոմ. Հնդկահայէ, 1941, 382, խաւաքարտէ կողք \$10
- H34. ԵՂԻՇԻ. Վասն վարդաւայի և հայոց պատեւ-րազմի, 1968, 194 էջ, թղթակազմ \$7
- H35. ԶՈՂՐԱՐՅԱՆ, Ի. Ա. Սովետական ռուսաս-տանը և հայ-թուրքական հարաբերութեանը 1920-1922 թթ., Երևան, 1979, 344 էջ, կզմծ. N \$20
- H36. Երևանի պետական համալսարան, 1981, 324 էջ, խաւաքարտէ կողք \$6
- H37. Թեոփիլոս խոստովանող, Երևան, 1983, 364 էջ, լաթակազմ \$16
- H38. ԹԱՌՈՅԱՆ, Կ. Զ. Արևմտահայերի ազատագ-րական պայքարը XIX դարի վերջերի և XX դա-րի սկզբներին, Երևան, 1980, 210 էջ, կզմծ. N \$14
- H39. ԿՅՈՒՂԵՆԿԵԱՆ, Ռ. Վ. Հայ-Պորտուգալական հարաբերութեանը, Երևան, 1986, 358 էջ, լթկզմ. N \$20
- H40. ՀԱՍՐԱԹՅԱՆ, Մ. Պատմա-հնագիտական ուսումնասիրութեանը, Երևան, 1985, 280 էջ, լթկզմ \$9
- H41. ՄԱԹԵՎՈՍԻԱՆ, Ռ. Ի. Տաշիր Զարագետ, Երևան, 1982, 156 էջ, թղթակազմ \$7
- H42. ՄՈՎՍԻՍԻԱՆ, Ղևոնդ. Լոռիի Կիրիկեան Բազմադրեան պատմութեանը, Վիեննա, 1923, 93 էջ, թղկզմ \$8
- H43. ՄԱՆԱՆԴԵԱՆ, Երկեր, Զ., Երևան, 1979, 446 էջ, լաթակազմ \$25
- H44. Պատմութեան Սերեւսի, Երևան, 1984, 386 էջ, լաթակազմ N \$18
- H45. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ, Թ. Հայկական դրոշակներ և զինանշաններ, թղթակազմ: Վերատպուած Հայ թեր-թի մը յօդուածաշարէն: Լուսապատէնը գիրքի նման ձևաւորուած է: Կիսոս. \$1.25 (ANS) \$3

- H46. Վազգեն Հայրապետ հայոց, գիրք Երկրորդ, էջմիածին, 1908, 318 էջ, կազմուած \$8
- H47. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ, Հ. Գ. Արևմտահայերի ազատագրութեանը հարցը և հայ հասարակամ-հայաբան հոսանքներ XIX դ. վերջին Բաղար-դում, 1987, 354 էջ, կզմծ. N \$20
- H48. ՖԻՐԵԱՆ Ա. Հաստատմանը գաղտնիք-ները, Գ. Պոլիս, 1914, 299 էջ, կողքը պակաս \$6

Literature, Poetry, Novel, Fiction

- L1. GRANIAN, Puzant. *My Land, My People*, Los Angeles, 1978, 146 pp., card covers \$7
- L2. OSHAGAN, Vahé. *The English Influence on Western Armenian Literature in the Nineteenth Century*, Cleveland, 1982, 53 pp., card covers \$4
- L3. TOUMANIAN, Hovhannes. *The Bard of Loree*, London, 119 pp., cloth \$6
- L4. ԱՆԴՐԵԱՆ, Լեոնիդ. Երկեր, Երևան, 1985, 360 էջ, լաթակազմ \$3
- L5. ԱՆԴՐՈՆՈՎ, Իոնա. Գայիի հետեւեան և Թիմուր ԳԱՅԻՍԻ. Աֆղանիստանի երկնքի տակ, Երևան, 1986, 344 էջ, կազմուած \$3
- L6. ԱՐԱՄԵԱՆ, Վահան. Դարպաս, Լոս Անճելոս, 1983, 364 էջ, խաւ. կողք \$15
- L7. ԳԱՆԻՍԻՍԻԱՆ, Զարուհի. Օրեր և դեմքեր, 1965, 417 էջ, ձեռնած, լաթակազմ \$6
- L8. ԳԱՐԱԿԻՈՅԵԱՆ, Վաղերես. Կեանքի գոգա-հետ, Լոս Անճելոս, 1981, 151 էջ, խաւ. կողք \$6
- L9. ԳԻՐԹԻ. Նորավայեր, Գահրէ, 1953, 382 էջ, խաւաքարտէ կողք \$4
- L10. ԴԱՇԵՆՆԵ, Նաչիկ. Ռամկաւարների կամը, Երևան, 1984, 536 էջ, կազմուած \$10
- L11. ԴԱՐՅԱՆ, Զարգանդ. Արծիվ վասպուրականի, Երևան, 1988, 632 էջ, կազմուած \$10
- L12. ԹՈՒՄԱՆԻԱՆ, Թ. Սուլիկի որսկանը, 1981, 16 գունաւոր էջ, խաւաքարտէ կողք \$3
- L13. ԹԵՎԼԻՍԻԱՆ, Սոնա. Սահանք, Երևան, 1982, 290 էջ, լաթակազմ \$5
- L14. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ, Աւետիք. Արևի մօտ, 20 գունաւոր էջ, խաւաքարտէ կողք \$4
- L15. ԼԱՍՏՈՐԻՆ, Ռաֆայել, Գ. Պոլիս, 1927, 251 էջ, լաթակազմ \$4
- L16. ԼԱՌԻՊՄԱՆ, Գ. Զրատույց գանգը, Գ. Պոլիս, 1923, 181 էջ, վիրաւոր խաւաքարտ կազմ \$3
- L17. ԿՈՒՊՐԻՆ. Սուլամիք, Գ. Պոլիս, 1922, 96 էջ \$2
- L18. ՀԱՄԱՆ. Անդունդին մէջէն, 175 էջ, կողքը պակաս, լաւ վիճակ \$2

- L19. ՀԱՅԿ, վահէ. Հայրենի ծխան, Ա հար. Ֆրէզո
126 էջ, խաւաքարէ կողք \$6
- L20. ՀԱՅԿ, վահէ. Հայրենի ծխան, Բ հատոր,
Պոսթոն, 1947, 254 էջ, լաթակազմ \$8
- L21. ՇԱՀԷՆ, Սեդրակ. Գար թռչում, Պէլլուսթ, 1987,
51 էջ, ձեռնագիր \$2
- L22. ՏՎԷՆ, Մարկ. Արքայազնը և աղվաթը, Երևան,
1980, 24 էջ, կազմուած \$3

Archaeology, Architecture, Miniature Painting, and Art Albums

Documents of Armenian Architecture

27x27 cm, text in Italian, English, Armenian,
card cov

- M1. No. 1, *Haghat*, 47 pp., 52 pls., 1968..... \$30
- . No. 9., *Ererouk*, 76 pp., 26 pls, 1977..... \$30
- . No. 12, *Ani*, 104 pp., 74 pls., 1984..... \$40
- . No. 13, *Haghatzin*, 57 pp., 26 pl, 1984..... \$30
- . No. 14 *Amaghou-Noravank*, 64 p, 28 pl '86 \$30
- . No. 15, *Kasakhi Vanker*, 76 pp., 35 pls..... \$30
- . No. 16, *Pighni/Arduch*, 76 pp, 44 pls, '86... \$30
- . No. 17, *Gandzasar*, 70 pp., 42 pls, 1987..... \$30
- . No. 18, *Sevan*, 90 pp., 54 pls., 1987..... \$35
- . No. 19, *Gharabagh* 110 pp., 54 pl., 1988..... \$35
- . No. 20, *Sorhul*, 111 pp., 65 pls. 1989..... \$35
- . No. 21, *New Djulfa*, 123 pp, 74 pls. 1993.... \$40
- . No. 22, *Makaravank*, 64 pp., 50 pls. 1994 \$30
- M2. DAA Nos. 1 to 22, complete set..... \$665
- M3. DAA Nos. 1-22, for ArmNS members.. \$600
- M4. Case, can house 10 volumes..... \$10
- M5. DAA *Achtamar*, German edition, 144 pp., 98
pls., 11 drawings \$60
- M6. *Aghtamar*, 96 color plates by R. K.
Lampien, 52 pp. text by St. Mnatsakanian, 21x30
cm, Erebouri, cloth text in Armenian, 1985. \$35
- M7. AIDINIAN, poster, 34x51 cm, 1895..... \$5
- M8. *Ararat*, 29x31 cm, 96 pp., in color, 47
various scenes of Mt. Ararat, card covers \$12
- M9. *Armenian Soviet Republic*, color album,
113 illus., Yerevan 1977, cloth \$5
- M10. ASRATIAN, G. *Yerevan and Its
Environ.* Leningrad, Aurora, 1973, 136 pls.,
21x27cm, cl. \$50
- M11. BEREGOVAIA, A. *Soviet Union Archae-
ology*, Cambridge, MA, 1966, 178 pp, 27 pls, cloth
\$22
- M12. COLLON, D., *Near Eastern Seals*, 1990, 64
pp., 50 illus., card covers \$5

- M13. DARVISH (Andre Sevrugian), print,
40x60 cm,
a. -- *Sayat Nova*, color, *Tamar*..... \$25
b. -- *Wedding*..... \$25
c. -- *Sayat Nova playing musical inst*..... \$25
- M14. a, b, c, three of them together..... \$60
- M15. DAVTIAN, Serik. *Դրվագներ հայկական
միջնադարյան կիրառական արվեստի պատմու-
թյան*, Yerevan, 1981, 180 pp., 184 illus., cl. \$15
- M16. *Ermakov 1910*, 179 pp., 77 pls. 25x33 cm,
Venice, 1982, cloth. N \$60
- M17. *Etchmiadzin Album*, 1981, 80 color pls., \$10
- M18. GHAFADARIAN, Karo. *Yerevan; The
Medieval Monuments*, in Armenian, Yerevan,
1975, 252 pp., 178 illus., 23x30cm, cl. \$50
- M19. GHAZARIAN, Many. *Armenian Carpet*,
Erebouni editions, 1988, 288 pp., 200 full rugs
pictured in color, 12"x8 5/8", heavy duty cloth
binding \$50
- M20. GRIGORIAN, Artsvin. *Sovremenniaia
arkhitecura Armenii*, Yerevan, 1983, 18 p, illus,
in Russian, cloth \$6
- M21. GRIGORIAN, G. *Album*, Yerevan, 1983, 46
pls., b/w and color, in Armenian, Russian and
English, cloth \$10
- M22. HAROUTUNIAN, V. M. *Etchmiadzin*, 47
pp., in Armenian, Russian, French, card
covers \$6
- M23. HOLY SEE OF ETCHMIADZIN.
Armenian Churches - Հայկական եկեղեցիներ.
262 pp. text in Armenian, Russian and English,
more than 150 pls., Etchmiadzin, 1970, 25x29
cm, cloth. N \$50
- M24. HOLY SEE OF ETCHMIADZIN.
Armenian Khatchkars - Հայկական խաչքեր.
213 illus. text in Armenian, French and
English, Etchmiadzin, 1973, 23x33 cm, cl. N \$60
- M25. HOVHANNISSIAN, Constantine. *The
Wall Paintings of Erebouri*, in Armenian,
Russian, English, Yerevan, 1973, 84 pp. text, 58
color pls., 23x30cm, cloth N \$100
- M26. JONES, M., *Fake? The Art of Deception*,
1990, 312 pp., 130 color and 185 b/w illus., card
covers \$10
- M27. KAFTANIAN, poster, 34x45 cm, late 1800 \$3
- M28. KASPARIAN, Alice Odian, *Armenian
Needlelace and Embroidery*, 127 pp., numerous
illustr., cloth \$20
- M29. KHATCHATRIAN, A. *Monuments of
Armenian Architecture*, Beirut, Hamazkain,
1972, 84 pp. text, 92 pls, cloth, 23x30 cm. N \$150

M30. KHATCHATRIAN, A. *Հայկական նարտա-
բաղնիքային յուշարձաններ*, Beirut, Hamaz-
kain, 1972, 100 pp. text, 92 pls, cloth, 23x30 cm.
N \$150

M31. KHACHATRIAN, T. S. *Artikskii
nekropol*, in Russian, Yerevan, 1979, 404 pp.,
text 107 pp., the rest all plates, cloth N \$15

M32. KÜRKMAN, Garo. *Ottoman Silver
Marks*, 1996, 293 pp., over 300 color illus., 467
line drawings, 24x32 cm cloth (S/I \$10, Foreign
\$15). K \$200

M33. LASSUS, Jean. *The Early Christian and
Byzantine World*. London: 1967, 176 pp., 117 pls
in color and 104 in b/w., 22x29 cm, cloth. N \$25

M34. MAZMANIAN, N. *The Art Gallery of
Armenia*. Leningrad, Aurora, 1975, 15 p. text,
179 pls. 23x30 cm, cloth. N \$100

M35. MEKHITARIAN, Arpag. *Treasures of the
Armenian Patriarchate of Jerusalem*.
Jerusalem, 1969, 44 pls., 225 p. text in
Armenian, English, Hebrew, and Aabic, 18x22
cm, cloth. N \$60

M36. NORWICH, John J. *Great Architecture of
the World*. NY: 1975, 288 pp., illus in b/w and
color, 24 x 30 cm, cloth. N \$35

M37. OGDEN, J., *Ancient Jewelry*, 1992, 64 pp.,
40 illus., card covers \$5

M38. RAND, H., *Arshile Gorky; the
Implications of Symbols*, 1980, 270 pp., 15 color
pls., 147 black and white illus., includes 12 p.
chapter on artist's (Vosdanik Manoog Adoian),
22x28 cm, card covers. Retail \$25, discounted
to \$12.50

M39. RICE, David T. *Art of the Byzantine Era*.
NY: 1963, 286 pp., 247 pls, 64 in color. soft
covers. N \$12.50

M40. SAHUNIAN, A. A. *The Architecture of
Ancient Buildings of Garni - Գառնիի անտիկ
կառույցների նարտաբաղնիքայինը*. Yerevan:
1983, 262 pp., plus 123 pls. In Armenian with
Russian summary, 22x27 cm, cloth. N \$35

M41. *Sovetakan Hayastan* color album, 113
illus, 1977, cloth \$5

M42. *Treasures of Etchmiadzin*, 1984, 424 pls.
in color, 25x32 cm, text in English, Russian,
Armenian, Editions Ereboundi, cloth \$75

M43. *Weavers, Merchants and Kings; The
Inscribed Rugs of Armenia*, 1984, 211 pp., 68 pls.
in color, 23x31cm, card covers \$22

Periodicals

P1. *Ասպարեդ - Asbarez*. Periodical in
Armenian (Los Angeles). 1908-1983
commemorative 75th special publication. \$10.00

P2. *Bank Note Reporter*, Vol. 22 (July 1994), No.
7. Includes Dr. Levon A. Saryan's article on
"Armenia Issuing Currency Once Again,"
illus. partial color illustration on 1st page
(shipping \$1). ArmNS \$3

P3 *Հանգիր - Chahakir*. Monthly in Armenian
(Cairo). 1919, No. 2. \$150

P5. *Հայաստանի Կոչնակ - Hayastani Gochnak*.
Monthly in Armenian (New York). 1939, Vol.
39, No. 14. \$150

P7. *Հայրենիք Ամսագիր - Hairenik Monthly*.
Cloth bound in grey binding, the logo of
periodical is printed on the cover. Some issues
are scarce and very hard to find. It will make
an excellent addition to the library of a
discriminating collector who is interested in
periodicals. Vol:

XXVIII 1950	1-12	3	\$20
XXIX 1951	1-12	3	\$20
XXX 1952	1-12	3	\$20

P8. *ՀՕԿ - HOK*. Monthly in Armenian (Paris),
in loose format. 1933, Nos. 4-7, 9-11; 1934, Nos. 2-
6; 1935, Nos. 1-6, 9-12. Each monthly issue \$1

P9. *International Bank Note Society Journal*.
Vol. 14, 1975, Nos. 2, 3; Vol. 15, 1976, Nos. 2-4;
Vol. 16, 1978, Nos. 1, 3, 4; Vol. 17, Nos. 1, 4; Vol.
18, Nos. 1, 2; Vol. 19, Nos. 2-4; Vol. 20, 1981, Nos.
1, 2; Vol. 21, 1982, Nos. 1, 2. Each quarterly \$3

P10. *Գեղունի - Kaghouni*, Armenian illus.
review dedicated to the bicentenary of the death
of the Ven. Abbot Mekhitar, 1749-1949. Venice,
1950, 116 p., 30x40 cm, used, c/cov. HV \$30

P11. *Գիր ու Գիրք - Kir ou Kirk*. Periodical in
Armenian (New York). Journals: 1971, Nos. 7-
8; 1975, No. 20; 1977, No. 24; 1978, No. 25; 1979,
Nos. 26-27; 1979 Special issue; 1980, No. 28; 1980,
No. 29; Catalogues: 1974-1975; 1976. Each
catalogue \$2

P12. *Kroonk*. Monthly in English (Yerevan).
1980, Nos. 2, 5-12; 1981, Nos. 1-12; 1982, Nos. 1-3,
5-12; 1983, Nos. 1-12; 1984, Nos. 1-4, 7-12; 1985,
Nos. 1-12; 1986, Nos. 1-12; 1987, Nos. 1-3, 6-12;
1988, Nos. 1-5, 8-10. Each issue \$0.75

P16. *Արևիկական Հայաստան - Sovetakan Hayas-
tan* - Monthly in Armenian (Yerevan). 1971,
Nos. 8, 9, 11; 1972, Nos. 4-6, 8, 9; 1973, Nos. 1, 3,
4, 5, 7-9; 1974, Nos. 1-12; 1975, Nos. 2, 4, 6-8, 10,
12; 1977, Nos. 11; 1985, No. 11. Each issue \$1.25

P17. *Արևիկական Հայաստանի Յաղթական 25-ամ-
եակը - Sovetakan Hayastani Haghtakan 25-
amyake*. Special publ. (New York), 1945. \$2.00

GIFT: By \$100 books and get a gift, H26 or M38
GIFT: By \$200 books and get gifts, H26 and M38

Plate I

Plate II

73

74

75

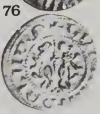
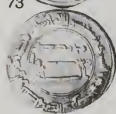
76

77

78

79

80

81

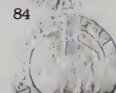
82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

Plate IV

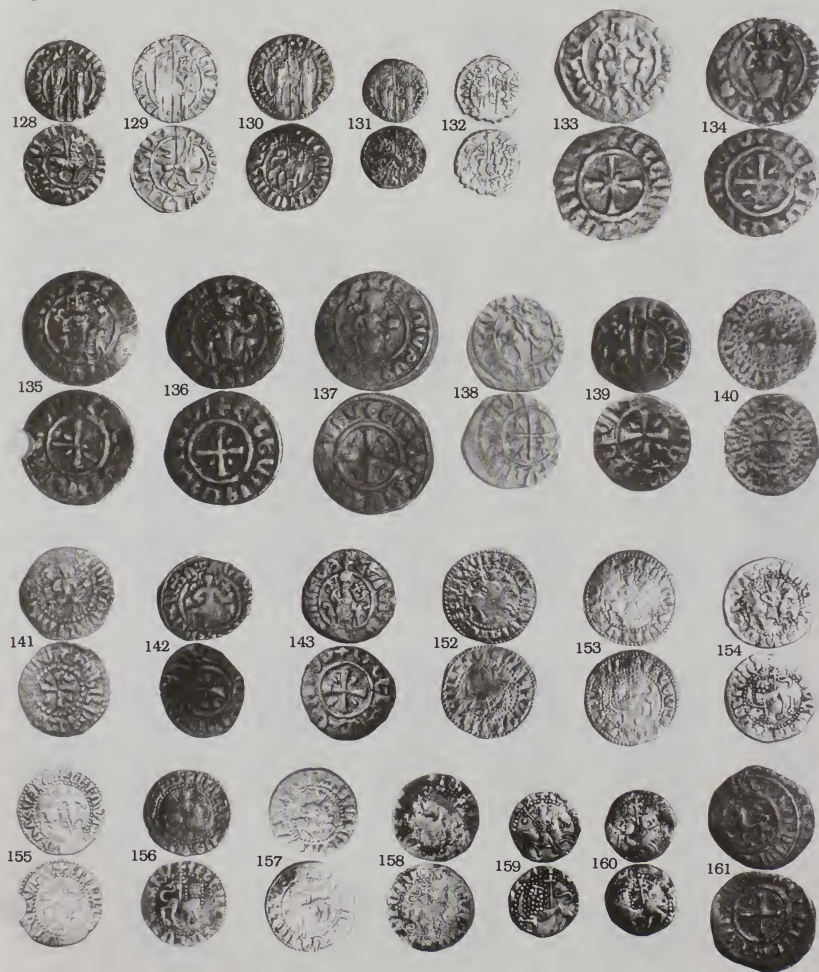

Plate V

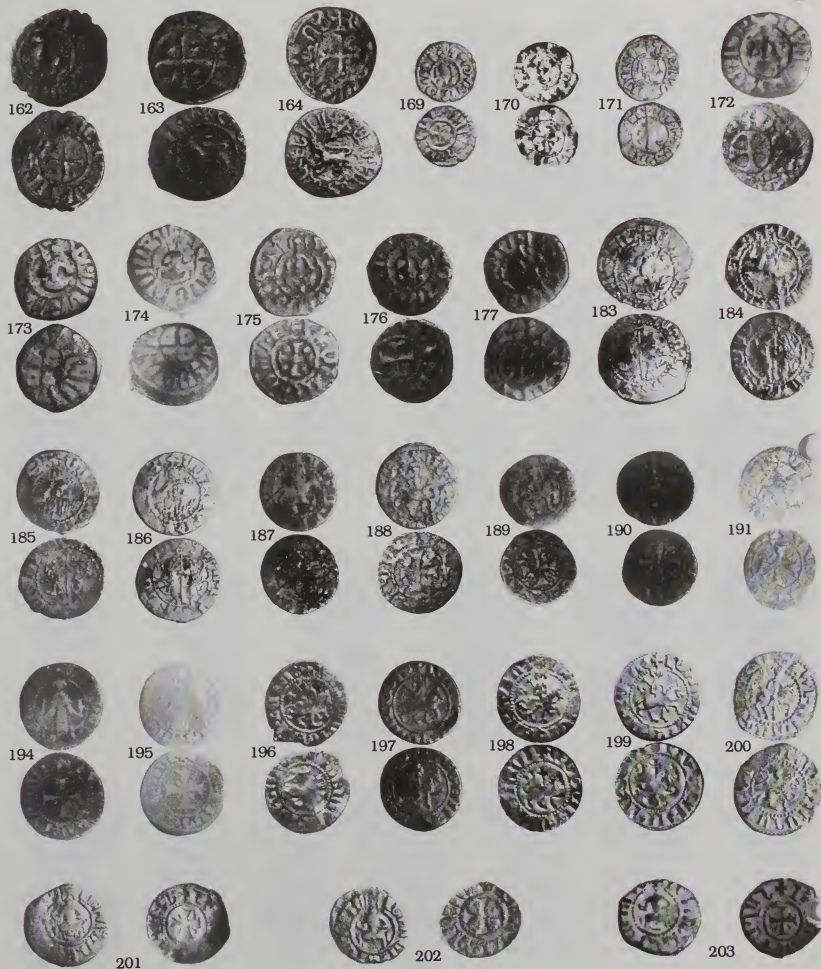

Plate VI

